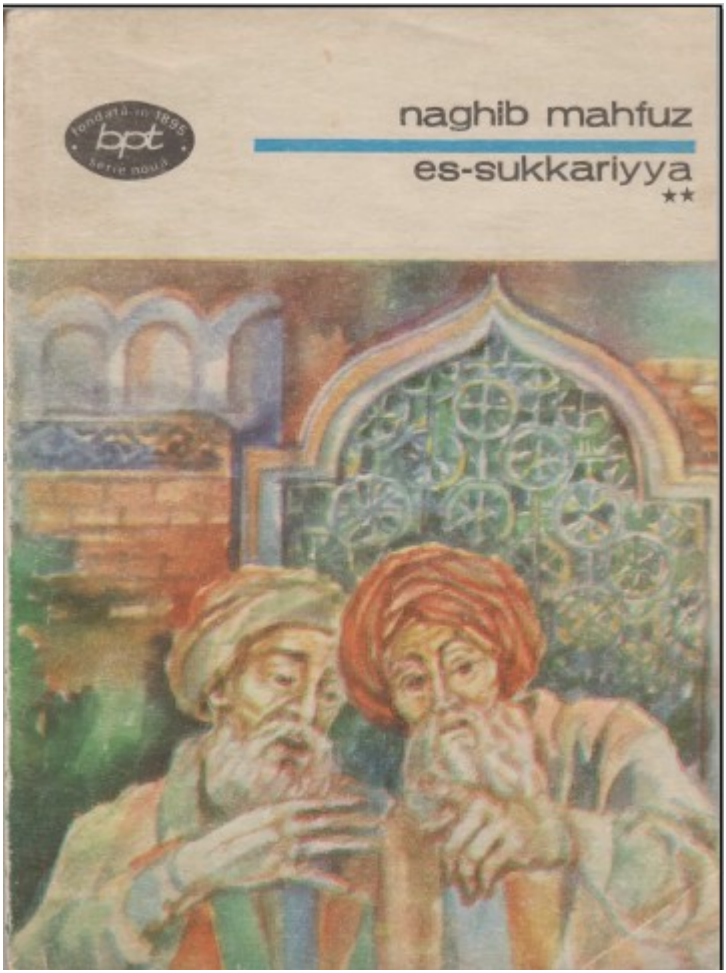
fondată în 1895
bpt
serie nouă
naghib mahfuz
es-sukkariyya
★★

Naghib Mahfuz Es-sukkariyya
★ ★

«Conștiința asumata de scriitorul de talent care este Naghib Mahfuz asigura operei sale o originalitate funciara în cadruî literaturii arabe și chiar în cadrul romanului universal.»

(ANDRE MiQUEL, Franța, 1963.)

«Naghib Mahfuz este martorul timpului său. *Trilogia* sa oferă dovada că romanul egiptean poate ocupa un loc glorios aiâturi de romanul european.»

(GASTON W! ET, Franța, 1966.)

«Naghib Mahfuz înfâțișează societatea egipteana cu minuțiozitate și arta strâlucită, oferindu-ne portretul unei epoci.»

(JOHN A. HAYWOOD, Marea Britanie, 1971.)

«Într-adevâr, el (Naghib Mahfuz) este indiscutabil cel mal ilustru romancier al lumii arabe, încă din momentul când a aparat *Trilogia* s-a înțeles că este vorba de un romancier crab de prim rang,»

(ROGER ALLEN.. S.U.A., 1982.)

naghib mahfuz es-sukkarâyya

ROMAN

★★

TRADUCERE Și MOTE DE NICOLAE DOBRIȘAN

E S-SUK K A R 1 Y Y A

(Continuare)

38

Casa s-a schimbat mult de când a plecat stăpânul de lângă mine. Nu mai e casa în care am trăit împreună cu el mai bine de cincizeci de ani. Nu aud în jurul meu decât bocete. Khadiga nu se mai desparte de mine; ea e inima mea plină de tristețe și de amintiri, e inima tuturor inimilor, mi-e fiică, și soră, și de multe ori chiar mamă. De obicei, plâng pe furiș, când rămân singură, căci e de datoria mea să-i îmbărbătez, să-i ajut să uite. Nu pot rămâne indiferentă văzându-i triști și mi-o tea mă – Doamne, ferește! – că tristețea poate lăsa urme adânci în sufletele lor. Dar când rămân singură, nu-mi mai găsesc alinare decât în plâns și mă tângui până simt că mi-a secat izvorul lacrimilor. Dacă intră peste mine *umrn* Hanafi și mă găsește plângând, încerc s-o alung și eu cum pot: „Lasă-mă-n pace, Allah să fie milostiv cu tine!” „Cum să te las în pace, stăpână, când ești în halul ăsta? Îmi răspunde ea. Eu te cunosc mai bine ca oricine... Știu cât de credincioasă ești, stăpână!... Mai credincioasă decât toți... și numai de la tine trebuie să învățăm ce-i consolarea și supunerea față de voința lui Allah...” Frumoase vorbe, *unim* Hanafi, dar cum să le mai pneeapa o mima ritmată ca a mea? Nu-mi mai găsesc niciun rost pe lumea asta, îie fiecare clipă se leagă amintirea stăpânului. LI a lost tot rostul zilelor și vieții mele. Cum aș mai putea s-o mai suport când nu mai văd nici umbra lui? Eu sunt cea dintâi care propune schimbarea în rânduielile casei. Întâi, schimbarea dormitorului atât de scump amintirii. Ce pot să fac, de vreme ce pro voacă numairegrete și tristeți! Cum intră cineva, i se opresc privirile asupra locului gol și izbucnește în pllns. Adevărat ca stapnul meu merită toate lacrimile ce curg pentru el, dar nu mai pot îndura să-i văd suferind. Mă tem pentru inimile 10T plăpânde și încerc să-i consolez așa cum face *umm* Banan tu mine. Din pricina

asta am scos și mobila veche din dormitor si’ m-am mutat în camera Aișei. Ca să-i risipesc teama din suflet, am mutat acolo și mobila din salon și mangalul peniru cafea, în jurul căruia ne strângenți ca să bocim. Am ajuns să nu ne mai intereseze nimic în afara drumurilor la cimitir. Supraveghez chiar eu prepararea pomenii. Am renunțat aproape la toate îndatoririle mele, la unii a-le în seama lui *umm* llanafi. Nu mi-a rămas dm-it pregătirea pomenii. O pregătim împreună, în vreme ce boemi și ne aducem aminte de zilele frumoase. Ea este întotdeauna amturi de mine cu sufletul și cu mintea. Ieri a venit vorba de m-pț’le îiaiirâdanului și s-a pomenit aducându-și aminte cum petrecea stăpâoul… Se trezea dis-de-dimineață și pleca după ce se ridica soarele bine pe cer. Nu se mai întorcea decât a dona /i, mnd începeau să mijească zorile. Mi am amintit și eu cum alei gat la balconul zăbrelit pentru a privi trăsura eu care se întorcea și ciuleam urechile la risul prietenilor Im, care s-au di» unul după altul la îndurarea lui Allah, așa cum s-au de. – și frumoase, și tinerețea, și sănătatea noastră. Doamne „aj copiilor mei să aibă parte de viața lunga și de bucui u multe Am-dimineață am văzut pisica noastră adulmecând P’-aua sub pat. Unde își alăptase pun pe care r am luat și i-am da vecinilor. Doamne, tabloid ăsta nu-a sfâșiat mima cât&cum pănită și îndureratâ. L-am rugat pe Allah din adâncul sunetului, Aișa, să-ți dăruiască răbdare. Sărmană, fata meal Nu-i ajiingea suferința pricinuită de moartea fiicei, a celor doi naieți și a soțului ei… Acum trebuie să mai sufere și pentru pierderea țatalui. Și ce aprinse sunt lacrimile! Am gustat și eu amărăciunea despărțirii de copilul meu și inima mi-a sânIaT acum 1a™; pierdut pe stăpânul care însemnase totul pentru viața mea. Nu mi-a mai rămas nimic decât să pregătesc pomana sau s-o primesc pe cea din Es-Sukkariyya și din Oasi eș-Șawq. A.-ta-i tot ce mi-a mai rămas. Nu, fiule! Tu «aut a-ți un alt loc, nu sta în preajma noastră ca să nu te copleșeasra și pe t ine tristețea. Nu

înțeleg de ce ești atât de depriuiat, lnstețea n-a fost creata pentru bărbați! Bărbatul nu" m.s. TaiR " d*a?* A spate și poverile casei și triste tea În. Nula, ! Timp. Mai bine du-te în dormitorul tău și consoleâză-te md, așa cum țaceai de obicei! Sau du-te la prietenii tăi și instreaza-te, căci așa sentimplă de când lumea și pământul – toțt trebuie sa se despartă de cei dragi... Dacă s-ar lăsa pradă j isteții, n-ar mai ti rămas pe fața pământului nicio ființă vie f în nu suitundorereată așa cum îți închipui tu. Credincioșii nu 1) ebme sa he triști!... Dacă o să vrea Allah, o să trăim și-o să uitam, cuci fără voia lui nu găsim cale de întâlnire cu cei carecan savirșit. Înaintea noastră... Așa ii'spun fără-ncetare și fac 1. C.e v0tj ca®1. Sa feadă că m-am alinat. Dar nu mai pot să fiu la fefernd ma întțlnesc cu Khadiga – inima vie a casei noase. Când o vad jehndu-se mă pierd cu firea și nu-mi mai pot Mapfnr lacrimile. Aișa mi-a povestit că l-a văzut pe tatăl ei în ținea cu o mina de brațul Na'hnoi și cu cealaltă de brațul lui Muhammad și-l purta pe Osman pe umeri. I a spus că * și copm sunt bine. Iar când i-a întrebat despre taina feres— din cer' sa mulțumit s-o mustre cu privirea, fără să rosească vreuncuvânt. Pe urma mi-a cerut să-i tălmăcesc visul în c*e* încurcătură ai pus-o pe mama ta, Aișa!... I-am răspuns la cel. AS' are s-a petrecut din lumea noastră, se gândește a ea? "a vizitat-o în vis și i-a adus și pe copii ca să se bucure de vederea lor. Și nu se cuvine să fie tristă, ca să nu le tulbure seninătatea! Aș vrea să se poată întoarce timpul de odinioară, Aișa, chiar și numai pentru un ceas!... Într-o zi i-n. N chemat pe Yasin și pe Kamal aproape de mine și i-am întrebat „Ce facem cu lucrurile astea atât de scumpe rămase de la tata?" „Eu iau inelul care se potrivește perfect pe degetul meu, a hotărât Y asin. Kamal să ia ceasul, iar misb*aha s-o*[1] păstrezi dumneata, nina*... u Dar* gubb*ele și* caftanele?... Am rostii

---

1 **Cuvint cu originea în rădăcina *sabaha* „a slăvi (ne Allah)", prin** care **este desemnat rozariul, întrucât după fiecare mărgea trecută printre degete ar trebui rostită formula de preamărire *Allahuakbar* „Allah esticei mai mare .**

numele sediului Mitwalli Abd es-Samad – singura amintire care ne-a mai rămas din vremurile dragi de demult.. 4 „Bătrînul nu mai e în toate mințile și după una și alta nici n-ai de de unde să-l iei” a bâiguit Yasin. „Nici nu și-a mai adus aminte de tata. A uitat de el. S-a îndepărtat de cortegiu nepăsător” a adăugat și Kamal, încruntându-se. „Ce ciudat! Când s-a întâmplat asta? Am întrebat eu nedumerită. Știți cât de mult ținea stăpânul la el. A întrebat ce-o mai fi făcân’d pânăân ultimele zile ale vieții. Într-adevăr, n-a prea mai dat semne de viață în vremea din urmă și nu-l mai văzuse decât o dată sau de două ori după noaptea nunții Na’imci…” Dar. Doamne! Unde-i Na’ima și unde-i toată povestea aceea?! În cele din urmă Yasin a propus ca hainele să fie date de pomană curierilor de la biroul lui și oamenilor de serviciu de la școala lui Kamal. Nimeni nu se va bucura mai mult pentru ele decât niște săraci ca ei, care se vor ruga lui Allah să fie îndurător cu stăpânul. Cât despre misb*aha, n*-o voi lăsa din mină decât în clipa când mă vor lăsa zilele. Singurul lucru pe care-l mai fac cu plăcere este vizitarea mormintelor, în ciuda mâlinbii pt care mi-o stirnesc. N-am părăsit obiceiul ăsta din ziua când s-a mutat acolo martirul nostru scump. Din clipa aceea, mormântul a devenit pentru mine ca oricare din odăile casei noastre, cu toate că se află tocmai la marginea cartierului. Mormântul ne reunește pe toți, întocmai cum ne reunea pe-vremuri ini Unirea cafelei. Khadiga plânge și se tânguie până ce o răzbește oboseala. Pe urmă ni se poruncește să păstrăm tăcere

.

e

și ascultăm smeriți psalmodierea unor versete din Coran. Bărbații se lasă prinși la vorbă, în cer când să uite de tristețe și aUtnci mă bucur și eu. Ridwau, Abd el-Mun’im și Ahmad stau îndelung la taifas și din când în când se mai amestecă și Karima în vorbă. Ba câteodată se simte ispitit și prinde grai și Kamal, îndulcind atmosfera

mohorâtă. Abd el-Mun'im se interesează de unchiul său Falimi care a căzut ca un martir și Yasin se apucă să-i povestească, reînviind amintirea zilelor de demult. Atunci simt cum mi se strânge inima și nu știu cum să fac să-mi ascund lacrimile. De multe ori l-am întrebat pe Kamal de ce este abătut. „Chipul lui nu-mi părăsește glodurile nicio clipă. Îl văd întruna zbătându-se în ghearele morții. Măcar să fi avut parte de-un sfârșit mai ușor" îmi răspunde băiatul meu și mai întunecat. „Trebuie să te străduiesti să uiți lucrurile astea" încerc eu să-l povățuiesc. „Cum sa le uit?" mă întreabă. „Prin credință" îi răspund. Odată l-am surprins lăsându-se furat pe aripa unui zâmbet trist și m-am pomenit cu el destăinuindu-se: „Mai demult mă temeam nespus de el, dar în ultima vreme mi s-a părut un alt om, un prieten apropiat… fermecător… delicat… neînchipuit de bun… N-am mai cunoscut un alt bărbat care să-i semene…" Pe Yasin, în schimb, îl podidea plânsul de fiecare dală când îl năpădeau amintirile… Kamal este tot timpul înnegurat și tăcut, pe când Yasin – cu toate că e un mal de om – pornește să bocească întocmai ca un copil. „A fost singurul om pe care l-am iubit cu adevărat în viața mea. Strașnic bărbat!" mi a spus odată printre lacrimi. Într-adevăr, pentru el a fost și tată și mamă. N-a găsit dragoste și înțelegere decât la el. Chiar și în momentele când l-a necăjit mai tare, s-a arătat nespus de îngăduitor cu el. Nu pot să uit ziua în care m-a iertat pe mine și mi-a îngăduit să mă întorc din nou în casa lui. Atunci s-au adeverit vorbele mamei, Allah s-o ierte! Mă îndemnase tot timpul la răbdare, zicându-mi că stăpânul nu e în stare să se despartă de mama copiilor lui. Așa cum ne reunea dragostea pentru el pe vremuri, astăzi ne reunește amintirea lui. Casa noastră primește și alți musafiri, dar eu nu mă simt cu inima împăcată

1 wit atunci când îi văd în jurul meu pe Khadiga și pe Yasin împreună cu vlăstarele lor. Chiar și pe chipul Zenobei se poate citi durerea sinceră! Într-o bună zi, m-am

poment cu drăgălașă de Karima îmbrățișându-mă și invitindu-mă să mă mut cu ei în casă. „Vino la noi, bunico! … E sărbătoarea *muwticP*ului lui Husein și la noi sub fereastră o să vezi toată ziua cercuri de *zikr*[23]. Știu că-ți place să privești la ele…” „Fetița mea, bunica ta nu știe să doarmă decât în casa ei” i-am răspuns eu, sărutând-o cu duioșie. Se vede ca ea nu cunoaște rânduiala veche din Casa bunicului. Câte amintiri minunate mi-au rămas din vremurile acelea! Pentru mine lumea se sfârșea pe atunci la grilajul balconului. Acolo îl așteptam pe stăpânul nțeu târziu după miezul nopții sau înainte de faptul zilei. Era atât de vânjos că se cutremura pământul când cobora din trăsură. Iar când intra pe ușă, se umplea întreaga odaie. Obrajii-! Strigau de sănătate și ochii-i străluceau de dragoste de viață. Astăzi nu se mai întoarce și n-o să-l mai văd niciodată întorcându-ser înainte de a se prăpădi, se ofilise, retrăgându-Se în odaia lui pe care n-o mai părăsea. Se uscăse așa de tare că putea fi ridicat cu o singură mină. Mâhhirea din sufletul meu nu se va mai stinge în veac de veac. „Nepoții ăștia n-au plâns deloc după bunicul lor! Ej nu știu ce-i tristețea! ” se zburlise Aișa într-o zi cu înverșunară. „Ba au plâns și ei, dar ce să-i faci? Sunt niște copii și Allah are grijă de cei mici ca să nu-i doboare tristețea.» „încercasem eu să-i apăr. „TJâtă-te la Abd’el-Mun’im a insistat ea. Îndârjindu-se. Este așa de spornic la vorbă că-nu mai lasă rând nimănui! Nu i-a păsat prea mult nici de fata mea. A uitat de ea una-două, ca și când nici n-

---

2 **La început, musulmanii nu au sărbătorit decît *mawlid*-ul „ziua de naştere** â profetului Muhammad. Gu trecerea timpului, au încqput să fie celebrate şi zilele de naştere ale altor sfinţi şi matiri ai islamului (îndeosebi a lui Al-Husayn).’ în Egipt, aceste sărbători au devenii; parte componentă a religiei populare. Ritualul *dhikr-u]\ii* este unul din elementele de bază ale *matvlid*-iului şi ale altor sărbători religioase şi populare.**

3 **Practică rituală răspîndită mai ales în Egipt. Participanţii — în doosebi membri ai diverselor confrerii mistice — se adună în cercuri şi rostesc *(dhikr„ zikr,* „rostire") unele formule religioase sau poeme mistice însoţite de mişcări.ritmice şi de o tehnică particulară de respiraţie care conduc in unele cazuri la starea de transă»**

ar fi existat. „Ba a suferit cumplit, încercasem eu să protestez, și-a plâns îndelung, dar tristețea bărbaților e altfel decât tristețea femeilor și pe urmă nu uita că nicio altă inimă nu e ca inima de mamă!… Cine nu uită, Aisa? Așa se întâmplă de când lumea! Până și nouă ne place să mai tragem uneori cu urechea la discuția lor. Ba mai și zâmbim câteodată. Și într-o bună zi o să ne trezim că ni s-au uscat lacrimile… Fahmi unde este? Nu vezi că aproape am și uitat de el?” „De ce nu mai mergi la El-Husein, stăpână?” mă întrebase într-o bună zi *umm* Ilanafi „Nu mai vreau să mai văd niciun lucru la care am ținut, i-am răspuns eu. N-o să mă mai duc să-l vizitez pe Domnul meu decât în clipa când lui se va vindeca rana…” „Și crezi că o să ți se vindece rana, dacă nu mergi să-l vizitezi?” Așa-mi poartă *umm* Ilanafi de ’ grijă! Acum e gospodină în casa noastră. Dacă n-ar fi ca nu tiu ce-am face și cum ne-am descurca. Doamne, Tu ești Dumnezeul tuturora, Tu rfe ești judecător și nimerii nu poate fugi de judecata ta și la tine vin și mă închin! Aș fi vrut să-l fi ținut pe stăpânul meu în putere până la capătul zilelor. Nimic nu m-a îndurerat mai mult ca șederea lui forțată în casă. Toc mai el care iubea atât de mult viața și pentru care lumea părea neîncăpătoare!… Nu mai era în stare să-și facă nici rugă ciunea… Probabil că inima lui slăbită nu s-a simțit niciodată mai îndurerată ca în clipele în care s-a văzut purtat pe braț. Ca un copil… Iată de ce nu mai contenesc lacrimile mele și d ce nu mă mai părăsește mâhnirea.

— O să-mi iau inima în dinți și-o să cer mina verișoarw mele Karima, declară Abd el-Mun’im pe neașteptate, iară nicio legătură cu subiectul conversației.

Ibrahim Șawkat ridică ochii spre fiul său, măsuri udu-l ci atenție și uimire în același timp. Ahmâd, dimpotrivă, lăsă capul în jos, surizind ironic, ca și când s-ar fi așteptat de mult să audă o asemenea declarație de la fratele său. Khadiga scăpă din mină șalul pe care-i tricota și-l fixă cu ochii măriți, ea și când nu i-ar fi venit să creadă urechilor.

. ~ Ce-a zis? Întrebă încurcată și întorcându-se către solul ei.

Am zis că o să-mi iau inima în dinți și-o să cer mina verișoarei mele Karima, repetă Abd el-Mun'im cu voce apăsată. Nu ne mai înțelegem?

Dar nu mai există bună-cuviință pe lumea asta? Îl mustră Khadiga, întinzând mâinile acuzator spre el. Crezi că e momentul potrivit să vorbești acum despre însurătoare? Indiferent eine-i fata la care te gândești!

— Eu cred că nu e niciodată nepotrivit să ceri mina unei fete, îndrăzni Abd el-Mun'im, zâmbind, fără să simtă nici cea mai mică mustrare.

Și bunicu-tău? Întrebă Khadiga indignată. (Apoi, uitându-se speriată, cerând ajutor din priviri când la Ahmad, când la Ibrahim:) Ați mai auzit așa ceva pân-acum?

Mă logodesc și-atât! Se repezi Abd el-Mun'im ofensat. Nu e vorba nici de căsătorie, nici de nuntă.. Au trecut exact patru luni de când s-a stins bunicul…

Dar Karima este încă o copilă, îi întrerupse Ibrahim Șawlcat, aprinzându-și o țigară, înfățișarea o arată într-adevăr mai mare decât vârsta ei, dar…

— Are cincisprezece ani, precizâ Abd el-Mun'im. Și contractul de căsătorie n-o să fie scris mai devreme de-uman..

— Și de unde știi așa de bine amănuntele astea? Ți-a arătatZenolia *hanem* certificatul de naștere? Îl întrebă Khadma cu ironie și obidă în glas.

Ibrahim și Ahmad izbucniră în râs, dar Abd el-Mun'im nu se pierdu cu firea și insistă mai departe:

— N-o să se întâmple nimic mai devreme de-un an. Șiatunci, va fi trecut un an și jumătate de la moartea bunicului, iar Karima va fi ajuns la vârsta căsătoriei.

— Dacă tot trebuie să aștepți atât, de ce să ne legăm la cap de-acum?

J\'u văd nicio nenorocire dacă anunțăm logodna de pe-acum..

Ți-e teamă că se acrește logodna, dac-o s-o mai amim încă un an? Îl luă Khadiga peste picior.

Te rog!… Te rog, mamă, să încetezi cu glumele!…

— Ar fi mai mare rușinea, dacă s-ar întâmpla una ca asta. Se zborsi Khadiga, uitând de glumă.

— Dacă te gândești la bunica, o să stau eu de vorba cu ea, zise Abd el-Mun'im cât putu mai calm. Cred că ea va fi mai înțelegătoare ca tine. Doar ea e bunica mea și-a Karimei în același timp…

— Ba să ne fie cu iertare! Ea nu e mei un fel de bunica pentru Karima! Habar n-ai ce spui, se burzului Khadiga.

Abd el-Mun'im se încruntă neputincios și renunță să i se mai împotrivească.

— Chestiunea este doar de moment, interveni tatăl împăciuitor ca totdeauna. Cred că s-ar cuveni să mai așteptăm un

Pic……

— Adică vrei să zici că tu n-ai nicio altă obiecție în afara de moment? Țipă Khadiga și mai furioasă, vărsându-și focul pe soțul ei.

— Da'ce, ar mai putea exista și alte obiecții? Întrebă Abd el-Mun'im, făcând pe naivul.

Khadiga se apucă din nou de croșetat și nu-i mai răspunse-

— Karima e fiica fratelui tău Yasin,nu-i așa? Se încăpățâna Abd el-Mun'im să continue o discuție nedorită de nimeni.

— E fiica fratelui meu, într-adevăr, dar s-ar cădea să-ți amintești și cine-i mamă-sa! Izbucni Khadiga cu ingdinare, lăsând iarăși șalul deoparte.

Se uitară unul la altul pieziș.

— Mama ei este soția fratelui tău! Izbucni Abd el-Mun'iiii furios.

— Știu foarte bine lucrul ăsta și nu pot decât să-l regret! Zise Khadiga cu glasul sugrumat de efort și de indignare.

— Trecutul la care te gincâești tu a fost de mult uitat

Cine-și mai aduce aminte de el? Acum e o doamnă respectabilă ca și tine!

Nu-i ca mine și n-o să fio ca mine în vecii vecilor! I-o tăie scurt.

— Nu pricep ce-ai să-i reproșezi! O știu de când eram copil ca fund o doamnă onorabilă, în adevăratul sens al cuvântului. Gmul, dacă s-a pocăit și a luat-o pe calea cea dreaptă, nu-i mai reproșează nimeni ce-a făcut înainte și nu-i mai pomenește de-asta decât… r

Părăsit de curaj. Își înghiți ultimele vorbe.

— Așa?'! Izbucni Khadâga din nou. Bine-ți stă s-o jignești pe mamă-ta și să iei apărarea acestei femei caro ți-a sucit mmtea. Abia acum îmi dau seama ce se ascundea în dosul invitațiilor repetate la zafaieturile din Qasr eș-Șawq.. Acum când ai căzut în laț…

Abd el-Mun'im privea derutat și mânios când la tată-său, când la Ahmad, ca și când ar fi vrut să-i cheme în ajutor.

— E frumos să vorbim așa despre rudele noastre? Vo'i ce părere aveți? Îi întrebă direct, văzând că n-au de gând să se amestece în discuție.

— Nu-i nevoie de-atita vorbărie, își dădu Ibrahim părerea, căscând. Mai devreme sau mai târziu, Abd el-Mun'im tot trebuie să se însoare. Știi foarte bine că și tu dorești lucrul ăsta. Iar Karima e fata noastră… e drăguță… n-are niciun cusur. Nu cred că e cazul să căutăm giiceavă cu tot dinadinsul

— Tu, mamă, ești prima care vrea să-l știe pe unchiul… Yasin cu inima împăcată, adăugă și Ahmad.'

— Toți sunteți împotriva, mea și vă uniți ca de obicei! Izbucni Khadiga și mai îndârjită. Și nu aveți niciun alt temei în afară faptului că Yasin mi-e frate. Într-adevăr, Yasin mi-e frate, dar greșeala lui cea mai mare a fost că n-a știut cum să se căpătuiască în viață… Și cred că de la el a moștenit nepotul lui firea asta ciudată…

— Dar, după câte știu eu, mata ești foarte bună prietenă cu soția unchiului meu, remarcă Abd el-Muitimj ridictnd

sprâncenele întrebător. Dacă vă vede cineva cum staţi de taină, îşi închipuie că sunteţi surori.

— N-am abilitatea lui Allenby[4]... Dar să ştii că dacă nu mi-ar fi păsat de Yasin şi-ar fi fost numai' după mine, femeia asta nu mi-ar fi călcat pragul casei. Şi uite care-a fost rezultatul îngăduinţei mele, Ţi-a furat mintea cu invitaţiile ei la petreceri şi cu prefăcătoria ei. Asta-i răsplata!

— Ce mai atâta vorbărie! Te logodeşti cu ea, după voia iniurii! Îl îndemnă Ahmad, obosit şi plictisit în acelaşi timp de firea complicată a mamei lui. Mama are gura mare şi un suflet foarte bun...

— Bravo, Băiete! Exclamă Khadiga, râzând nervos. Ai căpătat şi tu glas! Când e vorba de religie şi de politică nu vă înţelegeţi niciodată, dar împotriva mea v-aţi unit numaidecât.

— Mamă, eu ştiu foarte bine cât de mult ţii la unchiul Y asân şi sunt convins că şi tu o socoteşti pe fiica lui cea mai potrivită miieasă, continuă Ahmad vesel. Eu ştiu însă şi care-i nenorocirea Tu ai prefera o mireasă străină, ca să-ţi poţi exercita în voie atributele de soacră, adică s-o poţi urgisi cum vrei... Ei bine, fiiliniştită că-ţi voi împlini eu dorinţa asta! O să-ţi aduc eu o miareasă străină de casa şi de familia noastră, ca să-ţi stingi focul.

— N-o să mă mir dacă o să mă pomenesc că-mi vii mâinepoimâine cu o dansatoare!... Ce v-a apucat de râdeţi? Dacă fratele tău, care-i un şeih musulman, vrea să se însoare cu fata unei cântăreţe, la ce să mă pot aştepta de la un păgân ca tine?

— Dar chiar c-avem nevoie şi de-o dansatoare!

— Voii! Dar Aisa – doamne! – ce-o să /.'n a ea de toată

---

4 ***Edmund Henry Hynman Allenby*** **(1861 — 1935), feldmareşal britanic. în marlie 1919, a fost numit înalt comisar extraordinar al Marii Britanii în Egipt, într-o perioadă de profunde frământări politice, încercând să potolească tulburările din această ţară, el a solicitat autorităţilor de la Londra începerea de negocieriîn legătură cu viitorul Egiptului, în urma destrămării Imperiului Otoman după primul război mondial, tratative care însă n-au ajuns la rezultate concrete.**

povestea asta? Se întrebă Khadiga, ca și când și-ar fi adus aminte pe neașteptate de un lucru foarte însemnat și neplăcut.

— Ce să zică, mamă? Doar au trecut patru am de em s-a prăpădit soția mea. N-o vrea să rămin văduv toată viața, protestă Abd el-Mun'im.

— Să nu facem din țânțar armăsar, se amesteca Ibrahim Șawkăt sâclit și deranjat din liniștea lm confortabilă Lucrurile sunt cu mult mai simple, după parerea mea. Kanma, fata lui Yasin, iar Yasin așa cum e tratele lvhadigai e și t a tele Aișei... Și asta mi se pare de-ajunsl Ol! Toate suit ponți u voi motive de ceartă, până și nunțile!

Ahmad o urmări cu coada ochiului pe mamă-sa cum se ridică și părăsește salonul, vrând să pară sup&-ata și furioasa. Așa e toată clasa burgheză! Își zise în sinea lui. Nmna corn olexe și socoteli! Ar avea nevoie de-un psihanalist pneeput și s-ar lecui de toate metehnele... Dacă aș fi avut noroc, m-aș fi putut însura înaintea fratelui meu, dar „burgheza mmm mele" a pus condiția unui salariu de cel puțin cincizeci de lire. În felul acesta inimile ajung sa tie ranițe din pricim care nu țin cu nimic de ele. Oare ce-ar zice Sawsan Hammod dac-a"-afla de eșecul meu?

40

Atmosfera rece și jilavă din Khan el-Khalili nu e deloc plăcută iarna și totuși Riyad Qddis le propusese să rnrgă în scara aceea la noul local, care se ridicase p îl cafenele a lui Ahmad Abdo și luase numele cartierului din

— M-a învățat Kamal, explicase el, să alerg după locurile cele mai ciudate...

Era o cafenea nu prea mare. Fațada ei da spre cartierul ' lh, say» *te* întindea ca un fel de pasaj, cu mesele rânduite l-c cele doua laturi, și se termina cu o terasă din lemn ce da spre Ivhan el-Ivbahli Nou. Cei trei prieteni se așezară la o masa-dm aripa dreaptă a terasei și porniră să soarbă din ceai și sa traga unul după altul din narghilea.

— Mi-șm luat concediu ca să mă pregătesc de plecare,

anunța solemn Ismail Latif.

— Și vei lipsi dintre noi vreme de trei ani? Întrebă Kama! Cu părere de rău.

— Cred că da! Trebuie să risc! E vorba de un salariu foarte bun, pe care nu visez să-l primesc vreodată aici. Pe urma, Irakul este tot o țară arabă și nu se deosebește prea mult de Egipt!…

Va lăsa și el un gol în urmă. Nu era chiar un prieten de sullet, dar era unul din camarazii simpatici din generația

, V1 r N; a” „evoie-9’, Je traducători în Irak? Se interesă Riyad Qildis râzmd. *J*

— Chiar ai pleca, dacă ți s-ar oferi o astfel de ocazie? Îi întreba Kamal.

Dacă s-ar fi întâmplat mai devreme-, n-as fi șovăit, dar acum nu știu… ’ *1*

Nu văd care-i deosebirea între trecut și prezent!

.. V A-Mtni jme nu"* n*c”. ° deosebire, într-adevăr, răspunse uiad v’ldis, dar pentru mine lucrurile stau cu totul altfel…

Pare eu în curând voi părăsi tagma burlacilor.

Vestea căzu ca un trăsnet și Kamal simți cum îl inundă o "’ miște ciudată, fără să-i înțeleagă pricina.

— Vorbești serios? Întrebă el contrariat. Dar nu te’-am mai jujz. Îi, niciodată pomenind despre așa ceva.

V 7 Așa î l l otul s-a petrecut ca prin minune. Când ne-am v izut noi ultima oară, nici nu-mi trecea prin cap lucrul ăsta…

Lsmail Latif se porni pe râs de parcă ar fi repurtat o mare victorie.

— Gum adică? Mai întrebă Kamal, străduindu-se să zâmbească.

— Așa cum îți spun și cum se întâmpla de obicei! Într-una din zilele trecute a venit o fată, o învățătoare în vizită la fratele ei, care lucrează în direcția noastră, și mi-a căzut cu trom Am cercetat terenul și-am aflat că n-ar zice „ba”.

— Numai pe amicul nostru nu-l vrăjește nimeni pe lume.

Remarcă Ismail, făcând semn spre Kamal și întinzând mina după furtunul narghilelei.

Ismail nu pierde niciun prilej fără să-l tachineze, cu toate că toți pritenii căsătoriți consideră familia o închisoare. Dacă se va însura, probabil că n-o să-l mai vadă nici pe Riyad de cât rareori. Vor rămâne prieteni doar cu numele. E un lip li nistit și plăcut, și tocmai de aceea îi vine greu să renunțe la compania lui. Cum vor trece zilele fără el. Dacă se la bans forma și el așa cum s-a întâmplat cu Ismail, trebuie să-și ia adio de la toate plăcerile vieții.

— Și o'ind ai de girul să te însori?

Cel mai probabil, iarna viitoare…

Parcă i ar fi fost sortit să-și piardă prietenii cei mai bum, umil după altul!.

Atunci vei fi un alt Itiyad, cu totul alt om, nu! așa: Dar de ce? Cred că greșești foarte tare gândind așa..

— Greșesc? Repetă Kamal într-o doară, neșliind cum să-și ascundă neliniștea.

Sufletul lui Riyad caută astăzi întruna și nu-l satisface nimic, iar buzunarele sale se mulțumesc și cu puțin. Un bărbat însurat nu va putea niciodată să-și îndestuleze buzunam și nici nu va mai găsi vreo ocazie sa guste plăcerile v îețu…

— Cihdată părere ai tu despre căsătorie! Dar să știi ca cu nu ți-o împărtășesc!. W.

— Uită-te la Ismail, care e constrâns de nevoi sa plece *în* Irak. Sigur că nu-i nimicde râs în asta… Mi se pare foarte firesc, ba e chiar un act de bravură. În același timp, nu e deloc plăcut să nu poți să faci ce-ți place. Grijile vieții te vor copleși până peste cap. N-o să te mai gândești decât la modul în care îți câștigi existența și-o să-ți calculezi tot timpul de caro dispui în piaștri și millime…[5] Și toată poezia

---

5**Subunităţi monetare: piasîtrul este egal cuasuta parte, iarmilliina u a mia parte, dm, lira egipteană.**

[2] **La iunie 19ţ0, cabinetul condus de Aii Mahir a demisionat, oa urmare amipotriviriifaţă de ideea intrării Egiptului in război impotiîva altei. Mustafa en-Nahlias a refuzat să alcătuiască un guvern national**

s-a dus pompa sâmbetei…

— Închipuiri izvorâte din teamă! Concluziona Riyad, ridicând din umeri cu nepăsare.

…Dragul meu, tu habar n-ai ce-nseamnă un cămin și să Iii tată, se amestecă Ismail Latif. Tu n-ai cunoscut până astăzi ce este viața cu adevărat.

S-ar putea să aibă dreptate. Cine știe? Și dacă e adevărat, înseamnă că viața lui e o tragedie lipsită de sens. Dar atunci, vei fericirea? Și ce-ar dori el de fapt? Lucrul cel mai. Trist este însă amenințarea cumplită de a rămâne din nou singur, ișa cum s-a întâmplat după dispariția lui Ilusein Șaddad din viața lui. Dacă ar fi eu putință, ar vrea să-și găsească și el o s°ție, dar să aibă chipul Atiyyei și spiritul* lui Riyad, Asta ir vrea de fapt! Chipul Attiyei și spiritul lui Riyad într-o singură ființă cu care să-și. Împartă zilele! Ar scăpa, atunoi de singurătate pentru totdouna.

Hai să lăsăm discuția asta plictisitoare și fără rost, interveni Riyad agasat. Eu am rezolvat problema și-acum este rândul tău… Au loc evenimente politice mult mai: importante care ar trebui să ne intereseze.

Kamal era întru tot ul de acord, dar nu-și putea reveni din starea de perplexitate și primi ideija prietenului său eu o nepăsare evidentă, fără să spună o vorbă.

En-Nahhas a vrut să se-răzbune pentru demiterea din decembrie 19.17, intră Ismail direct în miezul problemei. A luat palatul Abidin2 cu asalt, sprijinit, de tancurile britanice!

Rivail șovăi puțin, vnnd să afle și părerea lui Kamal, daf cum acesta nu se simțea în stare să vorbească, renunță și întrebă, încruntându-se:

— Răzbunare? Lucrurile nu stau câtuși de puțin așa cum le vezi tul

— Dar care-i atunci adevărul:’

Riyad îl privi insistent pe Kamal ca și clnd I ar fi îndem nat să vorbească. Cum acesta continuă să tacă, se văzu obli gat să răspundă tot el:.

. „En-Nahhas nu-i omul care să încerce sa revină la pe tere uneltind împreună cu englezii. Ahmad Malțir o nebun El a trădat poporul și s-a coalizat cu regele! Apoi, a încercat să-și ascundă poziția precară prin declarația stupidă făcuta în fața ziariștilor……

Din nou privi întrebător spre Kamal, curios sa i alic pa rea. Conversația reuși în cele din urmă să i captiveze interesul, dar fără să-și dea seama care-i motivul, simți o dorința neașteptată și copilăroasă de a-1contrazice pe Uiyad.

Este în afara oricărei îndoieli că En-Naldias a sab at situația. Nu am niciun dubiu că este un patriot adevărat. Nu se poate schimba la vârsta asta lntr-un trădător de dragul i «âependem» v. Ai avut loc discuții în legătură cu.ini raiya lăgipliilui ia război Nemulțumiți de refuzul lui Hasan Sabn, saadiștn s au retras din guvern și primul ministru, a completat locurile vacante eu persona lilăti independente, astfel înlât trei pătrimi din membru cabinetnim nu erau încadrați în niciun partid politic. În urma decesului lui llasaii Sabri survenit Ia 15 noiembrie 1940, președinția guvernului este în crcdințată lui Ilusein Sirri, personalitate independentă și mai obscura deci! Predecesorul său, dar numirea sa a fost agreata util de englezi cât și de palat. La sfârșitu! Anului 1941 saadiștii acceptă să facă parte din acest, guvern. În condițiile războiului, situația economica a țării se înrăutățește în mod sensibil. Au loc demonstrații de strada. La – le bruario 1942, tlusein Sirri nu mai poate face situației și-și prezintă demisia. La 4 lebruarie, englezii asediază palatul Abidin cu tancurile și cer regelui Funiei să-l numească pe Mustafa en-îsalilias prim-ministnt ; să-i satisfacă toatb cererile. Actul respectiv a fost apreciat ca o încălcare a prevederilor Tratatului din 19SG și ca un amestec brutal în treburile interne ale țării. În martie 1942 au fost organizate alogen legislative câstigate de Wafd c. U o măre majoritate.

De aredobândi o funcție pe care a avut-o cu cinci-șase

ani în urmă… Dan mă întreb dacă atitudinea lui a fost cea mai potrivită.

— Tu te îndoiești de toate! Și care-ar fi fost aici, mă rog. Soluția potrivită, după tine?

— Nu trebuia să accepte cabinetul și să cedeze în fata ultimatumului britanic, nici în ruptul capului!…

Nici chiar dacă regele ar fi fost detronat și conducerea țării ar fi trecut în mâinile unui guvernator militar britanic?

— Nici măcar atunci!

— Oo înnădim la vorbă și ne amuzăm în fața narghilelei, iar omului politic îi revine o mare răspundere! Protestă Riyad răspicat și ofta adânc. Nu-i vremea de șagă! Cum ar fi IMitut En-Nahhas să accepte ca regele să fie detronat și țara să fie chinuită de un militar britanic, în condițiile și așa prea delicate ale războiului? Și dacă vor ieși victorioși aliații – și trebuie să avem în vedere și eventualitatea asta ~ ar însemna să ne numărăm în rândurile celor învinși. Politica nu-i idealism poetic, ci un realism chibzuit.

— J-u stărui să am încredere în En-Nahhas. Poate că a greșit, dar nu i-o pot lua în nume de rău și nu pot spune că ar îi complotat sau că ar fi trădat…

— Vinovați sunt cei care nu iau lucrurile în serios și vin iu întâmpinarea fasciștilor, surind în spinarea englezilor. Își închipuie că fasciștii ne-ar respecta independența? Nici vorbă! Nu există un tratat între noi și englezi? Demnitatea impune să ne respectăm cuvântul dat. Nu suntem democrați? Nu ne interesează ca democrația să înfrângă fascismul, care ne și t. Uează pe ultimul loc în ierarhia națiunilor și raselor, care nu urmărește dooât să surnească vrajba între națiuni, rase și confesiuni?

— Sunt de acord cu tot ce-ai spus, dar cedarea în fața ultiiâtatumului britanic face ca independența noastră să apară o simplă iluzie…

— Știți foarte bine că omul a protestat împotriva Ultimatumului și că englezii au ținut seama de părerea lui.

— Acela a fost protest? Întrebă Ismail, râzind sarcastic.

Dar schimbă tonul numaidecât, urmând foarte serios:

De fapt eu sunt de acord cu ceea ce a făcut el. Dacă aș fi fost în locul lui, aș fi procedat absolut la fel. A fost înlăturat, cu toate că avea majoritatea de partea lui, a fost umilit, dar a știut să se răzbune ca un bărbat adevărat. Independența nu-i dșcât o vorbă goală! Ăsta-i adevărul! De ce am fi acceptat să fie detronat regele? Ca să ne cârmuiască un guvernator militar britanic?!

Riyad se posomorî și mai tare. Kamal, în schimb, zâmbi și comentă ca pentru sine:

Au greșit alții și trebuie să tragă ponoasele En-Nahas. Nu încape discuție că el a salvat situația. A salvat și tronul și țara. Dar abia la sfârșit o să ne dăm seama cum era mai bine. Dacă, la sfârșitul războiului, englezii îi vor recunoaște meritul, atunci n-o să-și mai aducă nimeni aminte de 4 februarie.

Dacă îi vor recunoaște meritul! Sublinie Ismail ironic, bătând din pâine impacientat să li se aducă tăciuni pentru narghilea. Eu îți spun de pe-acum că englezii se vor debarasa de el cu prima ocazie, fără s-aștepte nici măcar terminarea războiului!

Este un bărbat care și-a asumat cu mult curaj o mare răspundere în niște condiții deosebit de vitrege, conchise Riyad cu convingere.

Da fel cum te-ai angajat și tu să suporți cea mai mare răspundere din viața ta! Adăugă Kamal, privindu-l pe Riyad cu nostalgie.

Rise și Riyad. Apoi se ridică, își ceru scuze și se îndepărtă cu ochii în podea.

Săptămâna trecută, mama a avut niște musafiri de caro îți aduci aminte fără doar și poate, șopti Ismail cu totul pe neașteptate, aplecându-Se la urechea lui Kamal.

— Cine? Întrebă Kamal, privindu-l în ochi curios.

— Aida! Răspunse celălalt scurt și zâmbi cu înțeles.

Numele îi sună în urechi foarte ciudat și efectul lui brusc

anulă toate emoțiile pe care s-ar fi așteptat să le stârneaseă. Pentru moment avu impresia c-ar fi venit de undeva din adâncurile sufletului său și nu de pe limba lui Ismail. S-ar fi putut aștepta lă orice, mimai la asta nu trecură câteva clipe fără să-și poată alunga năuceala. Cine este Aida? Care Aida? Ce ciudat e timpul! Cât de milostiv și cât de neîndurător! Câți ani au trecut de când n-a mai auzit acest nume pronunțat de un străin? Trebuie să fi fost prin 1926 sau 1927... Deci șaisprezece ani! Vârsta unui adolescent în pragul tinereții, care s-a îndrăgostit și a cunoscut deopotrivă și fericirea și decepția! A îmbătrânit, într-adevăr! Aida?! Cum reacționează inima lui la amintirea asta? Nicicum! Un interes vag amestecat cu o emoție ciudată și nedefinită, ca și cum o mină nevăzută i-ar atinge urma cicatrizată a unei răni vechi, de mult închisă, făcându-l brusc să-și amintească toate clipele primejdioase prin care trecuse cu mulți ani în urmă.

— Aida? Șopti năuc.

— Da! Aida Șaddadl Nu pot să cred că nu ți-o amintești! Soră lui lluseiu Șaddadl...

Privirea insistentă și circumspectă a lui Ismail îl stingherea cumplit și întrebă la întâmplare, încercând să fugă de ea:

— Ilusein? Ce vești mai ui despre llusein? Ce mai face?

— Cine știe?

Își dădu seama că e o prostie să încerce să fugă. Dar ce-ar putea să facă, de vreme ce simte că-i ard obrajii, în ciuda frigului de februarie?! Se trezi fără să vrea, gândind la o apfopii' (, deloc poetică între iubire și mâncare. Jinduim ia că cu tot focul când o vedem pe masă. Apoi dorința se atenuează și dispare. După ce-a fost bine asimilată, nu mai rămâue nimic din ea. Celulele se tot înnoiesc cu trecerea timpului, duefnd eu ele ultima amintire. Trecerea timpului... ea modifică și anulează totul... Se poate întâmpla ca în adâncuT sufletului omenesc să rămână un ecou la limita dintre uitare și amintire. Un

glas de demult, o adiere de parfum, o umbră pot readuce

(„tul în zona conștientului, transformând acel ecou într-o melodie cunoscută.'Dacă n-ar fi așa, atunci cum să-și, explice tulburarea care l-a cuprins? Nostalgia lui a făcut din ființa îndrăgită un simbol al iubirii, de a cărui absență îndelungată so teme uneori. Numai un simbol! Niște, ruine părăsite ce amintesc de o istorie măreață!

— Am stat de vorbă cu ea pe îndelete, reluă Ismail destăinuirea. Eu, mama și soția mea. Ne-a povestit cum au fu gât, împreună cu ceilalți diplomați, când a început grozăvia invaziei germane și cum au ajuns în Spania. De ciirând au fost transferați în Iran, Ne-am amintit și zilele de odinioară și ne-am amuzat copios „

Oricum ar sta lucrurile în privința unei iubiri de mult trecute, nu poate scăpa de nostalgia care continuă să răscolească melodii nespus de triste.

— Și cum mai arată? Se trezi întrebând cu voce tare.

— Cred că are acum vreo patruzeci de ani… Ba nu! Eu sunt mai mare decât ea cu doi ani, Aida trebuie să aibă deci cam treizeci și șapte. E un pic mai plinuță docât o știi, dar la fel de grațioasă. Fața i-a rămas aproape neschimbată, doar ceva mai sobră. Are'un băiat de-paisprezece ani și o fată de zece.

Aida există. N-a fost o năluca. Și nici istoria ei n-a lost o închipuire. Uneori se întâmplă să treacă doar câteva clipe și trecutul pălește de parcă n-ar fi fost. Dar ea există. E măritată și are și copii, își amintește de trecut și se amuză copios. Cum o fi arătnd în realitate? Imaginile păstrate în memorie pălesc și ele atât de repede! Ar vreasa-și poată fixa privirea asupra scestui chip omenesc, sperând să dezlege enigma suferinței lui de demult.

Ui viul reveni și oând îl văzu ocupându-și locul, avu o ușoară tresărire la gândul că Ismail și-ar putea întrerupe povestirea. Acesta continuă însă, fără să-i dea vreo atenție lui Riyad

— Au întrebat și de tine, firește!

Plimbându-și privirea de la unul la altul, Riyad pricepu că erau angajați într-o discuție sare i privea mimai pe ei doi și-și văzu mai departe de narghilea. Ramai se simți vulnerabil la amănuntele povestirii lui Ismail. Întrebaseră' și de el.

— C.u ce ocazie? Se interesă, străduindu-se să pară cât mai puțin curios și cât mai firesc cu putință.

— A venit vorba despre grupul de prieteni de demult și cu această ocazie a întrebat și de tine. L-am spus că ești profesor la Școala Spătarului și mare filosof, că publiei articole în revista *El-Fikr*, pe care n-o prea deschid, și că de altfel nici nu pricep mai nimic din ele. Pe urmă a întrebat dacă te-ai însurat și i-am spus că te încăpățânezi și rămâi credincios burJăciei.

— Ei, șice-a zis de asta? Se pomeni din nou întrebând

— Nu-mi mai aduc prea bine aminte, căci ajungând la chestiunea cu pricina au schimbat subiectul…

Boala ascunsă amenință să izbucnească iar. Cel care a fost cândva bolnav de plămâni, trebuie să se ferească de frig… „Au întrebat și de tine…" Sună la fel cu melodiile adolescenței și totuși cuvintele i-au pătruns direct în suflet… Sufletul său a mocnit ca o plantă sub un cor din care ploaia mult așteptată nu vine la timp. Simțea că îndrăgostitul de odinioară începe să guste iar melodiile amăgitoare ale iubirii. Dar pri mejdia nu mai o la fel de amenințătoare. I se pare că visează și se alina la gândul ea ceea ce vede nu e realitate ci vis. Dar cât ele mult ar fi vrut în clipa aceea să se Inllmple o minune și s-o Sntâlnească pentru câteva minute doar. Și ea să-i spună ea i-a împărtășit sentimentele, măcar o frântură dintr-o zi, și că numai diferența de vârstă – sau cine știe ce alt motiv nu i-a permis să se apropie de el… Dacă s-ar întâmplă mi nunea asta, s-ar putea consola pentru toate durerile lumii și mai vechi și mai noi… S-ar socoti fericit și-ar uita că viața lui n-a avut niciun sens. Zadarnic. Un mort nu se mai deșteaptă din somnul lui… De ce nu se mulțumește cu uitarea? Ar fi o

victorie chiar dacă ascunde înfrângorea. Și-ar trebui să-l consoleze gândul că n-a fost singurul om dezamăgit pe lumea ăsta!

— Când pleacă în Iran? Se interesă Ramai.

— Cred c-au și plecat. Ieri, mi se pare, sau cel puțin așa zicea când a fost la noi…

— A comentat cumva nenorocirea care s-a abătut asupra familiei Șaddad?

— Am evitat, vezi bine, să aduc vorba despre o chestiune ca asta și nici Aida n-a făcut nicio aluzie la ea.

— Ia uitați-vă î îi îndemnă Riyad Qildis, stupefiat de ce-i vedeau ochii.

Priviră cu toții spre aripa stingă a terasei, unde sta o femeie cu o înfățișare foarte bizară; trecută de șaizeci de ani, numai piele și os, cu picioarele goale, cu un *ghillab* bărbătesc înfășurat strâns pe ea, cu o *taqiyya* de sub care nu se ivea niciun fir de păr. Fața ei acoperită cu tot felul de sulimanuri știrii ea râsul și batjocura. Nu mai avea niciun dinte. Își plimba cehii hămesiți în toate direcțiile, implor înd mila.

— O fi vreo cerșetoare care umblă de, pă căpătat? Întreb, Riyad.

— Mai degrabă înclin să cred ică o țicnită, își dădu Ismail părerea.

Bătrâna se uită un timp la scaunele libere din aripa atingă și în cele din urmă își luă inima în dinți și se așeză la o masă. Privi rând pe rând în ochii bărbaților care se holbau la ea, ’ m: mă fața ei seofiloită se schimonosi într-un zâmfeot larg și adresă tuturor,:

— Bună seara, oameni bunii

— Bună seara, *haggai* îi răspunse Riyad binevoitor.

Li buc ni într-un hohot de râs, care-i aminti lui Ismai) de El-Azbafciyya din vremurile de glorie.

— *IJugga* ai zis? Se minună ea. Oi fi, dacă te gând «la moscheea păcatelor”… bolborosi ea.

Râseră toți trei de iscusitul ei joc de cuvinte.

— Comandați, și pentru mine unceai și-o narghilea și-l să vă răsplătească Allah, continuă bătrâna, prinzând cui „

Hn "original, joc de cuvinte rezultat din îmbinarea *al-masg d al-haram* care este numele moscheii sfinte din Maăka» unde *barau* înseamnă „sacră", d «r poate să însemne și „păcat"1.

Riyad bătu din palme insistent și comandă chelnerului s'ă-i aducă un ceai și o narghilea.

— Așa se nasc unele din povestirile mele, șopti Riyad, aplecându-se spre urechea lui Ramai.

— Asta-i generozitatea de odinioară, mormăi bătrâna, surâzând fericită amintirilor. Îmbogățiți de pe urma războiului, flăcăi?

— Sărăciți din pricina războiului, îi răspunse Ramai, zâmbind. Niște bieți slujbași, *kagga..*

— Care e, numele dumitale? Începu s-o descoase Riyad.

— Sultana Zabida! Răspunse ea, ridicând capul cu o mândrie demnă să stârnehscă râsul.

— Sultană?

Da! Sultană.. Numai că mi au murit supușii…

— Allah să fie milostiv cu teii

Allah să fie milostiv cu cei vii… Morților le-ajunge a se afla în preajma lui… Dar voi cine sunteți, ia spuneți-mi!

Ospătarul sosi cu comanda, zâmbind îngăduitor. Apoi se apropie de masa celor trei prieteni și-i întrebă:

— O Cunoașteți?

— Nu, cine este!

— Cântăreața Zabida cea mai vestită clntâreață din vremea ei. Bătrânețea și cocaina au adus-o în halul în care-o vedeți…

Ramai tresari, având impresia că mai auzise numele – a. Interesul lui Riyad Qildisi s, pori la, ulme și-i îndemnă! e prieteni să se prezinte, în speranța că o să i se dezlege cum\ a limba.

Ismail Lat îi. Se prezentă Ismail primul.

Trăiască numele! Chiar dacă e un nume care nu-mi

spune nimic! Bombăni cântăreața, sorbind de zor din ceai, înainte de a apuca să se răcească.

Râseră cu toții, iar Ismail scăpă printre dinți o sudalmă u glas coborât, ca să nu-l audă bătrâna

Ryad Qildis! Se auzi glasul sonor al lui Riyad.

— Ghealir?! M-am iubit, cu unul de.al vostru pe vremuri…

Era negustor în El-Muski. Îl eheraa Yusuf Ghattas. Bogal, nevoie mare! Îl țineam răstignit pe pat piua în zori…

Rise împreună eu ei și pe chip i se ivi bucuria amintirii. Apoi, iî întrebă din ochi și pe Ramai, care-i răspunse după o scurtă șovăire:

— Ramai Ahmad Abb el-Gawad…

De data asta bătrâna tresări și mina care ducea cana spre buze se opri în aer.

— Ce-ai spus? Întrebă, holbându-se la el.

— A spus Ramai Ahmad Abd el-Gawad, o lămuri Riyad Qildis nerăbdător.

— Ahmad Abd el-Gawadl… mormăi ea, pa și când ar fi vorbit singură, după ce trase adânc din narghilea. Dar există nenumărate nume… Ca piaștrii pe vremuri… (Apoi, adresându-se lui Ramai:) Tatăl tău e negustor în En-Nahhasin?

— Da! Răspunse Ramai uluit.

Se ridică de pe scaun și se apropie de masa lor, oprinduse în fața lui Ramai. După ce-l contemplă câteva clipe, izbucni într-un râs sonor, mult mai puternic decât ar fi fost de așteptat de la un asemenea schelet, strigând în gura mare:

— Tu ești băiatul lui Ahmad Abd el-Gawad? Băiatul prietenului meu drag?… Dar nu prea semeni cu el. Nasul l-ai moștenit de la el, într-adevăr… Numaj* că el… Era ca o lună plină în bezna nopții… N-ai decât să-i aduci aminte de sultana Zabida și-o să afb destule despre mine…

Riyad și Ismail se sufocau de râs. Zâmbi și Ramai, încet când să-și ascundă stinghereala. Abia în clipa aceea își

aduse aminte de vechile povești depănate de Yasin despre tatăl jor și cântăreața Zabida.

— Și ce mai face domnu' Ahmad? Întrebă ea. N-am mai trecut de multă vreme prin cartierul vostru care m-a alungat. Acum locuiesc în El-Imam, dar tânjesc după El-IIusein și din când în când mai daucâte o raită pe-acolo… Am fost bolnavă rău de tot și-am zăcut săptămâni în șir. Se sătura seră vecinii de mine și, dacă nu mă zborșeam la ei, erau în st are. Să rua ducă la groapă de vie. Ce zici că mai face domnie Ahmad?

— S-a prăpădit acum vreo patru luni, răspunse Ramai cu sfială în glas.

— Allah să fie îndurător cu el! Șopti, încruntându-se puțin. Ce păcat! A fost un bărbat și jumătate, n-am mai cunoscut altul ca el…

Pe urmă se întoarse la locul ei și izbucni într-un râs strident. Stăpânul cafenelei se ivi îndată în ușa terasei și făcu semn cu degetul spre ea, amenințând-o:

— Încetează cu râsul… Vorba ceea: i-am îngăduit să intre și-a dat buzna și cu măgarul… Multumeștede domnilor pentru mărinimia lor, dar pune-ți lacăt la gură, căci altfel uite, pe-acolo-i ușa!…

Păstră tăcere până când dispăru proprietarul, apoi se întoarse din nou spre ei și-l descusu pe Ramai mai departe:

— La spune-mi, și tu ești la fel ca tată-tău, ori ba? Îl întrebă, făcându-n semn neeunviincios cu mina.

— El nu s-a însurat încă! Răspunse Ismail printre hohote.

— Mi se pare mie că și tu ești tot un pui de lele!

Riyad se ridică, se îndreptă spre ea și se așeză pe un scaun de-ajături…

— Am fost încântați de cunoștință, sultana, dar; eu aș \ rea feă te aud povestind ceva despre zilele de glorie ale sultanatului…

Ăî

Nu mai rămăsese decât ceva mai puțin de o jumătate de

oră până la începerea conferinței. Sala Iwart era aproape plină.. Mister Roger era – așa cum spusese și Riyad Qildis – un profesor bine cunoscut, specialist în literatura sjiachespeareana. Se știa dinainte că va face și puțină propagandă politieă la slirșitul conferinței, dar lucrul acesta nu mai contează atunci când e vorba de un conferențiar de talia lui mister Roger și de un subiect ca William Shachespeare. Riyad părea destul de abătut și dacă nu l-ar fi invitat personal pe Kama! Să audieze conferința, ar fi renunțat la ea cu dragă inimă. Un bărbat ca el, dominat de ideile și evenimentele politice, nu putea să fie decât trist după cele întâmplate.

— Makram exclus din Wal'd?[6] Șopti el la urechea lui Ramai, fără să-și ascundă agitația și nemulțumirea. Cum este cu putință așa ceva?

Nu se dezmeticise nici Ramai după aflarea acestei știri și clătină din cap mâhnit, fără o vorbă.

— Este o rușine națională, Ramai! Nu trebuia ca lucrurile să ajungă piuă aici!…

— Așa-i, dar cinezi vinovat pentru toată nenorocirea j asta?. R…

— En-Nabhast S-ar putea să fie adevărat ca Makram este cam irascibil, dar corupția care a ajuns până și în guvern nu mai putea fi tolerată!

— Nu-i vorba de corupția din sinul guvernului, protestă Ramai, zâmbind. Makram nu este indignat din pricina corupției, ci pare supărat mai degrabă din cauza pierderii influenței.

— Chiar așa? Un luptător ca Makram să se lase mânat de niște sentimente personale, efemere? Întrebă Riyad nedumerit.

— parcă tu nu te-ai lăsat minat tot de niște sentimente: trecătoare? Îl lua Ramai peste picior, fără să-și poată stăpâm risul…

---

6 **Eicludcrea lui Makram Oboyd din Wafd a survenitîh iulie 1942 ca urmare a unor neînţelegeri şi invidii dintre liderii organizaţiei**

— Răspunde-mi! Insistă Riyad, fără să dea mei o atenție glumei lui Ramai.

— Makram este orgolios. El trebuie să fie neapărat și poet și cântăreț... El sau e totul sau nimic, pricepi? A văzut. Că-i scade prestigiul și influența și din pricina asta și-a ieșit din fire. Pe urmă s-a ridicat în ședința Consiliului de Miniștri și a condamnat exceptările. Din clipa aceea, înțelegerea și colaborarea au devenit imposibile. E regretabil, într-adevări

— Și care vor îi consecințele?

— Fără îndoială că palatul a salutat noua sciziune din Wafd și-o să se folosească de Makram la momentul oportun, așa cum a procedat și în alte situații asemănătoare. De-acum înainte o să-l vedem pe Makram jucându-și noul rol împreună cu minoritățile politice și cu oamenii palatului. Sau cine știe? Cred că e la fel de pizmuit ca și En-Nahhas sau poate chiar mai mult. Există unii care n-au dușmănit Wafdul decât din pricina urii pe care i-o purtau lui Makram, dar acum tocmai aceștia se vor grăbi să-l ia în brațe pentru a distruge prin el unitatea partidului. Ce se va întâmpla ulterior e greu de prevăzut...

— O treabă neplăcută, în orice caz! Se încruntă Riyad revoltat. Cred că amândoi sini Iadei de vinovați: și En-Nalihas și Makram. Mă doare inima când mă gândesc la ce s-a întâmplat. (Apoi, cu glas mai scăzut:) Copții se vor trezi neprotejați de nimeni și vor căuta ocrotire la rege, pe cave! socoteau dușmanul lor de moarte. Dar o astfel de ocrotire nu va putea dura. Nu știu co-i de făcut, dacă și Wafdul ne persecută la fel cum au făcut alții.

— De ce încerci să duci chestiunea dincolo de limitele normale? Întrebă Ramai, prefăcându-se că nu pricepe unde bate prietenul lui. Nu trebuie să pui semnul egalității între copți și Makram, căci el nu reprezintă toți copții și copții nu-l au numai pe el. Makram este o persoană care s-a dus, dar atitudinea Wafdului în problema națională rămâne neschimbată.

— Ziarele pot să scrie orice, dar în realitate lucrurile stau așa cum îți spun eu, insistă Riyad, clătinând din cap cu o ironie amară. Sentimentul dominant al copților este acela că au fost excluși cu toții din Wafd și-acum vor căuta un alt liman, dar mă tem că n-o să-l mai găsească niciodată. Politica mi-a pi icinuit acum un nou complex, asemănător cu cel creat de religie. Așa cum am respins religia pentru rațiune, tot așa voi ajunge să renunț la simpatia mea pentru aici, judecând u-l numai eu mintea. Este o nouă pacoste pe capul meu. Be pare că nouă, copților, ne-a fost sortit să avem o personali late veșnic scindată.

Kamal avu o senzație de iritare amestecata cu o vaga durere, fiind convins în clipa aceea că diversele comunități umane sunt interpreții unei comedii care are întotdeauna un sfârșit tragic……

— S-ar putea să constatați ca problema este iluzoiie, dacă îl veți privi pe Makram ca un simplu om politic și n-o să identificați întreaga naționalitate coptă cu el!

— Dă-mi voie să te întreb dacă toți musulmanii vad în ol un simplu om politic, așa cum vezi tui'

— Așa îl văd eu!

— Bme-bine, dar eu întrebam de comunitatea musulmana în general, nu de tine, replică Iliyad cu un zâmbet trist și dezamăgit.…

— Nu mai înțeleg nimic!… Noi uoi, adică cu și tu, nu mai sântern de aceeași părere?

Ba da, dar cu o mică deosebire: tu nu faci parte din comunitatea coptă și de aceea îți dă mina să privești chestiunea cu otita detașare. (Apoi, zâmbind deschis:) Dacă aș *h* trăit în vremea cuceririlor musulmane și mi s-ar li prezis viitorul, i-as fi chemat pe toți copții să se convertească la credința în Âllah… (Se întrerupse brusc și-l întrebă mustrător:) Tu mă mai urmărești sau vorbesc singur?

Într-adevăr, ochii lui Kamal erau ațintiți la intrarea în

sală. Privi și Iliyad în aceeași direcție și descoperi o tânăra îmbrăcată într-o rochie gri, destul de simplă, semănând cu uniforma elevelor de liceu. O urmăriră până când se așeza pe unul din scaunele din față rezervate doamnelor.

— O cunoști?.

Nu-mi dau seama prea bine!… Așa am impresia…

Conversația lor fu întreruptă de apariția conferențiarului, întimpinat cu aplauze puternice. Apoi, se așternu tăcerea.

3 – Es – Sifkkariyya, voi. II

Rectorul Universității Americane prezentă în câteva cuvinte personalitatea oratorului, care-și începu imediat expunerea. Ochii lui Kama! Stăruiră îndelung asupra imaginii fetei, întrebându-se de unde-i pare chipul ei aljt de cunoscut. O zărise întâmplător când intrase și înfățișarea ei îl izbise din prima clipă, stârnindu-i șuvoiul’amintirilor. Ca un val zbuciumat, imaginea ei îl aruncase cu douăzeci de ani în trecut, readucându-l în prezent cu inima ticnind de emoție. Parcă vedea pe Aida acum două decenii. Numai că tânără din fata lui nu putea avea mai mult de douăzeci de ani. Nu avusese I imp să-i studieze trăsăturile, dar reușise să surprindă o imagine în mare: aeruJ, statura, limpezimea ochilor… *ț* „special ochii. Privirea aceea n-o mai zărise nicăieri în lume, de la plecarea Aidei. Ar putea fi sora ei? Acesta fu primul ghid! Budur! Acum își aducea aminte de numele ei și de simpatia pe care i-o arătase copila cândva, într-un trecut îndepărtat, bară îndoială că ea l-a uitat. Important este că ea, cu chipul ei, îi trezise inima din amorțeală și-l purta cu ghidul înapoi la vremea când cunoscuse dragostea și entuziasmul. Nu se simți în stare să-l urmărească pe conferențiar decât cu mare greutate și numai pentru câteva minute. Nu se putea concentra, iar ochii lui rămăseseră fixați asupra capului fetei, imaginația rătăcindu-i printre năluci și frinturi de amintiri care-i năpădeau sufletul. Trebuie s-o urmăresc bă încerc să aflu cine este! N-o lac cu un scop anume, dar așa

s, e întâmplă întotdeauna-lucrurile dezagreabile sunt prea mult dorite. I înjesc după orice ar putea să-mi curețe rugina deasă de pe suflet. Rămase la pândă, făcându-și în minte fel de fel de planuri. Conferința asta o să dureze la nesfârșit? Cine știe?! Când se termină, îi mărturisi lui Riyad ce are de gând, își luă în fugă rămas bun de la el și porni grăbit pe urmele fetei. Îi studie cu luare-aminte mersul mlădios și silueta zveltă. Nu reuși să compare mersul ei cu mersul Aidei căci detaliile păliseră cu timpul din memoria lui. Statura, în schimb, părea să fie a ei. Aida purta părul tuns *a la gar* la»[7],iar fata aceasta are un păr bogat și strâng în cosițe. Dar culoarea este aceeași – negru albăstrui, ca al cărbunelui lucios. În stația de tramvai nu reuși să-i vadă prea bina chipul, din pricina mulțimii care ieșise odată cu ea din sala de conferințe. O văzu urclndu-se în tramvaiul 15, care mergea în El-Ataba, făcându-și anevoie loc în îmbulzeală. Sări și el pe scară tocmai c-înd tramvaiul pornise, întrebându-se dacă se duce într-adevăr în El-Abbasiyya sau dacă ceea ce vede e doar un vis. Aida nu urcase în viața ei într-un tramvai. Avea la dispoziție două’mașini, pe când fata asta!… îl copleși o tristete la fel de grea ca în ziua când aflase de falimentul lui Șaddad Bek. Cei mai mulți călători coborâră în El-Ataba. Alese un loc, nu departe de ea, și porni să privească în direcția de unde trebuia să vină un alt tramvai. Gâtul lung și delicat îi aduse iarăși în fața ochilor chipul de demult. Dar pielea este alb-gălbuie, nu e brun-roșcată ca a făpturii care s-a dus. Era pentru prima oară când simțea o umbră de regret din clipa când pornise pe urmele fetei, ca și când ar fi sperat s-o descopere pe cealaltă. Sosi tramvaiul pentru El-Abbasiyya șd o văzu pregălindu-se să urce. Când își dădu seama de aglomerație-, renunță și se urcă la clasa a doua. Se ținu și el aproape, fără să ezite o clipă. Ea fu. Ă un loc pe o bancă și se așeză și el alături. Scaunele de pe ambele părți se ocupară curând și multă lume rămase în picioare

---

7 **Stradă din Cairo, purtînd numele poetului şi omului politii:**

între rânduri. Era beat de1 norocul ce-l avusese sa găsească un loc chiar lângă ea. De fiecare dată când tramvaiul făcea o mișcare bruscă, o atingea ușor cu umărul. O cercetă în continuare atent, învăluind-o cu privirea ori de câte ori îi sta în putință s-o facă. Ochii negri și liniștiți, sprâncenele împreunate, nasul drept și nostim, fața rotundă ca luna plină – toate astea-i aminteau pe Aida. O privea pe ea! Adevărat? Nu chiar! Existau și mici deosebiri: tenul ca și alte detalii. Dar nu-și da prea bine seama dacă era î în original, în franceză.

T-eva în plus sau în minus. Orieit de neînsemnată era diferența, lui îi apărea enormă, echivalând cu acel unic grad de; temperatură ce desparte sănătatea de boală. Dar nu era mai puțin adevărat că se afla în fața chipului ce semăna cel mai bine it' Sumea asta cu Aida, pe care o vedea acum cu ochii închipuirii mai limpede decât oricind. Trupul părea să fie aidoma. Își pusese atâtea întrebări legate de el! Poate că acum îl vede mai clar ca oricind: grațios, subțiratic și tare sfios. N are nimic îndrăzneț și agresiv, comun cu trupul catifelat și plin al Atiyyei, după care tânjește. Să se fi smintit gustul lui cu trecerea timpului sau iubirea cea veche se revolta împotriva instinctului latent? Oricum, era viu, fericit, cu inima beată de amintirile ce roiau în jurul lui și de fiecare dai a când o atingea, se simțea înconjurat de flăcări. Pe Aida nu o atinsese niciodată; întotdeauna i se păruse imposibil inj ajuns la ea. Tânăra de lângă el merge pe jos, umblăprin piețe și stă cu modestie printre călătorii de la clasa a doua! Ste nespus de mâhnit din pricina acelei deosebiri neglijabile care-l irită și-l dezamăgește, condamnând' iubirea cea veche să rămână pentru totdeauna o enigmă! „Biletele și abonamentele la control!" răsună glasul conductorului, Deschise poșeta, scoase abonamentul și așteptă' cu el în înmă până ce ajunse conductorul în dreptul ei. Kama! Trase cu coada ochiului și văzu numele: „Budur Abd el Hamid Șaddad, studentă la Facultatea. De

Litere” ’, Orice urmă de îndoială se stinse. Bătăile inimii i se întețiră. Aerul ic. I mai era de-ajuns. Aș vrea. Să-i pot fura acel cartonaș neînsemnat pentru a putea privi îndelung la chipul cei mai; propiat de Aida! Cât de mult mi-aș dori! Un profesor de treizeci și șase de ani jefuește o fată de la Facultatea de Litere i Ai ti un titlu senzațional pentru ziare! Un filosof ratat în jur de patruzeci de ani… Dar Budur câți ani o fi având? În b’-iG n-avea mai mult d cinci ani. Asta înseamnă că. Acum, ti «Imie să aibă douăzeci și unu. O vârstă minunată! Mimv îi. It-ii ” Fără serai, fără mașină, fără servitori!… Trebuie să fi avut paisprezece ani cinci s-a abătut nenorocirea asupra familiei. La vârsta asta sensul nenorocirilor și al durerii este bineînțeles și se întipărește adânc în suflet. Suferise cum plit, sărmana! Am încercat acest sentiment și-i cunosc foarte bine gustul de mătrăgună. Ne-a reunit durerea – chiar dacă am întâlnit-o în momente diferite – țol așa cum de mult ne-a reunit o prietenie uitată. „Poftiți”! Șopti ea, întinzând abonamentul conductorului. Glasul care-i atinse timpanul aducea cu muzica sferelor, îndrăgita și rătăcită vreme îndelungată în cutele uitării, venind din depărtări infinite, să reîn v ie acum împreuna cu potopul de amintiri și sa inunde e u sunetele ci de lumină toată viața. Din fericire, stăpâna glasului de demult continuă să se bucure de plăcerile vieții, cari nenorocirile n-au ajuns până la ea. Îți mai amintești oare de prietenul care te purta în brațe prin grădină și pe care I sărutai? Cum trăiești tu acum, micuță Iândur? În cele din urmă, vei fi ca și mine o profesoară la un gimnaziu: ham vaiul trecu în fugă pe lângă un bloc uriaș ce se înălțase pe locul fostului serai. Îl mai văzuse de câteva ori în ultima vreme, mergând pe la Fu’ad Gamil el llamzawi, care-și construise o casă în acest cartier. Dar IvlAbbusiyya nu mai e a acum ceea ce fusese odinioară. Seraiurile și grădinile care an fost martore la iubirea și durerea mea sini de mult uitate, în locul lor s-au ridicat blocuri ticsite de lume, dughenc. Cafenele și

cinematografe. N-are decât să se bucure cât o pofti de schimbarea asta nepotul meu Ahmad, căci pentru el lupta dintre clase reprezintă o încântare. Cum aș putea eu să mă bucur de dispariția seraiului, de vreme ce și inima meu zace îngropată sub ruinele lui? Cum aș putea disprețul lap tura minunată care nu știa ce sunt greutățile vieții și îmbin mda lumii, când pășea semeață, asemeni unui zeu trufaș, pe aleile grădinii, iar inima mea se prosterna dinaintea ei:!

T, a prima stație după circumscripția de poliție LI Wayli, Budur coborî. (urmă și-Kamal, dar zăbovi puțin p peronul stației, fără să-și ia ochii de la ea. O văzu traversând șoseaua și mergând drept înainte pe strada Ibn Zaydun,» care pornea chiar din dreptul stației. Era o străduță îngustă, cu case vechi în care locuiau oameni simpli, acoperită de praf și pietre. Dispăru printr-o ușă îngustă în a treia casă de pe partea stângă, vecină cu un atelier de călcătorie. Ry mase pe loc privind la străduță și la casă, simțind cum tristețea se depune pe el în straturi, apăsindu-i umerii. Asta este acum locuința Saniyyei *hanem,* soția lui Șaddad Bek! Pentru un apartament ca ăsta nu se plătește chirie mai mult de trei lire pe lună. Și-ar dori să se ivească Saniyya *hanem* în balcon, s-o vadă Fără îndoială că s-a schimbat și ea mult. N-a uitat de bună-seamă aerul ei distins, când părăsea selamlâcnl la brațul soțului, îndreptându-se spre mașina care sta pregătită în așteptarea lor. Mergea dreaptă, într-un pardesiu fin, aruncând în jur priviri stăpâne și calme. Vrăjmașul cel mai nimicitor al omului rămâne totuși timpul. Probabil)

a în apartamentul ăsta a locuit și Aida, când a venit la Cairo. După-amiaza ieșea pe balconașul ăsta vechi, iar noaptea împărțea cu mama sau cu sora ei un pat din micul apartament. Îmi pare rău că n-am aflat la timp de prezența ei la Cairo. Mi-aș fi dorit s-o reîntâlnesc mai ales că acum eram eliberat de tirania sentimentului orb și-aș fi putut s-o văd așa cum este, pentru a mă cunoaște în sfârșit și pe mine. Îmi pare rău că am pierdut prilejul…

42

Kamal se așează în bancă printre studenții secției de limba engleză de la Facultatea de Litere pentru a asista la cursul ținut de profesorul britanic. Nu era prima lecție la care participa și presimțea că nu va fi nici ultima. Nu întâmpinase nicio dificultate când ceruse permisiunea să asiste-ca audient – de trei ori pe săptămână la orele de după-amiază. Ba mai mult chiar, profesorul îl salutase încântat aflând că predă limba engleză la un gimnaziu. Părea puțin ciudat, într-adevăr, că se interesase de curs numai spre sfârșitul anului școlar, dar el își motivase dorința prin obligația de a pregăti un studiu pentru care avea nevoie numai de această parte a cursului. Cu ajutorul lui Riyad Qildis, care avea un prieten secretar la Facultatea de Litere, aflase că Budur este studentă la secția de limba engleză. Înfățișarea lui – cu costumul elegant, ochelarii cu rame aurii, silueta înaltă și subțire, mustața stufoasă, câteva fire argintii la tâmple, capul uriaș și nasul elefantin – atrase atenția tinerilor studenți din prima zi. Avu impresia că-și pun întrebări și că-l privesc cu suspiciune. Ba i se păru chiar că aude observațiile și comentariile făcute pe seama lui în gând, dar știa mai bine decât oricine altcineva ce s-ar putea spune despre el. De altfel, se mira el însuși de complicația pe care și-o crease de bunăvoie, fără să se gândească nici la motivație și nici la finalitate. Nu știa nimic precis despre hotărârea lui, atât doar că atunci când zărise o licărire în bezna sumbră a vieții sale, lăsase totul baltă și-se aruncase în viitoare fără să-i pese de nimic, împins de forțele uriașe ale disperării și nădejdii care se băteau cap în cap. Nu se gândise nici la rigiditatea tradițiilor de care s-ar fi putut ciocni, nici la tineretul care abia aștepta un prilej pentru a mai umple pe cineva de ridicol. Disperarea și plictiseala deveniseră de nesuportat și alergase dornic să scape de ele, să trăiască în sfârșit. Era suficient pentru el chiar și numai faptul că ajunsese să se intereseze de timp, să laude speranța și să

nădăjduiască la bucurie. Inima care zăcuse în letargie pornise din nou să bată. Își dădu seama că timpul e prea scurt – căci anul școlar ora pe sfârșite – dar tentativa se dovedi a nu fi zadarnică, de vreme ce și Budur îi remarcase pregența. Probabil că șușotise și ea pe seama lui, mai rilk/L0clț”.li se Inițiluiseră de mai multe ori. Poate chiar tie? I, rfster”UJ 9* admirația care-i ardeau în Buflei. Cin.

*oi mu!»

mtrmplaloare, de vreme ce ea lăsase capul în pământ cu si’

Schopenhauer absoktutâuwf CU1? SÂllt voinâa lui! R ffe? El sau saltul vieții la Bere eagatl fjptura devenise surdă și anostă. Și uiM

Astăzi, o privire, un gest sau un zâmbet fac sa se cutremure întreg pământul! Se întâmplase în parcul El-Orman, când se ducea spre facultate, cu puțin înainte de ora cinci. Bmlur împreună cu alte trei fete răsăriseră ca din panunt în lata im, așteptând pe o bancă începerea cursurilor. Ochii li se întâlniseră din nou într-o licărire de-o clipă, întocmai ca atunci, când intrase în clasă. Avea de gând să le salute când ajungea în dreptul lor. Dar aleea pe care mergea el cotise brusc, retuzând parcă să participe la conspirația lui sentimentală. După ce se îndepărtase puțin, privise înapoi cu regret și le văzuse șoptindu-i ceva la ureche, în timp ce ea își sprijinea capul în palme de parcă ar fi vrut să-și ascundă fața. Ce minunat! Au șușotit pe seama lui, ohligând-o să-și ascundă fața cu sfiala. Nu poate fi altă explicație! Dacă ochii îl dăduseră cumva de gol și toată lumea știe acum de pasiunea lui? Dacă întrecuse măsura, fără să-și dea seama și se făcuse de pomină? Ce-o sa se întâmple dacă șoaptele diavolilor de studenți se vor preschimba în aluzii la adresa lui? Își zise că nu trebuie să se mai ducă pe la facultate. Dar chiar în seara aceea se trezi pe locul de lângă ea în tramvaiul ce mergea în hl-Abbasiyya, întocmai cum se întâmplase în prima zi când începuse jocul. Pândi un moment prielnic, hotărî! S-o

salute, orice s-ar îi întâmplat. Dar cum așteptarea se prelungea, se întoarse el și salută politicos, prefăcându-se surprins:

— Bună seara!…

Privi la el mirată, simulând și ea surpriza. Nu-și amintește ca Aida să fi afectat vreodată o stare nefirească.

— Bună seara! Rosti ea în șoaptă.

Doi colegi care se salută. Ce-i rău în asta? C.u Aida nu fu sexe niciodată atât de îndrăzneț. Dar ea ery mai mare, iar el era pe-atunej un puștan naiv.

— Dumneavoastră locuiți în 121-Abbasiyya. Nu i așa?

— Da!

Nu voia probabil să-l încurajeze la vorba.

— Păcat că n-am asistat decât la ultima parte a cursului…

— Da!

— Sper să recuperez în viitor ce-am pierdut…

Ca zimbi fără sa rostească vreun cuvânt.

Njngăduie-mi să-ți mai aud glasul, căci asta-i singura muzică din trecutul îndepărtat pe care timpul n-a reușit s-o destrame.”

Ce vrei să faci după ce termini facultatea? Institutul de pedagogie?

— Nu! Ministerul are’mare nevoie de profesori, din prî cina stării de război și cj urmare a dezvoltării învățământu lui, răspunse de data aceasta vădit interesată de discuție.

— Deci, vei fi profesoară!…

— Da! De ce vă mirați?

— E o meserie grea. Aș putea să-ți spun multe lucruri despre asta…

— Dumneavoastră sunteți profesor, din cile am auzit.

— Da! Iartă-mă, am uitat să mă prezint, Ramai Ahmad Abd el-Gawad.

— Încântată.

— Dar dumneata nu mi-ai făcut onoarea, îngăima ef zâmbind.

— Budur Abel el-Hamid Șaddad!

(Încâniat! (Apoi continuă, simulând surprinderea:) Aiul el Hamid Șaddad?... Din El-Abbasivya? Dumneata ești sora lui Ilusein Șaddad?

Da! Răspunse, cu ochii scânteind de interes.

Ramai surâse și clătină din cap, ca și cum s-ar fi o u ra l de întâmplările neașteptate.

Minunată surpriză! A fost prietenul meu cel mai apropiat. Am petrecut împreună cele mai fericite zile din nața mea… Doamne, tu ești sora lui cea mică? Aceea care se juca pe lângă noi în parc?

Drivi la el curioasă, fără să-. Și poată aminti.

„În vremea aceea mă iubeai, așa cum o iubeam eu pe Aida…

— Nu-mi amintesc nimic!

— E firesc! Povestea asta s-a petrecut prin anul 1923 și a* durat piuă în 1926, când a plecat Husein în Europa… Acum, ce face fratele tău?

— Husein este în Franța. În sud, unde s-a mutat guver nul francez după ocupația germană.»

— Și ce mai face? N-am mai primit știri de el de foarte multă vreme.

— Bine…

Rosti ultimul cuvânt cu un ton ce dovedea ca nu-i face plăcere acel subiect. Nu cumva a greșit pomenindu-i de vechea prietenie cu fratele ei? Se întrebă Kamal, tocmai când tramvaiul trecea pe lângă locul vechiului serai. Oare n supărat-o? După circumscripția de poliție El-Wayli, îl salută și cobori din tramvai. El rămase mai departe pe scaun, ca și cum ar fi uitat de sine. O cercetase tot drumul ori de câte ori avusese prilejul – în speranța că va descope i secretul care-l fascinase cu ani în urmă. Nu-l putu afla, ni toate că avusese impresia în câteva rânduri că e foarte aproape de a-l descoperi. I se păruse o fată drăguță și agreabilă Dar acum încearcă o dezamăgire nelămurită și o milmire confuza Dacă ar vrea să se însoare cu fata asta, e

absolut convins ca ea nu l-ar refuza. Într-adevăr, pare să-i vină în întâmpinavț, in’ciuda diferenței sensibile de vârstă, sau poate tocmai de pricina acestei diferențe. Dacă s-ar întâmpla să se căsătorească cu ea, ar deveni rudă cu Aida… Dar ce-i vălmășagul ăsta tic gânduri absurde care-i dau târca&le? Ce mai înseamnă Aida pentru el? Realitatea este că n-o mai dorește pe Aida și «a ceea ce-l frământă este doar dezlegarea enigmei. Poate astfel o să aibă satisfacția că n-a pierdut în zadar cei mai frumoși ani din viață. Se trezi ispitit – și nu i se întâmpla prima oară – să răsfoiască vechiul lui caiet de însemnați și să privească cutia de bomboane, dăruită în noaptea nunții deodată zgomotul inimii pornită într-o bătaie deznădăjduită. Oare mai este cu putință ca un om să se îndrăgostească după ce a înțeles prea bine ce este iubirea și s reușit să-i cunoască substratul biologic, social și psihologic? F aptul că un chimist cunoaște efectul ucigător ai substanță[8]’ toxice nu-l împiedică să le mai prepare! Inima isfiuti și mai tare bătăile, fără s-o poată controla. În ciuda decepții de demult și a îndoielilor în care se zbatea. Își simți inima pulsând cu putere, într-o înflăcărare pe care n-o mai încercase decât atunci, cu mulți ani în urmă

Aceasta e grădina ceaiului. Deasupra ei se împletesc într-o rețea deasă crengile luxuriante. Pe lacul de culoarea smaraldului plutesc câteva lebede, iar în fund de tot se zărește o grotă. Astăzi e ziua de odihnă pentru salariații revistei *Al-Insan al-Gadid.* Sawsan Hammad – îmbrăcată într-o rochie vaporoasă ce-i lăsa brațele descoperite – părea ma; încântătoare ca niciodată. Trecuse un an de când erau colegi se așezaseră unul în fața celuilalt, cu chipurile luminate de zâmbetul armoniei. Pe masa dintre ei se aflau o cană cu apă și două cupe de înghețată, în care nu mai rămăseseră decât niște picături de culoarea

---

8 **După invadarea Franţei de către trupele germane 'la început ' celui de al doilea război mondial, în oraşul Viehy - situat m parid. centrală a Franţei, la sud de Paris - s a instalat guvernul francez profascist condus dc Petain şi Laval (1040 1944).**

căpșunilor. „Mi-e ființa cea mai dragă din lumea asta. Ei îi sunt dator pentru toate clipeli de bucurie. Ea este *gibla* speranțelor mele. Suntem două liințe devotate una alteia. Chiar dacă iubirea dintre noi nu s-a rostit, n-am nici cea mai mică îndoială că și ea ține în nune la fel de mult și că ne înțelegem perfect. Ara începui drumul ca tovarășși pe tărimul luptei pentru liber taie și ana acționat ca o singură mână. Pe-amândoi ne pândește’e închisoarea.” De fiecare dată când am încercat să-i fac curte, în a privit pe sub sprâncenele încruntate, dojerrindu-mă.

Noi nu avem timp de iubire. Zimbeam și mă întorceam la treburile mele. Eu te iubesc, i-am spus într-o zi. Te iubesc și pace… Faci cum vrei tu, dar eu te iubesc… Avem atâtea lucruri de făcut în viața asta, iar ție îți arde de glume, mi a răspuns atunci. Apreciez ca și tine, am insistat eu, că ori ticluirea capitalistă este în agonie, că ea și-a epuizat toate forțele, că a venit rândul clasei muncitoare să-și impună voința și să preia destinele dezvoltării, că roadele nu vin de la sân» ’ și că noi avem datoria să o facem conștientă de rolul ei, dar după toate astea, sau chiar înainte de toate astea, eu te iubesc… Ții cu tot dinadinsul să-mi spui niște lucruri care știi că nu-mi fac plăcere, a zis atunci fără convingere, prefăcindu-se încruntată. Cum în birou nu mai era nimeni, mi-am luat inima în dinți și am sărutat-o pe obraz. Mi-a aruncat o privire mustrătoare și s-a aplecat asupra textului din fața ei. Ajunsesem la capitolul al optulea, al lucrării *Sistemul familiei în Uniunea Sovietică,* pe care ne apucasem s-o traducem împreună.

— Sân tem de-abia în iunie și căldura a devenit insuportabilă! Ce-o să ne facem atunci în iulie și în august, draga mea?!

— Se pare că Alexandria n-a fost creată pentru cei ca noir..

Despre Alexandria nici nu poate fi voi’ba! Ea nu mai poate fi socotită loc de vilegiatură. Asta a fost înainte de război. Acum este pustie.

— Maestrul Adli Kerim ne spunea că cei mai mulți locuitori au părăsit-o și că străzile sunt pline de pisici care umblă de izbeliște.

— Așa este! Și în curând o să intre în ea Rommel cu armatele lui... (Tăcu puțin, apoi continuă:) O să se întâlnească la Suez[9] cu armatele japoneze care pârjolesc Asia și-o să înceapă epoca fascistă, care ne duce cu gândulla epoca de piatră.

— Rusia nu va putea fi înfrântă, îl preveni Sawsan puțin tulburată. Omenirea își leagă nădejdile de forța uriașă care stă ascunsă dincolo de Urali...

Așa o fi, dar nemții au ajuns la porțile Alexandriei.

— Și de ce i-or fi iubind egiptenii pe nemți? Întrebă ea, oftând adânc.

— Pentru că nu-i mai suportă pe englezi, li s-a făcut, lehamite de ei... Regele stă astăzi ca un prizonier încătușat, dar în curând o să-l vedem ieșind din temnița lui pentru'a-l primi pe Rommel cu mare fast și a toasta împreună cu el pentru înmormântarea democrației, care de-abia se născuse în țara noastră. Dar mult mai caraghios și mai trist în același timp mi se pare faptul că felahii speră ca Rommel să le dea pământ...

— Avem mulți dușmani – în afară nemții, în interior Frații Musulmani și reaețiunea. Toți vor face front comun împotriva noastră...

— Dacă te-ar auzi fratele meu Abd el-Mun'im, ar sări fu sus oțărî!. El pretinde că Frații Musulmani reprezintă o mișcare progresistă, care nu pune niciun preț pe socialismul științific.

— S-ar putea să găsești idei de nuanță socialistă și în islam, dar este vorba de un socialism, utopic, ca acela propovăduit de I homas More, Louis Blanc și Saint-Simon... Aceștia căutau o soluție pentru nedreptatea socială în conștiința omului, în vreme ce soluția se găsește în însăși

---

9 **Oraş-port egiptean la Marea Roşie, la intrarea de sud a Canalului Suez (As-Suways).**

dezvoltarea societății. Socialismul utopic nu ia în considerație elasele sociale, ci indivizii separați din care este constituită societatea. Or asta n-are nimic comun cu socialismul științific. Și pe lângă una și alta, învățătura islamului se bazează pe metal izică și mitologie, în care îngerii au un rol important. Soluțiile pentru prezentul nostru nu trebuie căutate în trecutul îndepărtat… Ar fi bine dacă l-ai putea ajuta și pe fratele tău să înțeleagă toate lucrurile astea.

— Fratele meu este un tânăr cult și un jurist instruit și capabil, zise Ahmad, făcând mare haz. Stau și mă minunez cum de este cu putință ca oameni cu pregătirea lui să adere la Frații Musulmani…

— Frații recurg la falsuri grosolane, explică Sawsan cu dispreț.' Intelectualilor le prezintă islamul într-un veșmânt modern, iar oamenilor simpli le vorbesc despre rai și 'despre iad și câștigă adepți în numele socialismului, patriotismului și democrației.

Iubita mea poate să vorbească la nesfârșit despre principiile ei, fără să se plictisească. Am zis „iubita mea"? Da! De când i-am furat o sărutare n-o mai numesc decât așa. La început a mai protestat – uneori cu o vorbă, alteori cu un gest – dar treptat s-a obișnuit și nu ini-a mai dat nicio atenție. Când i-am spus că aș vrea să aud și de la ea vorbe de iubire m-a mustrat cu dispreț: „Tot vechea concepție burgheză despre femeie.." I-am spus că o respect mai mult decât orice pe lume, am recunoscut că de la ea ara învățat să fac cele mai nobile lucruri pe care le-am realizat în viața mea, dar i-am mărturisit din nou că o iubesc și nu văd nicio nenorocire în asta. Mânia i se topea ca prin farmec, făcându-mă să prind aripi. Am încercat chiar să repet tentativa sărutului, dar n-am reușit s-ajung deciț tot la un obraz. E o ființă minunată, cu însușiri fizice și intelectuale alese. Qnd am invitat-o la o plimbare în parc, a acceptat cu condiția să luăm cartea cu noi și să continuăm traducerea. I-am expli cat că vreau să ieșim

pentru recreare și pentru a sta de vorbă pur și simplu. Am și amenințat-o c-am s-ajung să blestem socialismul dacă nu acceptă. Uneori am mustrări de conștiința pentru că spiritul și atmosfera din Es-Sukkariyya mă fac să privesc femeia cu un soi. De dispreț. Dar trebuie să mărturisesc totodată că anul în care am lucrat împreună cu Sawsan m-a schimbat mult și m-a eliberat în mare măsură de mentalitatea burgheză, înrădăcinată în adâncurile sufletului meu.

— Este regretabil că trebuie să privim neputincioși cum sunt arestați colegii noștri fără niciun fel de vină.!.

— Așa este, iubita mea! Arestările sunt o modă ce se răspândește mai ales în vremurile de război și de teroare. Dar legea nu vede nicio primejdie în adoptarea unor principii câtă vreme acestea nu instigă la violență. (Ahmad se întrerupse pentru câteva clipe, rise și-apoi continuă:) Mai devreme sau mai târziu vom fi și noi arestați dacă…

Ea îl întrebă din priviri ce înseamnă acel „dacă” și-atunci își făcu singur curaj și continuă:

— Dacă nu ne vom căsători…

— Dar cine ți-a spus că eu aș accepta să mă căsătoresc cu un bărbat cu două fețe ca tine? Întrebă ea, ridicând din umeri.

— Ce vrei să spui?

Sawsan rămase puțin pe gânduri, apoi se apucă să-i explice foarte serios:

— Tu nu provii din clasa muncitoare ca mine. Amândoi luptăm împotriva aceluiași dușman, dar tu nu l-ai cunoscut decât din poveștile altora. Eu am suferit vreme îndelungată din priciua sărăciei și i-am văzut consecințele nefaste în propria mea familie. Una din surorile mele s-a luptat din greu până când mizeria a doborât-o. Pe când tu… tu n-ai cunoscut adevărata stare de sărăcie și umilință în care trăiește clasa muncitoare!

— Ce pot să-ți răspund este că nici Engels n-a provenit dintr-o familie de muncitori.

— Ia te uită! Cum să-ți zic? Se amuză ea. Prințul Ahmadov?! Nu tăgăduiesc că ai principii foarte corecte, dar rămășițele spiritului burghez sunt încă adânc înrădăcinate în sufletul tău. Câteodată am impresia că ești mândru de neamul Șawkat!…

— Ești nedreaptă și arunci vorbe grele! Protestă el îndârjit. Nu se cuvine să mă socotești pe mine vinovat pentru ce-am moștenit. Așa cum ție nu ți se poate reproșa sărăcia, tot astfel nici mie nu trebuie să mi se scoată pe nas bogăția. De fapt nici nu-i vorba de bogăție, ci de un venit modest care a permis familiei mele să ducă o viață de paraziți. Nimeni nu este vinovat pentru că s-a născut burghez și nu se cade să i se reproșeze decât inerția și indiferența față de spiritul epocii.

— Nu te supăra, șopti ea zâmbind. Amândoi suntem niște fenomene naturale ce se pot explica științific. Într-adevăr, nu trebuie să ne punem întrebări în legătură cu starea în care am venit pe lume, dar suntem direct răspunzători pentru ideile pe care le slujim și pentru faptele noastre. Îmi cer iertare încă o dată și spune-mi, te rog, tu ești gata să ții în continuare conferințe pentru muncitori, indiferent de urmări?

— Piuă ieri am ținut cinci conferințe, am redactat două manifeste importante și-am difuzat zeci de alte manifeste, se lăudă el. Sunt dator guvernului cu doi ani de închisoare…

— Iar eu sunt datoare cu cel puțin de două ori pe-atât!…

Întinse mâna peste palma ei cafenie și netedă, cu tandrețe și admirație. El o iubește cu adevărat, dar nu se avântă în luptă mânat de iubire. Uneori are impresia că se îndoiește de el. Să fie doar o glumă sau se teme cu adevărat de influența familiei lui? N-are de ce. El crede cu convingere în aceeași măsură în care o iubește pe ea. Nu poate renunța nici la una, nici lă alta Te o mare fericire să găsești o ființă cu care să te înțelegi și să te potrivești fără să fie nevoie de viclenie și artificii.’ șam adorat-o din clipa

în care am auzit-o spunând „Am suferit vreme îndelungată din pricina sărăciei”. Sinceritatea a ridicat-o în ochii mei deasupra tuturor femeilor. Dar noi sântem-niște îndrăgostiți romantici și nu ne dăm seama de temnița ce stă la pândă. Putem să ne căsătorim, să ne ferim de complicații și să ducem o viață liniștită. Dar asta ar fi o viață lipsită de orice valoare. Uneori mi se pare că principiile astea sunt niște blesteme pe care destinul le-a aruncat asupra noastră. Ne-au intrat în sânge și în cuget, ca și cum noi am fi răspunzători pentru soarta întregii omeniri!…

— Te iubesc, Sawsanl

Știu. Dar nu e momentul potrivit pentru asta!…

— Indiferent dacă e sau nu momentul potrivit…

— Nu te înțeleg! Vorbești mereu despre luptă, dar inima ta aduce osanale liniștii și fericirii!…

— Separarea lor ar fi o absurditate, ca și separarea noastră.

— Se pare că iubirea este egală în concepția ta cu liniștea, fericirea, statornicia și fuga de închisoare!

— Nici vorbă! N-ai auzit că Profetul lupta și ziua și noaptea? Și asta nu l-a împiedicat să se însoare de nouă ori![10]

— Iată cum te molipsești de la fratele tău! Îl mustră Sawsan. Despre ce profet este vorba?

— Profetul musulmanilor! O lămuri el, râzând cu hohote.

— Mai bine, hai să-ți povestesc eu despre Karl Marx. Care a fost într-atât de captivat de scrierea *Capitalului*

10 **Conform tradiţiei, după moartea primei sale soţii (Kha/Jidja), care i-a născut patru fiice şi doi fii, din care a supravieţuit doar Fatima — viitoarea soţie a lui Aii —, profetul Muhammad ar mai fi avut încă douăsprezece (după alte surse unsprezece) soţii, sperînd să aibă parte de un băiat care să-l moştenească. Cele mai cunoscute dintre ele au fost Hafsa, Mary, Zaynab şi Aişa. Moartea Khadigăi a survenit în anul 619 şi eurînd după venirea la Âl-Madina (Medina), Profetul s-a căsătorit cu Aişa, fiica viitorului calif Abu Bakr, despre care se spune că ar fi fost soţia sa preferată. Probabil că şi această situaţie — alături de alte considerente de ordin social — l-a determinat să accepte poligamia şi să o socotească legală din punct de vedere etic şi juridic.**

încât și-a lăsat soția și copiii pradă foamei și umilințelor…

— Oricum, era căsătorit…

Apa lacului avea reflexe de smarald. Pe nesimțite se stârnise în văzduh o boare răcoroasă. Lebedele își întindeau gâtul grațios urfalărind firimiturile de pâine aruncate de copii. Ești fericit peste fire și iubita ți se pare mai încântătoare decât toată natura laolaltă. Obrajii ei sunt îmbujorați! Poate că s-a hotărât să lase puțin de-o parte politica și să se gândească și la sufletul tău…

— Speram, iubita mea colegă, să avem parte de o conversație mai plăcută, aici în parc…

Adică mai plăcută declt a fost?…

Nu!… Mă gândeam la iubirea noastră

— Iubirea noastră?…

— Da! Și tu știi foarte bine despre ce vorbesc!

Pentru câteva clipe între ei se așternu tăcerea.

— De fapt, ce vrei tu, mai exact? Întrebă ea, plecând ochii.

— Vreau să spui că amândoi dorim același lucru!…

— De acord, dar vreau să știu care-i lucrul acela!

— Eu nu pricep de ce trebuie să ne învârtim atâta după deget…

Parcă ar sta pe ghimpi și așteptarea e cumplită, oricât de scurtă ar fi ea.

— Dacă totul este clar, nu pricep de ce mă mai chinui atâta, zise ea în cele din urmă.

— Cât de minunată ești, iubirea mea! Exclamă Ahmad, oftând ușurat.

Urmă din nou un răstimp de tăcere ca un refren care le încadra cântul inimii.

— Mă interesează un singur lucru! Murmură ea pe gânduri.

— Ce anume? Spune-mi, te rog! Orice!

— *- Demnitatea iheal

— Demnitatea ta și demnitatea mea alcătuiesc un singur tot! Răspunse Ahmad puțin ofensat.

— Tu știi prea bine tradițiile și obiceiurile familiei tale, murmură ea tulburătă. O să auzi multe vorbe în legătură cu originea, cu neamurile…

— Nu-ți face niciun fel de griji, căci eu nu sunt un copil!

— Nu ne amenință decât un singur lucru – păienjenișul ăsta de tradiții și pretenții burgheze, adăugă Sawsan după ce șovăi un moment.

— Aș vrea să fii convinsă că toate astea-mi sunt străine, o încredință el cu un ton răspicat, ce amintea de Abd elMun'im.

— Îți dai seama de greutatea vorbelor tale? Ara vrut să mă refer și la relația individuală și la cea socială dintre noi doi.

— Am înțeles totul foarte bine! Se grăbi Ahmad să confirme.

— Vei avea nevoie de un dicționar ca să descoperi sensul nou al cuvintelor iubire, căsătorie, gelozie, devotament, trecut…

— Așa e! O știu preas bine!

S-ar putea ca asta să nu însemne nimic sau să însemne totul. De câte ori nu i-au trecut și lui prin cap fel de fel de gânduri?! Dar situația lor cere un curaj deosebit. Este un examen al victoriei mentalității dobândite asupra celei moștenite. Un examen teribil! Speră că a înțeles foarte bine ce-a vrut ea să spună. Probabil că a vrut doar să-l încerce. Dar chiar dacă ar fi vorba de mai mult, tot nu va da înapoi. Simte o durere în străfundul sufletului, la ghidul renunțării. Nu, nu va da înapoi cu niciun preț!

— Accept tot ce-ai avut în vedere, dar îngăduie-mi să-ți spun deschis că mă așteptam să am parte de o fată ceva mai sentimentală și nu de o rațiune care socotește și pune totul în balanță!

— Care să-ți spună mereu eu te iubește și că acceptă să se mărite cu tine, nu-i așa? Întrebă ea, urmărind cu privirea îngândurată lebedele ce pluteau pe fața apei.

— Exact!

— Și crezi că eu aș mai fi intrat în detalii, dacă n-āș fi acceptat lucrul āsta de la început? Se miră Sawsan, râzând cu seninătate.

Ahmad îi strânse degetele ușor în căușul palmei, sorbind-o din ochi.

— Tu știi foarte bine totul, dar vrei să ți se spună mereu și să tot auzi lucrurile care-ți plac.

— Așa e! Și n-o să mă plictisesc niciodată ascultându-le…

— Este vorba de reputația întregii noastre familii. E doar copilul nostru. Trebuie să vă spuneți și voi părerea…

Khadiga vorbea cu înverșunare, alergând necontenit cu privirile într-o parte și-n alta, de la Ibrahim așezat în dreapta ei – la Ahmad – care ședea în colțul opus al salonului –, petrecându-le apoi peste fețele nedumerite și mu trele stingherite pe care le făceau Yasin, Kamal și Abd el-Mun’im.

— Fiți atenți cu toții la ce vă spun… își schimonosi Ahmad vocea, glumind și încercând s-o imite. Este vorba de reputația întregii familii… Doar sunt copilul vostru…

— Ce i beleaua asta pe capul nostru, fiul meu? Își reluă ea filipica, de data asta cu un ton tânguitor și amar. Tu nu accepți să te judece nimeni, nici chiar tatăl tău? Refuzi cu încăpățânare orice sfat, chiar și atunci când este numai și numai spre binele tău?… După mintea ta, numai tu ai dreptate întotdeauna și toți ceilalți greșesc. N-ai mai vrut să-ți faci rugăciunea – am zis: „Domnul o să-l aducă pe calea cea bună”… Ai refuzat să urmezi Dreptul, ca fratele tău, am zis: „Treacă și-asta! Viitorul omului îl Unduiește Allah!”… Ai hotărât să te faci jurnalist, ți-am înghițito și pe-asta! Mi-am zis: „Să se facă omul și vardist, dacă ține cu tot dina dânsul…”

— Iar acum, auzi pretenție! Mai vreau să mă și însor! Se repezi Ahmad, cu o mutră prefăcută de vulpoi indignat

— Însoară-te! N-ai decât! Toți ne bucurăm Ac un astfel de eveniment, dar trebuie să aibă și însurătoarea un rost,

pricepi?

Și cine-ar trebui să-i stabilească rostul, mă rog?

— O minte sănătoasă!

— Dar eu cu mintea mea am ales cu cine să mă însor…

— Nu ți-au dovedit încă zilele că nu-i bine să te bizui doar pe mintea ta?

Câtuși de puțin! Iar sfaturile pot *să fie folositoare, nu zic ba, dar până la căsătorie…

— Și de ce, mă rog? Tu nu te însori doar cu o fată, ci și cu familia ei… Iar prin tine ne însurăm și noi… Noi, familia ta!

— Voi toți! Îi luă Ahmad vorba din gură și izbucni într-un râs ascuțit. Asta e peste poate! Unchiul Kamal n-are în niciun caz chef să se însoare, iar unchiul Yasin cred că ar prefera să se însoare numai el singur cu ea…

Râseră și se amuzară, cu toții în afară de Khadiga oare nu știa ce să mai creadă.

— Dacă socotești că e nevoie și că asta poate rezolva lucrurile, eu sunt gata să mă sacrific, se oferi Yasin, totdeauna gata să facă haz.

— Râdeți! Distrați-vă! Se zborși Khadiga. Risul vostru nu face decât să-l încurajeze! Mai bine i-ați spune ce credeți voi despre noua lui ispravă. Ce părere aveți despre un tânăr ca el, care ține morțiș să se însoare cu fata unui tipograf de la revista aia caraghioasă?! Nu ne convine nici că lucrezi ca jurnalist la revista asta, dar nu mai avem de-ales! Închipuie-ți tu cum o să fie dacă mai ai de gând să te incus* crești și cu muncitorii ei… N-ai nimic. De zis, *și* Ibrahim? Se adresă soțului ei, silindu-se să-i descleștеze și lui gura.

Ibrahim Șawkat ridică sprâncenele, părând că se pregătește să spună ceva, dar se răzgândi.

— Dacă o să se întâmple nenorocirea asta, insistă ea, n-ar fi de mirare să te trezești în noaptea nunții cu casa plină de tipografi, salahori, birjari și cine știe ce alți mojici…

— Te rog să nu vorbești așa despre neamurile mele!… o

întrerupse Ahmad.

— Doamne din ceruri! Nu cumva vrei să tăgăduiești că astea sunt neamurile ei?

— Eu mă însor numai cu ea! Nu mă însor cu toptanul!

— Adevărul este că n-o să te însori numai cu ea! Interveni în cele din urmă și Ibrahim Șawkat nemulțumit. Ducându-te tu în neamul ăsta, ne tragi și pe noi după tine!

— M-ara dus să-i văd familia, așa cum cere datina, continuă Khadiga încurajată de remarca soțului ei. S-o văd și cu pe mireasa copilului meu, mi-am zis… Și ce credeți că mi-au văzut ochii? Locuiesc la un subsol, pe o stradă ticsită de evrei. Iar mama miresei arată ca o servitoare. Zâna care i-a căzut dumnealui cu tronc trebuie să aibă cel puțin treizeci de ani. Vă jur pe Allah că nu mint!

— Și dacă ar avea măcar un pic de frumusețe, aș mai înțelege. De ce vrea neapărat să se însoare cu ea, nu pricep! Cred că i-au făcut farmece… Trebuie să-l fi vrăjit… Lucrează împreună cu el la revista aia blestemată. Probabil că a profitat de neatenția lui și i-a pus ceva în cafea sau în apă. Duceți-vă s-o vedeți și voi și să spuneți dacă am sau n-am dreptate… Pe mine una m-a dat gata. Când am plecat de la ei, nu știam pe unde calc. Aproape că nu mai vedeam drumul de supărare.

— Să știi că mă supăr eu acum cu adevărat, mamă, și mă tem că n-o să-ți iert vorbele astea niciodată…

— Ba să mă ierți, domnul meu, căci eu sunt cea urgisită… Toată viața am avut parte numai de belele și m-a blagoslovit Allah să am parte tot de necazuri și de la copii…

— N-ai decât să născocești tot ce-ți trece prin cap pe seama lor, dar să știi că niciunul dintre ei nu este nedrept cu alții, așa cum ești dumneata!

— Mâine o să ți se deschidă ochii și-o să-mi dai dreptate. Allah să te ierte pentru că m-ai umilit!…

— Ba dumneata m-ai umilit pe mine! Cu vârf și îndesat! …

— Ți-a intrat în suflet ca să pună mâna pe averea ta. Dacă nu te amăgea pe tine, nu putea să aspire decât cel mult la un vânzător de ziare…

— Ea este redactor la revistă și arc un salariu de două ori mai mare ca al meu, crezu Ahmad nimerit să-i lămurească.

— Deci și ea e tot jurnalistă! Cu ce ți-am greșit, Doamne? Ce fată intră astăzi în slujbă decât una pe care n-a lual-o nimeni de nevastă sau o slută?!

— Allah să te ierte pentru vorbele astea fără noimă!

— Ba pe tine să te ierte pentru zilele amare pe care ni le faci!…

— Ascultă, sora mea! Se amestecă Yasin în vorbă, după ce urmărise cearta, răsucindu-și tot timpul (mustața. Nu cred că este cazul să ne facem sânge rău. Să-i spunem lui Ahmad ce-avem de spus, dar n-are rost să ne certăm!

— Iertați-mă, dar trebuie să mă îmbrac ca să plec la slujbă, se scuză Ahmad, ridicându-se ușurat că scapă de gura lor.

După plecarea lui Ahmad, Yasin se mută lângă sora lui, se întoarse cu fața spre ea și începu s-o lămurească:

— Să știi că nu-ți folosește la niniic toată tevatura asta. Nu-i mai putem judeca pe copiii noștri, căci ei se socotesc mai înțelepți decât noi și sunt convinși că noi trebuie să fim la cheremul lor. Dacă vrea cu tot dinadinsul să se însoare cu fata asta, lasă-l să se însoare! Dacă o să fio fericit, să-i fie de bine, iar dacă n-o să fie, și-a făcut-o cu mâna lui. Capul face, capul trage! Eu n-am reușit să duc casă bună decât cu Zenoba, după cum bine știți! S-ar putea ca alegerea lui să fie bună, în ciuda aparențelor! N-are rost să ne punem de-a curmezișul. Pe urmă, așa-i firea omului, în general. Nimeni nu pricepe de vorbă. Fiecare vrea să încerce pe pielea lui. (Apoi, rizând ironic:) Nu e mai puțin adevărat că mie unui nu mi-au folosit nici vorbele altora, nici experiențele mele!…

— Cred că fratele meu are perfectă dreptate în tot ce

spune, interveni și Kama! sprijin. Indu-l pe Yasin.

— Asta-i tot ce poți spune tu, Kamal? Întrebă Khadiga privind la el consternată. Eu îmi pusesem toată nădejdea în tine, fiindcă știu cât de mult te respectă. Poate că n-ar fi rău să încerci să stai de vorbă cu el separat.

— V Ieșim împreună și-o să mai stăm de vorbă pe drum, încercă el s-o domolească. Dar trebuie să încetezi și tu cu tărăboiul. La urma urmei, e stăpân pe soarta lui și are dreptul să se-nsoare cu cine-i place. Crezi că poți să-l împiedici tu, dacă i-a intrat ceva în cap? Sau vroi numai să încurci țele?

— După mine, toată chestiunea e foarte simplă, sora mea, adăugă Yasin, zâmbind. Cred că n-are rost să-ți faci inimă rea! Azi se însoară și, dacă nu-i convine, mâine se deseară. Doar suntem musulmani, nu catolici… i se deschid lui ochii…

— Bineînțeles! Exclamă Khadiga cu un zâmbet șiret, 3ngustându-și ochii mici. Ce alt avocat l-ar putea apăra mai bine ca tine?! A avut dreptate cine-a zis că băieții seamănă cu unchii lor…

— Allah să te ierte! Bâigui Yasin, râzând pe înfundate. Dacă fetele ar r amine la mila viitoarelor soacre, n-ar mai apuca niciuna să se mărite…

— Cum poți să scornești una ca asta2 protestă Khadiga. Știi prea bine că pe mine m-a ales chiar mamă-sa în persoană – Allah s-o ierte! –, și făcu un semn spre Ibrahim.

— Așa e! Și-a plătit sărmana de ea cu vârf și îndesat pentru alegerea făcută… aprobă Ibrahim prompt, zâmbind și of tind.

— Și măcar dac-ar fi frumoasă, se întoarse Khadiga din noii la problema lui Ahmad, fără sa ia în seamă observația soțului. Parcă i s-a pus un văl pe ochi.

— La fel ca tată-său, o completă Ibrahim, răztnd îngăduitor.

Tu ești un nerecunoscător ca toți bărbații, izbucni ea, întorcându-se spre el furioasă.

— Ba noi suntem destul de îngăduitori și al nostru va fi paradisul, răspunse Ibrahim cu calmul său obișnuit.

— Dacă o s-ajungi vreodată acolo, să știi că tot mie-mi datorezi asta, căci eu te-am învățat ce-i credința…

Ramai părăsi Es-Sukkariyya împreună cu Ahmad. Era destul de sceptic în privința căsătoriei nepotului său. Nu i se putea imputa conservatorismul și respectul tradiției abi surde și nici indiferența față de principiile egalității și umanismului, dar realitatea socială și hidoșeniile ei nu pot îi ignorate. Își aminti, aparent fără nicio legătură cu subiectul, o întâmplare de mult uitată. Se aprinsese după Qamar, fata lui Abu Sari', proprietarul micului bufet. Dar mirosul, pe care-l răspândea trupul ei îi provocase o repulsie ce amenința să se transforme într-un adevărat complex. Cu toate astea, îl socotea pe Ahmad vrednic de admirație, ba chiar îl invidia pentru curajul și voința care lui îi lipsiseră întotdeauna. Ahmad părea o compensare în familie pentru nihilismul unchiului său. E de mirare de ce l-o fi trăgând inima să se însoare, când pentru alții căsătoria nu înseamnă mai nimic.

— Încotro, tinere?

— La revistă, unchiule! Dar dumneata?

— Și eu tot la revistă, dar la *El-Fikr el-Gadid,* unde am întâlnire cu Riyad Qildis. La spune-mi, nu crezi că s-ar cuveni să deschizi ochii bine și să mai chibzuiești înainte de a face pasul ăsta? Îl întrebă fără nicio altă introducere.

— Care pas, unchiule? Îi răspunse nepotul tot eu o întrebare, înălțându-și privirea spre el. Treaba s-a isprăvit de mult. Eu m-am. Și însurat!

— Cum așa? Vorbești serios?!

— Foarte serios! Și-o să locuim în apartamentul de laparterul casei noastre, din pricina crizei de locuințe…

Ce sfidare deschisă! Asta zic și eu geperație!

— Așa vom face, dar nevasta mea n-o să fie în casă decât când doarme mama…

— Și te-ai însurat după datina lui Allah și a Profetului? Îl

mai descusu Kama! zâmbind, fără să se fi dezmeticit pe deplin după șocul noutății.

— 'Firește! Răspunse Ahmad râzând în barbă. Căsătoria și înmorrilântarea după datinile vechii noastre credințe, dar restul vieții după credința lui Marx!... (Apoi, luându-și rămas bun de la Kamal:) Sunt convins că o să-ți placă mult, unchiule! O s-o vezi și o să judeci singur! Are o personalitate cu totul și cu totul ieșită din comun...

Se alia din nou într-o încurcătura cumplită. Era ca o boală cronică de care nu putea scăpa, nicicum. Toate lucrurile par să aibă o mulțime de fețe egale; toate se adună și se risipesc, alcătuind jocuricu forme ciudate într-o continuă mișcare, alunecându-i printre degete. Să se însoare sau nu:1 Ar fi trebuit de mult să ia o decizie, dar se invirtea nedumerit în jurul său până ce-l cuprindea amețeala și i se tulburau simțurile. Apoi virtejul se liniștește, lăsând să plutească la suprafață aceeași întrebare la care n-a reușit să găsească răspuns: să se însoare sau nu? Uneori se satură de libertate și-l apasă singurătatea sau se plictisește în tovărășia fantomelor născocite de glodurile lui. Are momente când îș închipuie o familie în jurul lui, dar odată cu grijil*e mărunț i1 ale traiului zilnic se vede înghițit, dizolvat, anulat până la dispariție. Atunci se sperie și se hotărăște să ramină credincios libertății sale, oricât de mult ar trebui să sufere din pricina singurătății. Dar n-are parte de liniște multă vretno, căci se trezește din nou întorcându-se la aceeași întrebare și iarăși caruselul pornește cu trena lui de întrebări și răpunsuri. Unde să găsească statornicia mult visată? Budur este o fată excepțională, într-adevăr, n-are niciun cusur. E ca o slea care a căzut din înaltul bolții cerești. O fată excepțională, într-adevăr – frumoasă, delicată și instruită. Și, lucru! Cel mai important, se pare că nu l-ar refuza dacă s-ar decide să-i ceară mina. Trebuie să admită că i stăpâncște toate gândurile și că este ultima imagine de la oare își ia rămas bun înainte de a adormi și

prima cu care se intilnește dimineața când se trezește, însoțindu-l apoi ca o umbră. Îndată ce-i vede chipul, tresare înfiorat și inima îșI iuțește bătălie, iar strunele acoperite de rugină reiau acordurile tulburătoare ale muzicii de odinioară. Lumea lui se schimbase. Descumpănirea și singurătatea erau din nou uitate. Simțea adierile înviorătoare și apa răcoroasă a vieții. Dacă toate astea nu sunt semne ale iubirii, atunci ce altceva ar putea fi? Timp de două luni, trecuse zi de zi spre asfințit pe strada Ibn Zaydun, măsurând-o în sus și în jos cu pași înceți, stăruind îndelung cu ochii asupra terasei, pentru a se întâlni cu ochii ei. Își zâmbeau așa cum se cuvine între colegi. La început toate astea se petreceau ca din întâmplare, dar cu timpul devenise limpede că sunt gândite și așteptate. Când ajungea în dreptul casei, o găsea la locul ei obișnuit din balcon, prefăcându-se că răsfoiește o carte sau rătăcind cu privirile spre zări. Știa prea bine că îl așteaptă. Dacă n-ar fi fost așa, n-ar fi trebuit decât să nu apară în balcon la vremea aceea. Ce altceva ar fi putut să-și închipuie, văzându-l cum trece zi de zi, îi zâmbește și o salută? Instinctul nu-l înșală; amândoi așteaptă întâlnirea cu nerăbdare. Simțea cum îl inundă o bucurie amețitoare. Era fericit dar și neliniștit de lipsa lui de hotărâre. Se lăsase purtat de șuvoi, fără să știe nici cât de adânc este și nici încotro îl va purta. S-ar fi cuvenit să se oprească puțin, dar bucuria tulburătoare nu-i mai da răgaz. „Curaj, căci asta este șansa tal” îl îmbărbătase Riyad. De când își pusese inelul de logodnă pe deget, Riyad nu mai vorbea decât despre căsătorie, de parcă aceasta ar fi fost unicul țel în viață. Se grozăvea, pretinzând că se va arunca în această experiență unică fără pic de teamă, convins că ea îl va ajuta să dea vieții un sens nou și îi va furniza materialul necesar pentru a scrie literatură despre viața de familie. „Aceasta este viața, filozofule ce plutești deasupra vieții!” „Astăzi mi-ai devenit adversar, i-a spus atunci, încercând să fugă de ispita lui.

Tu nu mai poți avea o judecată imparțială. L-am pierdut pe sfătuitorul sincer din tine.” Pe de altă parte, iubirea-i părea a fi un dictator și viața politică a Egiptului îl învățase să-i urască pe dictatori din adâncul inimii. În casa mătușa Galila continua să-și dăruiască trupul Atiyyei, dar imediat și-l putea lua înapoi, ca și cum nu s-ar fi întâmplat nimic. Fata asta însă, așezată și sfioasă, vrea să pună stăpânire pe spiritul și pe trupul lui pentru totdeauna; ea nu se va mulțumi cu mai puțin. Și nici nu va mai avea de ales după aceea; nu-i va mai rămâne decât să se zbată zi de zi pentru a trăi. Ciudat este destinul care transformă o viață plina de măreție, de visare și neprevăzut într-o simplă zbatere pentru dobândirea celor necesare traiului. S-ar putea ca fachirul indian să fie absurd și neghiob sau nebun. Dar oricum, el pare de o mie de ori mai înțelept decât acela care se cufundă până la urechi în căutarea mijloacelor de trai. Bucură-te de iubirea care ți-a lipsit și după caro ai tânjit! Lat-o stârnind virtejul vieții în inima ta! „Cum este cu putință să te mai îndoiești?! Doar o iubești și poți să te căsătorești cu ea! Atunci de ce nu faci pasul ăsta? Îl îl întrebase Riyad exasperat. Îi răspunsese evaziv; mai precis îi spusese că o iubește, dar că nu vrea să audă de căsătorie. „Iubirea înseamnă implicit căsătorie; iar dacă nu vrei să auzi de căsătorie, așa cum pretinzi, înseamnă că n-o iubești nici pe eal” protestase Riyad. „Ba da, pe ea o iubesc, dar căsătoria mă sperie” se dezvinovățise atunci. „Poate ți-e frică de răspunderi? Îl insistase Riyad. „Ooh, nu! Suport poveri ale răspunderii de care alții n-au habar; și în easă și la slujbă” protestase din nou. „Atunci cred că ești mult mai egoist decât îmi închipuiam”, spusese Riyad în cele din urmă. „Crezi că există cineva care să se însoare altfel decât împins de un egoism aparent sau ascuns? Îl îl întrebase Kamal cu ironie. „Poate că ești bolnav și ar trebui să te consulte un psihiatru?! Adăugă Riyad, zâmbind. „Ciudat lucru! Știi ce titlu poartă articolul pe care-l pregătesc acum pentru *El-Fikr? Cum să te cunoști*

pe tine însuți?" „Mărturisesc că m-ai pus în mare încurcătură" recunoscuse Riyad. „Eu sunt veșnic în încurcătură", murmurase Kamal trist.

Într-una din zile, când hoinărea pe strada Ibn Zaydun, se trezise față în față cu mama iubitei lui, care se îndrepta spre casă. O recunoscuse de la prima privire, cu toate ca n-o mai văzuse de cel puțin șaptesprezece ani. Nu mai era *han cm* de odinioară! Nici vorbă! Se veștejise în mod evident sub povara grijilor. Nu-i venea să creadă că această femeie vlăguită este una și aceeași cu Saniyya *hancm,* care se plimba mândră prin parcul seraiului, neîntrecut de frumoasă. Și totuși chipul ei i-o amintea pe Aida. Își simțise inima sfîșiată. Din fericire, îi zâmbise lui Budur câteva clipe mai înainte, căci după întâlnirea asta tristă n-ar mai fi fost în stare. Apoi se trezi brusc amintindu-și de Aișa și de furtuna pe care o stârnise dimineața, întorcând casa pe dos din pricina protezei dentare pe care nu și-o mai găsea. Alaltăieri o văzuse pe Budur, așteptând în picioare pe balcon, cum n-o mai văzuse niciodată până atunci. Părea pregătită să coboare. Se între base atunci dacă va ieși singură. Dispăruse imediat din balcon, iar el continuase să meargă agale, dus pe gânduri. Dacă va apărea singură, înseamnă că venise pentru el. Acea izbândă amețitoare avea să spele probabil umilința care I otrăvise cu ani în urmă. Ar fi fost Aida în stare să facă una ca asta? Nici dacă ar fi fost să pice luna de pe cer! Când ajunsese cam la mijlocul străzii, privise înapoi și-o văzuse pe Budur venind singură spre el. Simțise că i se strânge inima pornită să bată eu atâta putere, încât îi era teamă să nu spargă timpanele vecinilor. Își dăduse seama de gravitatea situației și în primul moment se simțise ispitit să fugă. Ztmbetele de până atunci fuseseră o joacă nevinovată, dar acum lucrurile erau serioase. Totul presupunea răspundere și-l obliga să ia hotărâri! Dacă ar fugi, ar mai eâștiga timp și-armai putea chibzuit Dar nu fugise. Continuase să înainteze agale, ca și cum ar fi fost

sub efectul unui drog, iar la colțul străzii El-Galal se trezise cu ea ajungându-l din urmă. Când s-a întors, ochii lor porniseră să râdă veseli.

— Bună seara! Șoptise el înfiorat.

— Bună seara!…

Încotro ai plecat? Murmurase, simțind cum îi sporește teama.

Mă duc la o prietenă… acolo… în direcția aceea… bâiguise ea. Arătând cu capul spre strada Regina Nazis.

— E drumul meu. Îmi îngădui să te însoțesc?… bolborosise și el, parcă plutind.

6S

— Desigur!… încuviințase ea, ascunzindu-și zâmbetul.

Și-au mers mai departe. Împreună. Fără îndoială că nu-și pusese rochia aceea elegantă pentru a se întâlni cu o prietenă. Inima lui o întâmpinase cu emoție și cu tandrețe. Dar *e trebuia să facă mai departe? Probabil că-și dăduse seama de încurcătura lui și voia să-l ajute, oferindu-i această șansă. Va ști s-o prețuiască sau o va nesocoti și-atunci o va pierde pentru totdeauna. N-ar avea de spus decât un singur cuvini. Îl va rosti și se va angaja pentru toată viața… Sau nu-l va rosti și va regreta pentru tot restul vieții… Se lăsase împins piuă aici, fără să-și dea seama. Strada se scurta văzând cu ochii. Ea părea că așteaptă, că vrea să-i vină în întâmpinare. Parcă nici n-ar fi din familia Șaddad! De altfel nici nu este din familia Șaddad și n-are nimic comun cu ea! Familia Șaddad a apus… s-a stins de mult… Fata pe care o însoțea el nu era decât o tânără nefericită!

— Mă bucur foarte tare că ne-am intilmt, a murmurat ea, întorcâridu-se spre el și zâmbind grațios.

— Îți mulțumesc mult…

Bine-bine! Și mai departe? Capătul străzii era aproape. Trebuia să ia o hotărâre: un cuvânt care să-l angajeze sau unul de adio. Probabil că ea nici nu-și închipuie că s-ar putea despărți atât de simplu. Așteaptă măcar o vorbă, o

promisiune. Au mai rămas doar eâțiva pași… Tot mai era în cumpănă. Avea o presimțire sumbră că totul se va sfârși cu un eșec. Limba lui refuza să se dezlege. Nu putea rosti un cuvânt. Budur se oprise din mers și zâmbea încurcată, ca și cum ar fi vrut să spună: „A sosit momentul să ne luăm rămas bun”. Simțea că se înăbușă de tulburare. Îi întinsese mina și el i-o, reținuse într-a lui câteva clipe… Tăcere și spaimă…

— La revedere! Murmurase pierdut, în cele din urmă.

Își retrăsese mina și cotise cu pași repezi pe o străduță

46

Karima, în veșmântul de mireasă, sosi în Es-Sukkariyya într-o trăsură, laolaltă cu părinții și cu fratele ei. Îi așteptau Ibrahim Șawkat împreună cu Khadiga, Ahmad cu soția lui, Sawsan, și Kamal. Dacă n-ar fi fost buchetele de flori așezate de jur împrejurul salonului, nimeni n-ar fi bănuit că e vorba de nuntă. Camera de musafiri era înțesată de tineri bărboși, în mijlocul cărora trona șeihul Ali el-Munufî. Cu toate că trecuse un an și jumătate de ia săvârșirea stăpânului,Amina nu acceptase să ia parte la ceremonie, dar promisese să vină după aceea să-i felicite pe tinerii căsătoriți. Când Khadiga încercase s-o îmbie pe Âișa să vină la nuntă, aceasta-i răspunsese înțepată; s-o respingi după ce venise spre tine?

— Se cuvine să te porți cu ea așa cum se purtase sora ei cu/tine, când știi prea bine că o iubești? Oare o fi avut și ea parte de o noapte ca aceea pe care ai lăsat-o în urma ta ca pe un tăciune, aprins în negura trecutului?

Continuase să rătăcească pe străzi, întrebându-se dacă vrea într-adevăr să rămână burlac pentru ca să poată fi și filosof sau dacă pretinde numai că este filosof pentru a putea rămâne burlac. „Ai făcut un lucru incredibil și-l vei regreta toată viața 1“ îi spusese Riyad răspicat. Este un lucru incredibil, într-adevăr! Dar este posibil să-l regrete toată viața? „S-ar cuveni să-ți plesnească obrazul de rușine. Cum ai fost în stare să fugi ca un laș, când vorbeai

despre ea ca și când ar fi fata visurilor tale?” mai adăugase Riyad furios. Nu, nu este fata visurilor lui. Fata visurilor lui n-a venit spre el niciodată!… „Azi-mâine împlinești treizeci și șase de ani și n-o să mai fi bun de nimici… N-o să te mai ia nimeni!… O să rămâi singur cuc” se lamentase Riyad. Vorbele lui îl duruseră ca niciodată și-și simți inima de cenușă.

Laterală. O petrecuse cu privirea și se simțise ispitit să strige după ea. Mersul ei împleticit din pricina decepției și sfiiciunii fusese pentru el un coșmar insuportabil. Tu știi prea bine ce înseamnă pentru un suflet o clipă ca asta. Dar limba i se încleștase și refuzase să articuleze vreun sunet. Se cuvine

Eu a-o să fiu de față decât la Inmormintări…

Vorbele Aișei o îndureraseră, dar se obișnuise cu ea și se așteptase oricum la o reacție ciudată. Etajul de sus al casei din Es-Sukkariyya fusese pentru a doua oară pregătit de nuntă. Yasin vânduse tot ce-i mai rămăsese, în afara casei din Qasr eș-Ș\vq și-i pregătise fiicei sale o zestre destul de frumoasă. Karima era încântătoare; mai ales căldura ochilor aducea aminte de mama ei din zilele de glorie. Nu împlinise vârsta legală pentru căsătorie decât la sfârșitul lunii octombrie. Khadiga părea nespus de fericită, așa cum se cuv enea unei soacre mari. O dată, când rămăsese numai ea și Kamal, se aplecase și-i șoptise la ureche:

— Oricum, e fata lui A asin. E de o mie de ori mai bună decât fata unor salahori…

Se aranjase un mic bufet pentru rude în sufragerie și un altul mai mare pentru bărboșii lui Abd el-Mun’im. În ultima vreme, își lăsase și el barbă și asta o cam nemulțumise pe Khadiga.

— Credința e foarte frumoasă, dar nu înțeleg ce nevoie ai de barba asta, care te face să semeni cu Muhammad elAgami, vânzătorul de *kuskusi? 1*

Rudele se așezaseră în salon, mai puțin Abd el-Mun’im, care-rămăsese împreună cu „frații” lui.

Salonul de musafiri s-a întors cu o mie de ani în urmă, Șopti Ahmad printre dinți, abia stăpânindu-și râsul.

„Și despre ce discută atât de aprins? Întrebă Kamal curios.

— Despre lupta de la Al-Alameyn2. Vorbesc cu atâta înflăcărare că tremură și pereții.

— Și cum comentează victoria englezilor?

! Mâncare specifică țărilor arabe din Nordul Africii, preparată din grâu pisat, diverse legume, carne și condimente.

— Localitate în Egipt, la vest de Alexandria, de unde a pornit ofensiva mareșalul britanic Montgomery împotriva trupelor germane din Nordul Africii conduse de Rommel, în octombrie 1942.

— Sunt cătrăniți foc, bineînțeles! Ei sunt vrăjmașii tuturor: și ai englezilor, și ai nemților, și ai rușilor. Își dau mereu în petic. Nu-l lasă pe frate-meu în pace nici în noaptea nunții!…

Yasin sta alături de Zenoba; în hainele de sărbătoare părea mai mic ca ea cu zece ani.

— N-au decât să se mănânce unii pe alții, numai s-o facă departe denoi. Slavă Domnului că n-au prefăcut și Egiptul în câmp de bătălie!

— ’lui ai nevoie de liniște și pace, desigur, ca să-ți poți face de cap nestingherit, îl luă Khadiga în sfielii, oblicind cu coada ochiului spre Zenoba și stăruind risul general.

Cu câteva zile în urmă tocmai se zvonise că Yasin i-ar fi făcut curte noii chiriașe din casa lor și că Zenoba i-ar fi prins asupra faptului și ar fi alungat numai decât persoana indezirabilă din apartament.

— Cum să-mi fac de cap când casa mi-o guvernată de legea marțială? Bombăni Yasin, încercând să-și ascundă vinovăția.

— Nu ți-a fost rușine de fiică-ta? Îl mustră Zenoba.

— Eu sunt completnevinovat, iar biata chiriașă a fost năpăstuită pe nedrept, încercă \ asin să se disculpe.

— Eu \ – am năpăstuit? Eu care v-am zăpsit noaptea ind am bătut la ușa ei și-am fost obligată să-mi eer scuze, pretinzând c-am greșit din cauza întunericului?… Ce zi* i de tine? Stai de patruzeci de ani în casa asta și nu-ți mai nimerești apartamentul?!

Glasurile se prefăcură în vârtejuri de râs.

— Așa o el, sărmanul!… Cam des greșește ușa prin întuneric… turnă Khadiga din nou gaz peste foc.

— Și pe lumină, așișderea…

— Tu ce mai «faci Ridwan? Cum te mai înțelegi cu Muhammad Efendi Masau? Îl întrebă Ibrahim Șawkas pe Ridwan, vrând să schimbe vorba.

5 – Es – Sukkariyya, voi. II

— Muhammad Efendi Zii'![11]! Îl corectă Yasin.

— Se bucură acum de averea bunicului, care i-a revenit mamei! Bombăni Ridwan morocănos.

— O moștenire *ce* nu-i deloc de neglijat! Adăugă Yasin. Închipuiți-vă! De fiecare dată când s-a dus la mamă-sa să-i ceară un ban de buzunar sau să-l ajute cu ceva, mișelul l-a repezit cu nerușinare, dându-i sfaturi și ținându-i socoteala!…

— Ea nu te are decât pe tine, se amestecă și Kbadiga, adresându-se lui Ridwan, și s-ar cuveni să te mai ajute și ea cu ceva bani în timpul vieții. (După o clipă, adăugă:) N-ar fi potrivit să te însori și tu, ce zici?

— Numai după ce se însoară unchiul Kama!! Zise Ridwan, râzând silit.

— Nu mai e nicio speranță în ce-l privește pe unghiului! Ramai, dar tu nu trebuie în niciun caz s-o iei pe urmele lui.

Kama! Se prefăcea că ascultă cu indiferență flecăreala lor și se trudea pe cât îi sta în putință să-și ascundă nemulțumirea. Kbadiga își pierduse orice speranță, dar nu, știa că e! Este de-a dreptul deznădăjduit. În ultimul timp

---

11 Cu vin **t** arab cu scrisul de „cal ran, smoală", care so întrebuinţează pentru a exprima im sentiment sau lucru neplăcut.

nu mai hoinărise pe strada Ibn Zăydun, ca și când ar fi vrut să-și ispășească păcatul; doar din când în când cobora în stația de tramvai și privea la ea pe terasă, dintr-un loc ferit în care fata nu-i putea zări. Nu putea rezista dorinței de a o vedea și nici nu putea nega că o iubește. Dar nu avea curajul să-și mărturisească teama în fața căsătoriei. În cele din urmă, Riyad îi mărturisise convingerea lui: „Precis ești bolnav și refuzi să te faci bine”!

— Ți-ar mai fi ținut Muhammad Hasan cont, dacă ar fi venit saadiștii la putere? Îl întrebă Ahmad Șawkat pe Ridwan cu ti Ic.

— Nu e singurul care-mi ține astăzi cont, dar aveți puțină răbdare, îi asigură Ridwan, zâmbind. K o *hesfhme doar de câteva zile. În ceJ mai rău caz, de câte va săptămâni…

— Crezi că zilele Wafdului sini numărate, așa cum se zvonește printre adversarii lui? Îi întrebă Sawsan.

Depinde numai și numai de englezi! Dar oricum, războiul n-o să dureze la infinit și-o să vină și ziua socotelilor…

— Primii vinovați sunt cei care i-au sprijinit, pe fasciști pentru a-i lovi pe englezi pe la spate, zise Sawsan cu un ton cât se poate de serios.

Kbadiga se uită la ea cu ochi răi, uluită de îndrăzneala cu cure vorbea despre lucruri ce erau, după părerea ei, de competența. Exclusivă a bărbaților’.

— Suntem la o nuntă și s-ar cuveni să discutăm despre lucruri potrivite cu ocazia asta, o înțepă ea pe Sawsan.

Nora nu-i dădu nicio atenție, evitând altercația, în timp ce Ahmad se uită la Kamal, zâmbind cu înțeles.

— Scuza lor este că nunțile noastre nu prea mai seamănă a nunți, se plânse Ibrahim Șawkat, râzând fără motiv. Allah să-l ierte pe domnul \hmad și să-i dea adăpost în raiul lui cel necuprins!

Eu m-aift însurat de trei ori, dar n-am făcut nâciotadă nuntă, se lingui Yasin eu mi Imite în glas.

Bine îți sade! Ți-ai adus aminte de tine și de fiică-ta

puțin îți pasă! U mustră Zenoba.

Poate o să am mai mult noroc și-a patra oară o să fac și nuntă, îndrăzni Yasin, râzând în barbă.

Mai amin-o și tu măcar până îl însori pe Ridwan! 1 luă nevastă-sa peste picior.

Vorbele ei îl iritau cumplit pe Ridwan, dar se străduia de fiecare dată să evite discuțiile. Blestemați să fiți și voi și însurătoarea voastră!... Nu pricepeți odată că n-am de gând să mă însor deloc și că, dacă mi-ar sta în putință, l-aș nimici pe cel care mai deschide vorba despre obiceiul ăsta nărod?

Aș prefera să mă duc la bufetul doamnelor decât să stau printre bărbații ăștia bărboși care mă sperie și m3 indis pun, se trezi Yasin bombănind după un răgaz de liniște.

— Dacă ar ști doamnele cum te porți, ar arunca după tine cu pietre, adăugă Zenoba imediat.

— Acum o să-i vezi cu bărbile în farfurii și-o să-nceapă lupta, se amestecă și Ahmad în vorbă. Dar unchiul Kamal ce zice? Îi iubește pe „frați”?

Că cel puțin pe unul din ei îl iubesc! Răspunse Kamal fără să stea pe gânduri.

Sawsan se întoarse spre mireasa care nu rostise niciun ’ cuvânt până atunci.

— Dar ce zice Karima de barba soțului ei?

Ririăra mireasă lăsă capul încununat în jos. Ascunzându-și un surâs și nu răspunse nimic.

— P.ulir, i finiri mai sunt astăzi așa de cuviosi ca Abd et-Mun’im, sări Zenoba s-o scoată din încurcătură.’

— Cuviosenia lui e demnă de laudă, completă Khadiga. Asra-i o trăsătură pe care familia noastră o are în sânge. Dar eu nu mă prea împac cu barba lui...

— Iar eu trebuie să mărturisesc că fiii mei – atât cuviosul cât și ereticul – sunt doi nebuni! Declară Ibrahim Șftwkat. Amuzându-se cu nevinovăție.

— Și nebunia este o trăsătură pe care familia noastră o are în sânge, zise Yasin, prăpădindu-se de râs.

Khadiga îi aruncă o privire otrăvită, pregătindu-se să protesteze, dar \asin i-o luă înainte, fără să-i lase timp:

’. ~ Vreau să zic că eu sunt nebun, eventual și Kamal… Ki, dar dacă te supără, nu sunt decât eu nebun! Numai și numai eu!

— Așa da! Acum te cred!

— Și crezi că e normal ca un om să se condamne la burlăeie de dragul cititului?

— Mai devreme sau mai târziu o să se însoare și-o să intre în tagma celor cu scaun la cap!

— Ia spune-mi și mie, de ce nu te însori, unchiule? Se interesă Ridvvan. Aș vrea să știu ce ai împotriva căsătoriei, ca să mă pot apăra și eu la nevoie.

— De ce? Nici tu n-ai de gând să te însori? Îi întrebă Yasân nedumerit. Să știi că eu n-o sa îngădui asta cât am să l, i ăiese. Dar să avem răbdare piuă când veniți voi din nou la putere și-atunci o să facem o nuntă ca-n povești!…

— Dacă n-ai nimic împotriva căsătoriei în principiu, poți să te însori și-acum!… îi încuraja Kamal.

’ |*i* tare simpatic băiatul ăsta! Și cum aspiră la putere și la avere! Dacă ar fi fost de vârsta Aidei, cred că ar fi pus ochii pe el. Chiar și Budur, dacă l-ar vedea întâmplător, s-ar îndrăgosti de el pe loc. Eu mă învârt întruna în jurul meu, în vreme ce toată lumea merge înainte. Stau la nesfârșit în cumpănă, socotind că momentul nu-i nici potrivit, dar nici pierdut. Dragostea este un prieten parșiv, înclinat mereu spre harță. Ce bine-ar fi să se mărite ea mai repede! M-ar scăpa și de încurcături și de s. Uferânțe!

— Bon iii la bufet! Se auzi vocea lui Abd el-Muii’iin, după care barba se ivi în ușa salonului, urmată tie st. Spinul ei. Regretăm, dar sărbătoarea noastră de astăzi se va reduce numai la o strașnică ghiftuire.

47

S3

69

Kamal mergea agale, fără nicio țintă pe strada bu’ad 1.

Era în dimineața zilei de vineri, cam pe la ora zece. Strada părea un furnicar: oamenii stăteau în grupuri pe la vitrine sau sporovăiau între ei, dar cei mai mulți se agitau în toate direcțiile? Vremea era blinda – așa cum este de obicei în majoritatea zilelor de noiembrie – și îmbia la promenadă. Ca să scape de singurătate, în ziua de vineri pornea haihui pe drum, amestecându-se în mulțime, delectindu-se cu tumultul și rumoarea străzii. Întâlni ei ți va elevi din clasele mai mici, care-l salutară politicos, ducându-și mina spre l'run ic, și le răspunse zâmbind fericit. Cât de'mujți elevi j cunosc! Inii dintre ei au terminat școala de mull și acum sini funcționari, alții își continuă studiile la Universitate, dar cei mai mulți sini încă pe băncile gimnaziului sau liceului. Au trecut paisprezece ani descind slujește știința și învățnmântiil și nu-i puțina vreme! Înfățișarea lui rămăsese aproape neschimbată: costumul elegant, pantofii lustruiți, tarbușul drept, ochelarii cu rame aurii, mustața stufoasă..'. Viei chi'ai categoria a șasea nu i se schimbase în acești paisprezece ani, (Iar se zvonea că Wafdul intenționează să facă unele reforme iu favoarea celor moi dezavantajate categorii. Numai la tâmple i se iv iseră câteva lire albe. Kiev îi îl iubeau și-l respectau. I'ira în al nouălea cer când îl salutau pe stradă. Puțini profesori se bucurau de reputația lui, mai ales că în ut lima vreme elev îi deveniseră niște diavoli greu de stăpânit.

(. Ind ajunse la intersecția cu strada Imad e II) i". Se trezi aproape (ața în fața cu liudur. Lâămase un timp cu privirea li\a, înmărmurit. Tocmai când încerca să zâmbească, ea își întoarse capul ostentativ, fără nici cel mai neînsemnat gest de recunoaștere. De-abia când ajunse în dreptul lui. Observă ca mergea la braț eu un tânăr. Kamal se opri și se î «toarse, urmărrnd-o cu privirea. T'. Ra chiar liudur! Purta un pardesiu' negru, luxos, linărul care o însoțea era la fel de elegant. Părea să aibă mai puțin de treizeci de ani. Se sili să-și înfrângă tulburarea, deși se întreba devorat de curiozitate cine ar putea sa tic Imanii.

Vu e fratele ei în niciun caz! Nu poate fi nici prietenul ei. Căci îndrăgostiții mi-și afișează iubire;, pe strada imi'ad I în dimineața zilei de vineri. Cine să fie!' Și iu și eu! Simți că i se sirtnge inima de spaima. Se întoarse tiira Sii șovăie și porni pe urmele lor, nescăpmdu-i din ochi nicio clipa. I se păru ea temperatura și tensiunea îi cresc brusc și-o să cadă sufocai ni mijlocul străzii. Se opriseră în foții vit rinei unui *iagazin cu poșete și se apropie cu mare precauție. 1 răgind eu coada ochiului la mâinile ei. Zări o verighetă de aur pe inelarul ei di* la mina dreapta și simți c. Ă-i fuge pământul de sub picioare, lrecuseră patru luai de când nu mai hoinărea pe strada lbn Zaydun. H eu putința ca linărul ăsta să-l fi pândit la capătul străzii pentru a-i lua locul? Nu trebuie să se mire! În patru luni se pot întâmpla foarte multe, lumea întreagă se poate întoarce pe dos. Se opri la mică distanță de ei, în fața unei vitrine cu jucării, conlinuind să-i urmărească. Astăzi i se pare mai frumoasă ca orielndo mireasă frumoasă! Dar de ce sini amândoi îmbrăcați în negru? Un pardesiu negrue un lucru obișnuit și elegant, dar de ce are și rochie neagră? Să fie vorba de moda sau de doliu? Să fi murit Saniyya *hancm*? N-are obiceiul să citească iuiunțurile de decese. Dar ce importanță mai are asta?! Important cu adevărat este numai faptul că fila Im liudur din cartea vieții lui a fost întoarsă. Povestea lui Dudui* s-a încheiat și odată cu ea și-a găsit răspunsul inevitabil și întrebarea: Să mă căsătoresc sau nu? După plita amar și zbucium va putea în sfârșit să se bucure de liniște! Dorise âut de mult ca ea să se mărite pentru a-l scăpa de chinuri și dileme și iată că s-a măritat! Avea impresia că asistase la sacrificarea unui om. Porțile vieții i se închideau în lala după ce fusese aruncat în afara zidului! Îi văzu pornind și apropiindu-se de el. Nu se întâmplă nimic, îl depășiră, vazându-și mai departe de drum. Îi urmări cu privirea, apoi se gândi sa pornească din nou ie urmele lor, dar i se păru lipsit de noimă și rămase mai departe în fața vitrinei cu jucării, privind în gol. Se mai

uită încă o dată după ei, vrând parcă să-și ia adio. Se îndepărtau văzând cu ochii, aci dispărând după trecători, aci ivindu-se din nou, și toate strunele inimii lui șopteau „Adio”!... îl copleși o durere acută pe fondul unei tristeți dense. O senzație veche și bine cunoscută care întrunea muluirea și eliberarea. Aducea cu crepusculul dimineții, când umbra subțiată a nopții se inulnește cu geana de lumină a zilei, în cele din urmă dispărură. Dispăruse probabil și Budur pentru totdeauna, întocmai așa cum dispăruse și sora ei. Se mai întreba încă cine-i logodnicul ei? Nu reușise să-l vadă prea bine cu toate că insistase. Ar fi vrut să fie un funcționar obișnuit sau în orice caz să aibă o meserie neînsemnată, (îndurile copilărești începeau să-i dea târcoale. E nedemn să gândești astfel!

Pentru prima oară de când sta în locul acela văzu cu adevărat vitrina din fața lui. Era aranjată frumos, cu jucării atrăgătoare pe care orice copil și le-ar fi dorit: mașini, leagăne, instrumente muzicale, căsuțe și chiar grădini. Vitrina îi atrăgea cu o forță ciudată, izvor. Ită din sufletul greu încercat și rămase cu ochii țintă, stăruind îndelung asupra ei. În copilărie nu-i fusese dat să se bucure de priveliștea unui astfel de paradis. Crescuse printre oameni mpri. Refulindu-și pasiunile de copil și iată că vremea acelor bucurii trecuse, iar nostalgia ei se răzbuna. Ce știu aceia care vorbesc despre fericirea copilăriei? Care om ar putea afirma cu certitudine ca a fost un copil fericit? Ce dorință absurdă! Ar vrea să redevină copil... un copil din lemn ’ ca acesta care se joacă într-o grădină născocită! T) dorință pe cât de absurdă, pe atât de tristă! Copiii sini probabil niște ființe insuportabile și numai meseria lui l-a învățat cum să se înțeleagă cu ei. Ar însemna sa se întoarcă la grădina de pe terasa casei lor, gmdind la Aida; sa se ascundă de mini a stăpânului, povestind despre războiul ce urma să nimicească tot! Ce vălmășag de gânduri. Absurde! Ca o pelicula de film cu imaginile inversate. Dar oricum e preferabil, dec îl să se concentreze

asupra logodnicului ce-i trecuse pe dinaintea ochilor imaginea unei posibile fericiri, la care totuși nu va ajunge niciodată. Gindu l revme iar la acel păcat ancestral care ar putea să-i ofere singura explicație pentru toate frămîntările lui. Dar cum să scape de îndoieli, cum să scape de chinuri, dacă nu se cunoaște mei pe sine? Deci lupta nu s-a terminat încă! N-a capitulat și nu trebuie să capituleze! El este principalul vinovat pentru șovăiala diabolică din pricina căreia a trebuit să-și muște limba când a văzut-o pe Budur la brațul logodnicului ei, trebuie să se gândească de două ori la această suferință pe care o caută cu tot dinadinsul și nu face nimic ca s-o evite. Este aceeași umilință pe care o gustase demult în deșertul din El-Abbasiyya, când privea cu ochi rătăciți lumina de la fereastra Aidei! Oare șovăiala lui față de Budur nu fusese un truc? Voia cu tot dinadinsul sa se întoarcă la zilele și nopțile acelea?! Se apucase să scrie despre-Allah și despre spirit, despre spirit și materie, și nu știe încă nimic despre el! El nu l cunoaște încă pe Kamal Efendi Ahmad sau Kamal Ahmad, sau pur și simplu pe Kamal! Chiar la noapte se va apuca să-și revadă cu atenție caietul de însemnări pentru a încerca să-și cunoască trecutul mai bine. Ța fi o noapte albă. Oricum, n-ar fi prima! Au mai fost destule! Dacă le-ar pune cap la cap, ar putea alcătui un tom uriaș… Nopți albe”… Atunci nu s-ar mai putea spune că viața lhi a fost în zadar. Budur a dispărut acum pentru totdeauna! Este o realitate amară ce-i cântă în urechi un marș funebru! Și nu i-a lăsat nici o singură amintire – nicio îmbrățișare. Niciun sărut, nici măcar o atingere sau o vorbă frumoase. Are acum o experiență îndelungata. Nu se mai teme de nesomn… Ea urma urmei, o să găsească refugiu în casa cea nouă a Aliyyei din strada Muhammad Ali și-o sa continue dialogul lor dezlânat și nesfârșit.

Ee bine ne potrivim, amândoi, bâiguise el ultima oară cu limba împleticită.

— Ce nostim ești după ce le-ai amețit puțin, răspunsese

ea încântată.

— Ce soți fericiți am putea fi noi doi! Mormaise el într-o doară.

— Nu-ți bate joc de mine, protestase ea, încruntmmi-se.

— Da, da! Ești mai dulce decât fructul copt:

— Așa spui acum, dar dacă-ți cer un rival[12] peste re-mi dai, de obicei, nu mai vrei să auzi ele mine…

Ceea ce este între noi este mai presus decil banii…

— Așa ci fi, dar eu ani doi copii care prefera banii acelui „mai presus" dintre noi doi!

Amețeala și amărăciunea îl duhoriseră cu totul.

— Mă gândesc-și eu la pocăință ca *sitt* Galila… în ziua ciml voi deveni *sufi,* am să renunț la avere în favoarea ta.

Dacă o să te pocăiești, o să-mi spui pur și simplu adio.

— Nicio teamă! Nu poate omul să renunțe la voi și să se poeăiască.

Și, cu toate astea, cât de tare se teme de nesomn. Își dădu seama că zăbovise cam mult în fața vitrinei cu jucării și în cele din urma se hotărî să se urnească, pornind fără nicio țintă…

48

— La spune-tni, dragul meu, e-adevărat că o să închidă crișmele, așa cum se zvonește? Întrebă Khalo, proprietarul tavernei *En-Nagma.*

— Vezi-ți de treabă că n-o să se întâmple una ea asta în ruptul capului! Îi răspunse Yasin plin de încredere. Deputații au obiceiul să flecărească ori de câte ori se discută bugetul, iar guvernul are obiceiul să promită că va studia doleanțele deputaților cu proxima ocazie, dar ocazia aceasta nu se ivește niciodată…

Convivii lui Aasin de la erimșa «lin Muhammad Ali se luară la întrecere să-și expună argumentele în chestiunea cu pricina.

— De ciml mă știu eu, tot aud că o să-i scoată pe englezi

---

12 Moneda, iniţial de argint, egală în l'tgift cu douăzeci do i"nşiri.

din țară, o să deschidă o universitate nouă și-o să lărgească șoseaua de pe malul Golfului, zise șeful de personal sceptic. Tu ai auzit să se fi întâmplat ceva din toate astea, Kludo?

I robabil că deputatul care a făcut propunerea asta a oaut vreo licoare otrăvită, din astea care se vând de ciml a început războiul și-a vrut să se răzbune pe voi… spuserizând cel moi în vârstă dintre amici.

— Chiar dacă s-ar întâmpla așa, n-o să aibă nimeni curajul să se atingă de restaurantele din cartierele europene, interveni și avocatul. Și dacă totuși am li martorii unei asemenea nenorociri, n-ai decât să te asociezi și tu la *Taverna* sau la un alt restaurant. Crâșmarii se sprijină unul pe celalalt, cum se sprijină casele una de alta…

— Dacă englezii au fost în stare să ia cu asalt palatul Abidin pentru o chestiune cu totul neînsemnată, ca readucerea lui En-Nahhas la putere, îți închipui că vor sta cu manile în sân la o adică, dacă s-ar pune problema închiderii crâsmelor? Se amestecă în vorbă și secretarul șei de la *waqfuri*……

În afară de grupul lui Yasin, în salon se mai aflau st cițiva negustori și târgoveli. Cu toate astea, secretarul șei veni cu ideea ca petrecerea să fie însoțită și de un cinteo.

— Ce-ați zice de *Captivul iubirii?* Îi provocă el.

Khalo se grăbi să se întoarcă la locul lui de la bar, iar prietenii de petrecere începură să ciule fiecare-n legea lui, căci nu pierduseră timpul degeaba la masa:, Captivului iubirii nu-i pasă…” Glasul beției era cel mai deslușit, acoperindu-le pe toate, și pe chipurile celorlalți clienți se iviră zâmbete ironice. Avânlul însă li se stinse tot așa de repede precum venise. Yasin fusese primul care se dăduse bătut. Denunțaseră și ceilalți pe rând și în cele din urmă secretarul șef se trezi lălăind singur. Tăcu brusc, stingherit, și pentru un timp se așternu o liniște întreruptă din când în când de sorbituri, plescăituri sau bătăi din

palme pentru o noua comandă.. W „

— Nn știți chiar niciun leac pentru o femeie, ca sa rămână grea?

— Iar ne pisezi cu întrebarea asta neroadă? Îl repezi funcționarul mai vârstnic. Ai puțină răbdare, irate, ca nu-ți piere sămânța de pe fața pământului!

— N-ai niciun motiv să intri în panică, Yasin *Efendi*, se amestecă și secretarul șef de la *waqfurt.* Au destul timp să-ți aducă și urmași!

— *V.* O fală ea un trandafir. Nu mai e alta ca ca în EsSukkarivya, dar e prima din tot neamul nostru, care imp'li/ șic anul de la căsătorie, fără să rămână însărcinată, insistă A asin. De-a ia s-a speriat biata maică-sa…

— Maicăsa ca maică-sa, dar mai ales taică-său, după cum se vede…

Dacă se sperie femeia, se sperie și bărbatul, n-aro de-a Ies, răspunse Yasin cu același râs, în doi peri.

Dacă oamenii s-ar gândi puțin cât de greu se cresc copiii, nu s-ar mai grăbi atât.

(tried de greu ar fi! Ce să-i faci? De-aia se căsătoresc oamenii, de obicei; pentru a aduce pe lume urmași!

Au dreptate! Dacă n-ar li copiii, n-ar mai suporta nimeni viața conjugală…

Pai tocmai asta e chestiunea, vedeți?… Mi-e teamă sa nu tie și nepotul meu de aceeași părere, accentuă Yasin dând paharul peste cap.

I îi îi barbali lin neapărat să aibă copii ca să-și ocupe nevestele și să-și mai redobindească ceva din libertatea nierdută… ' *1*

l) a de unde! Femeia alaptează un plod, îl leagănă pe al doilea, dar nu-J scapă nicio clipă din ochi pe bărbat.

* "de-ai lost?… De ce-ai întârziat până la ora asta?… Și totuși învățații n-au reușit să găsească o soluție pentru rândoiala asta universala, îndrugă Yasin ca și cum ar fi vorbit singur.

— Dar ce i-o fi împiedicat?

Nevestele! Nu le-au lăsat timp să se gândească la asta…

Slai liniștit, Yasin *kjendi.* Căci ginerele nu poate uita ajutorul imens pe care i l-a dat fiul dumitale la terminarea și taliilor.

Vezi li de treabă! Luate se uită! Mai ales binele! (Apoi, râzând eu toată lata, împins de aburul din cap:) Și pe urmă proleguit. Orul nu mai este acum la putere…

— Așa-i! Și se pare că Wafdul o să țină de data asta puterea în mâinile lui mult și bine…

— Dacă lucrurile s-ar desfășura firesc în Egipt, Wafdul ar guverna veșnic, îi asigură avocatul cu un ton retoric…

— Poate că așa ar sta lucrurile, dacă n-ar mai fi și fiul meu ca să se ridice împotriva Wafdul ui… îl contrazise Yasin.

— Nu uitați de incidentul de la El-Qassasin! Dacă moare regele, poți să le spui adio dușmanilor Waldului…

— Dar regele e sănătos tun!

— Este adevărat, însă prințul Mubammad Aii1 își pregătește ținuta de ceremonie… Și el s-a înțeles tot timpul foarte bine cu Wafdul…

— Cel care ocupă tronul, oricum s-ar numi, nu poate fi decât vrăjmașul Wafdului. Sunt două chestiuni incompatibile…

— S-ar putea s-aveți dreptate, căci vorba ceea, cine e mai mare decât tine cu ’o zi știe mai multe decât tine cu un an, bombăni Yasin care se cherchelise de-a binelea. I nu dintre voi au ajuns la o vârstă vrednică de dispreț iar ceilalți sunt în pragul ei.

— Allah să te binecuvânteze pe tine care n-ai decât patruzeci și șapte! . J

i n orice caz, eu sunt cel mai tânăr decât toți, se luăda A asân. (Apoi, plesni din degete, elătindu-se și continua plin de el:) Dar vârstă adevărată nu se socotește după numărul anilor. Ar fi mai nimerit să se socotească după numărul paharelor golite… Calitatea și gustul vinului s-au prostit rau de Ițit în anii războiului, dar efectul lor e cam același…

Dimineața când te trezești, simți durerea izbindu-ți limpide, pleoapele sân! Atât de grele încâl trebuie să le deschizi cu cleștele, iar stomacul pare un balon cu plumb, trebuie sa recunosc ca loale sunt fleacuri, dacă n-ar trebui să te gândești la sănătate. Intradevăr, sănătatea nu mai este ce-a f'ost. Un bărbat la patruzeci și șapte de ani nu mai este ca pe vremuri... Moale s-au scumpit în anii războiului, numai viața și-a pierdut prețul.

Se

Prinț din familia regală egipteană, președinte al consiliului de regență în'scurta perioadă a minoratului lui Faruq și pretendent la tron.

Vr1' „uuri'. Barbai'H se însurau la șaizeci «le ani iar acum, la patruzeci și șapte, incepi să umbli după leacuri întăritoa'e...

— JV vremuri! Toată lumea plin, ițe după vremurile astea! T, o vi enuinj l) al Exclamă Vasin cu nostalgie. Doamne iaila-l pe lata! C ««m-a mai chellanit să nu mai particip la demonstrații în timpul revoluției sângeroase... Dai* parcă le pot speria dojenile, eirnl nu te sperie obuzele englezilor0 'nlllneoni, a cafeneaua lui Ahmad Abdo pentru a none la cale demonstrațiile...

Iar trebuie să ascultăm povestea asta! A cita oară 'l Mai bine spune-ne, Vasin *Kfnuli,* pe vremea luptei sfinte aveai aceeași greutate ca astăzi?

Ița cred că eram chiar ceva mai greu, dar când venea vorba de lupta, la o adică zburam ca o albină. Și-n ziua marii înfruntări m-aiii aflat în fruntea demonstrației alături «le tratele meu, primul martir al mișcării naționale, continuă, sa inventeze furat de valul euforiei. Și m-am pomenit «m gloanțele \ ijimdu-mi pe la urechi și le-am văzul oprindw-se în pieptul Iratelui meu. Ce amintire tristă! Dacă ar fi avut zile, aslazi ar face parte din cortegiul miniștrilor participanți Ja lupta sfântă... ' 1

— Fn sidiimb, ai avut tu și pentru el!

— Așa-i! Oricum, pe mine nu mu puteau face ministru

«loar cu că («va clase primare. Și pe urmă, să slili că mii poalunn luptam nu așteptam posturi imilte… Victoria sau moartea… Ce să-i faci? Trebuie să moară unii ea să aibă atlu parte de posturi! Și unde mai pui că Saad Zaghtil în persoană a luat parte la inmormtidarea fratelui meu și li. Lunii studenților m-a prezentat lui și… Dar asta-i o altă peweste o alta amintire «le neuitat!…

Și totuși, spune-ne și nouă cum ai mai găsit, timp pentru minei*i și cârciumi, când erai afit de angajat în lupta slin-

— ab *uai' aniinte la ce vă spun! Citați-vă la sohlalii. «știa care se cuini pe străzi eu tu fele! Nu sini ei cei care l-m, respins pe liommel? Nu-i nicio contradicție între luptă și tihna vieții. Iar băutura, dacă vreți să șliț „este una de. Virtuțile cavalerismului… Mie îmi spuneți; IIic! Soldatul și bețivul sint ca frații, voi nu pricepeți?!…

' Și Saad Zaghlul lui ți-a zis nimic, atunci cnut murgeați alături în cortegiul fratelui tău?.

' ; j j a zis c-ar fi fost mai bine dac-ar fi murit et, tasrmnse avocatul în locul lui A asin.

Izbucniră în hohote, amuzându-se strașnic pe seama minciunilor lui Yasin *Efendi.* Când erau în starea asta, ndcau din orice si-apoi se întrebau de ce-au făcut-o, așa incit risc și Yasin cu toată seninătatea, dar după ce se opri și se dezmetici puțin, găsi cu cale să lămurească lucrurile.

— N-a zis așa ceva! Exclus! Era un om subțire Aliat, să-l ierte! – nu așa ca dumneata… Și-avea și Iun!… Era om destoinic, mi glumă! Știa «Ic toate. A fost ș. Politician, și luptător, și literat, și filosof, și ziarist. O vorba de-a ui te putea scula din mormini, dar te putea și trimite la moarte.

Allah să-l ierte!

Allah să-i ierte pe toți cei care s-au stins din viața!… t uturor li se cuvine îndurare. Ajunge că și-au pierdut viața. Chiar dacă-i vorba de-o târfă sau de-un codoș pezevenc n… Ita chiar și de-o mamă denaturată cave-și trimite copilul ca să-i aducă ibovnicul ac așa…

Doar nu crezi c-ar putea să existe și o astfel «le mama;.

În Uimea asta întâlnești tot ce vrei și ce nu vrei.

Și nu mai găsește pe altcineva clocit pe copilul ei.

Dar cine o păzește mai bine decil copilul ei?! Și, la urma urmei, nu uitați că toți ați venit pe lume dintr-o treaba ca asta!

Ce-i drept e drept, dar o treabă legată!…

Adevărul este unul singur!… Restul sini formalisme și nu mai contează!

7 îi

Nu cunosc alt neam care să apere reputația mamei cu ittdirjirea cu care o lac egiptenii…

7 Deși suntem un popor care nu prea cunoaște bunacu v în j t ă…

“, Ra, ne’a învățat timpul s-o cunoaștem chiar mai mult decât s-ar cadea… mormăi Yasin cu lehamite. Și lucrul
• are întrece măsură se transformă în reversul lui. Fie aceea smtem noi necuviincios!!… în cele din urmă inso. Ne copleșește bunătatea și ne ajunge pocăința…

— Dar vezi că eu nu m-am pocăit, cu toate că am ieșit ia pensie.

— Pocăință n: are un prag de virată. Apoi, tu nu faci nim, ’l rau1,01 câteva ceasuri în fiecare noapte si-atât» ’ Ista "u-i mare nenorocire! Nu-i un capăt de țară! Bei și tu piuă
• md într-o buna zi o să te oprească fie boala, fie doctorul

J nn hrea noaștru suntem slabi. Dacă n-am fi așa, n-am ști
• e-. Dantura, dar n-am suporta nici viața conjugală. Cu cât impui trece, cu atât devenim mai slabi: numai dorințele noastre nu cunosc nicio limită. Și ne zbuciumăm din priina asta și mrași ne întoarcem la băutură \poi vine vre mea ci mi începe să ne albească părul și să ne dea de o-o Și te trezești cu un neobrăzat că-ți taie calea și s-apucă să te ocarasca: „hșliomcu părul alb… Nu ți-e rușine să urmărești femeile: „Ce-ți pasa ție dacă sunt tânăr sau bătrân, dacă ur măresc-o femeie sau o măgărilă?…” Uneori ai impresia că nevasta uneltește cu toată omenirea împotriva ta. Și mai p,

n – codoșul cu ispitele lui, și vardistul cu bastonul lui l îna și slujnicele care vin la piață te ademenesc, Și „ite-asă te trezești mir-o lume potrivnică și constați că nu mai ai mei un alt prieten în afara paharului… și încă nu s-a termi: a slir!? Îl: v, ne nudul doctorilor care-ți spun de la obraz-!); azi main te nu mai ai voie să bei! Asia nu!… \sta nu! ’

— 1 nuc iiu-ți mai este permis!

— Și cu toate astea, poate vreunul tăgădui că-i place viața? I

—,) i" toată inima! I.a drept vorbind, există chiar și în iau cma bun. Fină și în prezenta englezilor am găsit ceva bun. Cândva i-am. Cunoscut mai de aproape, în timpul revoluției mi-am făcut și prieteni printre ei!

— Dar parcă ziceai că ai luptat împotriva lor!: d mtierupsc avocatul. Ai uitat de la mină pân la gura:!

— Da… da… Orice situație își află explicația ei. U dota. Mi s-a intim plat să fiu luat drept iscoadă și arătat cu degetu. Mi-a stat mintea în loc, Numai că am avut noroc eu un set de-al studenților, care – văziiul că se îngroașă glumaa intervenit la momentul potrivit și le-a spus cine smt eu. Și-a urmat ceva de neînchipuit: au început să ovaționeze pentru mine și asta se întâmpla în mijlocul moscheii ElHusein!…

— Trăiască Yasin!… Trăiască Yasin!… O știm ș, peasta!… Dar ia spune-ne mai bine, ce căutai tu la moscheea

El-Husein?……

— Llai răspunde! Asta-i un punct foarte interesant

— Eram la rugăciunea de vineri, răspunse Yasin, riznni în barbă. În fiecare vineri, tata avea obiceiul sa ne ia cu el la moschee! Pe sus ne lua! Nu comenta nimeni! Nim nu va vine-a crede! Întrebați-i pe cei de la moschee ca sa va conți’ Jar tu făceai rugăciunea numai așa de batirul lui tată-tăii, firește?!. „, „

— Nuu!… Aveți o părere proasta și cu totul greșita despre noi. Să știți că suntem o familie eu frica lui Allah, «vadevărat că la toți ne place să bem și să ne veselim, dar

pmu la urmă tot la pocăință ajungem!

— Nn mai cântăin și noi ceva? Întreba avocatub etl.md.

— Ieri am părăsit crișma mormăi ml ceva și mă pomenesc nas în nas cu un vardist care tipa la mine, amenințător:. *Efendi!* Sst!" „N-am voie să ei nț?" îl întreb eu. „Dopa ora doispee e interzis a se *turbura* liniștea publica. „Bine, dar eu'cântam! Nu făceam nimic altceva!" dau eu să-i ex„Uc N-are a face! Tot se cheamă că *turburi* liniștea publica! Zice el. Răsti, Hlu-se la mine. „le-te-tee! Dar bombele care explodează după ora douăsprezece nu se eheama a ț-ulbu. Liniștea publică?" insist eu.. „Mi se pare ea vrei sa mn noaptea asta la beci" mă amenință el… Ba mai bine dorm acasă1' zaeu și o iau din loc. Iuțindu-mi pașii. Cum vreți să lim.. Nație civilizata când ne eirmuiesc militarii? Acasă stă la pândă nevasta, la minister – șeful!… Bina și în groapă te așteaptă doi îngeri eu sulițele în mină! …

Hai să ne mai descrețim frunțile puțin și să mai datam ceva, insistă avocatul.

Setul de la pensii își drese glasul și porni să îngâne de urmi singur o melodie mai deocheată. I se alăturară și ceilalți unul câte imul, și se dezlănțuiră într-o cacofonie turbată' \asm izbucni în râs cu atâta poftă că-i dădură lacrimile.

49

He cele mai multe ori Khadiga avea senzația că e singură, casaHu toate că nu ieșea cât era iarna de lungă mai a'es de când se apropiase de șaptezeci de ani – Ibrahim ijawkiit nu reușea să-i risipească singurătatea. Ea era încă destul de viguroasă – de-abia împlinise patruzeci și șase de am – și nu se plângea niciodată că ar fi obosită, deși ducea m-spinare toate treburile casei. Dar lucrul care o neliniștea cel mai tare era faptul că misiunea ei de mamă se înclin uise, iu vreme ce rolul de soacră nu începuse încă și se părea ca nici nu va începe vreodată-. Una din cele două nurori era nepoata ei. Iar cealaltă era mai tot timpul

la slujbă și nu se iutii nea îl docil foarte rar și numai la ocazii. Nu-și* putea varsa locul decât în discuțiile cu soțul taciturn, care-și făcea' veacul tolănit, înfășurat într-o *aba* lălâie.

A l-recul mai bine de-un an de când s-au însural și n avcin mei un nepot, zise ea inir-o zi, dirnl semne de neliniște.

Bărbatul ridică din umeri fără să-i dea mare atentic. Dar ea continuă:

— Probabil că Abil elmun'iin și \hmad socotesc și copiii drept o modă veche, ca și supunerea față de pă' inți.

— Ce-are a face? Y eziți de treabă! Ei slut fe teiț și asta lucrul cel mai important! Răspunse bărbatul agasat.

— Dacă mireasa nu face copii, atunci la ce mai buna:

S-ar puica ca ei să aibă cu totul alta părere decât tine în privința asta!…

— Ei au avut alte păreri decât mine în toate privințele oină acum. Degeaba mi-am spart pieptul și-am sperat, ți pare rău că nu ești bunică, nu-i așa?

Îmi pare rău pentru ei, nu pentru mine, răspunse, ridicârnl tonul.…

— Abd el-Muu'im s-a dus eu Karima la un doctor și în pare că sunt semne bune…

\ cheltuit destul sărmânuI de el și-l aștepta rheltuie. I și mai mari. Nevestele sunt scumpe astăzi, la fel ca roșiile și carnea 1…… „

Bărbatul rise fără să comenteze în niciun tel.

— Cât despre cealaltă, o să-i cer lui El-Mitwalli să-mi pregătească niște amulete pentru ea.

Dar trebuie să recunoști că are o limbă unsa cu miere. C o fățarnică fără pereche, f. A ce te-ai putea aștepta de la fata unui salahor?

— Ai frică de Cel-de-Sus, femeie!

„Maestrul" când o fi având de gând să se dura la un doctor cu ea?

— Lor nu le pasă prea mult ue asta.

Bineînțeles! Ea este *fondumară..* N-are ea timp de sarcină și de crescut copii!..

În’ orice caz, ei sunt fericiți și ăsta e lucru! Cel mai unpoi lai1Q-jemeje CH gjnjbă n-are cum să fie o soție și o mamă bună. O să-și dea și ei seama că am avut dreptate, dar o sa fie prea târziu…

— El este bărbat și lui n-o să-i pese prea tare.

— Nu există în tot cartierul băieți ca ai mei! Păcat!

★

birea și orientarea lui Abd el-Mun’im deveniseră clare: se dovedise un slujbaș destoinic și un „frate” deosebit de aetiv. Devenise coordonator și fusese numit consilier al organizației din El-Gamaliyya. Participa la redactarea unei reviste, din când în când ținea predici la moschei, iar apartamentul lui se transformase într-un fel de club al.. Fraților” în frunte cu El-Muniifi, care se adunau acolo noapte de noapte. Rl inărul se dovedise extrem de zelos și era’gata să-și P.Vn «toate forțele, banii și inteligența în slujba propovădui’rii, fiind convins că – așa cum se exprimase ghidul supremraceasta este o chemare la reformă, o cale sunnită, o realitate sufită, o organizație politică, o asociație sportivă, o ligă cultural-științifică, o companie economică și o idee socială Deci, toate la un loc.

— Învățăturile și preceptele islamului reglementează treburile omenești atât în această lume cât și în viața de apoi, pretindea șeihul Ali el-Munufi. Greșesc aceia care își închipuie că învățăturile noastre privesc doar latura spirituală sau credința, căci islamul este dogmă și credință, patrie și naționalitate, religie și spiritualitate, ’scriptură și sabie.!.

— "Religia noastră este așa cum spuneți, sări unul dintre tinerii prezenți, dar noi suntem încremeniți, nu mișcăm un deget „în vreme ce necredința ne guvernează prin legile, tradițiile și oamenii ei.

— Trebuie să facem propagandă, să propovăduim, să câștigăm noi și noi adepți ai luptei sfinte. Apoi o să vină și

etapa trecerii la acțiune, îi explică șeihul Ali.

— Așteptăm, așteptăm, dar până când?

— Trebuie să ne păstrăm sângele rece până ce se termină războiul. S'mt pregătite toate condițiile pentru chemarea noastră... Lumea nu mai are nicio încredere în partide. Când propovăduitorul nostru va da semnalul la momentul oportun, toți „frații" trebuie să sară la luptă, înarmați cu Coranul și cu sabia.

— Trebuie să fim pregătiți pentru o luptă îndelungata!

Răsună glasul puternic și grav al lui Abd el-. Mun im. Chemarea noastră nu se adresează numai egiptenilor, ci tuturor musulmanilor din lume. Și ea nu va avea sorți de izbind.» i a vreme Egiptul și celelalte neamuri islamice nu se vor uni pe baza principiilor coranice! Și nu vom băga sabia în teacă decât atunci când Coranul va deveni constituția tuturor musulmanilor!...

— Trebuie să vă aduc la cunoștință că din fericire chemarea noastră câștigă teren – grație lui Allah – în toate păturile sociale, mai spuse șeihul Ali el-Mumifi. Ea ore astăzi adepți în fiecare sat. Ea este chemarea lui Allah și Ali, di nu părăsește un neam care-l sprijină...

¥

în același timp se intensifica activitatea grupului de ia parterul casei, chiar dacă ea avea un țel total diferit și a număr mai mic de aderenți. Ahmad și Sawsan se în din o a aici în unele nopți cu priejeni din diferite medii soc udo, dor mai ales din breasla gazetarilor. Într-o seară, îi \ izit a și iu a. Strul Adli Kerim, care era la curent cu discuțiile lor temcU. E.

— E bine că studiați marxismul, dar nu trebuie să scăpați nicio clipă din vedere că el nu reprezintă un fenomen astronomic. El nu va exista decât prin voința și prin lupta oamenilor. De aceea, trebuie să filosofăm mai puțin și să înțelegem că avem datoria de a acționa și a lămuri clasa muncitoare despre rolul istoric pe care trebuie să-l joace, pei i u a se elibera pe sine și a elibera

întreaga omenire…

— Traducem lucrări importante din această filosofie, pentru elita noastră intelectuală și ținem conferințe în fața muncitorilor, socotind că ambele tipuri de activitale sunt A fel de folositoare.

— Dar trebuie să porniți întoldeuna de la idee. A :. Societate nu va dispărea de la sine. Pentru asta este nevoie de itipifi! Atunci când vom înțelege pe deplin nuna concepție și tind se va realiza unitatea de voință a întregului popor în tr-un bloc monolit, vom mătura îw drumul nostru și legile b a r ba r e și t u n ur ile…

Lull suntem convinși de asta, iar câstigarea oamenilor instruiți de partea noastră înseamnă o mare victorie. Numai așa vom putea domina pătura chemată să îndrume și să cârmuiască…

— Maestre, aș avea o observație. Am constatai din pro pna mea experiență că nu-i deloc greu să-i convingi pe intelectuali că religia este im basm și că legendele despre viața de apoi sunt un drog care urmărește dezorientarea oamenilor, dar este foarte primejdios să ne adresăm celor de rând cu asl fel de idei. Acuzația cea mai gravă pe care ne-o aduc duș manii noștri este tocmai erezia sau necredința.

— I rima noastră îndatorire este să luptăm împotriva spiritului de apatie și capitulare. Religia, în schimb, nu va chsparea docit în condițiile unei guvernări libere, iar o astfel de cârmuire nu se va putea instaura decât prin revoluție. În general, sa știți că sărăcia se dovedește mai puternică decât credința. Și mi se pare firesc să ne adresăm fiecărei categorii sociale ținând seama ele pregătirea ei.

. Maestrul privi apoi spre Sawsan și îi reproșa zâmbind:

Ișrai o adeptă a acțiunii. După ce le-ai măritai, ai ajuns să te mulțumești doar cu discuțiile.’!

Își dădu seama că maestrul glumește și cu luate astea se simți datoare să-i explice:

Solul meu ține conlerințe în fala muncitorilor prin cartierele periferice, iar eu nu am încetat să difuzez manifeste.

Știți care este cea mai mare nenorocire a mișcării noastre. Intere eni Ahmad necăjit. Atrage prea mulți profitori și oportuniști, nedevotați, și necinstiți. Unii se apropie de noi io speranța rlobândii îi unui avantaj oarecare și nimic mai mult.

— Știu și eu lucrul ăsta foarte bine, îi răspunse maestrul Adli trist. Dar știu la fel de bine că Omeiazii au îmbrățișat islamul fără să fi crezut în el și cu toate astea l-au propagat în lumea veche, ducându! piuă în Spania1. Avem datoria să ne folosim temporar de aceștia dar trebuie sa lini cu grija…

Nu uitați că timpul lucrează în favoarea noastră, dar cu condiția să facem tot ce ne sta în putința, mergiml până la sacrificiu…

— Dar Frații, maestre? Simțim din ce în ce mai mult că au devenit o piedică serioasă în calea noastră!

— Nu tăgăduiesc lucrul ăsta, dar sa știi că nu sunt atât de primejdioși pe cât îți închipui. Nu vezi că și ei recurg tot la ideile noastre și vorbesc despre un socialism. I n socialism islamic, ce-i drept.. Fină și inacțiunea a ajuns să împrumute .

limbajul nostru. Dacă o să reușescă să ajungă la putere înaintea noastră, o să traducă în viață – chiar dacă numai în parte – unele din principiile noastre, dar ei nu vor putea opri mersul timpului și nici evoluția inevitabilă către scopul final. Pe urmă, răspândirea științei o să-i facă să dispară așa cum fug liliecii de lumină…

Khadiga își da seama că în cele două apartamente se petrec lucruri ciudate și urmărea agitația neîntreruptă cu o nedumerire amestecată cu nemulțumire și chiar înverșunare.

— Eu n-am văzut să se întâmple în altă casă ce se întâmplă în apartamentele lui Abd el-Mun’im și Ahmad,

izbucni într-o bună zi cu năduf în fața lui Ibrahim. Parcă s-au transformat în cafenele și noi habar n-avem… Cum se lasă inserarea, mișună pe ulița noastră fel de fel de indivizi, care de care mai ciudat: unii cu bărbi, alții în costume europene. Și toți intrăîn casa noastră! N-am'mai pomenit până aci în una ca asta…

Uite că a venit vremea s-o vezi și pe-asta, îi răspunse bărbatul în doi peri, clătinând din cap.

N-o să le-ajungă leafa nici pentru cafeaua oferită musafirilor, continuă ea îmbufnată.

Pa ce, ți s-au plâns ție că le-ar lipsi ceva?

Dar ce-o să zică lumea: când o să vadă un du-te-vino neîntrerupt. În casa noastră?

Orice om e liber să facă ce vrea în casa lui.

Câteodată, larma lor se aude până-n uliță… mormăi ea, oftând adânc.

N are dec-ît să se audă și-n uliță și să se ridice până-n înaltul cerului…

Khadiga oftă iar, lovindu-și palmele una de alfa și frămintindu-se ca un leu în cușcă, vădit nemulțumită de indiferența bărbatului său.

Ultimul grup de musafiri părăsi vila lui Abd er-Raliim Pașa Isa din Helwan. Pașa hotărâse să meargă în pelerinaj la locurile sfinte din Hedjaz[13] și veniseră o mulțime de prieteni și colaboratori să-l salute înaintea plecării.

— Pelerinajul e o dorință veche. Blestemată să fie

13 Considerat a fi cea de a cincoa îndatorire fundamentală *fruhn)* a credincioşilor musulmani, pelerinajul este facultativ, spre deosebire de celelalte patru *fşahada,* îndeplinirea celor cinci rugăciuni zilnice, postul şi pomana prescrisă), care sînt obligatorii. Ritualul pelerinajului constă în principal din vizitarea templului Ka'aba („casa lui Al!ali") de la Makka şi a celorlalte locuri sfinte din Hedjaz (partea nord-vestică a Peninsulei Arabe), cel puţin o dată în viaţă de către credincioşii care dispun de mijloacele materiale necesare pentru acest scop. Ritual;: pelerinajului, cane are reguli bine stabilite, se încheie cu Marea Sărbătoare.

politica! Din pricina ei a trebuit să tot amin de la un an la altul îndatorirea asta. Dar la anii mei, omul trebuie să se gândească Ja apropiata întâlnire cu Domnul…

— Blestemată să fie politica! Repetă și Ali Mahran. Vechilul Pașei.

— Poți să spui ce vrei despre ea, dar să știi că pe mine m-a ajutai nespus de mult să nu simt singurătatea, zise Pașa pierdut în gânduri, plimbându-și privirea stinsă între Pudwan și Iiilmi.. Un burlac bătrân ca mine caută prietenia chiar și în infern!;…

— Și vrei să zici că noi nu te-am ajutat să alungi singurătatea, Pașă? Îl întrebă Ali Mahran, ridicând din sprintene.

— N-am vrut să spun asta în niciun caz! Dar ziua est® pentru un burlac lungă precum o noapte de iarnă și omul' simte nevoia unui tovarăș statornic… Trebuie să recunosc că femeia este o necesitate importantă. În ultima vreme, îmi aduc din ce în ce mai des aminte de mama. Femeia este o necesitate până și pentru ce! Care n-o vrea…

Ci în lur ile nu-i dadeau pace lui Ridwan, purtiudu-l iutr-o altă lume. La un moment dat, se trezi întrebând:

— Presupun! Nd că Fn-Nahhas Pașa ar cădea, tot n-ați renunța la ideea călătoriei?

Lasă-l sa rămână cu betele lui[14] cel puțin piuă la întoarcerea mea din pelerinaj, bolborosi Pașa, făcind un semn tăios cu nuna. (. Apoi, clătinând din cap:) Toți sini om, niște rătăciți și pelerinajul mai spală din păcate…

Dumneata, Pașă, ești un bun credincios și cuviosia dumitale nedumerește pe mulți, bombăni llilmi' l/. Zat, râzând țin ic.

De ce? Credința este foarte generoasă. Numai un ipocrit poate pretinde nevinovăția absolută. Ar fi o prostie să creadă că toate păcatele ar distruge credința. Pe urmă, păcatele noastre aduc cu o joacă nevinovată,

---

14 **în original, joc de cuvin te între numele** Fn-Nabhas **şi *nuhs*** . 1 1 **aceeaşi structură consonantică şi caro înseamnă „nenorocire, bolea".**

copilărească…

Frumoase vorbe, n-am ce zice! Îngăimă Ali Mahran, oftând ușurat. Acum dați-mi voie să vă mărturisesc cu toată sinceritatea că eu am văzut un semn rău în hotărârea dumitale de a pleca în pelerinaj. M-am întrebat dacă nu cumva vrei să te pocăiești cu adevărat, iar pentru noi o să se sfârșească bucuriile vieții…

Pașa rise, cutremurându-se cu scaun cu tot.

Iu eșli un diavol blestemat! Chiar ați regreta, dacă ați alia că m-am pocăit cu adevărat?

Ar li ca și cum ai ucide un prunc în fașă, bilbii llilmi și oftă.

Mai afurisiților! Dacă un om ca mine ar vrea cu adevărat să se pocăiască, ar trebui să stea departe de ochii mari și obrajii rumeni și să nu se mai dezlipească nicicând de mormântul Profetului – rugăciunea și pacea asupra lui! Îi liniști Pașa, râzând cu poftă.

I led jazul! Exclamă Afahram pe gânduri. Ce știi dumneata despre lied jaz? Mi-au vorbit despre el oameni care-l

cunosc bine. Vei fi ca cel care nudă adăpost în foc pentru a scăpa tie pământul pârjolit de soare…

— S-ar putea să fie ti propagandă mincinoasă la fel cu a englezilor, protestă llilmi Izzat de formă. Ce. Rin se află în tot lied jazul obraji rumeni ca ai lui Ridwan?

Nici chiar iii paradis! Se grăbi să sublinieze Abd erRaliim Pașa. (Apoi, bătând în retragere:) Dar noi, păcătoșilor, parcă vorbeam despre pocăință…

Mai bine s-o lăsăm baltă. Pașă! Sări Ali Mahran, străduindu-se să-l înduplece. Uiți că o dată mi-ai povestii despic un sufi care s-a pocăit de șaptezeci de ori? Asta nu înseamnă că el a păcătuit tot de șaptezeci de ori?!

— Ba poate chiar de-o sută de ori! Întări și Ridwan.

Las să fie și numai șaptezeci! Eu tot slut mulțumit și eu-atât. Se repezi Ali Mahran cu ton îngăduitor.

— Și mai rămâne vreun rest de viață? Întreba Pașa cu

lata radiind de bucurie.

— Să ai parte de viață lungă, Pașă! Liniștește ne! Spune-ne că asta e numai prima pocăință!…

— Și ultima!

— Vanitate! Înfumurare! Dacă ții cu tot dinadinsul să mă provoci, la întoarcerea din pelerinaj am sa le întâmpin iu o lună plină lângă mine și-atu noi să le vad cum te descurci!

— Am să fac și eu la fel ea tine, d ia voie! Tu ești un mare tartor, Mahran! Un diavol de care omul nu poale scăpa și la care nu vrea nici să renunțe…

— Slavă lui Allah că-i așa!

— Slavă lui! Repetară Ridwan și llilmi într-un glas.

Voi sunteți prietenii mei cei mai apropiați, declară

Pasa cu mândrie și solemnitate. Ce-ar ti viața fără prietenie? Viața e frumoasă… Frumusețea e amețitoare… Veselia e frumoasă… Iertarea e generoasă… Voi sunteți tineri și vedeți viața altfel deed o văd eu. Dar timpul o să vă învețe multe lucruri… Vă iubesc și pe voi și-mi place și viața! Vizita mea la casa lui Allah este un prilej să-i mulțumesc pentru toate astea, să-i cer iertare și să-mi arate calea cea buna.

— Ce prestanță! Ce cuvinte minunate! Exclamă Ridwan zâmbind cu admirație. Simt cum îmi vine inima la loc! Din vorbele dumneavoastră se face senin…

— Senin și încă ceva… adăugă Ali Mahran cu un ton mieros și priviri șirete. Ești un adevărat maestru al generației de mi tale, Pașă!

— Iar tu ești un adevărat *iblis*[15], blestemățiile! Omul n-o scoate nicicum la capăt cu tine! Dacă într-o bună zi mi se va cere socoteală, spre tine o să arăt cu degetul!

— Spre mine? Ești nedrept, Pașă! Nu sunt decât sclavul dumneavoastră prea supus!…

— Nu ești decât un diavol! Un diavol și jumătate!

— De care omul are mare nevoie, nu-i așa?

— Așa este, împielițatule! Încuviință Pașa cu un surâs

---

15 **Unul din numele diavolului în credinţa musulmană. Cuvîntul**

șăgalnic.

— Am fost și voi rămâne în viața dumitale furtunoasă și plină o melodie veselă, un chip frumos și o feriril e ce se reînnoiește mereu. Și mai ales să nu uiți zilele tinereții mele, excelență parșivă!

— Ce vremuri! Exclamă Pașa, oftând. Ce vremuri au fost! De ce îmbătrânim, copii? Mare este-înțelepciunea ta, Doamne! (Apoi, porni să declame cu glas tărăgănat:)

Sulița-mi semeață în față i-a stat.

Dar timpul netrebnic o rnpse-ntr-un leat..

În fața celui care făcea semne cu ochiul, nu-i așa? Întrebă Ali Mahran, areuindu-și sprâncenele. Mai bine-ai zice „în fața lui Mahran a stat”…

Fiu de câine, nu ne strica cheful cu palavrele Sale!… Nn se cuvine să glumim la amintirea zilelor minunate. Lacrimile sunt uneori mai frumosc decât zâmbetuî, mai umane și mai încărcate de recunoștință. Ascultați acest *hayt:1* M-a alungat fură dojeni și altă smintă Decât pleșuvu-mi cap și părul de argintă

— Ce minunat sună vorba „smintă[1617]!

— El-Hawadis![18]… El-Ahram!… El-Masri![19]… începu Ali Mahram să strige asemeni vânzătorilor de ziare.

— Nu tu ești de vină, ci… îngăimă Pașa, încercând să-l pună la punct.

— Ci dumneata! Îi luă Mahran vorba din gură.

— Nici eu! Nici eu n-am nicio vină în ceea ce te privește. Când te-am cunoscut, arătai așa de ispititor că te-ar fi putut pizmui chiar și *iblis…* Dar nu încerca să mă smulgi din atmosfera amintirilor. Da! Așa!… Ascultați-l și pe-acesta; Frumoasa tinerețe acum m-a părăsit.

16**este o formă coruptă după grecesul *diabolos.* Coranul îl înfăţişează ca fiind alungat din paradis din pricina refuzului de ase prosterna în faţa lui Adam, ca semn de orgoliu şi pizmă.**

17 Vers alcătuit din două hemistihuri.

18 în traducere, ***Evenimentele***, numele unei reviste cu ajutorul căruia s-a realizat un joc de cuvinte în textul arab.

19[8] Numele unui ziar, în traducere *Egipteanul.*

Cum toamna ramul tânăr de frunze s-a golit.

— . Ramul tânăr zici, Pașă? Întrebă Ali Mahran, afectând nedumerirea.

— Prietenul ăsta al vostru e un stârv insensibil la poezie! Izbucni Pașa cu indignare, uitându-se când la Ridwan, când la Hilmi, care abia își mai ținea lacrimile de râs. Dar în curând o să-l ajungă și pe el zilele și tot ce e frumos o să devină amintire. (Apoi, întorcându-se spre Ali Mahran:) Mai știi ce prieteni aveam pe vremuri, afurisitule?

— Ehei! Allah să-i țină sănătoși! Erau întruchiparea frumuseții și eleganței.

— Ce mai știi despre Șakir Sulayman?

— A fost adjunct al ministrului de Interne și un biet puișor într-o colivie la englezi, până ce l-au scos la pensie, înainte de a împlini vârsta, bineînțeles! Nu-mi mai aduc aminte exact, trebuie să fi fost în al doilea sau al treilea cabinet al lui En-Nahhas… Acum cred că s-a retras la moșia de la Kom I lammada.

— De ce zile a avut parte!… Dar Hamid en-Nagmi?

— Cred că a fost cel mai puțin norocos dintre prietenii noștri dragi!… A pierdut totul și-a rămas de izbeliște!

— Era destul de simpatic, dar un cartofor înrăit și mare scandalagiu… Dar Ali Ra’fat?

— A ajuns, prin „strădania” lui, membru im consiliile de conducere ale citorva firme, dar din pricina proastei reputații – se zice – n-a putut ajunge ministru!

Nu trebuie să dai crezare la tot ce se zice. Au ajuns în cabinet oameni a căror faimă a trecut și granițele țării. Dar, așa cum v-am spus de-atttea ori, pentru noi se impune ca în viața publică să avem o comportare ireproșabilă. Pentru noi lucrul ăsta e mai necesar decât pentru oamenii obișnuiți. Dacă vom reuși să avem o astfel de conduită n-o să îndrăznească nimeni să ne impute nimic. Mamelucii1 au guvernat Egiptul veacuri de-a riadul. Iar urmașii lor mai an și astăzi influență și sini posesorii unor mari averi. Și cine

erau mame[20] lucii? Niște sclavi!... trebuie să vă spun acum *o* poveste cu tile.

L*așa tăcu puțin, probabil pentru n-și aduna girul un b* risipite și continuă:

Eram pe vremea aceea președinte de tribunal. S-a întâmplat să am un proces civil în legătura cu o moștenire, înainte.. De proces, cineva mi-a făcut cunoștință cu un tânăr avea obrajii lui Ridwan și talia lui llilmi. (Apoi, făcând semn spre Mahran:) Și grația acestui câine din zilele tinereții... Am fost prieteni o vreme, fără să știu mare lucru despre el, piuă în ziua procesului când m-am trezit cu persoana respectivă parte în litigiu. Mi-a stat mintea în loc! Credețimă! Ce vă închipuiți c-am făcut?

— Ce situație penibilă! Se minună Ridwan.

— Am renunțat la procesul respectiv fără cea mai mică șovăială.

R.id\van și llilmi își exprimară aprobarea, dar Mahran întrebă ațâțat:

— Și l-ai făcut să piardă lupta, nu-i așa?!

Nu numai atât-! L-am plătit cu dobândă pentru măgăria lui, continuă Pașa fără să dea nicio atenție vorbelor lui Mahran. Da, da! Am curmat obrăznicia fără să stau pe gânduri! Omul care nu știe să se poarte, nu valorează pentru mine nici doi bani. Să știți că englezii nu sunt neamul cel mai inteligent din lume. Francezii și italienii, de pildă, sunt mult mai rafinați și mai subțiri decât ei. Dar englezii știu să se poarte. Numai așa au ajuns stăpânii lumii... frumusețea ieftină și vulgară n-are niciun preț...

— Și pentru că pe mine m-ai păstrat, trebuie sa înțeleg

20[1] **Numele** miiă **caste formate din sclavi *(imnului-,* „sclav afli", in opoziţie cu *'abd,* „sclav negru") captura ţi in războaie sau cumpăraţi, din eare s-a constituiI ulterior o anumită elită ce a servit in anuală, la curte şi ta .cancelariile administraţiei publice. Profitind de situaţia politică agitată <Ku Egipt sub ultimii guvernatori din dinastia Ayyubizilor (1109- 1250) şi de slăbirea guvernării otomane din Irak in secolul al XyiII-lca, ci au reuşit să pună mina pe inftoaga putere militară şi politică în cele două provincii arabe. Conducătorii lor şi-au luat in Egipt titlul de sultani şi au cirmuit Egiptul şi Siria din 1250 piuă**

c-aș fi lui om de caracter?! Întrebă Mahran gata sa pufnească în râs.

— Caracterul se manifestă în fel st chip! Zise Pașa destul de serios, admoneslându-l cu degetul, ca pe copii. Judecătorul trebuie să fie onesl și imparțial, ministrul trebuie să aibă simțul datoriei și al responsabilității, prietenul, trebuie să fie sincer și credincios. Tu ești un scandalagiu și fi limbă otrăvită. După cum bine știi, ba de multe ori chiar lin ticălos.

Dar ai o calitate pe care ți-o apreciez enorm – ești credincios până la sacrificiu…

— Aah! Ce n-aș da să mă fi înroșit la față!

— Allah nu-i cere nimănui mai mult decât poate! Și adevărul ăsta este: sunt foarte mulțumit de credința taîn plus, mai ești și însurat și ai și copii și asta este încă o virtute, pe care n-o poate aprecia decât cel care a cunoscut tăcerea casei și știe că ea devine un chin la bătrânețe.

— Eram convins că la bătrânețe omul preferă liniștea, îngăimă Ridwan.

— Tinerii au o imagine eronată a bătrâneții, iar bătrânii se îndurerează când își aduc aminte de tinerețe. Dar ia spune-mi, Ridwan, tu ce mai zici despre însurătoare?

— Nu mi-am schimbat părerea, Pașă! Este exact aceea pe care o știi!… răspunse Ridwan cu fața crispată.

— Și n-ai de gând să renunți la ea?

— Nu crhd!

— De ce?

— Lucru ciudat! Nu-mi prea dau bine seama care este motivul, dar femeia mi se pare a fi o făptură ce stirnește repulsia.

— Păcat! Se lamenta Pașa cu o privire tristă în ochii ofiliți. Nu vezi că Ali Mahran este însurat și are și copii și că prietenul tău Ililmi se gândește și el să se însoare? Îmi pare rău pentru tine! !… fel de rău ca și pentru mine! Totdeauna am fost descumpănit când am citit sau am auzit vorbindu-se despre frumusețea feminină, dar am ținut la

părerea mea numai din rasped pentru mama. Am iubit-o nespus de mult! Și-a dat ultima suflare în brațele mele, în vreme ce lacrimile îmi curgeau șiroaie, peste fruntea ei. Aș vrea tare mult să-ți poți învinge durerea, Ridwan!…

— Bărbatul poate trăi și fără femeie, îngăimă Ridwan cu privirea rătăcită și cu o expresie întunecată. Nu-i nicio nenorocire!

— Bărbatul poate trăi fără femeie, așa cum spui, dar asta înseamnă o mare nenorocire!… S-ar putea să nu-ți pese de întrebările altora, dar vei ajunge să te întrebi tu însuți, șiatunci nu știu ce-o să-ți răspunzi. S-ar putea ca femeia să-ți provoace repulsie, dar de ce nu le provoacă și celorlalți?! Când vei ajunge să-ți pui singur întrebări, va fi nespus de greu. Un sentiment ce seamănă cu o boală cumplită, căreia n-o să-i găsești leac! Va fi cel mai nesuferit tovarăș în singurătate! S-ar putea să-ți fie rușine de tine însuți să mai disprețuiești femeia, dar să fii nevoit s-o disprețuiești piuă la sfârșitul zilelor…

— Am avut parte de-o noapte minunată și mai ales veselă… așa cum se cade înainte de despărțire… bombăni Ali Mahran, pufnind exasperat.

— Dar e vorba de despărțirea pentru pelerinaj! Răspunse Abd er-Rahim Pașa, cu un surâs straniu și șăgalnic. Ce știi tu despre despărțirea de cei care pleacă în pelerinaj?

— O să-mi iau rămas bun, rugându-mă lui Allah, și-o să te întâmpin oferindu-ți flori și obrăjori, și-atunci să te văd cum te descurci!

— Nu pot decât să mă las în voia lui Allah cel preaputernic, răspunse Pașa pe gânduri, bătând darabana cu degetele-i subțiri în măsuța fragilă din fața lui.

51.

Ua întretăierea străzii Șerif cu Qasr en-Nil, exact în fața cafenelei Ritz, Kama! Se trezi pe neașteptate față în față cu Ilusein Șaddad. Se opriră brusc, holbindu se unul la altul fără a le veni să-și creadă ochilor.

— Ilusein! Strigă Kamal.

— Kamal! Strigă celălalt.

Își strânseră mâinile călduros, cu ochii și fața radiind de fericire.

Ț – Ks —Suklcariyya, voi. II

— Ce surpriză minunată, după atâta vreme!

— O bucurie, într-adevăr! Te-ăi schimbai tare mult, Kamal! Dar hai sănu exagerăm! Aceeași statura, aceeași înfățișare subțiratică! Nu pricep însă ce-i cu mustața asta respectabilă și cu ochelarii ăștia clasici... și cu bastonul asta sever?! Și cu tarbuș! Cine mai poartă astăzi tarbuș în afară de tine?! „.

Și tu te-ai schimbat destul de mult! Le-ai cam îngrășat... în orice caz, mai mult decid mi-aș fi închipuit! Așa e moda la Paris acum? Unde-i Ilusein de pe vremuri.'

— Dar Parisul de pe vremuri unde-i?... Dar Hitler:.. Dar Mussolini?... Ce să-i faci? Asta-i viața! Tocmai mă pre găteam să intru la Rit/, ca să beau un ceai. Nu vrei să-mi ții de urii?

— Cu multă plăcere!

Se abătură spre cafenea, intrară și se așezară la o masa chiar în spatele ferestrei ce dădea spre stradă. Ilusein Șaddad ceru un ceai, iar Kamal o cafea. Pe urmă se contemplară îndelung, zâmbindu-și nedumeriți. Ilusein se îngrășase și devenise lat în spete. Dar ce-o fi făcut în viața lui?! O fi colin— dat peste nouă mări și țări, așa cum își dorea demult? Ochn lui. Țn ciuda zâmbetului, au o privire destul de gravă. Trecuse vm an de la întâlnirea cu Biulur în strada Fu'ad! și se lin ui e în'răstimpul ăsta de iubirea răscolită, ba chiar ajunsese sa nite cu totul de familia Șaddad. Și iată că ivirea lui Uusem îi trezi din nou sufletul din amorțeală și amintirile trecutului cu bucuriile și durerile lor.

— Ci ml le-ai întors din străinătate?

. Cam de vreun an...

Atâta timp! Și. N-a încercat să-l caute deloc! Dar ce ros

ar avea să-i reproșeze, de vreme ce și el l-a dat uitării ș putut trăi și fără prietenia lui de-aliția ani?!

— Dac-as fi știut că te-ai întors, te as fi căutat. Îngăimă Kamal.

M ani întors și m-au năpădit tot felul de griji. N în auzit ce ni s-a întâmplat?

Ba da! Răspunse Kamal laconic și trist. Mi-a spus prietenul nostru isrnail Latif.

— Am auzit c-a plecat în Irak de vreo doi ani. Mi-a spus mama… Și-așa, cum îți ziceam, m-am trezit aici copleșit de un nongo de griji… Pe urmă a mai trebuit și să lucrezi.. Să lucrez zi și noapte!

Acesta era Ilusein Șaddad ediția 1944! Cel care socotea srunca o rușine! Oare o fi avut parte de viața pe care și-o dorise?!

1 i-amintești tind ne-am văzut ultima oară3

— Ilehei!…

Sosirea ospătarului cu ceaiul și cafeaua nu-i îngădui să-și costume vorba.

— Dă-mi voie să-ți spun eu! Cred că era în 1926»…

— Aferim pentru memoria ta! (Apoi, pierdut în gmduri:) Șaptesprezece ani petrecuți în Europa!…

— IA) vestește-mi și mie cum a fost acolo!

— Hai sa mai amânăm puțin discuția asta… Poate altă dată… Pentru acum pot să-ți rezum în câteva cuvinte: An fost plimbări și bucurii ca în vis… M-am îndrăgostit de o pamiancă dintr-o familie înstărită și m-am căsătorit cu ea… Apoi au venit războiul și mutarea în sud… falimentul tatei… munca în magazinul socrului meu… M-am întors în Egipt fără soție, pentru a-i pregăti o situație. Ce vrei mai mult de-atât?

— Copii ai?

Nu!…

Părea că nu-i face prea mare plăcere să vorbească. Dar ce mai rămăsese din vechea prietenie ca să regrete3 Și totuși se simți grozav de ispitit să bată la porțile trecutului

și insistă cu întrebările:

— Și ce mai spui despre vechea ta filosofie?

M-au înghițit treburile de ani și ani… murmură Husem, zâmbind ironic. N-a mai rămas din vechea mea filosofie d'c-it un banal om de afaceri!…

Unde este acum sufletul lui Ilusein de odinioară? Acea oază de bucurie spirituală unde-și găsea întotdeauna refugiu? N-a mai rămas din el decât amintirea. În fața lui se află un străin, un bărbat corpolent care va continua să se îngrașe. Sufletul lui Husein pare să se fi mutat în trupul lui Riyatj Qildis. Nu-l mai recunoaște pe bărbatul de lângă el și nu-i mai leagă decât un trecut aproape uitat, un trecut pentru care ar "îi dat orice să-l reînvie.

— Și-acum cu ce te ocupi?

— M-a ajutat un prieten de-al tatei și-am fost angajat la cenzură. Lucrez de la miezul nopții și până în zori. În plus, mai fac și niște traduceri din presa europeană…

— Și când ești mai liber?

— Mai deloc! Trudesc fără preget, fiindcă nu voi putea să-mi aduc soția în Egipt decât atunci când o să am o casă și-o masă, adică atunci când o să-i pot asigura niște condiții pe măsura celor cu care este obișnuită, li-am spus că părinții ei sunt oameni cu dare de mină. Când m-am însurat, treceau și-ai mei drept oameni bogați…

Rosti vorbele astea râzând, ca și când ar fi vrut sa bagatelizeze lucrurile. Din fericire, gândi Kamal, m-am consolat de multă vreme în ceea ce te privește. Dacă nu s-ar fi întâmplat așa, as plânge pentru tine cu lacrimi de sânge.

— Dar tu cu ce te mai ocupi, Kamal? Mi-amintesc că erai pasionat de cultură… îți mulțumesc din adâncul sufletului că ți-ai adus aminte! Cel puțin atât! Știe foarte bine că pentru Ilusein este la fel de mort și de străin cum îi pare și lui bărbatul care-i stă acum în față. Murim și înviem cu toții de nenumărate ori în fiecare zi.

— Sunt profesor de limba engleză…

— Profesor! Da… da! Acum mi-aduc aminte și alte detalii. Parcă doreai să te faci scriitor?!

Iarăși capitolul dorințelor neîmplinite!

— Am publicat o serie de articole în revista *El-Fikr.* Sper că în curând o să adun o parte din ele într-un volum.

— Tu ești fericit, de vreme ce visele adolescentei ți s-au împlinit! Zise Husein, zâmbind trist. S-ar zice că te-ai născut sub o stea norocoasă. Pe când eu!…

Kamal izbucni în hohote. „Tu ești fericit!” Asta-i bună! Cuvintele sunau foarte ciudat în urechile lui. La fel de ciudat ca și tonul cu care fuseseră rostite și din care răzbătuse o invidie adevărată. Se trezise așa pe neașteptate, și fericit și invidiat! Și de cine? Tocmai de odrasla familiei Șâddad!

— Viața ta concentrată pe chestiuni practice este cea mai bună! Se grăbi Kamal să spună ceva amabil.

N’a, n avut de ales! Se simți llusein dator să se scuze. Singura mea dorință este acum să mai refac ceva din starea de odinioară…

I n timp nu mai spuse niciunul nimic. Kamal îl cercetă atent, simțind cum îi reînvie imagini din trecut.

Și familia ta ce mai face? Întrebă fără să-st dea bine seama ce vorbește.

Rine!… răspunse llusein, ridicând din umeri nepăsător.

— Aveai o soră mai mică, insistă Kamal, după o ușoară șovăire, f am uitat numele… Ce mai face?

— Budui! S-a măritat anul trecut.

— Bravo! Copiii noștri au ajuns să se căsătorească!…

— Dar tu nu te-ai însurat?

Chiar nu-și aduce aminte?

— Nu!

— Ar trebui sa te grăbești, ăci altfel pierzi trenul;..

L-am pierdut demult! Recunoscu, surâzând șăgalnic.

Când nici na te-aștepți! Ascultă-mă ce-ți spun!. Nici mie. Nu-mi trecea prin cap să mă-nsor, și uitee-au trecut zece ani de când am făcut-o!…

— Spune-mi, cum ți se pare viața aici, după ce-oi stat imția aniîn bran ța? Mai întrebă Kamal, ridicând spriiicenele în așteptare.

După invazie, viața în Franța a devenit un calvar» Aici viața e mult mai plăcută și mai liniștită. (Apoi, cu nostalgie:) Dar Parisul!… Unde-i Parisul?…

— Și de ce, atunci, n-ai mai rămas în Franța?

— Nu puteam să trăiesc la nefârșit pe spinarea socrului meu! Cină războiul m-a împiedicat să plec, aveam scuze, dar în momentul cinci plecarea a devenit posibilă, trebuia s-o fac!

Să fie o urmă a vechiului orgoliu?!….

Apoi se simți împins către o aventura și mai primejdioasa și nu rezistă ispitei.

— Qe mai face prietenul nostru Husari belim: întreba pe ocolite. „.

Nu mai știu nimic despre el! Îi răspunse sec, după ce-l privi nedumerit.

— Cum așa?

— Nu mai există nicio legătură între noi de vreo doi am de zile, îi lămuri llusein, privind pe fereastră.

— Vrei să zici că… îngăimă Ramai, fără să-și poala ascunde uimirea și încurcătura.

Nu mai găsi cuvinte să ducă fraza piuă la eapaț. Be sun tea picat din cer. Să fi revenit Aida în Kl-Abbassiyyadivorțată? Încercă din răsputeri să nu se mai gândească în asta.

Tocmai plecase în Iran, când mi-a vorbit Ismail Cald despre el, continuă, silindu-se să para calm.

— Sora mea n-a rămas cu el acolo deed o lună și s-a întors singură în țară, explică llusein trist. (Apoi, cu glasul aproape stins:) Allab sa fie îndurator cu ea!

— Cum? Izbucni Ramai. Încî atrase atenția clienților de la mesele vecine…

— Nu știai? Întrebă llusein nedumerit. S-a stins (Im viață anul trecut, cam pe vrenma asta…

Aida?!

Celălalt clătină din cap afirmativ. Rama! Se simți puțin stânienit, dându-și seama că rostise numele cu glas tare, tara să adauge nicio vorbă de consolare. Dar nu rămase în cum pană decât o clipă, căci toate vorbele i se parcau lipsite d. – noimă. Viitoarea morții porni să i se învolbureze în cap. Simțea numai mirare și groază. Nun tristețe, nici durere.

Vv teistă mi-a lost dat să aud! Șopti în cele din urma. Bă ai parte de viață lungă! Regret nespus de mult că s-a întâmplat nenorocirea asta!...

— S-a întors singură din Iran, continuă llusein relatarea. A rumas cu mama o lună de zile și pe urmă s-a recăsătorit cu Anwar Bek Zaki, inspectorul șef de limba engleză. Dar n-au trait împreună clocit două luni, căci curând după aceea a căzut bolnavă... Am internat-o la spitalul copt, dar a murit cu zile. Așa a fost să fie...

Lum să urmărească toate întâmplările astea în repezicmnea lor nebunească? Dar parcă rostise numele lui Anwar lick Zale. Asta este inspectorul șef de la învățământ, Probabil ca s-a întâlnit cu el de mai multe ori, fără să aibă habar că Aida e soția lui. Doamne! Dar acum își aduce bine aminte că în urmă cu vreun an a insolit cortemul soliei inspectorului. Să fi fost vorba de Aida? Dar cum de nu s-a iul imit atunci cu llusein?

I u ai lost prezent, la imnormintare?

Nu! A murit înainte de revenirea mea în Kgipt.

— Am făcut parte din cortegiul ei, fără să știu că e vorba de sora ta! Rosti Ramai consternat.

— Cum așa?

Am aflat la școală că a murit soția inspectorului nostru și ca procesiunea urmează să plece din piața Kl-Ismai-» yya's, u văzusem anunțul despre deces în ziare. Am plecat împreună cu ei și am însoțit cortegiul piuă la moscheea Cerkes. Asta se întâmpla acum un an...

— Vă mulțumesc pentru osteneală!... murmură llusein

abatut.

Dacă moartea ei s-ar fi întâmplat în 1926, și-ar fi pierdut nunțile sau și-ar fi pus și el capăt zilelor, pe când astăzi a primit vestea fără să tremure. Dar i se pare nespus de ciudat că a însoțit cortegiul fără să știe. Pe-atunci nu se eliberase încă de amărăciunea lăsată de căsătoria lui Budur. Gândurde-i erau încă stăpânite de familia ei. Parcă se vede siacum apropnndu-se de Anwar Bek Zaki pentru a-i prezenta condoleanțe și luând apoi loc în cortegiu. Își amintește perfect sicriul îmbrăcat în mătase albă. Auzise explicația onor colegi din apropierea lui că defuncta era încă mireasă, că era cea de a doua soție a inspectorului și că murise din cauza unei pneumonii. A condus sicriul, fără sa fi știut că însoțește la mormânt chiar trecutul său. Și cine era soțul ei d un bărbat de peste cincizeci de ani, care mai fusese o dată însurat si-avea și copii. Cum de consimțise îngerul timpurilor trecute, îngerul tinereții tale să se mărite cu el? Tu socoteai că ea nu se va căsători niciodată cu un bărbat din această lume și-acum afli că a mai și divorțat, ba chiar a acceptat să fie a doua soție a unui bărbat oarecare. Ya trebui să treacă multă vreme piuă ce se va potoli furtuna din pieptul tău, pe care-au stârnit-o uimirea și deznădejdea, nedumerirea și consternarea în fața mormântului în care-ai adunat ultimele bucurii ale viselor tale, ultimele secrete ale trecutului și tinereții tale, ce nu se va mai întoarce nici în amintire. Și dacă există cu adevărat durere, înseamnă că tu n-ai suferit pe cât se cuvenea, pentru ce ai pierdut.

—);!! ce l-a apucat pe Hasan Selim, întrebă Ramai indignat.

— Ticălosul se încurcase cu o funcționară de la reprezentata Belgiei în Iran. Răposata, soră-mea, n-a fost în stare să-și calce pe inimă și să treacă peste infamia lui și i a cerut să divorțeze… rezumă llusein, clătinând din cap cu dispreț.

În astfel de momente, omul nu se mai poate consola

decât cu gândul că nici postulatul lui Euclid1 s-ar putea sa nu fie o axiomă absolută!

— Și copiii ei unde sini?

— La bunica dinspre tată.

Dar ea unde-o fi? Și ce s-o fi întâmplat cu ea într-un an? Oare e cu putință să se fi întâlnit cu Fahmi, cu domnul Ahmăd Abd el-Gawad și cu Na'ima?

(Knkleides) (sec. III î.e.n.), matematician grec din Alexan dria, autor al lucrării *Elementele,* considerată bază a geometriei elementare, care conține și celebrul postulat ce-i poartă numele.

Llusein Șaddad se ridică brusc de pe scaun, de a*A Pbb fi smuls o mină nevăzută.

— Trebuie să plec acum… Aș vrea să ne mai întâlnim! De obicei, iau masa de seară aici, la Ritz.

— Sper să ne revedem… murmură Ramai puțin derutat, își strânseră mina și se despărțiră. Ramai presimțea că nu-l va mai întâlni a doua oară, având un sentiment straniu de ușurare, pentru că, de fapt, nici nu dorea să-l mai revadă. Părăsi cafeneaua, simțindu-se mai singur ca oricând… Era îndoliat pentru Aida… pentru llusein… și pentru tot ce avusese mai frumos în viață.

52

în liniștea ultimei străji a nopții, cineva porni să bată cu putere în poarta casei familiei Șawkat din Es-Sukkarivya. Bătăile continuară cu insistență până ce se treziră toii ai casei. Când slujnica deschise, țâșniră înăuntru picioare grele, călcând apăsat, împrăștiindu-se în curte și pe scară, blocind cele trei apartamente. Ibrahim Șawkat se ivi în ușa salonului cu fața răvășită de somn, gârbovit de ani și se trezi față în față cu un ofițer vânjos, înconjurat de citi va soldați și agenți.

— Ce s-a întâmplat? Întrebă el uimit. Allah să ne apere de rău!

— Ești tatăl lui Ahmad Ibrahim și al lui Abd el-Mun'im Ibrahim care locuiesc în casa asta? Întrebă ofițerul destul

de nepoliticos.

— Da! Răspunse Ibrahim, pălind.

— Avem ordin să percheziționăm întreaga casă… ;

— Dar de ce, domnule comisar?

— Începeți percheziția! Le porunci subordonaților, fără să dea atenție întrebării lui.

Agenții se îndreptar» spre camere pentru a executa ordinul…

— De ce-mi percheziționați apartamentul meu. Întreba

Ibrahim Șawkat din ce în ce mai uluit.

Comisarul nu-i dădu nici de data asta atenție. În clipa aceea apăru Khadiga, nevoită să părăsească dormitorul invadat de agenți, înfășurată într-un șal negru și începu să țipe ca o furie:

’ – În țara asta nu mai există niciun respect pentru temei. Ce, noi suntem hoți, domnule comisar?

Țipa la el, privându-l drept în ochi. Și deodată i se păru ca mai văzuse fața asta cândva, cu mult înainte de a se arăta seninele bătrâneții pe ea. Dar când? Și unde?… Nu încape nicio îndoială că el este! Nu s-a schimbat prea mult. Dar cum îl cheamă?…

— Dumneata n-ai fost ofițer la circumscripția hJ-uamaliyya, acum douăzeci-troizeci de ani? Începu Khadiga să-l descoase fără menajamente..

Comisarul ridică ochii spre ea surprins. Se uita și Ibrahim Șawkat nedumerit, când la unul când la celălalt.

Numele dumitale e Hasan Ibrahim, nu-i așa?

— De unde mă cunoașteți?

— Sunt fiica domnului Ahmad Abd el-Gawad și sora lui Falimi Ahmad, pe care l-au ucis gloanțele englezilor în timpul revoluției, zise ea, încercând să-i înmoaie mima. Nu vă mai duceți aminte de el?

— Allah să fie milostiv cu el!

— Eu sunt sora lui… continuă ea pe un ton rugător. Cum admiteți să fie violată casa noastră așa… sub ochii dumneavoastră?..

— Noi executăm, ondinele, *liansem...* zise comisarul încurcat, ca și cum ar fi vrut să-și ceară scuze, și se uită în altă parte.

Dar de ce, domnule comisar, doar suntem oameni cinstiți!

— Așa-i! O asigură comisarul... Dar... vedeți... băieții dumneavoastră nu sunt la fel...

Lâine, dar sunt nepoții vechiului dumitale prieten, insistă Khadiga tulburată.

(. E sa facem? Executăm ordinele primite de la Interne... răspunse comisarul neputincios, fără să aibă curajul s-o privească în față.

Dar n-au făcut nimic râu... Sini copii huni... Vă jur!

Agenții se întoarseră în salon, fără să fi găsit nimic compromițător și comisarul le ordonă să părăsească apartamenlid. Apoi se întoarse spre cei doi soți care stăteau în fața lui năuciți și le spuse cu ton blând, privindu-i înțelegător.

Din păcate, aveam informații că în apartamentele lor se țin niște întruniri suspecte.

Minciuni, domnule comisar! Zvonuri fără niciun teniei! Se repezi să nege Khadiga.

Aș dori să fie așa rum spuneți, dar am ordin să-i conduc acum la arest, ujide urmează să stea pin fi ce sunt anchetați. Sper ca rezultatul să fie în favoarea lor...

(. Iii; iv îi luați la circumscripție cu dumneavoastră? Întrebă Khadiga pierită. Glasul îi tremura și o podidiră lari iniile. Asta... Asta nu pot sa cred... Iartă-i, domnule comisar! 'IV implor pe viața copiilor dumitale!...

Im pare tare rau. Dar nu pot. Am ordin expres să-i ridic. Bună seara!

K-au luat, tușiră... bombăni Karima, care sta în una apartamentului. Iau luat la închisoare!...

Khadiga aruncă o privire împietrită și cobori la parter, unde dădu nas în nas cu Saws an care privea mohor! Tă din ușa spre curte. Se uită și Khadiga în aceeași direcție și-

i văzu pe Abd el-Mun’im și pe Ahmad escortați’ de reprezentanții legii. Nu se putu stă pini și izbucni într-un țipăt sfâsictor, pornit din străfundurile sufletului. Încercă să pornească pe urmele lor, dar Sawsan o prinse de mină și o opri. Se întoarsa spre ea și vru să protesteze.

I iniștește-te! N-au dai peste nimic compromițător* Van nicio dovadă împotriva lor. Nu alerga după ei, dacă xrei să aperi demnitatea copiilor dumitale.

— Ești de invidiat pentru liniștea ta, strigă soacra la ea cu ură. V *a*

— O să se întoarcă acasă cu bine, murmura sawsan înfiorată, dar plină de încredere. Liniștește-te!

—) e unde știi?

— Sunt sigură de ce-ți spun!…

Nu dădu atenție vorbelor lui Sawsan și se întoarse spre Ibrahim, plesnindu-și palmele.

— Nu mai există bună-cuyiință pe lumea asta! Eu h spun că sunt sora lui Fahmi, iar el îmi răspunde că are ordin… De ce o l’i luând Domnul zilele oamenilor bum și i-o li țimnd în viață pe ticăloși?

— O să percheziționeze și casa din Bayna el-Qasrein, se adresă Sawsan socrului ei. Am auzit un agent șoptmdu-i comisarului că știe bine casa bunicului din Bayna el-Qasr-in iar ajutorul lui i-a propus să facă perchezție și acolo, pentru a se convinge dacă n-au ascuns manifeste, la și.

— Alerg la mama! Strigă Khadiga. Poate este lvamal în stare să facă ceva. Doamne, simt că iau foc…

Își luă pardesiul din mers și plecă din Es-Sukkariyya cu sufletul la gură. Afară adia o boare răcoroasă. Nu se iviseră încă zorii, dar cocoșii își dădeau binețe, vestind dimineața. Străbătu într-un suflet El-Ghuriyya și traversa Es-Sagha spre En-Nahhasin. Ea poartă era postat un agent, iar în curte altul. Urcă treptele scării, gil’imd.

Familia se trezise la țârâitul prelung al soneriei. Coborâse *imun* IIanali amețită de somn și când își dăduse seama despre ce e vorba se pornise să țipe îngrozită:

— Politia!

Kantal alergase alertat de țipetele ei și în curte se întâlnise cu cojuisarul.

— Ce doriți? Îl întrebase destul de alarmat.

— Îi cunoașteți pe Abd el-Mun’im și pe Ahmad Ibrahim?

Întrebase comisarul solemn.

— Firește! Sunt unchiul lor!

— Ce meserie aveți?

— Sunt profesor la Școala Spătarului.

— Avem ordin să percheziționăm casa!

Aduce? Dar penirU Care motiv vă «’g? Ce acuzație mi se

— Căutăm niște manifeste pe care e posibil ca cei doi tineri sa le li ascuns aici.

™ E/îl, s! Yă? Sișnf că în casa noastră nu există niciun manifest. Dar dacă țineți neapărat, poftiți!

Kama! Observase că poruncise agenților să ocupe scara și terasa și ca intrase în casă mimai el. Comisarul nu făcuse o percheziție în adevăratul sens al cuvântului și nu răscolise nimic, ci se mulțumise să treac a dintr-o cameră în alta aruncmd priviri superficiale peste biroul și rafturile lui cu cărți.

— Ați controlat și casa lor? Îl întrebase Ramai, după ce-și mai venise în fire. ’ 1

— Da!… (După o scurtă pauză, adăugase:) Acum sunt la arest, la circumscripție.

— Ați găsit vreo probă împotriva lor? Se interesase Ramai îngrijorat.

— Nădăjduiesc că lucrurile nu vor ajunge aici, dar ancneta o va tace parchetul, îi răspunsese comisarul cu o amabilitate neobișnuită în astfel de situații.

— Vă mulțumesc pentru bunăvoință!

— Și să nu uitați că nu v-am mișcat nimic din casă, mai adaugase comisarul, zâmbind calm.

— Am observat, domnule! Vă rămân foarte îndatorat!

— Dumneavoastră sunteți frate cu răposatul Fahmi? Îl întrebase, întorcându-se spre el.

— Da! Răspunsese Ramai mirat, l.ați cunoascutpe fratele meu? ’ *1*

— Am fost prieteni, Allah să fie milostiv cu el!

— Sini încântat… (Apoi, întinzându-i mina:) Ramai Ahmad Abd el-Gawad.

— Ilasan Ibrahim, comisarul circumscripției El-Gamaliya, îi răspunsese bărbatul, întinzându-i mina. Aici mi-am început cariera ca tânăr locotenent și în cele din urmă am revenit aici – de data asta comisar. (Pe urmă, ridicând din umeri:) Am avut ordin expres. Doresc să nu se confirme nimic care să impună condamnarea lor.

În clipa aceea, ajunse până la ei glasul precipitat al Kfaadigăi, care povestea mamei și Aișei, printre sughițuri ce se întâmplase, în Es-Sukkariyya.

— Asta e mama băieților, zise comisarul. Strașnică memorie! M-a recunoscut imediat și mi-a adus aminte și de răposatul Palmii. Dar asta s-a întâmplat după ce-am făcut o percheziție amănunțită. Încearcă s-o liniștești!

Coborâră scările împreună. Când ajunseră la primul etaj, de după ușă se ivi capul Aișei, care țipă la el, clocotind de furie și aruncându-i priviri vrăjmașe:

— De ce ridicați în puterea nopții copiii oamenilor, fără niciun motiv?

Comisarul se uită la ea vădit încurcat, apoi lăsă capul în pământ și răspunse destul de cuviincios:

— O să se întoarcă acasă în curând, sper…

După ce coborâră câteva trepte, îl întrebă pe Kama):

— E mama dumitale?

— Nu! E sora mea! Răspunse Kam.al, zâmbind trist. N-are decât patruzeci și patru de ani, dar a avut parte numai de nenorociri. A ajuns de nerecunoscut.

Comisarul se uită la el nedumerit, se gândi să-l mai întrebe ceva, dar șovăi puțin și apoi renunță. Când ajunseră în curie, își strânseră mâinile.

— Aș putea să-i văd la arest? Întrebă Ramai, înaintele a se despărți.

— Da!

— Mulțumesc!

După ce-l conduse până la, poartă, Ramai se întoarse în salon, încercând să le liniștească pe femei:

— O să mă duc dimineață să-i văd. N-avem niciun motiv să ne îngrijorăm. După anchetă, o să le dea drumul acasă…

Khadiga nu-și mai putea stăvili lacrimile.

— Nu mai plânge! Țipă Aișa nervoasă. Ajunge cu atâta plâns! Nu-i nicio nenorocire! N-ai auzit că o să se întoarcă acasă?!

— Nu știu! Seinei Khadiga. Nu știu! Copiii mei să ajungă la închisoare?!

Amina tăcea, ca și când tristețea și supărarea i-ar fi luat graiul.

— Comisarul mă cunoaște, zise Ramai, străduindu-se să le liniștească. A fost prieten cu răposatul Fahmi. Mi s-a părut un om de ispravă. Consider că s-a purtat peste măsură de binevoitor în timpul percheziției. Sunt convins că o să fie cumsecade și în continuare.

În clipa aceea, mama ridică privirea nedumerită.

Hasan Ibrahim, o lămuri Khadiga la fel de mânioasă. Nu ți-aduci aminte de el, mamă? Când i-am spus că sunt sora lui haluni, mi-a răspuns tara să-i pese: „Noi executăm ordinele, *hancm…1* Belsiemal să Iii» eu ordinele lui cu tot! …

Amina îl luă pe Ramai deoparte și începu să-l descoase, tulburată peste măsură.

Nu mai înțeleg nimic, fiul meu! Pentru ce i-au arestat?

Ramai rămase o vreme descumpănit, neșl iind ce-ar fi mai nimerit să-i răspundă.

Guvernul îi bănuiește pe nedrept că ar urzi ceva împotriva lui, îi spuse în cele din urmă.

Sora-ta zice că l-ar li arestat pe Abd el-Mun’im pentru Ca-ar li eu Frații Musulmani! Nu mai pricep nimic! De ce-i prigonesc pe musulmani?!

Guvernul, mamă, bănuiește că uneltesc împotriva lui…

Și Ahmad? A zis că el ar fi… Am uitat cum mi-a spus că ie zice, fiul meu…

Comunist. După părerea guvernului, comuniștii ar fi ia fel de prirnejdioși ca și Frații Musulmani…

— Comuniștii? Sprijinitorii domnului nostru Ali?[21]

— Comuniștii, adică *șuyu'iyyin,* sunt cu totul altceva declt *și iyyin,* adică șiiții, mamă… se trudi Kamal să-i explice, zâmbind pe sub mustață. Ei sunt un partid care se împotrivește și guvernului și englezilor…

Î *Ali ibn abi Talib,* vărul Profetului Muhammad și soțul Fatime, singura fiică a acestuia care a supraviețuit. Conform tradiției, Ali a fost unul din primii partizani ai noii credințe propovăduite de Muhammad și – prin voința lui Allah – ar fi trebuit să fie succesorul imediat al acestuia, dar dreptul său a fost uzurpat de cei trei califi care l-au precedat (Abu Bakr (632–634), Omar (634 644) și Osman (Uthman)

(644–656). Ales calif în moscheea de la Al-Madina (Medica), în anul 656, Ali a trebuit să facă față de la început opoziției a două grupuri de rivali concentrați la Makka și a reușit să-i înfrângă în așa-numita bătălie a Cămilei (decembrie 656). De asemenea, a trebuit să înfrunte și dinastia Umayyazilor (Omeiazilor) – vechi adversari ai Hașemililor —e clanul din caro făcea part Al Mu'awiya ibn Sufyan, conducătorul adversarilor Umayyazi, numit de vărul său – califul Osman guvernator al Siriei, care l-a suspectat pe AU de complicitate cu asasinii lui Osman și a liotărit să se răzbune, în 657 ostile celor doi s-au înfruntat în bătălia de la Siffin, pe Eufrat. Văzându-se amenințat de înfiângere, Mu'awiya a recurs la trucul celebrului arbitraj, care nu a dat eișligde cauză nici uneia din cele două părți. El a rămas în continuare ța Damasc, iar Ali s-a întors în noua sa capitală de la Al-Kufa. Părăsit de unii dintre-susținătorii săi care și-au unit forțele cu alte

---

21 **Cunoaşterea dreptului divin; jurisprudenţa decurgând din codul sacru musulman.**

grupuri nemulțumite, Ali s-a văzut nevoit să recurgă la forță pentru a-i supune. El i-a reprimat pe rebeli în lupta care a avut loc la Nahrawan, în apropierea Bagdadului de astăzi, dar cumul după aceea a căzut și el răpus de pumnalul otrăvit al unui adversar, care răzbuna astfel una din victimele măcelului de la Nahrawan. Ali a fost înmorrnântat în secret la An-Najaf (în Irak), devenit unul din sanctuarele cele, mai venerate de șiiți. După moartea sa, diferite grupuri de partizani i-au considerat pe fiii săi Al-Hasan și Al-Husayn conducătorii lor firești, dar la puțină vreme după aceea au căzut și ei victime ale luptelor dintre grupările rivale. Alawiții sau Alizii – descendenți și adepți ai lui AH – i-au conbsiderat atât pe Umayyazi cât și pe Abbasizi uzurpatori, care au pus mina pe putere împotriva voinței lui Allah și a poporului.

? Confuzie rezultată din faptul că cele două cuvinte provin de la aceeași rădăcină *ţy*| cu sensul general de „a fi răspândit, a fi comun”.

— Și când o să le dea drumul? Întrebă femeia, oftând încurcată. Uităt-te la sărmana soră-ta cum se mai frământă! Guvernul și englezii! N-au mai găsit altă casă declt a noastră?...

53

Când chemarea la rugăciune spintecă liniștea adâncă a zorilor, comisarul circumscripției Al-Gamaliyya îi chemă la el în birou, cu un militar înarmat în spatele lor. Comisarul îi dădu ordin să iasă și rămase singur cu cei doi frați, fi măsură pe sub sprâncenele încruntate de sus și până jos, apoi rămase cu ochii ațintiți asupra lui Abil el-Mun’im și-l întrebă:

— Gum te cheamă? Ce v ir stă și ce profesie ai?

— Abd el-Mun’im Ibrahim Șawkat... Douăzeci și cinci de ani... Anchetator la Direcția de Cercetări din Ministerul învățământului! Răspunse Abd el-Mun’im cu voce calmă, dar fermă.

— Cum de încâlci legile statului tocmai dumneata care

veghezi la respectarea lor?

— N-am încălcat nicio lege! Noi activăm în mod public, scriem în ziare, rostim predici la moschei… Cei care cheamă la credințaîn Allah n-au nimic de ascuns!…

— N-au avut loc adunări conspirative în casa ta?

.

— Nu! Au fost simple întâlniri între prieteni, pentru a schimba păreri și a ne consulta în-legătură cu chestiuni de *fiqh1.*

— Și printre părerile astea, n-a fost cumva și instigarea la o atitudine dușmănoasă față de un anumit aliat?

Nil gândiți la Marea Brilanie, domnule? Ea este pentru noi cel mai perfid dușman, domnule! Un stat care ne încalcă suveranitatea, folosind tancurile împotriva noastră nu-poate fi socotit aliat!…

— Dumneata ești un om instruit și s-ar cuveni să înțelegi ea starea de război îngăduie și lucruri care în condiții de'pace nu sunt permise.

— După părerea mea, Marea liritanie este principalul nostru dușman…

Iar dumneata:' îl întrerupse comisarul, adresându-se de data asta lui Ahmad.

Ahmad Ibrahim Șavvkat… Douăzeci și patru de ani… Redactor la re y ist a *ElIman cl-Gudid*, răspunse A Imnul ei! Un zâmbel ironic mijind în ochi..

Avem informații foarte grave despre articolele dumitale extremiste… Și, pe deasupra, toată lumea știe că revista asta are o proastă reputație…

Viticolele inele nu fac altceva dee it să apere principiile de dreptate socială…

— Dumneata ești comunist! 1

Sini socialist… După cum știți prea bine, sini afilia depui ați care fac propagandă pentru socialism… Și apoi leuca mi-i socotește nici pe comuniști culpabili, câtă vreme nu recurg la violență…

Înțeleg că trebuie să așteptăm piuă ce întrunirile orga ni

za te seară de seară în apartamentul durui tale se vor preschimba în acte de violență?

Jșe întreba dacă lui cumva comisarul arc informații și în legătură cu manifestele sau cu conferințele limite în ’timpul nopții.

N u mă ît îl Unesc în casa dec it cu prieteni apropiați. \ ici odaia n-am fost mai mult de patru-cinei persoane. Și nici nu ne-a trecut niciodată prin cap să recurgem la violență.

Sânleți intelectuali… oameni cu carte… Siuteți însurați. Aveți și familii, mi i așa? N-ar li mai bine să vă vedeți de treburile voastre și să nu vă puneți singuri pielea la saramură? „

Comisarul scăpă un râs scurt, ca și când ar fi fost tara vota lui…

— În timpul percheziției, am aflat că sunteți nepoții răposatului Ahmad Abd el-Ga\vad. Unchiul vostru Fahmi mi-a fost bun prieten. Cred să știți ca și-a pierdut viața în floarea tinereții, în vreme ce colegii lui care și-au văzut de treaba au ajuns la cele mai înalte demnități… De ce vreți să vă tăiați craca de sub picioare?…

— Dați-mi voie să vă întreb, domnule, ce s-ar fi iuliinplal cu Egiptul dacă nu și-ar l’i dat viața unchiul meu și alții ca el? Întrebă Ahmad, înțelegând secretul amabilității comisarului.

— Chibzuiți bine la sfatul meu și renunțați la filosofia asta «țoală, care nu face decât să vă primejduiască viața. (Apoi, se Adică și-i anunță sec:) O să rfunincți la arestul nostru piuă la anchetă. Vă doresc noroc!

Părăsiră biroul unde îi escortase un caporal și doi soldați înarmați, coborâră la parter, și după câțiva pași cotiră spre un beci întunecos și umed. Îi iniimpină un gardian care le deschise o ușă, luminindu-le trecerea cu o lanterna. Se treziră într-o încăpere de mărime mijlocie, cu tavanul înalț și cu o mică ferestruică zăbrelită iii partea de sus a zidului. Înăuntru se aflau mai mulți arestați, printre care doi tineri

ce păreau să fie studenți și trei bărbați desculți, cu chipuri aspre. Imediat ce seînchise ușa, rămaseră în beznă, numai că lumina lanternei și intrarea lor îi treziseră pe ceilalți.

— Nu stau jos, căci umezeala mă ucide, îi șopti Ahmad fratelui său. E mai bine să stăm până dimineață în picioare.

Mai devrerrje sau mai Urziți tot o să trebuiască să ne așezăm. Pai că poți să știi când o să părăsim beciul ăsta?

Trebuie să stiiți jos, le zise un glas din întuneric, pe cai el ghiciră a fi al unuia dintre studenți. Nu e lucru plăcut, dar e mai ușor decât să rămâi în picioare zile în șir.

— Sunteți de mult aici?

— De trei zile.

Urmară câteva clipe de tăcere.

— De ce-ați fost arestați?

T *) în motive politice, după cât se pare, mormăi Abd eJmiui im, fără să dea alte explicații.

— În sfârșit, iată că cei arestați pentru motive politice sântem acum în majoritate… continuă același glas, râzând. Până la venirea dumneavoastră eram în minoritate.

— Și ce vi se pune pe umeri? Încercă Ahmad să-l tragă de limbă.

Spuneți mai întâi dumneavoastră, doar sunteți mai noi. (. U toate că nu mai e nevoie să întreb, după ce-am văzut că unul dintre dumneavoastră poartă barbă.

— Dar dumneavoastră? Întrebă Ahmad zâmbind în beznă.

. ~ Amândoi sântem studenți la Drept și ni se aduce învinuirea că am îi difuzat manifeste subversive…

— Ați fost prinși asupra faptului? Insistă Ahmad, tresărind.

— Din păcate, da!…

— "Și despre ce era vorba în manifeste?

— O declarație referitoare la împărțirea pământului în Egipt…

Bine, dar asemenea lucruri sunt publicate în ziare chiar

și în condiții severe, cum ar îi legea marțială…

— Așa este, numai că la asta se mai adăugau și niște indicații și îndemnuri însuflețitoare.

Ahmad zâmbi și simți că tristețea începe să-l părăsească.

— Noua nu ne e teamă at it de lege cât de arestare… adăugă vocea din întuneric.

— Dar evoluția lucrurilor prevestește o schimbare generală…

— Oricare-ar fi schimbarea, noi vom fi intodeauna ținta atacurilor. .

— Ia mai terminați cu sporovoiala asta și lăsați-ne sa dormim! Se înălță un glas dur și necioplit, care reuși să-l trezească și pe celălalt tânăr. Acesta căscă prelung și întrebă nedumerit:

— S-a făcut dimineață?

— Nu, dar amicii voștri se socotesc la *gharza1…* zise glasul necioplit, în zeflemea.

— Auzi! Să mă arunce în temniță fără vreun alt motiv în afară de faptul că sunt cuvios și cred în Allah! Mormăi Abd el-Mun'im, oftind, aproape de urechea fratelui său.

— Dar ce vină am eu care nici măcar nu cred în el? Îi șopti Ahmad, părind că se amuză.

Se lăsă tăcerea și fiecare rămase eu gândurile lui. Ahmad se întreba curios de motivele arestării celorlalți – furt, scandal, beție? Scrisese de multe ori despre oamenii de rând, stând la biroul lui masiv, îmbrăcat intodeauna într-un costum elegant. Acum are în sfârșit prilejul. Vă se întunească direct eu ei – reprezentanții poporului, care blesleamă sau sforăie nopnsaloi i. În raza firavă a lanternei zărise pentru câteva clipe chipurile palide și nemulțumite. Un bărbat se scărpina de zor în cap și la subsuori. Probabil că acum păduchii se târăsc grăbiți spre el și spre fratele lui… Acesta este poporul pentru care trăiești și nu trebuie să te înspăimânte girului apropierii de el. Bărbatul căruia îi revine sarcina de a izbăvi omenirea trebuie să înceteze cu sforăitul, să devină conștient de rolul său istoric și să se

ridice la luptă pentru salvarea omenirii. Același mot iv ne-a adunat aici, în acest loc întunecos și umed, chiar dacă aparținem unor curente și orientări diferite… brațele musulman și comunistul la un loc cu bețivul și cu boțul… Ne deosebim numai prin capacitatea de a rezista și prin noroc…. N-ar fi mai bine să vă vedeți de treburile voastre? ” așa suna sfatul comisarului. Am o soție la care țin foarte mult. Am

1 Cafenea populară din Egipt, în care se *orniun*e în mod clandestin și hașiș.

Un venit destul de frumușel, liealitatea este eu îu calitatea lui de slujbaș și de tată, de sol sau de fiu, un individ poate fi mulț umit sau chiar fericit, dar în calitatea lui de om se va confrunta întotdeauna cu greutăți, cu conflicte de conștiință, cu condamnarea altora și chiar cu moartea. Aproape că-i e totuna dacă va ti condamnat la închisoare sau va îi pus în libertate, de vreme ce la orizont nu se întrevede docil poarta solidă și sumbra a închisorii. Gândurile i se împrăștiară cu toiul pen tru eltfiva vreme, apoi porni să se întrebe din nou: l) e fapt ce mă împinge pe calea asta primejdioasă:’ Probabiltqcniaî omul din minei Omul conștient de sine. De datoria lui în fața lumii, de rolul sau istoric. Ceea ce îl deosebește pe om de celelalte făpturi este t-ocmai această capacitate de a se autucoudamna la moarte de bunăvoie..

Simți umezeala pătrunzindu-i în picioare și oboseala sirccurându-i-se în încheieturi. Sforăitul din colț continuajn ritm statornii. Printre zăbrelele ferestruicii se iviră în sfârșit pri mele fire plăpânde ale zorilor…

Doctorul părăsi dormitorul, urmat de Ramai. Ajun șeră în salon și se opriră. Niciunul nu îndrăznea să vorbească. Kamal, trist și abătut, pi-ivea fix în ochii lui, vrând parc. Ă să i ceară ajutor.

— Îmi parc rău, dar trebuiisă-ți spun că este vorba de o paralizie ttdală.

Își simți pieptul sirmgâmlu-i-se cu putere.

— K o stare foarte gravă? Întrebă derutat.

— Firește! În plus, a mai făcui și o pneumonie. Injecțiile astea o s-o mai liniștească puțin…

— Și nu există nicio speranță de vindecare?

Viața omului se află în mina lui Allah! Răspunse doctorul după ce ezită câteva clipe. După aprecierea oricărui medic „o situație ca asta nu poate să dureze mai mult de trei zile…

Kamal primi prevestirea morții eu sânge rece. Îl conduse pe doctor până la poartă și se întoarse din nou în camera Aminei. Mama dormea sau cel puțin așa părea. De sub pătura groasă nu i se zărea decât fața palidă și gura închisă într-un rictus ciudat.

— Ce-a zis doctorul? Ce are? Se repezi Aișa cu o ploaie de întrebări.

— Nu mai vorbește, stupine! Se plinse *unim* Itanafi, care sta nemișcată la capul patului. N-a mai scos niciun cuvânt…

„Și nici n-o să mai scoală vreunul de-aici încolo” își zise Kama! În gând.

— O creștere a tensiunii însoțită de o răceală ușoară. Injecțiile o să-i facă bine…

— Mi-e frică, biigui Aișa, vorbind mai mult pentru ea. Ce-o să mă fac, dacă o să rămână așa multă vreme?

L-ai anunțat? O întrebă Kamal pe *umm* f I ana Fi.

— Da, stăpâno… O să vină îndată și *sili* K.badiga și *st* Vasin… Dar ce-are, stupine? Azi-dimimeață era complet sănătoasă…

Era! Într-adevăr! Și el poale să depună mărturie că era!

Trecuse prin salon ca de obicei, înainte de a pleca la Școala Spătarului, și primise chiar din mina ei ceașca de cafea.

— Azi să nu ieși din casă, o prevenise el. Vremea e cam rece.

— Cum aș putea să nu mă duc să-l vizitez pe sfântul nostru? Răspunsese cu zâmbetul ei timid.

— Atunci, fă cum vrei! Se supărase el. Dar nu pricep de ce te incăpățânezi să te duci cu orice preț!... N-au intrat zilele în sac.

/

— Domnul să te păzească! Răspunsese ea, privindu-l cu reproș.

— Domnul nostru să-ți facă zilele fericite! Îi urase el, părăsind salonul.

Fusese ultima lor conversație. Pe la amiază, l-au anunțat de înbolnăvirea mamei și s-a întors însoțit de medicul care părăsise casa cu câteva clipe în urmă. Așadar, n-au mai rămas decât trei zile! Dar el câte zile o mai fi având de trăit?

— Find și cum s-a întâmplat, ia spune-mi? O întrebă pe Aișa, apropiindu-se de ea cu multă blândețe.

— Stăm amândouă în salon, se apucă să povestească *umm* ilanafi în locul ei. S-a dus în dormitor să-și ia paltonul și mi-a zis: „După ce termin vizita la EÎ-IIusein, o să trec și pe la Khadiga...” Imediat ce a intrat în dormitor, aud o bufnitură, ca și când ar fi căzut ceva. Alerg înăuntru și o găsesc întinsă între pat și dulap... Mă duc lângă ea și o strig numaidecât pe *sitt* Aișa...

— Am fost în dormitor, cât ai bate din palme, întregi Aișa. Și-am găsit-o întinsă în locul ăsta. Am purtat-o împreună până la pat și-am întrebat-o ce-i cu ea, dar n-am mai primit niciun răspuns. N-a mai scos o vorbă... Când o să mai vorbească, fratele meu?

— Când o să vrea Allah, răspunse el stânjenit.

Se dădu câțiva pași înapoi și se așează ostenit pe canapea, fără să-și ia ochii de la fața palidă și împietrită a mamei. Trebuie "Să privească la ea îndelung, căci în curând n-o s-o mai vadă. Și camera asta o să primească altă înfățișare, după cum o sa se schimbe întreaga casă. N-o să mai rostească nimeni cuvântul „mamă”. Nu s-a gândit nicio clipă la suferința pe care i-o va prieinui moartea ei. Nu se obișnuise încă îndeajuns cu moartea? Ba da! Are o

vârstă și o experiență care ar trebui să-l ferească de durere. Și totuși, nu! Gândul despărțirii pentru totdeauna e mult prea trist! Ciudat! Inima lui care a îndurat atâtea mai poate suferi încă, de parcă asta ar fi prima nenorocire care-l lovește! Acum, mai mult ca oricând, înțelege cât de mult i a iubit pe toți, cât de mult a iubit tot ce există pa lumea asta! Sunt sentimente de care omul nu-și dă seama decât în clipa despărțirii. Numai în clipa asta gravă, sufletul este inundat de imaginile unor locuri, momente și întâmplări care se revarsă asemeni unui torent, cotropindu-l, lăcând sa tremure inima piuă i se sfișie fibrele. În memorie, lumina se îngemănează cu întunericul, albastrul zorilor curge peste gradina de pe terasă, căldura mangalului de la vremea cafelei se suprapune cu farmecul legendelor, uguitul porumbeilor se amestecă pe neașteptate cu niște cântece duioase. A fost o iubire ca nicio alta, s-o știi, inima mea nestatornică! Mâine o să recunoști că moartea l-a răpit de lângă tine pe omul cel mai drag! Și ochii ți se vor topi iarăși în lacrimi… Și tot așa după fiecare pierdere, până ce părul cărunt va fi o mustrare. Privești mereu viața ca pe o tragedie… Este un romantism copilăresc… Privește-o cu bărbăție! Privește-o ca pe o dramă, al Cărei sfioșit firesc este moartea! Mai bine întreaba-te până când ai să-ți irosești viața în van! Toți se sting în jurul tău, dar ei au făurit un edificiu. Tu ce ai făcut.

—

La auzul unor pași repezi, se trezi brusc din visare și se pomeni cu Khadiga dând buzna în odaie, eu fața îngrozita. O văzu oprind u-se lângă pat și strigând-o pe mama-sa în neștire. Pe urmă, porni să-i descoase cum s-a întâmplat. Țipetele ei îi răscoliră durerea într-atât încât se văzu nevoit să părăsească dormitorul, de teamă să nu-l podidească lacrimile în fața lor. Se așeză în salon unde i se alăturară după câteva minute Yasin, Zonoba și Itidwan. Ee vorbi despre boala mamei, fără prea multe detalii, apoi

rămase singur cu Yasin.

— Ce li-a spus doctorul? Întrebă acesta îngrijorat.

— Paralizie și pneumonie. În cel mult trei zile se va prăpădi…

— Nu există putere și forță în afara lui Allah! Murmură Yasin, mușcându-și buzele. Sărmana! Nu s-a plâns de nimic în ultimele zile? Se mai interesă el, parcă dorind să se agale de un fir de pai.

— N! J! Dl, lâă cum bine. Știi, mi-i plăcea să se «lângă. Dar câteodată părea foarte obosită…

Ce bine-ar îi fost dacă o duceai mai din vreme la un doctor!…

— Nimic nu-i displăcea mai tare docil să-i vorbești de doctor… Nici nu voia să audă de asta!

— Poate e-ar ti mai bine s-o ducem la spital, unchiule propuse Ridvvan, venind din camera bunicii.

— Nu-i nevoie! Răspunse Kamal, clătinând din cap cu tristețe. Farmacist id o să trimită o asistentă cunoscută să-i facă injecțiile…

Rămaseră multa vreme tăcuți, cu chipurile împietrite.

— Ce face Karima.’ Întrebă Kamal într-un răstimp, aduandu-și aminte de un lucru pe caro buna-cuviintă îl obliga să nu-l uite.

Săptămâna asta trebuie să nască. Cel puțin așa zice doctorița…

Allah s-o ajute! Șopti Kamal.

— O să-i vină odrasla pe lume, iar el stă la arest, mormăi V asin.

Se auzi soneria și se trezi cu Riyad Qildis. Kamal îi ieși în întâmpinare și-l conduse la el în bibliotecă.

Am întrebat de line la școală și mi-a spus secretarul vestea asta tristă, zise Riyad în timp ce urcau. Cum se simte?

A paralizat și doctorul crede că n-o mai duce mai mult de trei zile…

Și nu se mai poate face nimic? Întrebă Riyad îndurerat-

Mai bine pentru ea că este inconștientă și nu știe ce-o așteaptă. (Apoi, cu ironie, în timp ce se așezau: Dar parcă noi știm ce ne așteaptă?

Riyad znnbi, fără sa școala o vorbă, și Kama! Continuă:

— Mulți socotesc că moartea e im bun prilej pentru a medita la moarte. Eu cred că ar fi mai nimerit să folosim prilejul pentru a medita la viață.

Cred că ai dreptate, îl aprobă Kiyad, zimbiml. Ori de cile ori auzim de moartea cuiva, trebuie să ne întrebam ce-am făcut cu viața noastră… u în ceea ce mă privește, pot sa spun ca n-am tăcut cu viața mea nimic… Tocmai'ia asta mă gândeam când ai venit tu…. „.

Nu te mai frământa util, ești abia la jumătatea diurnului. „…

Poate că da, poate că nu dar omul trebuie sa mediteze îndelung la visele care-l ispitesc. Sofismul este în mod sigili o evadare, d'upă cum și venerarea științei de dragul secretelor ei este tot o evadare. Trebuie să acționezi! 1 rebuie sa muncești! Iar munca, la rândul ei, are nevoie de credința, de con viagere. Întrebarea care se pune este cum să ne creăm pentru nounsine o convingere, o credință solidă în viață?

Am socotit că mi-am îmi op lin îi îndatoririle lata de v ial «i prin atașamentul fată de profesia mea de dascăl și prin articolele filosofice pe care le-am scris, răspunse Kamal evaziv, pară doai și poate ia ți-ai îndeplinit… o datorie, meu viintă Ui vad ui indulgență…

Pentru restul îndatoririlor mi-am tăcut mustrări de conștiință ca orice trădător…

— T: ădător?..

— Să-ți spun ce-a zis nepotul meu Ahmad, când l-am vizi tat la a'estul circumscripției, înainte de a li transferat în Iu oăr, îngăinva Kama! oftând.

Apropo… Ce noutăți mai aveți despre ei?

— Au fost transferați, împreună cu mulții alții, în lagarm de la El I or…

Și cel care crede în Allah, și cel care nu crede în el. Așa, la grămadă?

Dacă vrei să duci o viață liniștită, dragul meu, trebuie să crezi în primul rând în guvern… În orice caz, lagărul este mai ușor deci! Procesul, după părerea mea…

— Asta-i o părere. Dar cine știe?!… Și când o să ia siirșil situația asta jalnică? Și când o să se pună capăt legii mațțiale? Când o să revenim la o guvernare normală și la constituție? Și mai ales când vor fi egiptenii tratați ca oameni?!

Riyad începu să-și invârtă agitat verigheta pe deget, apoi adăugă trist:

— Când? Când? Și ce putem face?… Dar incepuse-și să povestești ce ți-a zis Ahmad, când l-ai vizitat la arest.

— Da!… Mi-a spus că viața înseamnă muncă și căsătorie, și că asta reprezintă o îndatorire socială generală. Nu-i acum cazul să vorbim despre obligațiile individului față de profesia sau față de soția lui. Îndatorirea socială, generală este însă revoluția veșnică, neîntreruptă. Și asta înseamnă să acționăm perseverent pentru înfăptuirea tendinței generale a vieții, adică evoluția spre dezvoltarea ei, spre progres… Acesta este idealul suprem…

— Frumoasă părere, n-am ce zice, dar să știi că ea lasă loc pentru tot felul de contradicții… comentă Riyad dus pe gin duri.

Așa-i! 1’ocmai de aceea a și fost de acord cu el fratele și adversarul său politic, Abd el-Mun’im. Așa am înțeles și eu convingerea lui – un îndemn la credință, oricare ar ti nuanța sau țelul ei. Ăsta este și motivul pentru care încerc să-mi explic deprimarea prin mustrările de conștiință pe care se cuvine să le aibă orice trădător. S-ar părea că e simplu să trăiești în turnul egoismului tău, dar e foarte greu să mai Iii și fericit în turnul ăsta. Și mai ales dacă vrei să fii cu adevărat on…

— Asta-i un semn bun. Prevestește o schimbare radicală, care e pe cale să se producă, declară Riyad, luminat de

fericire, cu toate că momentul nu era deloc potrivit pentru asta.

Nu-ți bate joc de mine! Îl preveni Ramai. Eu n-am reușit încă să găsesc un răspuns pentru problema credinței. Lucrul pe care îl știu cu certitudine și cu care mă consolez este faptul că lupta nu s-a încheiat și că nici nu se va încheia decât atunci când îmi vor mai fi rămas de trăit doar trei zile, ca mamei… (Oftă adânc și urmă:) Și știi ce-a mai zis? Eu am încredere în viață și în oameni, mi-a zis tânărul, și mă socotesc dator să lupt pentru înfăptuirea idealurilor lor, câta vreme cred că ele reprezintă adevărul, fiindcă a nu proceda astfel înseamnă să fii laș și să evadezi. În același timp, mă simt dator să mă ridic împotriva idealurilor lor, dacă socotesc că ele sunt false, căci a nu proceda astfel înseamnă să fii trădător. Acesta este sensul revoluției veșnice.

Riyad asculta, clătinând din cap aprobator. Apoi, văzând pe fața lui Ramai semnele oboselii, se scuză:

— Eu trebuie să mă retrag acum. Nu vrei să mă însoțești până la stația de tramvai? Poate că o scurtă plimbare în aer liber o să-ți mai liniștească nervii…

Se ridicară și părăsiră împreună încăperea. La primul etaj se treziră nas în nas cu \ asin, care nu-l cunoscuse deed în treacăt pe Ryiad. Ramai îl invită să iasă împreună cu ei și se scuză pentru câteva minute, să treacă prin camera mamei, intră și o găsi în aceeași stare în care o lăsase. Rhadiga sta în pat la picioarele bătrânei, cu ochii înroșiți de plâns și fața posomorâtă, căci sufletul ci nu mai cunoscuse alinarea, din clipa când cei doi fii fuseseră răpiți de lângă ea. Zenoba sta și ea tăcută pe canapea, alături de Aișa și de *unim* llanaii. Visa trăgea adânc dintr-o țigară, în timp ce privirile-i agitate rătăceau prin cameră fără niciun rost.

— Ce mai face? Se interesă Ramai.

— Nu vrea cu niciun chip să-și revină… se lamenta Aișa cu un ton ascuțit ce trăda mai mult nemulțumirea decât

durerea.

Ochii lui se opriră pentru câteva clipe asupra Rhadigăi, se priviră îndelung, cu înțelegere și disperare. Apoi, icșialăturându-se celor doi bărbați care-l așteptau.

Porniră pe stradă cu pași domoli. Traversară Es-Sagha spre El-Ghuriyya, fără să scoată un cuvânt. Când ajunseră iu Es-Sanadiqiyya, îl văzură pe șeihul Mitwalli Abd es-Samad coborând spre El-Ghuriyya c: u pași rari, sprijinindu-se în baston. Privirea i se stinsese cu totul și mâinile îi tremurau groaznic.

— Pe untie e drumul spre rai;'... bolborosea el, întorcându-și fata în dreapta și în stingă.

Prima uliță la dreapta... îi răspunse un trecător în glumă.

— Îți vine să crezi că bărbatul ăsta are zece ani peste sută? Îl întrebă Yasin pe Riyad Qildis.

— Bărbat nu mai e în niciun caz, mormăi Riyad, zâmbind îngăduitor..

Ramai privea spre șeih Mitwalli cu afecțiune și compătimire, căci îi aducea aminte de tatăl lui. Pentru el. Șeihul era un monument al cartierului, așa cum erau Calea Veche, nțos„heea Qalavvun1 sau bolta Qirmiz. Cei mai mulți oameni se purtau față de el cu înțelegere, dar bătrânul nu scăpă de răutatea câtorva copii, care începură să-l sâcâie, fluierâmlu-i în fată și ținându-se droaie în urma lui, imitmdu-i gesturile și mișcările nesigure.

Li conduseră pe Riyad până la stația de tramvai și rămaseră cu el până îl văzură urcindu-se. Apoi se întoarseră iu KlGhuriyya împreună. Kama' se opri la un moment dat și-i zise fratelui său:

— Cred că e vremea să te duci la cafenea...

— Nu! Protestă Yasin. De data asta, o să rămân cu tine.

— R Dar nu-i câtuși de puțin nevoie, se strădui să-l înduplece

Ramai, care cunoștea cel mai bine firea fratelui său.

— Așa cum este'mama ta, ea e și mama mea, insista \

asân, trăgându-l de mină.

Ramai privi la Yasin și simți un fel de teamă pentru el. Într-adevăr, e plin de viață, deși s-a făcut cât o cămilă. Dar piuă când o să mai poată duce viața asta plina de capricii și excese? Își simți inima tieăind de teama, dar glodurile îi zburară imediat spre lagărul de la Et-Tor. Eu am încredere în viață și în oameni! Așa a zis, și mă socotesc dator sa lup! Pentru înfăptuirea idealurilor lor, câtă vreme cred că ele reprezintă adevărul. Rindea a nu proceda astfel înseamnă să fii laș și sa evadeyă. În același timp, mă simt dator să mă ridic împotriva idealurilor lor, dacă socotesc că ele sini false, căci a nu proceda astfel înseamnă să fii trădător. S-ar putea să t-e întrebi ce este adevărat și ce este fals, dar probabil că îndoiala este și ea un fel de evadare ca și sofismul, ca și venerarea științei de dragul secretelor ei. Oare este cu putință să fii un dascăl ideal, un soț ideal și un revoluționar veșnic?

În dreptul dughenei lui Kș-Șarqnwi. Yasin se opri, adresându-se lui Ramai:

— Știi, Karima m-a rugat să-i cumpăr niște mărunțișuri pentru pruncul pe care I așteaptă. Ilai să intrăm puțin, te rog…

Când se văzură înăuntru. Yasin începu să înșire toate, tucrușoarele de care avea nevoie – niște scutece, o *laqii/yo* „câteva cămăși ițe… Tot privind prin rafturi. Ramai socoti că a-ar strica sa și cumpere o cravată cernită pentru apropiatul doliu, căci cea pe care o cumpărase la moartea tatălui se cam ponosise, după ce o purtase un an întreg.

O cravată neagră, vă rog, îi zise vânzătorului, după ce termină cu Yasin.

Își luă fiecare pachetul său și ieșiră.

Asfințitul se prefira molcom când părăsiră dughena, por o iod spre casă cu pas domol, unul lângă umărul celuilalt.

NUVELE

VISUL DE LA MIEZUL NOPȚII

Umm Abbas e o femeie frumoasă. E vestită în tot

cartierul pentru frumusețea ei. Bărbații care se pricep o caută cu privirea, așa cum caută omul în deșert un ochi de apă. În plus, mai e și stăpâna unui bloc vechi cu patru etaje, în afara celor trei prăvălii de la parter. De aceea, vecinii, care erau săraci cu toții, vedeau în ea un vis țesut din aur. Când soțul – care vindea mătăniȚ pipe și cărți de rugăciuni – i-a murit, avea cam patruzeci de ani, vârstă socotită tocmai potrivită pentru o femeie de către cei din cartier. Mulți ar fi dorit-o de nevastă, dar soarta a împins-o în brațele bărbatuluui la care s-au așteptat cel mai puțin. Hasanein avea un camion pe care-i închiria altora. Să fi avut vreo treizeci de ani; destul de vânjos, inspira teamă. Era socotit un băiat de mina a treia. Nimeni din cartier nu-l avea la suflet și, mirându-se cum de a putut o femeie ca *umm* Abbas să-i cadă în cursă, au început să-l urască și mai tare. Au zis, roși de invidie, regretând că se întâmplase așa:

— Sărmana *umm* Abbas! Săracul Abbas!

Abbas, fiul ei de la primul soț, avea douăzeci de ani. Un suflet de auri în ochii lui mari strălucea o privire mută sau[22]

poate că vorbea o limbă neînțeleasă. Zâmbea ca un copil. Îi plăcea să poarte barbă și mustăți. Nu știa carte, fiindcă nu învățase nicio buche la școală. De aceea îi "și aranjase tatăl său o dugheană la parterul blocului, unde vindea dulciuri, alune și semințe, din care dădea copiilor fără socoteală. Gând s-a măritat mamă-sa cu Hasanein, el a dispărut câteva zile din cartier, iar când s-a întors, a început să repete pentru fiecare pe care-l întâlnea:

— Nu-i deloc bine ca un alt bărbat să ia locul tatei…

ridicându-și privirea spre camera în care locuia mamă-sa, a strigat din răsputeri:

— Allah să te ierte, *umm* Abbas!

Spre seară, își scotea ghilbabul și îmbrăca un costum ălbastru-deschis, căci îi plăceau culorile deschise, își aran

22 Es - SuKkarlyya, voi. (I

ja cu grijă mustața și barba, își punea pe cap un tarbuș cu mar ginile roase, își lua bastonul de trestie, colorat în portocaliu, închidea dugheana și pornea la drum lung, salutând în dreapta și în stânga, în timp ce mesteca o bucată de miez de trestie și zâmbea fericit. Cea mai mare parte a nopții o petre cea pe unde-l purtau pașii. De când mamă-sa l-a luat pe Ha sanein, s-a mutat în dugheană și cu locuința. Multă vreme, ea nici n-a trecut pe la el, știindu-l cât de încăpățânat este. Nu se temea pentru el deloc, ziclndu-și că îngerii lui Allah i! Vor avea în pază. Într-o zi, s-a dus Hasanein la el, cu gânduri bune, însă acesta l-a întimpinat lipind:

— Piei! Nu te cunosc…

.

— Sunt tatăl tău vitreg, i-a răspuns omul, înfuriat și el

S-au băgat oamenii între ei, luându-l cu vorbă bună pe /Hasanein și apărându-l pe tânărul pe care-l iubeau. *Umm* Abbas S-a întristat într-atât incit ochii frumoși i s-au umplut de lacrimi. Îl iubea pe Abbas; era doar unicul ei copil și fața lui era leit fața ei. Într-adevăr Abbas era frumos, iar barba, mustața și taT'bușul ponosit, care-i acoperea fața pe jumătat e, nu reușeau să-i ascundă această frumusețe.

J Ciudat că după fericita căsătorie cu *umm* Abbas, Ilasar. Ein a devenit și mai grosolan și mai îngâmfat, câștigând în același timp și mulți prieteni. A devenit și mai scandalagiu, bind până cădea sub masă. Când se îmbăta, cânta cu un glas de care se speriau și câinii și o luau la goană. De fiecare elită când îl vedea făcând scandal, fiul ieșea din dugheană în mi jlocul străzii, ridica ochii spre camera unde locuia mamă-sa și striga cât îl ținea gura:

— Allah să te ierte, *umm* Abbas!

Zbieretele turbate ale lui Hasanein au trecut într-o zi dincolo de fereastră, auzindu-se și în stradă:

— Eu sunt stăpânul casei… eu sunt stăpân peste toate… Lumea se gândea cu regret la femeia aceea frumoasă care

acum era umilită, la femeia care altădată nu cunoscuse decât iubire și respect. S-au întrebat care să fie pricina acestei comportări. Locatarii blocului și-au spus că banii or fi de vină. *I mm* Abbas nu mai ieșea ca de obicei să-și viziteze vecineleau să se plimbe prin cartier. N-o mai vedea nimeni mergând tnândră, îmbrăcată în *milaia* ei ce atârna până la pământ.

Hasanein nu s-a mulțumit cu veniturile pe care i le răpise femeii și într-o zi s-a dus, de-abia ținându-se pe picioare de beat ce era, la Abbas în dugheană și a urlat așa de tare că s-au speriat și copiii care se jucau pe-aproape:

— Arată-mi mie o singură centimă pe care ai moștenit-o de la taică-tău…

Ochii lui Abbas priveau la copiii de afară ca și când nici nu l-ar fi văzut pe omul acela. Dar el a continuat să strige, amenințând cu degetul:

— Îmi plătești chirie sau, de nu, părăsești dugheană| A alergat la el Buyumi lăptarul, pentru a-l liniști. L-a implorat cu vorbe frumoase și l-a scos de-acolo, în vreme «ce continua să urle împleticindu-i-se limba și-l împroșca cu stropi de salivă pe omul de lângă el:

— Escrocule!… Idiotulel… f t

Seara, Abbas a pornit în obișnuita-i plimbare, împărțind cu generozitate în dreapta și în stânga zâmbete și saluturi calde, plin de fericire.

Hasanein a pus la cale o nouă mârșăvie: i-a cerut lui *umm* Abbas să treacă blocul pe numele lui ca și când l-ar fi cumpărat. Neînțelegerile s-au agravat, iar zbieretele și amenințăiile lui au răsunat în tot cartierul. Femeia s-a plâns vecinelor de nenorocirea ce-i căzuse pe cap. Câțiva oameni de bunăcredință s-au înțeles să meargă la Hasanein pentru a-l convinge, să renunțe la pretenții, dar niciunul din ei n-a îndrăznit să facă ceva, temindu-se de acest bărbat căci de curând se năpustise sălbatic asupra lui Karmella – un om pe care-l surprinsese dându-i lui Abbas niște bani de la mamă-sa.

Într-o noapte, în urma unui scandal, lumea a auzit-o pe femeie plângând și s-a aflat, imediat în cartier că el o bătuse crunt. Și-au zis că *umm* Abbas nu va mai fi în stare să îndure.

Într-o zi, în zori, văzduhul a fost spintecat de un strigăt care a trezit lumea din somn, îngrozind-o. S-au deschis ferestrele și mulți au alergat spre cupola de unde venea strigătul. La lumina unui felinar l-au văzut pe Buyurni lăptarul, stând în loc și tremurind. El e primul om care se trezește în cartier, pentru a porni cu bidonul plin cu lapte. Dar ce l-o fi apucat:1 F-au găsit arătând disperat undeva și când au privit mai bine l-au văzut acolo, scăldat în sânge, pe Hasanein. Trupul neînsuflețit stătea grămadă lângă zidul cupolei.

În cartier s-a stârnit mare agitație și imediat au venit poliția și oamenii parchetului. Au început peste tot cercetările, mei gându-se pe firul oricărei bănuieli. Au fost chemați Karmella, ultimul om care suferise din pricina celui ucis, *umm* Abbas, câțiva locatari din bloc, Buyurni lăptarul și zeci de dușmani ai acestui om. S-a constatat însă nevinovăția tuturor. F-au chemat și pe Abbas pentru anchetare și când I au întrebat despre locul în care s-a aflat ciad s-a săvârșit ci inia, a răspuns:

— Am fost cu El-Hadir.

Când anchetatorul a vrut să știe cine este acest Al-IIadir, i-a răspuns și el tot cu o întrebare:

— Cum, nu-l cunoașteți pe domnul El-Iladir?

Erau mulți care cunoșteau fiecare pas al lui Abbas și au depus ei mărturie în locul lui. Și astfel, crima a rămas o enigmă ce nu se voia dezlegată. La anchetă s-a constat că Ilasanein a fost ucis cu un obiect ascuțit, lovit la baza craniului. Adevărul e că nimănui nu i-a părut rău de el, dar mulți s-au întrebat cine l-o fi ucis. Crima a rămas multă vreme subiectul preferat al celor din cartier…

S-a crezut la început că Abbas se va întoarce la mamă-sa, dar nu s-a întâmplat așa ceva. Clipele grele au chinuit-o

pe *umm* Abbas și au învăluit-o în tristețe, dar frumusețea ei a rezistat și în cele din urmă a devenit la ful de radioasă ca mai înainte. Din nou a început să meargă mândră pe strada cea mare și prin cartier, atrăgând privirile.

Și iată că un bărbat o cere iarăși de soție. Era destul de tânăr, avea mai puțin de treizeci de ani. Era măcelar într-un cartier vecin, mai mult sărac decât bogat, dar avea o înfățișare frumoasă, părea blând și delicat, un suflet nobil. Lumea s-a întrebat: *umm* Abbas se va mai aventura oare într-o nouă căsătorie? Și femeia a fost de acord mai cinând decât s-ar fi așteptat careva. Deși unii oameni binevoitori și-au zis că Allah a răsplătit-o pentru cele îndurate, mulți s-au întrebat în șoaptă: oare noul pretendent are vreo legătură cu crima rămasă nedezlegată? În ceea ce îl privește, Abbas a zis așa cum zisese și altădată:

— Nu-i de loc bine ca un au bărbat să ia locul latei… Și din nou a ieșit în mijlocul străzii și și-a ridicat privirea spre cuibul celor doi miri, strigând:

— Allah să te ierte, *umm* Abbas!

Suspiciunile rostite în șoaptă au ajuns și la urechile autorităților, care s-au și grăbitsă facă cercel ari în legal ură cu mirele al Cărui nume era Abdo. Au fost anchetați și el și *umm* Abbas, dar n-a ieșit nimic la iveală, enigma rămânând la fel de nepătrunsă ca mai înainte. Cil au stat împreună, pina să se căsătorească, s-a constat ca Abdo e plin de calități; i-a dăruit femeii dragoste și s-a purtat deosebit de frumos cu ea. Chiar de la început, i-a propus și lui Abbas prietenie, dar acesta l-a repezit cu vorbele:

— Lasă-mă-n pace și vezi-ți de treaba ta…

A încercat să se poarte cu el tot frumos și după aceea, rugind-o pe pevastă-sa să-i dea banii de care băiatul ar avea nevoie. S-a văzut, de asemenea, că e destul de inteligent; i-a propus lui *unim* Abbas să vândă o curte din spatele blocului, situată la întretărirea a două străzi, iar cu banii obținuți să repare casa și să mai ridice încă un etaj. Femeia i-a arătat toată încrederea. Casa a fost reparată și

înălțată cu încă un etaj, iar venitul lui *umm* Abbas a crescut simțitor. Așa încât lumea avea pentru el numai admira ție și! socotea un adevărat bărbat. Buyumi lăptarul i-a zis odată lui Abbas, în vreme ce-și lua cina în dugheană, înainte de a o porni în plimbarea sa nocturnă:

— Ai un suflet de înger, cum de poți fugi de un om așa de bun ca *anim* Abdo?

Abbas și-a înghițit în continuare laptele, ca și când cuvintele nu i-ar fi fost adresate lui. Buyumi l-a întrebat atunci:

— Nu-l iubești pe acela care iubește lumea și reconstruiește ceva care-a fost distrus?

Abbas i-a dat îndărăt castronul de lapte, l-a privit drept în ochi și i-a răspuns:

— Dobitocul! Nu l-ai văzut tăind carne în prăvălie?

Mai apoi s-a văzut însă că pe Abdo îl interesa numai familia lui, căci cum rămânea o cameră liberă în casă, se și grăbea să-și aducă o rubedenie în ea. Celor mai săraci, cu consimțământul soției, le lua și o chirie mai mică. Nimeni nu găsea însă nimic de reproșat în toate astea. Fină într-o zi când a invitat-o pe mamă-sa și pe două dintre surorile lui să locuiască în același apartament cu el. I nu și au adus atunci aminte de o zicală care spune că dacă iubitul ți-e de miere, trebuie să ai grijă să nu-l înghiți cu totul. *I mm* Abbas nu se putea împăca, bineînțeles, cu această situație. Fiind biată pe nepregătite, nu s-a putut opune, dar și-a dat seama că it iul i-a scăpat din mână, că nu mai este ea adevărata stăpână a casei, după ce soacra a venit acolo, că nu prea mai are preț vorba ei.

Într-o zi, Abdo a golit două din cele trei dughene de la parter, a dărâmat zidul dintre ele și astfel și-a creat, în locul lor, o prăvălie mare, de lux, și a agățat mieii și viței în cuie. A terminat cu mica prăvălie din cartierul vecin și a devenit cel mai mare măcelar din acest cartier. Când s-a deschis noua măcelărie, un șeih cu voce frumoasă a recitat *Al-Fatiha*, iar Abdo, pentru banii pe care-i câștiga, a adus

cuvinte de laudă lui Allah, în gura mare, așa încât multă lume l-a auzit.

Pentru prima oară părerile oamenilor despre el s-au împărțit; unii au spus că e idealul cinstei și al bunătății, alții că este un al doilea Hasanein, prefăcut și viclean, și i-au pus la îndoială cinstea. Și tot atunci invidia și-a făcut loc în inimile multora. S-a schimbat și Abdo întrucâtva: locul privirii sale blânde l-a luat o alta, plină de încredere, ambiție și hotărâre, impusă de situația lui financiară și de răspunderea ce-o avea ca om de afaceri. Și nu s-a mulțumit cu ambiția și hotărârea numai în comerț, ci a făcut uz de ele și în casă, de fiecare dată când între *imun* Abbas și rubedeniile lui se isca vreo neînțelegere. Și făcea uz de ele mai ales împotriva soției.

Femeia îl știuse blând și a fost surprinsă de această schimbare care a întristat-o peste măsură. Relațiile dintre ea și rubedeniile lui s-au înrăutățit de la o zi la alta. Încercând să-și redobândească poziția pe care o avea mai înainte în casă, într-o zi i-a spus: ’

— Nu vreau să împart cu nimeni gospodăria casei mele…

Omul i-a retezat-o însă imediat, răspunzându-i cu un glas ce stirnea spaimă:

— Ai tot ce-ți dorești. Poftim, du-te!

Nu i-a venit să-și creadă urechilor și a țipat cât a ținut-o gura…

— Asta e casa mea și se cade ca alții s.o părăsească…

Înțio femei s-a produs o încăierare și de teamă să nu se

ÎCTiv Upra raam. Ei sa, e’ bărbatul s-a repezit la *umm* Aim… a lovit-o, iar apoi a îmbrâncitm pe scări. Femeia s-a în mijloru străzii, de unde au cules-o niște rude mai 7 „din\ l, nmillui ei sotIntimplaroa a zguduit sufletele.

; u” 1’ II a e, *în! SPP® casa în care se adăpostise mamă-sa și din nou a strigat în gura mare:

Alinii sa te ierte, *umm* Abbas!

V ccin îi nu și iau ce să facă. Nu era ușor să-l minii pe

omul a rai ui înlluenta crescuse și de care se legaseră interesele muloi a. I nu s-au gmdit sa aducă problema în fața tribunalului, d. U v ui beau de treaba asta cu toarnă, pe șoptite. Numai Abbas a ns ni gura mare de el și omul, înfuriat, a încetat să-i mai cei se cuveneau, spunându-i așa Incit să fie auzit

— Joaca tontului nu trebuie s-ajungă și la bani…

Apoi, privind spre lumea din cartier, care se adunase buluc sa asiste la scandal, a adăugat:

Oricare din voi ar fi mai demn de acești bani decât tont ul asta de băiat.

Lumea a privit însă și spre dugheană, spre miei și vitei inti ebmdu-se de unde provin banii aceștia.

Abbas nu s-a sinchisit de nimic, părea și mai fericit și mai atapin, iar noaptea umbla ca și când ar fi fost moștenitorul tronului. Oamenii au zis că *umm* Abbas e o femeie fără noroc, ca inima o împinge mereu spre primejdie. În vreme o1 eu (raia din mila unei familii sărace, puterea și influenta "! \b, i;) creșteau, el participând la toate afacerile cartierubn. Niște oameni binevoitori s-au străduit să-i împace și au reușit s-o aducă pe femeie în casa ei. Dar ea a revenit acolo mihmta, iară sa mai spere într-o viață demnă. Abdo n-a mai tăgăduit sa i se dea lui Abbas niciun ban, decât cu condiția ca o ruda de-a lui să participe alături de aceasta la treburile dughenei, pentru a avea grijă de bani și pentru a conduce afacerile. Bărbatului lui *umm* Abbas a început să-i placă raiul comod și luxul: și-a pus pe cap o tichie aleasă, s a îmbrăcat într-o aba din păr de cămilă, a încălțat cizme culci A cumpărate din Klian el-Khalili și-a încărcat degetele cu mele de aur, mirosul de mosc îl vestea de la o poșta, iar lumea se ridica în picioare când trecea pe stradă, urmanndu-l cu privirea până când dispărea…

— Allah să te ierte pentru ce-ai făcut! Șopteau unu.

★

Tăcerea zorilor a fost sfâșiată de un țipăt ascuțit. Lumea

s-a trezit cuprinsă de spaimă, s-au deschis ferestrele și cu toiii au alergat spre cupolă. Au privit spre locul unde ara n Buvumi lăptarul, îngrozit, și l-au văzut pe jupm Abdo, grămadă, cu capul *taie-o* baltă de sânge. Întregul cartier a fost din nou zguduit. Și din nou a fost împresurat de poliție, paichet și agenți. Mulți oameni au fost chemați la ancheta, dai asupra nici unuia nu s-a oprit bănuiala Existau dovezi clare că între moartea lui Abdo și cea a lui Ilasanem exista o le g'Ciudată treabă!... Ce întâmplare! Se mira lumea. Alții au mai adăugat la aceste exclamații și alte cuvinte:

— Stați, stați! Aveți răbdare până apare noul nure!

.

Era în prăvălia lui Buyunri și și lua olvșnmta cină, înainte de a pleca în plimbarea lui nocturnă. Acesta l-a privit mirat, în vreme ce își sorima pe îndelete laptele, mustața și barba întâlnindu-se și despărțindu-se ritmic, în jurul gurii.

După o scurtă ezitare i-a zis:

— Abbas, tu ești omul cel mai ciudat din cartier... Abbas i-a zimb'it eu prietenie. Era doar prietenul lui cel mai apropiat. 1X „

Abdo era încă viu când am dat peste el la cupola, a adăugat aproape în șoaptă... „

Abbas și-a pipăit mustața în toată lungimea ei, pentru a se convinge că nu și-o udase. Buyumi a continuat:

— Înainte de a-și da sufletul a rostit numele ucigașului..

A umplut din nou lingura cu lapte și a dus-o spre gură unnannd-o fix cu privirea. Iar Buyumi a mai completat: tara îndoială că tot el l-a ucis și pe Ilasanein...

L e lata lui Abbas se citea neliniștea omului urmărit de imaginea unui lucru pe care nu-l dorește.

I) a!' „lr! A1° astea, e'ain uitat la anchetă. Asta a fost \ °m lui Allah, a mai adăugat Buyumi.

Abbas a sorbit și ultimele picături din castron și tocmai se pregajea sa iasă când Buyumi l-a întrebat:

— Cine ești tu, Abbas? Și ce-ți spune ție Sidna el-IIadir în iiece noapte?

(Din volumul *Casa rău famată,* 19G5.)

CASA RĂU FAMATĂ

Ura foarte ocupat cu treburile, când o doamnă i-a cerut să-i acorde câteva clipe, după ce l-a salutat zicându-i:

— Bună dimineața, domnule Ahmad!…

O doamnă în vârstă, cu obraji supți și ofiliți, cu buzele subțiri și cu privirea obosită… Hainele de doliu cu care era îmbrăcata o făceau să pară și mai posomorâtă. Cum a îneeput sa vorbească, și-a dat seama că a venit la el ca s-o ajute să-și obțină pensia, f-a venit în gind s-o trimită la șeful serviciului de pensii ca să-i spună ce trebuie să facă, dar o licărire a ochilor obosiți i-a reținut atenția. Era o privire ciudată în care se amestecau neliniște și sfială. Care să fie pricina acestei priviri? L-o fi cunoscut cândva? În mintea lui se aprinse o scânteie care lumină întunericul și-i zise buimăcit:

— Dumneata?

Cu privirea în pământ, de rușine și de emoție, ea îi răspunse: ’ *1*

— Da! Din fericire pentru mine, știam că sunteți inspector general cu problemele salariaților.

Nu și-a adus aminte cum o cheamă, dar i-a venit în minte numele cu care era alintată: Mimi. După cum arata, parcă să aibă mai mult de cincizeci de ani, cât avea de lapt. Cau tind o scuză pentru că n-a recunoscu t-o imediat, așa cum.

Fără îndoială, ea se aștepta, îi zise:.

Eram foarte ocupat și m-am uitat la dumneata cam absent. De aceea nu te-am recunoscut, imediat.

Ea a zâmbit, lăsând să i se vadă dinții și i-a zis:

— M-am schimbat destul de mult. Viața mi-a cam istovit nervii. Am două fete căsătorite, iar a treia studiază în străinătate. Și tocmai când ieșisem și noi la liman, nu-a murit bărbatul.

Au vorbit apoi despre familiile lor: despre cei care s-au

căsătorit, despre cei care au murit, despre cei care locuiesc la Cairo și despre cei care s-au mutat în provincie. Și tot timpul, el a încercat să-și amintească clupul ei de oduuoara. Dar în zadar. De câteva ori chiar s-a mimat împotriva acestei soarte crude. La sfârșitul discuției i-a dat o recomandare către șeful Serviciului de pensii.

După ce a condus-o piuă la ușă, s-a întors la locul sau visând. În ceața visurilor căuta un an. Ce an să fitost oare. 1925’ Un an plin de evenimente istorice, dar Mimi a fost mai importantă decât toate la un loc. Mimi și casa ei codată din Mansia al-Bikri. Niște case mici, cu un etaj sau doua. Se înșiruiau de-a lungul străzii Al-Malnam. Deasupra aliniau niște’felinare care în timpul nopții se aprindeau, decar. – casă era zăvorâtă, închisă ca o taină. Nu se cuvenea ca lemeile să fie văzute de bărbați. Iubirea era interzisa. Cusătoriaera o treabă care-l privea doar pe bărbat; mireasa ev a ultima care afla despre ea. Dar casa familiei llalawa a nesocotit aceste obiceiuri și s-a ridicat împotriva lor, minmtându-le. Era renumită ca fiind o casă rău famata și înconjurată cu un zid de teamă. Până și pomenirea numelui ei de către un băiat sau o fată era socotita un maie pa. Al. Nu vinovații erau dojeniți pe loc. Toată lumea se ferea de ea de parcă ar fi lost ciumată. Nici azi nu se vorbește despre casa asta decât de rău; așa a rămas în amintire. Ah! Guma fost?

Stăpâna casei, soția unui mare funcționar, era o femeie drăguță și umbla foarte elegant îmbrăcată. Când ieșea pe stradă, își punea toate podoabele. În ciuda faptului că ajunsese la vreo cincizeci de ani, vârsta pe care o are Mimi acum, arăta destul de bine. A fost prima femeie din cartier văzută fără văl; nici alb nici negru. Împreună cu ea ieșeau și cele patru fiice – și ele tot fără văl și tot cu podoabe – lucru ce nu i se permitea unei fete înainte de a se fi logodit. O dată pe săptămână, cu sau fără soțul ei, mergeau la cinematograful *(osntograł* sau la un teatru și se întorceau noaptea târziu, după ora unu. Ce femeie! Ce

bărbat! Și ce fete! Dar ce era și mai îngrozitor era faptul că în această casă veneau o dată pe săptămână în vizită și alte familii, băieții amestecindu-se cu felele fără nicio jenă. Băieții din cartier se adunau buluc sub fereastra luminată a salonului în care erau primiți oaspeții, ascultând hohotele de râs și cântecele care se auzeau junăîn stradă. De fiecare dată când apărea un *tarbuș* la geam, își dădeau coate ori făceau glume și se împrăștiau chicotind, înehipuindu-și cele mai ciudate lucruri. Nu e de mirare că atunci când se vorbea desjrre casa Ilalawa, aceasta era socotită o casă a desfidului. Familia cunoștea părerile și sentimentele vecinilor, dar nu le dădea nicio atenție. *Hanem* se ridica deasupra acestor birfe și mergea eu fruntea sus pe stradă, ca și cum n-ar fi avut nimic comun cu cartierul.

Adesea era văzută pe stradă sau la prăvălia de dulciuri și Mimi. Umbla singură. Era cea mai mică dintre fete; să li avut pe atunci vreo cincisprezece ani. Era la fel de frumoasă ca surorile ei și ca maică-sa, deși riu-și mai amintește din frumusețea de odinioară decât părul negru, strâns în două codițe lucitoare, ochii verzi și gropița din bărbie, îi arunca priviri mirate și întrebătoare din oare nu lipseau disprețul și batjocura, cărora mai apoi le-a luat locul admiuo rația și farmecul. „Ce păcat!” își șoptea în sine. Era mai mare decât ea cu un an sau doi. Taina a rămas știută doar de el. Unii o socoteau a fi o pradă ușoară și-i făceau cu: le, râvnind-o. Într-o seară, pe neașteptate, când se aflau în prăvălia cu dulciuri, ea i-a auncat o privire, care n-a fost tocmai scurtă și care l-a vrăjit.. S-a clătinat și a trecut într-o altă lume parcă. Inima i s-a umplut de bucuria victoriei și de o fericire care i-a alungat gândurile rele. N-a mai luat, după aceea, parte la discuțiile răutăcioase despre casa rău famată. S-a convins că mai important decât tot ceea ce se vorbea erau sentimentele curate ale inimii sale. În nopțile Ramadan ului[23] -so jucau

23 **Luna a noua a calendarului musulman. Există obiceiul ca in această**

aprinzi nd micile felinare, el în stradă, iar ea la fereastră.

Și-au dat întâlnire la deșertul Al-Bandariyya. Ea început, a fost foarte stânjenit, dar după ce s-au salutat, l-a scos ea din încurcătură, zicindu-i cu îndrăzneală:

— Ești mai elegant cu costumul devii cu ghilbabul. Mie-mi place eleganța…

Fiecare cu vin t pe care-l rostea ea aducea ceva nou și era de-o îndrăzneală uimitoare. Erau foarte mici în comparație cu deșertul care se întindea în spatele lor. Lotuși el i-a zis precaut:

— S-ar putea să ne vadă cineva.

— De pildă, cine? L-a întrebat ea.

— Cineva din familie sau dintre vecini…

Ea a ridicat nepăsătoare din umeri, în vreme ce boarea răcoroasă a verii îi flutura cosițele.

— Ce zici de Grădina zoologică? L-a întrebat ea.

S-a abținut s-o sărute, cu sfială, deși ar fi putut s-o facă. Ea i-a dat numărul de telefon pentru a se înțelege când vor merge. Probabil că numărul acela se mai află și astăzi scris în caietul său vechi de însemnări.

— Vrei să mergem împreună la grădină? L-a întrebat ea.

Dai să ne intdnim și sa ne despărțim acolo, i-a răspuns el rugător.

S-au întâlnit la poarta grădinii. A fost o zi deosebit de Irumoasă. Ireceau de pe o alee pe alta, ținându-se de mină. Atingerea ei făcea să-l cuprindă un fior de căldură, bucurie și mulțumire.

— Ce i-ai spus mamei? A întrebat-o parcă pentru a fi liniștit în privința ei.

— I-am spus că merg la Grădina zoologică, a răspuns ea imediat.

— Singură? A întrebat-o Ahmad buimac.

— Cu tine, i-a răspuns ea cu aceeași simplitate, după ce a clătinat din cap dezaprobator.

I d a râs și i-a declarat că n-o crede, dar când s-a convins

---

lună copiii să meargă prin case şi prăvălii, purtînd nişte felinare mici, şi să facă urări.

ca ea îi vorbește sincer, a întrebat-o:

— Și a fost de acord?

— Bineînțeles! Dar nu prea entuziasmată…

Au știa ce să ««roadă, dar ea a continuat:

— Mi-a zis: „Îndepărtează-te de băiatul ăsta. E la fel ca ceilalți, iar familia lui e cum sunt toți vecinii. Noștri.“

Și-a dat seama că este încolțit și privirea sa în care se deslușea neliniște s-a oprit asupra capului unui struț, întins peste o bară metalică. A întrebat din nou, la fel de tulburat:Va să zică, ea știe că suntem împreună aici?

— Firește. Și-a pariat cu mine c-o să-mi înșeli speranțele.

— Cum?

— De unde să știu eu cum?

Ea știa, dar se prefăcea că o interesează maimuțele. \poi s-a oprit pe un pod, privind la apa care se întrezărea printre frunze. I-a propus să meargă până la grotă, dar el a strâns-o de mână, insistând:

— Spune-mi!

Ea l-a privit cu îndrăzneală, drept în ochi, și i-a răspuns: iu nu vrei ca ea să știe că suntem împreună aici, dar ești de acord ca fratele tău cel mai mare să țină trei femei în același timp.

I-a răspuns, înroșindu-se:

— El e liber…

— Nu te supăra, te rog. Supărarea ța confirmă presupunerea ei. Acum știi la ce m-am referit.

L-a cuprins tristețea. Și-a dat seama că ei doi fac part. * din două lumi foarte diferite una de cealaltă. Cu toate astea, îi plăcea și mai mult de ea. A întrebat-o, cu glas aproape pierdut:

— Și cum de-ai fost de acord să te întâlnești cu mine?

— De ce să nu fiu? E vreun păcat în asta?

Nu i-a răspuns nimic și atunci a luat ea inițiativa, cu o ușoară ironie în glas:

— Dar tu de ce-ai fost de acord?

Din nou n-a răspuns nimic și ea a mai adăugat încă o

întrebare:

— Trebuie «ă ne despărțim?

A rugat-o să fie ca la început și s-a scuzat:

— Nu te supăra. Fac tare multe greșeli, dar asta fiindcă mă întâlnesc pentru prima oară cu o fată…

— Și ce crezi despre mine? L-a întrebat ea, aruncându-i o privire speriată.

Pentru a evita alte complicații, el s-a grăbit să-i răspundă:

— Nimic rău. Eu… eu… te iubesc, Mimi…

Ea a zâmbit și l-a condus spre o bancă în fața căreia se întindea un platou acoperit de verdeață, pe care se aflau câte va grupuri de oameni. S-au așezat tăcuți unul lângă celălalt.

A început ea discuția…

— Vorbește-mi despre viitorul tău.

I-a vorbit despre un viitor strălucit, pe care i-l va asigura la Facultatea de Drept, cu toate că era gata să-și închei. * cariera ca inspector pentru problemele salariaților și n-ajun sese nici măcar consilier la casație, așa cum visase.

— E frumos într-adevăr ce-mi spui. Dar în ce mă privește pe mine?

S-a trezit ca un animal în cușcă, împresurat de gratii. A spus la repezeală, cuprins de teama:

— Căsătoria…

A zâmbit, întorcându-și privirea de la el spre vârful platoului înverzit. În urechi i s-a stins vacarmul vocilor omenești și glasul animalelor. I-a răspuns, ccintinuând să privească undeva departe:

— Dar în fața noastră sunt încă mulți ani!… Cum?

— Trebuie să așteptăm până ce-mi termin studiile, i a zis el căut indu-și cuvintele și oftând.

— Am să aștept bucuroasă, dar eu am nevoie de ceva care să justifice pentru ceilalți această așteptare. Orice. Mă înțelegi? O legătură de orice gen.

O legătură între el și o fată din casa rău famată însemna

o nenorocire pentru el și se gândea cu spaimă la așa ceva. Limba i s-a împleticit și n-a mai putut să vorbească.

— Ce zici? A insistat ea.

L greu într-adevăr să cer așa ceva acum.

N-ai curajul să faci acest pas pentru mine?

A scos un oftat pe care l-a auzit și ea. Și-a dat seama că a mers prea departe cu discuția.

A continuat tot ea, furioasă.

Nu vrei… N-ai suficient curaj… Chiar așa de temută este casa noastră?

— Nu… Dar vezi că…

— Nu minți! Știu totul. Mama a avut dreptate. Toată lumea, de pe strada noastră e absurdă. Dar să știi că noi suntem mai cinstiți decât toți. Trebuie să știi asta…

— În ce mă privește, greșești, i-a răspuns el îndurerat. Fu am nevoie de… Te rog să te. Gândești la situația mea. Da-mi…

— Nu i nevoie să ne complicăm. Să uităm tot. Ce-am discutat, totul este o prostie, de la început până la sfârșit..

Dar eu te iubesc… Să știm numai noi până ce…

Nouă nu ne place să ne ascundem.

Lâna ce o să stau pe picioarele mele.

N-o să stai niciodată pe picioarele laie.

Apoi a adăugat tulburată, aproape rupându-și batista cea mică, pe care o răsucea în mâi’ni:

— Doamne, ferește!… N-am respect pentru nimeni de pe strada noastră… fără excepție… fără nicio excepție…

Depăna aceste amintiri cu ochii la scaunul pe care, șezuse ea și privise spre el cu chipul care nu mai păstra decât slabe urme din frumusețea trecută.

O văduvă istovită de oboseală și de doliu, dar care se mândrește cu izbânzi adevărate. L-au năpădit alte și alte amintiri, strânse ca niște buchete de panseluțe. Și-a amintit cum fetele din casa rău famată s-au măritat una după alta, în ciuda gurilor rele, care spuneau că ele n-ar fi fost create pentru căsătorie și că nimeni nu le va lua de

soții. De fiecare dată când auzea de norocul lor în căsătorie, rămânea uimit și nu-i venea să creadă.

După terminarea slujbei s-a dus acasă, a mim at și s-a odihnit, pregătindu-se pentru spectacolul de seara, la care fusese invitat împreună cu soția și cu cele trei liice ale sale. Invitația fusese făcută de un coleg al celei mai mari dintre fete, care lucra ca funcționară la Serviciul de traduceri din minister. A acceptat-o, deși între acesta și fiica, sa nu exista nicio legătură..

Jn vreme ce soția și fetele se agitau cu pregătirile în vederea spectacolului de balet, el a rămas singur în birou. După puțin au apărut îmbrăcate foarte elegant. Apoi s-au înfățișat luminilor și privirilor admirative.

E ciudat, dar a scos vechiul caiet cu amintiri, din sertarul în care-și ținea liârtiile de preț, printre care și actul de pro prietate și polița de asigurare? În tinerețe, pe când nun visa încă tronul regesc, obișnuia să-și noteze zi de zi întâmplările A frunzărit filele până ce a dat peste anul 1925. A găsit până și numărul de telefon. Împins de ceva necunoscut, a întins mina spre telefon și a format numărul.

«— Alo! L-a întâmpinat o voce.

PUȘTI U

o să fie o bătălie aprigă, sălbatică! Să-i potolească setea celor douăzeci de ani de așteptare și răbdare. Fața omului risipea scântei. De jur împrejurul lui, ajutoarele țineau ciomege noduroase stilus în mâini. Fiecare nod prevestea un os rupt. Câțiva din cortegiu purtau coșuri pline cu pietre și bolovani. Oamenii înaintau pe drumul pustiu dinspre munte, hotărâți să se avânte în bătălie. Ce nenorocire o să te lovească, Șardaha! Din când în când, câte un gunoier se uita curios la bărbatul din mijlocul cortegiului și se mira dezaprobator, întrebându-se cine ar putea să fie zurbagiul pe care nu-l mai văzuse până atunci. O să-l cunoașteți și n-o să-l mai uitai i niciodată, creaturi netrebnice! Soarele își trimitea razele fierbinți peste tichiile împodobite. Deodată, s-au stârnit din senin

vârtejurile nebune ale vântului *khamasin1,* biciuind fețele și făcând ca în atmosferă să plutească mohoreala și vrajba.

— Jupân Șarșara, ești sigur că Șardaha se află pe drumul care duce spre munte? L-a întrebat la ureche unul dintre ajutoare pe bărbatul din mijlocul cortegiului.

— Înainte de Șardaha, o să trecem prin El-Guwwala.

1*Khamasin* sa*n khamsin* (literal „cincizeci") – numele unui vâni cald, care suflă în Egipt în sezonul de primăvară (lunile februarie-aprilie dinspre sud, stârnind furtuni de praf. Numele îi vine de la faptul. 5 aceste furtuni ar dura cincizeci de zile.

— Casa Halawa? A întrebat el, zâmbind în glumă.

— Nu, Domnule, aici e magazinul At-Tumbuli, care vinde saci de cânepă, i-a răspuns o voce grosolană.

. (Din volumul *Casa rău famată,* 1965.)

— Mă tem că vestea despre sosirea noastră a ajuns la dușmanul tău înainte să fim noi acolo și că el o să se pregătească și-o să ne aștepte.

— Ai dreptate! Viclenia le poate ajuta să obții victoria, dar ea nu stinge setea!

Setea a douăzeci de ani de surghiun, departe de orașul (lairo cel mereu treaz, iu văgăunile portului din Alexandria! \ ai avut niciun alt țel în viață în afara răzbunării! Mâncarea, băutura, banii, femeile, cerul și pământul n-au existat pentru line. Ai fost orb la toate. N-ai făcut nimic altceva în afara pregătirilor pentru această întâlnire. N-ai știut ce este dragostea și nici ce este statornicia! Nu te-a interesat să aduni avere! Ai irosit totul pentru ziua asta îngrozitoare! Floarea tinereții tale s-a uscat și s-a topit în cuptorul furiei, urii și durerii. N-ai găsit nicio mulțumire în faptul că erai primul printre docherii din port. Victoriile împotriva neamului Gaafariților în luptele de la Kom ed-Dikka n-au reușit să-ți stingă setea. Puteai să te stabilești în Alexandria și să devii zurbagiu! Temut de tot orașul care ar fi rostit numele tău, Șarșara! În fața ochilor tăi nu se ivea însă nimic altceva în afară de

Șardaha, cu strada îngustă, cu ulițele în pantă și cu zurbagiul Lahluba, neînvinsul și odiosul.

Drumul pustiu dinspre munte s-a termini la poartă. Cortegiul s-a strecurat prin ea, îndreptându-se înspre cartierul aglomerat AlGuwwala.

— Nicio vorbă, cu mimeni! Niciun răspuns! A răsunat glasul poruncitor al lui Șarșara, semănând cu un târnăcop ce izbește în piatră.

Trecătorii făceau loc cortegiului, ferindu-se din calea lui. Din dughene și din balcoanele cu zăbrele se întindeau gâturi, căutând lung spre conducătorul cel înfricoșător.

— O să-și închipuie că vrem să le facem lor rău! Îl avertiză prietenul său.

Șarșara își plimbă privirea peste fețele pălite de spaimă și urlă, astfel incit să-l audă lumea:

— Oameni buni, stați liniștiți… Naveți de ce să vă temeți…

Fețele se descrețiră și se auziră cuvinte de salut. Apoi, zise uitându-se la prietenul său cu subînțeles:

— Noi vrem să ajungem în Șaradha!

Făcu un semn cu ciomagul și își văzură mai departe de drum. Continuau să te privească curioși, ca și cum nu te-ai fi născut iu Șardaha. Nu-și aduceau aminte decât de ucigași și de criminali. Avea douăzeci de ani. Lucra la presa de ulei și deseori se oprea sub dudul cel mare, pentru a lua parte sa jocul cu bile. Era orfan și, prin bunăvoința lui *amm* Zahra, proprietarul presei, dormea chiar în incinta ei. Când i-a adus prima dată uleiul cald acasă, Lahluba l-a plesnit peste ceafă în loc de salut. Zaynab – fata aceea nespus de frumoasă— ar fi devenit soția ta de acum douăzeci de ani, dacă n-ar fi fost tiranul din Șardaha. Putea să-i ceară mina înaintea ta, dar nu și-a dat seama. De frumusețea ei deci! În noaptea nunții. S-au spart becurile, cântărețul s-a salvat fugind iar instrumentele muzicale au fost făcute țăndări. Te-au luat pe sus, așa cum iei un vas ori un butuc. Nu erai incapabil

și nici laș, dar a fost peste puterile tale. I e-a întins la pământ sub picioarele lui, iar în jurul tău ai zărit zeci de alte picioare. A râs dezgustător și ți-a aruncat, batjocoritor:

— 'Bun venit, mirelui uleiului fierbinte!

Ghilbabul cel nou ți-l făcuseră zdrențe; tichia se pierduse pe drum. Ți-au luat tot ce agonisiseși până atu; ci.

— Sunt din Șardaha, jupâne… Toți suntem oamenii dumitale și vom fi alături de dumneata oricind, ai zis tu.

El și-a arătat simpatia, plesnindu-te peste ceafă.

— Ce facem cu el, ticăloșilor? S-a adresat oamenilor lui.

Îți voi fi slugă, jupâne, dar lasă-mă-n pace…

— Te așteaptă mireasa?

Da, stupine al cartierului… Și-aș vrea banii înapoi… Pentru ghilbab o să mă despăgubească Allah…

Șarșara! A urlat el la tine pe un ton înspăimântător, trăgându-te înspre el de smocul de păr.

— Poruncește, jupâne?

— Divorțezi!

— Cum?

— Am zis să divorțezi! Renunți la mireasa ta chiar în clipa asta!…

— Dar…

— E frumoasă, dar viața e și mai frumoasă!

— Chiar azi după-amiază s-a încheiat căsătoria oficial…

— Iar divorțul o să aibă loc acum. Binefacerea cea mai potrivită e aceea care-ți vine cel mai repede la nevoie.

A gemut deznădăjduit. L-a izbit cu piciorul. În câteva secunde, au smuls de pe el veșmintele sfâșiate. O lovitură la gâtl-a doborât la pământ. Apoi s-a năpustit, lovindu-l cu ciomagul până când a leșinat. L-a întors cu fața în jos și i-a vârt capul într-un șanț cu pișat de cal.

— Divorțează! A urlat la el din nou.

Plângea de durere, simțindu-se învins și umilit, dar nif a scos nicio vorbă.

— N-o să-ți ceară nimeni restul de zestre[24]! I-a zis iarăși pe același ton batjocoritor.

— Mulțumește lui Allah și stăpânului tău! I-a strigat unul din ajutoarele lui Lahluba, smucindu-l.

Durerea, umilința, mireasa pierdută, miasmele din AlGuwwala ți-au adus aminte de trecut mai bine decât a făcut-o întoarcerea cea adevărată. Maidanul de joacă… chipul lui Zaynab, care ți-a fost dragă de când avea zece ani… Douăzeci de ani, în care inima ta a pulsat numai ură, după ce mai înainte cunoscuse doar dragostea și bucuria… Peste puțin timp n-o să mai suspini după acești ani pierduți. Când te voi vedea sub picioarele mele, Lahluba, și o să strig la, tine „Divorțează!”, atunci o să-mi redobândesc cei douăzeci de ani pierduți. Atunci de-abia n-o să-rai mai pară rău după banii irosiți. Ca să siring ceata asta, am trudit, am furat, m-am expus la fel de fel de primejdii. Când s-a apropiat de ulița care ducea spre Ș ar dalia, s-a adresat oamenilor săi:

— Atacați-i ajutoarele! Pe el să mi-l lăsați mie!… Nu faceți niciun rău altcuiva!

Era convins că știrea despre venirea lui a ajuns de mult la Șardaha și că în curând se va afla față în față cu Lahluba. Doar ulița aceasta îl mai desparte de țintă. S-au avintat, ținând ciomegele strâns, scoțând strigăte înspăimântătoare, dar au găsit strada goală. Oamenii se retrăseseră în case și dughene. Șardaha era pustie până la celălalt capăt, care se pierdea în deșert.

— O capcană! I-a șoptit prietenul său la ureche. O capcană, pe stăpânul meu Abu al-Abbas[25]!

---

24 **La căsătorie, viitorul soţ trebuie să ofere fetei sau părinţilor acesteia o dotă, convenind ca în caz de divorţ să mai asigure şi alte condiţii materiale, caro să garanteze mijloacele de subzistenţă femeii divorţate şi, eventual, copiilor.**

25 ***'Abd Allah ben al-'Abbas,*** **supranumit Abu al-'Abbas, vărul profetului Muhammad. A luptat împotriva califului Aii, în primii ani ai islamului, încercând o împăcare între adepţii acestuia şi cei ai dinastiei**

— Lahluba nu recurge la capcane, a zis Șarșara nedumerit. Apoi urlă cât putu de tare: Lahluba! Arată-te, lașule!

Nu-i răspunse nimeni și nu văzu pe nimeni ieșind în stradă. Privi în față, așteptând să vadă ridicându-se un nor de praf fierbinte, sufocant. Când se va descărca de mânia și ura care s-au adunat în cei douăzeci de ani? Zări poarta mică a locului unde se afla presa de ulei și se îndreptă spre ea, prevăzător. Lovi în ea cu ciomagul, până ce auzi un glas tremurat, implorând:

— Îndurare!

— *Amm* Zahra! Izbucni el victorios. Apropie-te!… Nu ți fie teamă!

Printr-o deschizătură din zidul de deasupra porții, zări chipul bătrânului.

— Nu te teme! Îl încurajă el, văzndu-i privirea pierdută. N-o să-ți facă nimeni niciun rău! Nu-ți mai aduci aminte de mine, omule?

Bătrânul se uită lung la el, apoi întrebă nedumerit:

— Cine ești tu? Allah să te păzească!

— La-i uitat pe băiatul tău Șarșara?

Ochii încețoșați se deschiseră larg.

— Șarșara? Pe Cartea lui Allah, e chiar Șarșara!

Descuie numaidecât poarta și alergă spre el cu brațele deschise, aparent Salutându-l, dar în realitate foarte speriat. Șarșara așteptă să-și vină în fire și-l întrebă:

— Unde-i Lahluba? De ce h-a vrut, să-și apere cartierul?

— Lahluba?!

— Unde este zurbagiul cel fricos?

Bătrânul oftă adânc, îndreptându-și gâtul uscat.

— N-ai aflat, băiatul meu? Întrebă el. Lahluba e mort de mult…

— Nu! Urlă Șarșara din adâncul pieptului, clătinându-se sub lovitura neașteptată.

— Âsta-i adevărul, băiatul meu…

---

omeiade, care au preluat conducerea cablatului arab în anul 660 e.n.

— Nu! Nu, bătrâne slab de minte! Urlă el și mai îngrozitor decât prima dată.

— A murit… S-a și săturat de moarte… zise bătrânul, dându-se un pas înapoi de frică.

Brațele îi lunecară în jos, iar trupul îi stătea să se prăbușească.

— A murit acum vreo cinci ani sau chiar mai bine… continuă bătrânul.

Aah! De ce se sting toate ființele și rămâne doar praf din ele?

— A murit, crede-mă! A fost invitat la un ospăț la soră-sa și a mâncat *kuskusi.* S-a otrăvit și el, și mulți alții dintre ajutoarele lui… N-a scăpat niciunul…

Aah! Oftă greu, ca și cum aerul s-ar fi preschimbat în cărămidă și el s-ar fi scufundat în adâncul pământului.

— Și zici că Lahluba a murit? Îl mai întrebă pe *amm* Zahra, aruncându-i o privire grea, stinsă.

— Iar restul ajutoarelor lui s-au risipit. După aceea, oamenilor, le-a fost ușor să-i alunge.

— N-a mai rămas niciunul dintre ei?

— Niciunul, slavă lui Allah!

— Lahluba! Lașule! De ce ai murit, lașule? Izbucni el ca un tunet.

Speriat, bătrânul încercă să-l liniștească.

— Nu te înfuria! Slăvește-l mai bine pe Allah!

Se gândi să se întoarcă la ajutoarele lui, dar se opri. Întrebând nepăsător:

Și de Zaynab ce știi?

— Zaynab?… repetă bătrânul încurcat.

— Bătrâne, ai uitat-o pe fata de care m-a obligat să di vorțez în noaptea nunții?

— Aa… Da. E vinzătoare de ouă în ulicioara Măgărușului.

Se uită la oamenii săi deznădăjduit, înfrânt. Ceata asta îi irosise viața, banii și răbdarea, latră cum orbirea lui le-a spulberat pe toate.

— Așteptați-mă lângă munte;, ie spuse vădit tulburat.

Îi urmări cu privirea fixă, cum dispar din fundătură unul după altul. Să se mai ducă la ei oare? La ce bun să se1 mai ducă? Să se înapoieze pe strada El-G'uwwala sau pe drumul din deșert? Dar Zaynab? Da.. Zaynab... Pentru ea și-a irosit douăzeci de ani din viață... Oare pentru ea, într-adevăr? Nu va ajunge la ea trecând peste trupul tiranului îngenuncheat; așa cum visase. A murit și n-are rost să dezgroape morții. Ce gol îngrozitor! Iat-o, e chiar în dugheană. Este ea, chiar ea! Cine și-a închipuit o întâlnire ca asta, stupidă și rușinoasă? Se instală pe un scaun într-o cafenea cât o celulă de închisoare, de unde putea privi spre dugheana înțesată de clienți. O femeie ciudată, împlinită bine, trecută prin multe. Anii o maturizaseră, făcind să-i dispară de pe față semnele naivității. Eră îmbrăcată în negru din cap până în picoare, dar mai păstra o bună parte din farmecul de odinioară. A învățat să se tocmească, să se zbată, să fie amabilă sau să se certe, întocmai ca o precupeață. Nu e ușor de răzbit. Lăt-o! Le-ai zbătut pentru ea și acum se află în fața ta. Și fără să fie nevoie să lupți! Dar și călciudu-ți peste demnitate! N-o să mai poți în vecii vecilor să stai deasupra pieptului lui La-

Uluba și să-i poruncești să divorțeze! Ce groaznic ac ăst gol; Nu-și luă ochii de la ea nicio clipă. Îl năpădiră amintiri ciudate, într-o dezordine totală. Nu știe ce să facă. Ea a fost, totul în viața lui. Și ce s-a ales? Asfințitul, care se așternea, semăna în ochii lui cu apocalipsul. Clienții se retraseră unul după altul. În cele din urmă, rămase singură, se așeză pe un scaun din pai împletit și începu să tragă dintr-o țigară. Pentru a ieși din încurcătură se hotărî să-i vorbească.

— Bună seara, jupânească! O salută el, stând în picioare.

Își ridică ochii dați cu *kuhl,* întrebătoare, fără să-l recunoască.

— Ce dorești?

— Nu doresc nimic!

Se uită mai atent la el, și la un moment dat, se pomeniră privind fix unul în ochii celuilalt. Hi ridică sprineenele, sehițând un zimbel foarte vag.

— Da, chiar eu sirii!

— Șarșara!

— Chiar eu, dar după douăzeci de ani!

— Câtă vreme a trecut! Mult a mai fost!

— Ca o boală…

— Slavă lui Allah că ești teafăr! Lude ai fost?

— În lumea largă!

— Ai lucrat? Familie? Copii?

— Nimic!

— Și-n cele din urmă le-ai întors la Șardaha!

— Dar fără folos… (în ochii ei zări o privire întrebătoare și bănuitoare.) Moartea mi-a luat-o înainte! Continuă el furios.

— Totul a trecut… S-a terminat… bombăni ea-i nemulțu mită.

— Odată cu el a fost îngropată și speranța mea.

— Totul a trecut… S-a terminat…

Se priviră lung, apoi el o întrebă:

— Tu ce faci?

— După cum vezi… Foarte bine! Zise ea, arătând spre coșurile eu ouă.

— Și nu?… Nu te-ai mai măritat? Mai întreabă el după o ezitare.

— Băieții și fetele sunt mari…

Un răspuns fără noimă. O scuză neîntemeiată, semănând cu o capcană. La ce bun s-a întors dacă nu-și poate redobândi demnitatea călcata în picioare? Ce groaznic golul acesta! Îi făcu semn spre scaunul din colțul dughenei, inv. – tându-l:

— Poftim!

Același glas gingaș de odinioară… Dar n-a mai rămas decât praful…

— Altă dată!

Ezită, simțindu-se nespus de încurcat. Îi întinse mina și plecă. Nu, a doua oară n-o să mă mai vezi! La fel te-ai trezit și acum douăzeci de ani, însă atunci speranța nu fusese înmormântată. Nu mai vru să se întoarcă la munte, pe strada El-Guwwala. Nu voia nici să mai vadă lumea și nici să mai fie văzut. O luă pe drumul pustiu, înspre deșert.

(Din volumul *Vinăria „La Molanul Negru”,* 1968.)

VINÂRIA „LA MOTANUL NEGRU“

Fredonau un cântec în cor, când se ivi în ușă un bărbat ciudat.

În tavernă nu mai rămăsese niciun scaun liber. Toată vinăria era o încăpere mare, pătrată, la subsolul unui bloc vechi. Era luminată electric ziua și noaptea. Singura fereastră, cu gratii de fier, dădea spre ulița din spate. Pereții erau zugrăviți cu o vopsea albastră apoasă, iar din loc în loc apăruseră pete mari întunecoase de igrasie. Ușa se deschidea spre un culoar lung și îngust care ducea până în stradă. Pe una din laturile lui erau rânduite butoaiele cu licoarea diavolească. Clienții păreau o singură familie, ale cărei ramuri se întindeau spre mesele de lemn goale. Se simțeau legați de sentimente „prietenești, dar mai presus de orice îi înfrățeau locul, întâlnirile din fiecare noapte și licoarea diavolească.

Fredonau un cântec în cor, când se ivi în ușă un bărbat ciudat.

Nu de puține ori se întrebaseră unii pe alții: «De ce preferi vinăria „La Motanul Negru?”»

Adevăratul ei nume era *En-Nagma*, dar toată lumea îi spunea „La Motanul Negru” din pricina cotoiului negru, uriaș, preferatul stăpânului – un grecotei sfirijit, făcut parcă din colțuri –, răsfățatul și mascota clienților.

Răspunsul era mai întotdeauna același:

— Prefer Vinăria „La Motanul Negru” pentru atmosfera ei intimă și pentru că numai cu doi-trei piaștri ajungi să plutești în văzduh fără aripi.

Motanul negru se mută de la o masă la alta după

firimiturile de pline, resturile de *ta'miyya*[26] și de pește, frecându-se de picioarele clienților și torcând cu răsfăț. Grecoteiul stă tot timpul cu coatele rezemate de tejghea, privind în gol. Un chelner bătrân aleargă, purtând carafele cu vin, sau umple paharele mici, canelate, direct de la canaua butoiului.

— Și e taverna cea mai îndurătoare pentru oamenii moil (-și, cu venituri fixe, zic unii.

Se spun glume pipărate și nesărate, sufletele se jeluiesc și se consolează, glasul celui care cântă tremură tărăgănat și atmosfera închisă și jilavă este inundată de bucurie.

— Nu-i nicio nenorocire, dacă uităm și noi pentru un ceas de mulțimea plozilor și de puținătatea banilor… zic alții.

— Să uităm de căldură și de muște…

— Și de lumea nebună de dincolo de gratii…

— Și să ne bucurăm din plin de prietenia motanului negrru…

În ceasurile petrecerii, sufletele se înseninează și se inundă de iubire și înțelegere. Oamenii se eliberează de fanatism și de teamă, de spaimele bolilor, de fantomele bătrâneții și de amenințarea morții… Și se închipuie cu toții împărați și cavaleri, luând-o cu mult înaintea timpului…

Fredonau un eântee în cor, *când se ivi în ușă un bărbat ciudat.

Își roti ochii în toate păr țile, dar nu găsi nicio masă liberă. Dispăru în culoarul îngust și-și închipuiră că s-a dus. Numai după câteva clipe, se întoarse cu un scaun împletit din pai – scaunul lui *khawaga* grecoteiul în persoană. Îl trânti lipit de ușa îngustă și se așează pe el posac.

Venise încruntat, dispăruse tot încruntat și se așezase și mai încruntat. Nu se uita la nimeni. În ochi i se citea o

---

26 **Chiftele prăjite, preparate din legume, eventual în amestec** cu **carne; una din mîneărurile cele mai populare în Egipt.**

mânie înăbușită, o privire aspră și absentă, plutind înI r-o lume îndepărtată și necunoscută. Părea clar că nu voia să vadă pe nimeni în jur. Avea un trup vin jos și o înfățișare amenințătoare. Semăna cu un fost boxer sau halterofil. Îmbrăcămintea i se potrivea de minune cu firea întunecată și morocănoasă, scoțându-o și mai mult în evidență: un pulover negru, pantaloni cenușii, ponosiți și papuci ieftini, destul de uzați, în toată camera întunecoasă nu strălucea decât chelia lui mare și pătrată, care-i încununa capul.

JȘpsirea neașteptată fu ea un șoc electric ce pătrunse, adânc în sufletul clienților tavernei. Câhtecul se opri brusc, fețele se crispară, râsul se stinse, iar ochii șovăiau, privindu-l / pe furiș. Starea de perplexitate nu dură mult și-și reveniră din șocul surprizei, hotărâți să nu-i îngăduie străinului să le sv iee petrecerea. Își făcură semne pe tăcute, să-l lase în plata domnului și să-și reia distracția. Reveniră la poveștile lor, la anecdote și la pahar. Adevărul era însă că nu puteau să facă abstracție totală de prezența lui și nu reușeau să-l ignore, existența lui în vinărie continuând să-i apese ca o durere surdă de măsele. Bărbatul morocănos bătu din palme neobișnuit de tare și bătrânul chelner se ivi îndată, aducându-i licoarea diavolească. Dădu paharul peste cap fără să stea pe gânduri și imediat îl ceru pe-al doilea și-l sorbi cu aceeași repeziciune. Apoi, comandă patru pahare deodată și le goii unul după altul, până la ultima picătură. Și mai ceru încă pe-atitea. Un sentiment de teamă începu să pună stăpânire pe clienții vinăriei; zâmbetul le încremeni pe buze iar cheful de glumă se retrase în ungherele întunecate. Ce-o fi cu bărbatul ăsta? Licoarea diavolească pe care-a înghițit-o ajunge să doboare și un elefant, pe când el a rămas ca o stană, fără să observe măcar că a băut ceva, iar fruntea nu i se descrețește cu niciun chip. Ce-o fi cu bărbatul ăsta?

Motanul negru se apropie de el curios, așteptind să-i arunce și lui ceva. Când văzu că nu-i dă nicio atenție, începu să se frece de piciorul lui, răsfățându-se, dar

bărbatul izbi cu talpa grea în podele, iar motanul se retrase, mirându-se fără îndoială de un asemenea tratament grosolan pe care nu-l mai cunoscuse până atunci. Grecoteiul își plimbă privirea ostenită peste încăpere, apoi îl fixă îndelung, pe bărbatul străin, dar în cele din urmă ochii lui porniră să rătăcească iarăși în gol. Cu încetul, străinul începu să iasă din starea de apatie, întoarse capul iu dreapta și în stingă, cu mișcări bruște, apoi își mușcă buzele și se porni să vorbească în șoaptă de unul singur, sau poate cu cineva din închipuirea lui. După un timp, se trezi amenintind, ridicând pumnul în aer. Chipul lui devenea din ce în ce mai furios și amenințător. Tăcerea și teama își întinseră tentaculele până în colțurile întunecoase ale vinăriei.

I se auzi pentru prima oară și glasul răgușit, aducând cu un muget.

— Blestemat!... Vai și; amar!...

Își încleștă pumnul și urmă:

— Să vină muntele... și ce e dincolo de munte!...

Tăcu o vreme, apoi reluă discuția cu sine însuși pe un ton ceva mai scăzut:

— Asta-i problema pe scurt... ca să fiu deschis...

Își dădură seama că n-are rost să mai rămână. Le-a stricat toată petrecerea, tocmai când era în tot. Socotiră mai nimerit să plece. Se înțeleseră din priviri și începură să se pregătească de plecare. Abia atunci îi luă în seamă și-și veni în lire. Își plimbă privirea de la unul la altul, mirindu-se, și-i opri cu un semn din mână.

— Cine sunteți voi?

S-ar li cuvenit să nu dea nicio atenție întrebării, și totuși, nu-i trecu nimănui prin cap să facă așa.

— Noi suntem clienții localului de multă vreme... își luă inima în dinți și răspunse un bărbat mai în vârstă.

Când ați venit?

La lăsarea serii.

Deci erați aici cu totii, când am sosit eu?

— Da…

Le făcu semn să se întoarcă la mese și le porunci cu un ton ca tegoric:

— Nu părăsește nimeni locul!…

Nu le veni să-și creadă urechilor. Uimirea le înnodă limbile. Niciunul nu îndrăzni să-i răspundă cum ar fi meritat.

— Dar noi vrem să plecăm! Se încumetă bărbatul mai în vârstă cu o liniște prefăcută.

— Să se înfățișeze dinaintea mea cel mai bătrân dintre voi! Porunci din nou, aruncându-le priviri dure ca piatra.

Nu era niciun bătrân printre ei. Se uitară unul la altul năuciți, fără să-și dea seama ce-ar fi mai bine să facă.

— Dar nu înțelegem ce ai împotriva plecării noastre? Îndrăzni tot bărbatul care vorbise mai înainte.

— Nu încercați să mă păcăliți, mormăi bărbatul străin, clătinând din cap ironic și amenințător. Ați auzit totul…

— Te încredințez că n-am auzit nimic… încercă să-l lămurească același bărbat, arătându-se nedumerit.

— Nu încercați să mă păcăliți! Țipă furios. Cunoașteți povestea!

— N-am auzit și nu știm nimic!

— Sunteți niște șarlatani mincinoși!

— Trebuie să ne crezi…

— Să cred niște bețivă zurbagii?!

— Ia seama! Insulți niște oameni nevinovați!

— Să se înfățișeze înaintea mea cel mai bătrân dintre voi!

Deveni limpede pentru toți că situația nu va putea îi rezolvată decât prin violență și că ei nu au forța necesară. Sub impulsul privirii lui înspăimântătoare, se văzură nevoiți sa se așeze la loc pe scaune, reținându-și minia cu o umilință pe care n-o mai încercaseră până atunci.

— Și până când o să stăm aici? Întrebă bărbatul mai îndrăzneț.

— Până la momentul potrivit…

— Și când o să vină momentul potrivit?

— Ține-ți gura și așteaptă!

Trecu un timp plin de încordare și durere, li copleși tristețea și neliniștea, alungându-le abureala licorii diavolești. Până și motanul negru adulmeca un miros neplăcut în atmosferă și sări pe pervazul ferestrei. Se întinse cu botul pe labe. Închise ochii și lăsă coada să-i alunece printre zăbrele, loți își puneau aceleași întrebări. Cine este bărbatul străin? L beat sau e nebun? Și care-i povestea la care face mereu aluzie? Ce-i privește pe ei povestea asta? Grecoteiul nu scoase niciun cuvânt, iar chelnerul își văzuse tot timpul de treabă, ca și cum n-ar fi văzut și n-ar fi auzit nimic.

— Dacă vreunul din voi îndrăznește să mă înșele, veți suporta cu toții consecințele! Îi amenință bărbatul străin, uitându-se la ei cu ironie și răutate. Vă pedepsesc fără pic dimii ă!

Își luară inima în dinți și încercară să intre din nou tu dialog cu el.

— Îți jur… îți jurăm cu toții că… se strădui bărbatul mai îndrăzneț să-l înduplece.

— Pe ce juri, dacă-ți cer să juri? Îl întrerupse cu grosolănie.

O undă de nădejde se ivi în ochii lor.

— Pe ce vrei! Răspunse același glas, înflăcărându-se. P-copiii noștri! Pe Allah, cel preaputernic!

— Nimic n-are valoare pentru clienții unei crâșme demne de dispreț cum e asta!

„Nu sân tem deloc așa cum crezi! Suntem părinți devotați, credincioși, sinceri… Dar asta nu ne împiedică, sau poate că tocmai asta ne sporește nevoia să ne mai ușurăm și noi sufletele împovărate…

Ticăloși mirșavi! Tuna el. Visați să vă clădiți palate fără trudă, exploatând în chip josnic povestea!

Jurăm pe Allah cel atotputernic că habar n-avem despre ce poveste e vorba…

— Care dintre voi n-are o poveste, lașilor?

L’. Ste adevărat că ți-am văzut buzele miscându-se, dar eâe n-au rostit de fapt niciun cuvânt.

— Nu încerca să mă păcălești, șarlatanului

— Trebuie să ne crezi și să ne lași în pace!…

— 1’. Vai și-amar, dacă încercați să faceți o mișcare… Vai și-Huiar, dacă încercați să mă păcăliți… Dacă veți încerca să beati una ca asta, va sparg capetele și fac din ele o piramidă tii – are bloohoz coridorul! Pricepeți?

Numi ăsta este inspăimintător! Poate că se teme și el de ’ ’ ș* spaima îl lacra atât de agresiva Asta ne primejduiește ÎUMI, m, îl vmța. Disperarea își făcea loc în inimi ca o undă d*"gheața… Dar nu se amețește și nu se înmoaie deloc. A bloCHțjșingura ieșire. K robust, violent și tare ca zăbrelele de of.’! De la fereastră.

S, ’ uitau unul la altul înmărmuriți, fără nicio nădejde.

’t a i de câte ori zăreau o umbră dincolo de zăbrele tresăreau, î’brn de speranță, dar nu îndrăzneau să facă nicio mișcare. Pin? Și motanul negru mascota lor – părea că i-a părăsit și i-a uitat eu totul, cufundându-se într-un somn adânc.

L’ot sa merg până la toaletă! 1 întrebă unul dintre ei rug our, simțind că nu mai poate răbda.

’.inc ți-a spus ca eu sunt doică? Țipă străinul înfuriat.

Ne e dat să ne chinuim așa până în zori? Întrebă bărhatui are vorbise mai înainte, oftind adânc.

11a liți fericiți când se vor ivi zorile, nu-i așa?[27]

Discuția e lipsită de sens. Sau e nebun, sau e tilhar, sau și una și alta! S-ar putea să fie vorba de o poveste, După cum s-ar putea să nu existe niciuna. Și cu toate că sunt atât! o mulți, n-au cum să iasă din temniță. El e puternic și zdravăn, în vreme ce ei sunt lipsiți și de forța și de hotărâre. Chiar nu găsesc nicio posibilitate să-l înfrunte! Să-l înfrunte, orice s-ar în Umplu!

Din nou se priviră adânc în ochi, neliniștiți. Își șopteau

27 — Es — Sukkarlyya, voi. II

unii altora, încât să nu-i audă bărbatul străin.

— Ce nenorocire!

Ce umilință!

— Ce rușine!

Pe chipul unuia se ivi o umbra de z. Îmbet. Ba era un zâmbet adevărat! — Și de ce n-am râde? E o situație de-a dreptul ridicolăi

Ridicolă?

— Gândește-te la ea! Încearcă să fii obiectiv și-ai să vezi cât e de ridicolă!

Adevărat?

Mă tem să nu izbucnesc în râs!

— Gând iți-vă, în mod obișnuit nici nu ne trece prin cap să plecăm acasă la ora asta, le atrase atenția cu glasul ceva mai ridicat. De ce-am pleca acum?

Dar de ce petrecere mai poate fi vorba, după apariția străinului?...

N i suntem de vină c-am întrerupt-o fără niciun motiv.

Fără motiv?

Vreau să zic că nu există niciun motiv care să ne împiedice s-o reluăm...

Dar ce chef mai putem avea după cele întiinplate?

— Trebuie să încercăm să uităm o vreme de ușa blocată și să vedem ce se mai întâmplă...

Nimeni nu se entuziasma de propunere, dar nici n-o respinse nimeni. Licoarea diavoleasca începu din nou să curgă în valuri, șirurile de pahare aglomerindu-se pe mese, în văzul bărbatului' străin, fără ca el să le dea vreo atenție. Băură fără nicio socoteala pina-și simțiră capetele învârtindu-se. Se lăsară fin ați de aburul beției. Grijile dispărură ca prin farmer. Și glasurile se prefăcură din nou în vârtejuri de râs. Se ridicară și începură sa danseze pe scaune. Porniră iarăși să spună glume picante și nesărate și să cânte în cor.

Uitara cu totul de existența ușii; nu le mai păsa de ea Motanul negru se trezi și porni printre mese, mângâindu-

so de picioarele prietenilor lui. Băură și se veseliră în neștire ca și cum ar fi fost ultima noapte din viață la vinărie

Se petrecuse o minune. Prezentul se retrăsese până ce se opise în valul uitării, memoria se dezintegrase cu tot ce a* cundea. Nu se mai cunoșteau unul pe altul. Era într-adevăr o licoare diavolească! Da» *... Într-adevăr, da'-...

Dar unde ne aflăm? Se iscă dintr-o dată întrebarea

— Bpune-mi cine suntem și-ți spun unde ne aflăm'

— Lintam parcă...

— Sau parcă plângeam, nu-mi mai aduc bine aminte...

— Se întâmplă ceva... ca o poveste... Dar ce poveste?

— (! Puțin Motanul Negru este un lucru concret de care nu ne putem îndoi...[28]

— Iată cum se adună firele... Se țes și pregătesc foaia po care stă scris adevărul..... ...

— Trezește-te, puturosule, că-ți sparg capul! Țipă agasat bătrânul chelner, zgâlțiind pe cineva adormit

Apăru un bărbat masiv, întunecat de tristețe, cu capul plecat de remuscări. Porni să adune paharele și farfuriile, să curețe mesele, să strângă resturile de sub ele. Lucra fața să rostească o vorbă și fără să privească la nimeni. H învăluise o tristețe adâncă și ochii i se umplusera de lacrimi, îl urmăriră cu regret și compătimire.

— Care-i povestea? Îl întrebă unul dintre ei.

Dar el nu-i dădu nicio atenție, ci își continua treaba,

---

28 – ^a' ^a- Motanul este firul care ne va conduce la ade- var... lată că ne apropiem de realitate!

Cine ei a acest motan?... Era un zeu pe vremea stră moşilor noştri...

- Într-o zi s-a aşezat la uşa unei celule de închisoare si pe urma a raspîndit secretul poveştii...

Şi-a ameninţat cu vai şi-amar!

Dar care-i povestea?

La început a fost un zeu... Mai apoi s-a preschimb it în motan...

Dar care-i povestea?

Cum ar putea un motan să vorbească?

Oare-nu ne-a spus motanul povestea?

. Ba da! însă noi am pierdut vremea flecărind, bocind

tăcut și trist, cu ochii plini de lacrimi. „,…

— Când și unde l-am văzut pe omul asta: întreba bărbatul care vorbise mai devreme.

Omul se îndepărta încet, pierzându-se în culoarul îngust și întunecos. Purta un pulover negru, pantaloni cenușii, ponosiți și papuci ieftini, destul de uzați. – 1 – Când și unde l-am mai văzut pe omul asta: se întreba iarăși bărbatul care vorbise mai devreme.

(Din volumul *Vinar ia „La Motanul Negru, 1968)*

ȘEHERAZADA 1

— Alo!

— Domnul Mahmud Șukri?

— Da, vă rog! Cu cine am plăcerea?

— Iertați-mă că vă deranjez fără să vă fi cunoscut.

Nu-i nimic! Cu cine am onoarea?

— Numele nu contează. Sunt una din miile de tinere care vă prezintă problemele lor.

— Vă stau la dispoziție, domnișoară.

— Doamnă, vă rog!

— Vă stau la dispoziție, doamnă!

— Nu știu cum să încep… Știți, povestea mea e foarte lll-ligfl…

— Atunci poate că e mai potrivit să-mi scrieți?

— Dar nu mă pricep deloc să scriu…

— Puteți să mă vizitați la revistă?

— Cred că n-am suficient curaj. Cel puțin acuml

Spusese „acum” ca și când ar mai fi fost și un viitor. Zimți, pentru că-i plăcea glasul melodios și cald, de la capătul le ului.

Atunci? Întrebă el, fără să-i dea nicio idee.

Aș prefera să-mi acordați în fiecare zi câteva minute din timpul dumneavoastră prețios…

Da, ar fi un mod interesant de a-mi împărtăși problemele dumneavoastră… îmi aduce aminte de poveștile Șeherazadei[29].

---

29 **Şcţierezada şi Şahriar sînt principalii eroi în jurul cărora se adună**

— Șelierazada! Un nume minunat! Îngăduiți-mi să! împrumut pentru o vreme.

— Șahriar vă ascultă! Continuă el, amuzându-so.

Se amuză și ea. Râsul ei i se păru la fel de plăcut ea și glasul.

— Nu vă așteptați să vă prezint o chestiune anume. E o, po veste' lungă, după cum v-am spus, dar și foarte tristă.

— Aș dori să vă pot fi de folos.

— Vă rog să mă opriți, într-un fel sau altul, dacă depășesc timpul pe care mi-l puteți oferi.

— De acord!

I entru astăzi v-am răpit destul timp și v-oș propune sa începem mâine povestea. E de-ajuns să vă măi turisesc. Azi că minunatele dumneavoastră articole m-au îndemnat să vă vorbesc.

Vă mulțumesc, doamnă!

Și nu numai condeiul, ci și chipul dumneavoastră! Chipul meu? Întrebă el cu un interes sporit.

— Dai Am citit în ochii dumneavoastră mari și inteligenți, o privire blândă și umană, capabilă să consoleze toato sufletele triste…

— Încă o dată vă mulțumesc… (Apoi, râzând:) Cuvintele dumneavoastră sunt atât de frumoase incit mi-amintesc un *yjuizal1.*

— Ele nu sunt decât o expresie a speranței…

Puse receptorul în furcă, râz. Înd. Se încruntă puțin și rămase un timp pe gânduri. Apoi surâse și în curând uită de ea.

2

— Alo!

— Șeherezada!

— Hună ziua! Așteptam să-mi telefonați.

— Voi intra direct în subiect, ca să vă răpesc cât mai puțin timp.

— Vă ascult…

---

povestirile orientale din celebrul ciclu al celor *O mic şi una dc nopţi.*

— Am crescut orfană de mamă. Mai am o soră mai mică decât mine cu doi ani. Tata s-a recăsătorit și noi ne-am petrecut, copilăria, și adolescența fără să avem parte de niciun fol de afecțiune. N-am învățat decât foarte puțin. Când a murit tata, ne-am mutat la un unchi. N-aveam decât o pensie lunară de cinci lire pentru iiecare.

— Înseamnă că povestea pe care vreți să mi-o împărtășiți este o istorie veche?

— Oarecum. Dar e bine s-o știți. În casa unchiului n-am avut a te de nicio bucurie. Ne socotea o povară. Ne simi Poemul de dragoste, unul din principalele genuri ale poeziei arabe clasice.

Țeam străine și sufeream tot felul de umilințe. Am renunțat până la ultimul *millim* din pensia noastră și am slujit în casă fără să ne fi plâns vreodată. Toate necazurile au fost de fapt o neșansă, nici mai mult, nici mai puțin…

— Înțeleg și-mi pare rău…

— Mi-a cerut mina un ofițer. Moștenisem de la tata o casă veche, pe care unchiul a vândut-o și mi-a pregătit un trusou modest din partea care mi-a revenit. Soțul a înțeles din capul locului cum stau lucrurile, dar n-a ridicat nicio pretenție. Adevărul este că am avut parte de o frumoasă poveste de dragoste – așa cum se spune – care a continuat și după căsătorie.

— Vreți să spuneți că această dragoste s-a răcit cu timpul?

— Câtuși de puțin! Nenorocirea a fost alta. Soțul meu era prea risipitor. Cheltuia banii fără nicio socoteală și fără să se gândească la ziua de mâine. N-am reușit să găsesc niciun leac acestei situații care ne ducea la pierzanie… Am încercat în fel și chip, dar fără folos…

— În legătură cu această situație fără ieșire, crezi că nu ai niciun fel de vină?

— Nu! Credeți-mă… M-am gândit și eu la asta… Dar… cum să vă explic? Eu doream viața de familie mai mult dec îi orice pe lume, căci mizeria, umilința și disperarea ce le

cunoscusem în casa altora mi-au fost cel mai bun învățător…

— Înțeleg!

— Am impresia că nu mă credeți. Cunosc foarte bine părerile dumneavoastră legate de răspunderea ce-i revine soției față de greșelile și eșecurile soțului. Dar ce puteam face? L-am luat cu binișorul, l-am prevenit, am insistat și în cele din urmă a trebuit să protestez. I-am cerut să administrez eu banii, dar răspunsul lui era întotdeauna o droaie de invitați ca e mâncau și beau pe banii noștri până dimineața. Ne culcam ospătând și ne sculam oftând, cum zice proverbul. Firește, rămâneam fără niciun ban…

— Și-apoi, în restul zilelor cum vă descurcați?

— Începea goana după împrumuturi. Unchiului meu nu-i puteam cere. Surorii mele nu mă puteam adresa; era în pragul căsătoriei. Soțul se împrumuta și el toată vremea pe la ai lui… Viața ajunsese o alergătură jalnică. Eram demni de compătimire!…

— Da, așa e!

— Căsătoria noastră s-a încheiat așa cum era de așteptat. Am ajuns la divorț. Am fost nevoită să mă mut în casa surorii mele. Pierdusem și pensia și „nu aveam nicio altă sursă de venituri. Ajunsesem iar la viața amară și umilă în casa altuia…

— Probabil că în aceasta constă problema pe care doriți să mi-o împărtășiți, nu-i așa?

— Aa, nu! Trebuie să mai aveți încă răbdare! Ne aflăm tot în trecut. Dar n-o să lungesc vorba prea mult. Soțul mi-a propus o Sntâlnire cam la un an după divorț și mi-a cerut să ne recăsătorim, insistând, bineînțeles, asupra învățămintelor pe care le-a tras din cele întâmplate. M-a invitat la un hotel din strada Qasr en-Nil ca să stabilim planuri de viitor. Imediat ce s-a închis ușa, m-a îmbrățișat cu afecțiune, plângându-se de singurătate și spunându-mi că n-a mai știut ce-i viața fără mine și… așa cum se întâmplă de obicei…

— Și ai cedat?

— N-am avut senzația că aș fi în prezența unui străin. Am discutat pe larg despre cele ce aveam de făcut pentru noua noastră căsătorie. Ne-am despărțit, promițându-i că-l voi vizita pe unchiul meu în ziua următoare.

— Vocea îți scade și se schimbă. Ce s-a mai întâmplat?

— Ne-am căsătorit la o săptămână după întâlnire, ca să constat că era vorba doar de un capriciu de care voia să se elibereze înainte de a începe noua lui viață…

— Un mizerabil!

— Într-adevăr! Dar v-am ținut mult. Am să continui altă dată. La revedere!

— Alo!

— Șeherezada!

Bună ziua!

— Te deranjez?

— Dimpotrivă! Continuă, te rog!

— Am locuit o vreme la sora mea, dar cu timpul mi-am dat seama că nu eram prea dorită.

— De ce?

— Așa simțeam eu și nu m-am înșelat…

— Chiar când era vorba de o soră cu care ai împărțit necazurile copilăriei?

— Așa a fost să fie!

— Soțul ei?

— Cam așa ceva…

— Îl deranja prezența ta în casa lui într-o asemenea măsură?

— Da, într-o măsură oarecare… Important e că a trebuit să părăsesc casa pentru a nu strica relațiile cu sora mea.

— Am o vagă impresie că nu mi-ai spus adevăratul motiv, îmi dai voie să încerc să-l găsesc eu?… E vorba de gelozie?

— Cred că mai de grabă a fost vorba de o bănuială.

— Te-ai întors din nou la unchiul tău?

— Nu. Între timp murise… Am închiriat un mic

apartament.

— Dar de unde ai avut bani?

— Am vindut tot ce se putea vinde din zestre. Am căutat ceva de lucru. Orice… Dar a fost o căutare zadarnică… Credemă, am cunoscut ce înseamnă foamea. Treceau zile întregi fără să mănânc nimic sau atât de puțin că parcă n-aș fi mâncat. Ajunsesem în situația de a mă întreba dacă nu e mai bine să răspund uneia din invitațiile care mi se făceau pe stradă, dar m-am încăpățânat să amin clipa capitulării, sporind ca îndurarea lui Allah să mă ajungă înaintea căderii. Priveam de la fereastră în liniștea nopții, șoptind cu ochii spre cer: „Doamne, fii îndurător cu mine! … Mi-e Toarne!… Mă sfârșesc… Mor de foame…” Când simțeam că nu mai pot rezista, treceam în vizită pe la sora mea unde puteam mânca o masă completă. Nu puteam merge prea des și de altfel nimeni nu mă întreba cum o duc, de teamă să nu-i cad pe cap sau să-l reproșez ecva.

— Groaznic! O situație imposibilă! Nici nu pot să cred!

— Într-o zi am citit în ziar un anunț. Se căuta o menajeră pentru un bătrân, în schimbul locuinței, mesei și îmbrăcămintei, plus un mic sajariu.

— Un noroc căzut din cer!…

— Am alergat fără să stau o clipă pe gânduri. Apartamentul meu l-am închiriat.

— O adevărată binecuvântare, mai ales că bătrânul n-avea nevoie de altceva decât de îngrijire; nu putea să aibă altă pretenție.

— Era mult prea bătrân. L-am slujit cu multă dăruire și devotament, căci mă pricep foarte bine la treburilegospodărești. Am fost în același timp și bucătăreasă, și servitoare, și infirmieră. Îi citeam până și ziarul…

— Foarte frumos! Un devotament exemplar!

— N-am cunoscut foamea, n-am mai știut ce-i teama zilei de mâine și m-am rugat lui Allah să-i dea viață veșnică.

— . Și ce s-a întâmplat?

Când îi citeam ziarul într-o dimineață, mi au căzut ochii asupra unui anunț. Se căuta o menajeră pentru un bătrân. Era chiar adresa casei unde slujeam eu!

— Nu se poate! Dar pentru ce?!

— Așa cum spun! Am rămas și eu uimită. I-am citit anunțul și nu a negat nimic; și-a întors numai privirile de la mine. L-am întrebat de ce renunță la mine și cu ce l-am supărat, dar n-a scos o vorbă.

Ciudat, într-adevăr! Dar trebuie să fi existat un motiv!

— N-a avut absolut niciun motiv să se plângă!

— În afara menajului, n-a existat nimic între tine și el?

— Mai nimic!

— Ce înseamnă mai nimic? Trebuie să-mi explici!

— Din când în când, îmi cerea să stau goală în fața lui!

— Și l-ai refuzat?

— Nu! Am răspuns dorinței lui, ori de câte ori și-a exprimat-o!

— Atunci, pentru ce căuta altă femeie?

— De unde să știu? Mi-a spus că e dornic de noutate. L-am implorat să renunțe la hotărârea lui. I-am explicat că sunt singură, săracă și nu am pe nimeni pe lume care să mă ajute. A refuzat fără pic de îndurare și fără un cuvânt. L-am nrât atunci de moarte… în final, a trebuit să plec…

4

— Alo!

— Șeherezada vă salută, maestre!

— Bună! Bună! Povestea ta mă pasionează, Șeherezada! …

— Vă mulțumesc, maestre. Așadar inima nu m-a înșelat… Să continuăm deci povestea… M-am întors la apartamentui rneu și i-am spus chiriașului —un funcționar de vreo patruzeci de ani – că am nevoie de casă. Nici n-a vrut să audă. (and a aflat de adevărata mea situație mi-a propus să locu? Iese împreună cu el. Am fost nevoită să accept. Am simțit că voința mi s-a prăbușit cu totul. Nu mă mai interesa nimic…

— Ai înțeles exact ce vrea din propunerea lui?

— Da! Mi-a cedat una din camerele apartamentului și apoi totul s-a înțeles de la sine.

— Chiar de la început?

— Da! Era un bărbat foarte binevoitor. Un om în adevăratul sens al cuvântului…

— Minunat!

— Mai ai puțină răbdare! Tocmai din pricina acestor calități l-am pierdut!

— Povestea ta e foarte ciudată!

— Într-o bună zi mă pomenesc că-mi zice fără nicio introducere: „Tu te-ai legat prea tare de mine și tot la ie și eu. Trebuie să ne despărțim!”

— „Să ne despărțim”?!

— Da! Închipuie-ți! Eu așteptam să-mi propună să ne Căsătorim, iar el mi-a propus despărțirea!

— De neînchipuit!

— L-am întrebat de ce… L-am rugat să-mi explice… Și mi-a răspuns cu un ton categoric: „Eu am niște motive pentru care nu mă pot căsători și de aceea trebuie să ne despărțim”. „Dar nu ți-am cerut să ne căsătorim și nici n-am să-ți cer vreodată. Putem sta foarte bine așa cum suntem: am’insistat eu. „Nu! A răspuns categoric. Asta nu este o viață normală. Într-o zi, ai să te trezești singură și bal rina, fără ajutor și fără niciun drept! Trebuie să ne despărțim!

— Ciudat om! Aparent era cumsecade, dar în realitate cred că era un egoist!

— Esențial e că a plecat și m-am trezit din nou singura și amenințată de foame…

— Ce păcatj

— Am trecut prin at ițea experiențe amare! Cred că mă înțelegeți! Apoi, întâmplător, am aflat de o lege nouă care garanta femeilor divorțate o singură dată o mică pensie. Intrăm și eu în această categorie…

— Slavă Domn ul ui!

— Nu-mi ajungeau banii, de bunăseamă, dar eram obișnuită cu privațiunile. Aut învățat și croitoria și mi-am asi gurat în felul ăsta un câștig modest, care pe lângă pensie în a ajutat să nu mor de foame și să nu ajung pe drumuri…

— Am ajuns, în sfârșit, la liman!

— Slavă Domnului! Numai că abia acum a apărut și adevărata problemă!

— Adevărata problemă?

— Da! Ea poate fi rezumată într-un singur cuvânt; Singurătatea!

— Singurătatea?

— Fără soț, fără un copil, fără un prieten, fără un bărbat pe care să-l iubesc și care să mă iubească. Am stat zi și noapte închisă în micul apartament, fără niciun fel de alinare. Trecea și câte o lună fără să schimb o vorbă cu cineva. Mă copleșise tristețea și disperarea. Uneori mi-era teamă c-o să înnebunesc, alteori credeam că-mi voi pune capăt zilelor…

— Nu… nu… Ai suportat cu atâta curaj momente mult mai grele și într-o bună zi ai să găsești un bărbat cumsecade.

„Nu-mi pomeni, te rog, de bărbații cumsecade. Mi-a cerut mâna un văduv cu doi copii, dar eu l-am refuzat fără să stau la gânduri. Nu mai aveam încredere în nimeni. Al doilea divorț ar îi însemnat pierderea pensiei, care reprezintă adevăratul meu venit garantat.

— Dar un tată a doi copii ar fi ținut în mod sigur la soție, căci are atâta nevoie de ea…

„Oricum, nici nu vreau să mai aud de căsătorie. Se asociază în mintea mea cu perfidia și cu foamea… i

— Poate ar fi bine să te mai gândești.

— Imposibil! Orice în afară de căsătorie! Nu mai am curajul să încerc o nouă experiență…

— Atunci, cum vrei să scapi de singurătate?!

— Tocmai asta-i problema!

„Dar tu respingi de la bun început o soluție care te-ar putea salva!

— Orice în afară de căsătorie!

— Ce-ai zice dacă ți-aș propune să ne vedem? O întrebă după ce ezită câteva clipe.

— Aș fi nespus de încântată!

Zâmbi, lăsându-se purtat în lumea închipuirilor. Ea îl Invită să-i fie prieten fără nicio obligație, încredințându-l că nu-i va cere niciodată să se căsătorească cu ea. Ideea unei noi aventuri li surâde. De ce nu, la urma urmei? Important e să fie la fel de fermecătoare ca și glasul ei. Dar care-o fi adevărata ei poveste? S-ar putea să fie chiar asta! Nimic nu este imposibil… Ar putea să fie o invenție sau numai puțin înflorită. Filmele au stimulat prea mult imaginația femeilor în ultima vreme. S-ar putea… S-ar putea… Esențial e să fie fermecătoare ca și glasul ei și-atunci îi voi oferi o nouă aventură, pe care o va adăuga la experiențele ei anterioare. N-o să fie lipsită de dulceață, dar o să se termine cu amărăciunea pe care o au toate pe lumea asta. Începu sa zâmbească, bătând ușor darabana pe tăblia biroului din față lui.

.

Șeherezada se înfățișă dinaintea lui Șahriar.

O întâmpină și o invită să ia loc, cercetând-o foarte atent. Trebuie să aibă în jur de treizeci de ani. În general n-arată rău. O învăluie însă o atmosferă din care răzbate amărăciunea. Tristețea i se oglindește în priviri până și când zâmbește. În general nu arată rău. Nu este exclus ca povestea ei să fie reală. Probabil că n-a mințit decât în ce privește părerea ei despre căsătorie. Nu e posibil să-i displacă ideea! Mai degrabă se simte obligată să declare așa ceva ca să nu-l sperie…

Dar, la urma urmei, ce amestec are el în toată eomplieațâa asta? Important e numai faptul că nu reprezintă femeia care-i place lui. Habar n-are sărmana de ea ce ocazii strălucite i se ivesc lui în fiecare zi! Acum n-

are încotro; trebuie să-și ascundă dezamăgirea și să discute cu ea serios… Una din acele discuții moralizatoare și pline de sfaturi înțelepte.

— Bine-ai venit! Bine-ai venit! Să știi că am fost profund impresionat de povestea dumitale…

— Vă mulțumesc nespus de mult, maestre, răspunse ea, oftând..

— Dar trebuie să înfrunți viața cu obișnuitul dumitale curaj… Așa cum ai făcut-o întotdeauna…

— Bine, dar eu…

— Ascultă-mă, o întrerupse el minat de o dorință cumplită de a se elibera, de a pune capăt cât mai repede întrevederii, care i se părea total lipsită de sens. Ești o femeie deosebită… Suferința ne face uneori să fim deosebiți.. 1 Trebuie să fii conștientă că ești o doamnă deosebită… Ai fost cu totul deosebită și în clipele cele mai grele prin care ai trecut… Ești deosebită și în singurătatea dumitale. Și vei fi cu atât mai demnă de respect atunci când vei pune capăt singurătății printr-o lovitură îndrăzneață, cu totul neașteptată..!

Își dădea perfect de bine seama că înșiră banalități, dar nu știa cum să încheie și nu se mai putea opri din discursul caraghios în care se lansase.

— Doamna mea, viața nu are nicio valoare, nu are niciun sens, niciun folos chiar, dacă nu crezi în oameni, oricât de răi ar fi… Credința în Allah cel Atotputernic este neclintită, oricare ne-ar fi destinul!

Se uită drept în ochii ei și descoperi o privire învăluită de eșec și dezamăgire. „E inteligentă, într-adevăr! Chiar mai mult decât crezusem. Iată că, în sfârșit, zâmbește. Dar ce zârnbet! Un surâs care abia mijește, dar plin de ironie.“

— Am mare încredere în Allah, maestre…

— Toate în afară de el sunt deșertăciuni!… conchise entuziasmat, făcând un semn cu mâna. Numai el este Atotputernic…

(Din culegerea *Vinăria „La Motanul Negru”,* 1968)

LUNA DE MIERE

Fețele lor străluceau de bucurie când intrară în noul apartament. Se opriră sub lustra elegantă pentru a putea cuprinde cu privirea întregul salon. Măsurară din ochi distanțele dintre canapea și comodele unde se «flau televizorul și radioul și încheiară inspecția sumară.. Uitându-se cu reproș la frigiderul din colț, care nu mai încăpuse în bucătărie.

— Felicitări pentru noul apartament, draga mea, i se adresă el cu vădită mândrie.

— Felicitări din toată inima, dragul meu!

— Mama ta l-a aranjat cu mult gust și multă pricepere.

— Dar te rog să nu uiți că am și eu un merit în treaba asta!

— Nici vorbă! Contribuția ta merită toată aprecierea! Este un apartament minunat, potrivit pentru o pisicuță ca tine, o dezmierdă soțul, sărutând-o pe obraz.

— Adevărul…

— Dar unde-o fi *umm* Abd Allah? O întrerupse el.

— Probabil că este prin bucătărie sau prin baie…

— Tu ce crezi, draga mea, puteam avea încredere desăvârșită în ea?

— Nu-ți face nici cea mai mică grijă! Nu s-a despărțit de mama de la zece ani…

— O să stea în apartamentul ăsta mai mult decât vom sta noi. Ea o să se ocupe de toate treburile. N-o să ajungem acasă decât ca să dormim…

— Așa este, dar puțini se pot lăuda că au parte de o menajeră ca a noasU'ă.

— Ce haz ar putea avea un apartament ca al nostru fără o menaje ă?!

— Așa este! Dar în același timp există și o problemă…

Ea începu să adulmece neliniștită cu priviri mirate și întrebătoare.

— Nu simți un miros ciudat?

— Un miros ciudat?!… într-adevăr, se simte un miros

ciudat, încuviință el, după ce inspiră adânc de câteva ori.

— Pare să fie un miros de mâncare…

— Mi ms de mâncare! Așa-i! Dar de unde vine?

Controlară prin toate colțurile, pe sub scaune și sub canapele.

— O oală sub canapea!… strigă tânărul stupefiat.

— O oală?!

— O oală cu mâncare în salon! Bombăni tânărul scoțând-o de sub canapea cu fața îngrețoșată.

— Încă și cu mâncare stricată!… Ce înseamnă asta?

— Ceva de neînchipuit!…

Tânărul bătu din palme nervos.

— *Umm* Abd Allah! Strigă fata nerăbdătoare.

Auziră apropiindu-se niște pași greoi și imediat se ivi în ușă un bărbat scund și îndesat, lat în spete, semănând cu un trunchi necioplit. Avea un cap uriaș, sprijinit pe o ceafă groasă, și o figură respingătoare. Semăna cu un campion de lupte. Ochii mici și afundați în orbite aveau o privire fixă și tâmpă. Purta pantaloni gri, ponosiți, o cămașă neagră și pantofi de cauciuc. Rămase în ușă, holbându-se la ei prostește. Nu le venea să-și creadă ochilor. Schimbară o privire fugară, apoi reveniră la ființa respingătoare din cadrul ușii.

— Cine ești dumneata? Întrebă fata.

— Sunt fiul lui *umm* Abd Allah, bombăni, după ce-l măsură îndelung pe tânăr.

— Și cine ți-a îngăduit să intri în casă?

— Ea m-a chemat aici să-i țin locul cât lipsește.

— Vrei să spui că ea nu-i aici?

— S-a dus până la Tanta… ca să participe la *mawlid*-ul sfântului…[30]

---

30 **în oraşul egiptean Tanta se află morniîntul Iui Ahmad al-Badawi (1199 — 1276), un mistic musulman originar din oraşul marocan Fas, întemeietor al sectei ahmadite. Mormîntul său este considerat loc saciu şi populaţia din Egiptul de Nord obişnuieşte să meargă în pelerinaj la acest lăcaş şi să organizeze sărbători speci f ice cu ocazia zilei de naştere** *(mawlid)* a **acestui sfînt.**

— Când a plecat?
— Azi-dimineață..
— Dar nu ne-a cerut voie, strigă fata indignată. Nici măcar nu ne-a anunțat..
Rămase nepăsător în cadrul ușii, privind prostește la cei doi tineri.
— Și când se întoarce?
— Nu știu…
— Și tu cu ce te ocupai acum?
— Cu nimic…
— Bine, dar tu te pricepi să faci ceva în casă?
— Nimic…
— Atunci, ai o meserie din care îți câștigi existența?
— Nu!
— Atunci cum trăiești?
— Mănânc, beau și dorm…
— Și-atunci pentru ce te-a chemat mamă-ta dacă nu te pricepi să faci nimic? Îl întrebă tânărul exasperat.
— Ca să-i țin locul cât lipsește ea…
— Să-i ții locul?!… Dar ea face totul în casă.
— Mi-a ’zis să rămân aici pin’ se-ntoarce ea…
Tânărul își strânse buzele nemulțumit și arătă enervat spre oala de sub canapea.
— Ai mai văzut vasul ăsta până acum?
— Nu mi-aduc aminte, răspunse bărbatul, uitându-se la oală cu aceeași privire tâmpă.
— N-ai mâncat din porcăria asta?
— Ba da, am mâncat.
— În salon, nu-i așa?
— Nu-mi mai aduc aminte…
— Și pe urmă ai băgat oala sub canapea, așa este?
— Am căutat după ea de mi-a venit rău… și pe față i so ivi pentru prima oară o expresie. Părea că se bucură pentru descoperirea mâncării.
— N-are rost să mai lungim vorba! I-o reteză tânărul, simțind că-și iese din fire. ’Ie rog să părăsești casa! Să nu

fiu nevoit să te alung eu…

Se învârti greoi cu intenția de a se întoarce de unde venise, dar tânărul îl opri și-i arătă antreul care ducea spre ieșirea din apartament. Omul o luă automat într-acolo, dispăru pentru câteva clipe și-apoi reveni:

— Ușa asta duce afară! Zise el arătând spre ieșire.

— Știu lucrul ăsta. Tocmai de-aceea ți-am și arătat-o.

— Cu alte cuvinte, mă inviți să ies…

— N-avem nevoie de tine…

— Mi-a zis să rămân aici pin’ se-ntoarce.

— Da, dar eu sunt stăpânul apartamentului și eu hotă răsc!

— Eu n-o recunosc decât pe mama…

— Cum adică? Vrei să rămâi pe capul nostru cu forța? Se zborși fata.

— Stau aici pin’ se-ntoarce! Se încăpățână el.

— Dar noi n-avem nevoie de tine…

— 7Stau aici pin’ se-ntoarce, repetă automat.

Fata privi năucită spre soțul ei. Își dădu seama că-i cere să facă un lucru ce-i era peste putință. În fața bărbatului masiv, ca un trunchi necioplit, părea o creangă subțire.

— Trebuie să ieși îndată! Urlă în fața bărbatului, fierbând de furie.

— Mi-a spus să stau pin’ se-ntoarce…

— Piei din fața ochilor mei și să nu te mai aud!

— .. Nu plec! N-ai decât să te cari tu, dacă vrei!

Simți că-l orbește furia și se năpusti asupra bărbatului posac, împingându-l cu toată forța. Acesta nici nu se clinti; îl atinse doar cu umărul. Tânărul se repezi în peretele opus al salonului. În drum, se împiedică de o măsuță și-o răsturnă, căzând în genunchi. Se ridică imediat înjurând, dar renunță să-și mai încerce forțele. Fata alergă spre fereastra ce dădea în stradă, o deschise larg și începu să strige în gura mare după ajutor. Îi răspunse un cor de glasuri mini oase și se trezi împroșcată cu o ploaie de pietre care se îtnprăștiară prin cameră, lovind fereastra și

pereții. Se retraseră amândoi uluiți, în colțul cel mai ferit.

— Ce-i cu lumea asta ciudată? Întrebă fata, tremurând. De unde au apărut oamenii ăștia? Nu erau aici înainte.

— În loc să ne sară în ajutor, aruncă în noi eu cioburi și pietre.

Bărbatul hidos înainta câțiva pași cu mersul greoi și apăsat, luă măsuța răsturnată și o aruncă cu toată puterea în stradă. Apoi închise fereastra.

— Ce faci? Țipă tânărul înmărmurit.

— Tot timpul ne-am bătut! Zise bărbatul indiferent, întorcându-se la locul lui.

— V-ați bătut?

— Și de fiecare dată i-am învins.

— Cum de-ți îngădui să-mi transformi casa într-un câmp de luptă? Întrebă fata disperată.

— Ei sunt de vină. Nu-mi dau pace niciodată când mă văd la fereastră. A trebuit să arunc în ei cu farfurii, iar ei au aruncat cu pietre.

— Ai reușit să-i faci pe trecătorii de pe stradă să ne fie vrăjmași…

— Și ce-ți pasă?

— Te porți în casa asta ca și cum tu ai fi stăpânul…!

— Ei sunt de vină, doar ți-am spus.

— Tu ne distrugi toate lucrurile de preț… Ne ruinezi…

— Așa-l răsplătești pe cel care-ți apără casa?

— Domnule, îți mulțumim! Nu dorim decât să te duci și să ne lași în pace…

Ridică din umeri și porni spre holul de la intrare, dar după câteva clipe se întoarse aducând și oala înăuntru.

— Cheamă poliția!

Tânărul se apropie de telefon, ridică receptorul și așteptă tonul, dar fără folos.

Se întoarse palid și furios:

— E întrerupt… Nu mai funcționează…

— Doamne! Dar nu se poate!

— Probabil că s-a jucat cu el… Cine mai știe? Poate că

tot așa s-a întâmplat și cu aparatul de radio și cu televizorul!…

— Ce nenorocire s-a abătut peste apartamentul nostru! …

Pe capul nostru… Trebuie să facem ceva…

— Să mergem la secția de poliție…

— Dar cine știe ce i mai trece prin cap să facă în lipsa noastră?

— Trebuie să facem ceva…

Se îndreptară amândoi spre ușa de la intrare, dar se întoarseră pleoștiți.

— A încuiat ușa, șopti el.

Căută cheia pe măsuța unde-o pusese, dar n-o mai găsi.

— Nemernicul nu-i atât de prost pe cât îmi închipuiam…

— Sântern blocați aici!

— Și până când o să stăm în închisoare la mila și îndurarea lui?

— Este ceva de neînchipuit!

Dinspre bucătărie venea o larmă înspăimântătoare: glasuri grosolane, lovituri de picioare în podea și în pereți, vase trântite și sparte, amenințări. Înainte ca cei doi tineri să-și fi revenit din șoc, bărbatul hidos se rostogoli în salon, târând după el o namilă asemănătoare cu care se încăierase, într-o încleștare violentă și sălbatică, străduindu-se din toate puterile să-l pună la podea. Erau când unul când celălalt deasupra, făcând un zgomot surd, de bufnituri înfundate. În cele din urmă, bărbatul hidos reuși să imblinzească namila de sub el, strigând vesel:

Vivat învingătorul!

Se ridicară unui după altul și-și întinseră mina, așa cum fac de obicei sportivii. Ochii li se opriră asupra celor doi tineri cu aceeași privire fixă și tâmpă. Se așternu o tăcere apăsătoare, sufocantă. Dar tânărul își reveni curând și întrebă autoritar, arătând spre noul sosit,:

Cine mai e și ăsta?

Un prieteni A fost cu tine aici?

— Da!
— Și mamă-ta știe de prezența lui?
— Nu!
— Atunci cum de-l inviți în casa altora?
— L-am chemat pentru că nu-mi place singurătatea și-am vrut să-mi continui exercițiile…
— Cred că n-ai niciun pic de minte…
— Noi ne luptăm la *meuvlid*-un și trebuie să ne antrenăm tot timpul…
— Te porți de parcă ai fi în apartamentul tău!
— De fapt, nici nu-mi place să stau în casă!
— Atunci pleacă de pe capul nostru și lasă-ne în pacei izbucni fata.
— Mi-a zis să stau aici pin' se-ntoarce…
— Noi voiam să ieșim. De c, e-ai încuiat ușa?
— Ca să stea închisă pin' se-ntoarce mama de la *meuvlid…*
— Dar noi vrem să plecăm.
— Unde?
— Ce întrebare! Nu sântern liberi să facem ce vrem?
— Și cum pot să fiu sigur că voi sunteți adevărații stăpâni ai apartamentului?
— Adică, vrei să spui că te îndoiești?
— Orice-ați spune, trebuie sărămâneți cu mine pin' sentoarce mama de la *meuvlid…*
— Cel puțin stai liniștit și păstrează ordinea! Zise tânărul, mușcându-și buzele de furie.
— A vrut să-și încerce forțele cu mine și ai văzut rezultatul cu ochii tăi! Motivă bărbatul hidos, arătând spre prietenul lui.
— V-ajunge cât tărăboi și câte stricăciuni ați făcut!
— N-o să mai aveți parte de-acum încolo decât de bucurii din partea noastră!
— Vreau liniște deplină!
— Nu-ți place cântecul și dansul?
— Cântecul și dansul? Ce vrei să spui?

— La bucătărie avem o dansatoare și câțiva instrumentiști.

m

— Ce-ai spus? Întrebară tinerii într-un glas.

— Nicio grijă! Sunt colegi de încredere…

— Ai transformat apartamentul într-o arenă pentru *mawlid-un?*

— De ce complicați lucrurile fără motiv?…

— Faci toată nebunia asta și mai spui că n-avem motiv?

— Nu-mi închipuiam că există oameni care să urască veselia atât de tare!

Ridică umerii pătrați cu indiferență, își luă prietenul de braț și-l conduse afară din salon.

Cei doi tineri rămaseră înmărmuriți. Se priveau în tăcere, fierbând de mânie. După numai câteva clipe ajunse la ei o melodie dezlânată, îngânată de câteva glasuri dezacordate, acompaniate de un *dufl*1 și un fluier.

— Simt că o să înnebunesc, dacă nu cumva s-a întâmplat deja lucrul ăsta, țipă fata.

Tânărul se apropie hotărât de fereastră, dar ea îl avertiză:

— Fii atent! Pietrele și cioburile!

— Poate că au plecat!

— Trebuie să țipăm ca s-audă lumea! Protestă el în neștire, cu mina pe închizătorul ferestrei.

Dar imediat ce mișcă fereastra, pietrele și cioburile se năpustiră din nou ca niște gloanțe, încât fu nevoit s-o închidă, blestemând.

— Nu putem face nimic! Oftă tânărul.

— E un coșmar ucigător, murmură fata.

— Dar trebuie să găsim o ieșire!

— Cum? .

— Cum? Asta-i întrebarea!

Ia să vedem mai întâi ce-am vrea noi să facem, propuse el după o clipă de chibzuială.

— Știi prea bine că am venit cu gândul să petrecem luna

de miere fericiți!

— Și ne-au împiedicat acești diavoli.[31]

— Trebuie să scăpăm de ei.

— Bine. Deci să chibzuim cum am putea scăpa de ei.

— Ușa este încuiată… Telefonul nu funcționează… În fereastră se aruncă cu pietre…

— Așadar, trebuie să ne bizuim numai pe puterile noastre.

— Dar suntem incomparabil mai slabi decât ei!

— Trebuie deci să recurgem la un șiretlic.

— Într-adevăr, putem recurge la un tertip.

— Nu i-am putea încuia în bucătărie?

— Mai întâi, trebuie să cercetăm bine locul.

— Deci, mă duc să fac o cafea…

Părăsi camera fără să mai stea pe gânduri.

— Ce-ai constatat? Îl întrebă ea nerăbdătoare când se întoarse cu cafeaua.

— Ușa bucătăriei este deschisă și fluierând stă pe podea cu spatele rezemat de ea, răspunse stânjenit. Dar mai este o speranță…

— Adevărat?

— Am luat cheia bucătăriei de pe raft.

— N-ai găsit cumva cheia apartamentului?

— Omul nostru nu-i atât de prost pe cât îți închipui, dar ei…

— Dar ei?…

— Beau în neștire!

— Așteptăm până când cad în nesimțire?

— Sigur…

— Dar e o armă cu două tăișuri.

— Într-adevăr! S-ar putea să înnebunească și mai tare. Dacă i-ar doborî somnul, ar fi ca și morți…

— Așadar, trebuie să așteptăm noaptea…

— Nu mai e mult până la lăsarea nopții.

---

31 **Instrument muzical asemănător cu tamburina, folosit pentru acompanierea ritmică a dansului.**

— Când o să se întoarcă *umm* Abd Allah? Întrebă ea neliniștită.

— Depinde numai de terminarea *mawlidu*-ului.

— Tu ai idee de istoria nopții celei mari?

— Habar n-am de *mawlid*-un.

Fala începu să se plimbe prin cameră cu capul plecat sub povara gândurilor. Privirea i se opri atrasă de un obiect ciudat din spatele frigiderului. Se apropie și se uită mai atent.

— Sertarele frigiderului au fost scoase și aruncate grămadă în spatele lui.

Se apropie de ușa frigiderului și o deschise încet. Se trezi cu un corp omenesc ahmecind ușor afară și răsturnindu-se cu fața în jos.

Fata țipă, clătinându-se de spaimă. Tânărul sări și o prinse în brațe. Apoi cercetă cu stupoare trupul căzut până ce i zări fața.

— *Umm* Abd Allah! Strigă el.

Așeză fata într-un fotoliu și se întoarse să cerceteze trupul nemișcat, încercându-i pulsul.

— Un cadavru! Bombăni uluit.

Bărbatul hidos dădu buzna în cameră împreună cu orchestra lui, apostrofându-i pe cei doi tineri:

— Tot nu vă potoliți?

Le urmări privirile îngrozite și ochii i se opriră asupra cadavrului răsturnat.

— Ce-i ăsta? Întrebă el.

Nu primi niciun răspuns la întrebare și de data asta se zborși, adresându-se tânărul. Îi:

— Răspunde când te-n trei»!

— Un cadavru! Bombăni tânărul, reținindu-și *ca* greu mânia.

— Un cadavru?

— Da!

— Păi ăsta-i apartament sau cimitir?

— A fost apartament și s-a transformat în cimitir.

— Unde l-ai găsit?

— În frigider.

— Înseamnă că ei se hrănesc cu carne de om, se amestecă celălalt luptător.

— A f-ost ucisă și ascunsă în frigider, lămuri tânărul, încercând să-și stăpânească furia.

— Și ce te-a determinat s-o omori? Îl întrebă bărbatul hidos cu ochii sticlind de febra băuturii.

— A fost ucisă înainte ca noi să ajungem în apartament.

— Și-atunci cine crezi că a ucis-o?

— Dă-mi voie să-ți pun eu întrebarea asta, căci te-ai pripășit aici înainte de a veni noi.

— Ce părere aveți de înfumurarea cu care ne vorbește omul ăsta? Întrebă el, adresându-se orchestrei.

ROmoară omul cu mina lui și pe urmă întreabă cine-î ucigașul, se amestecă fluierând.

— E nebun! Adăugă și toboșarul. Cel care face o crimă ca asta nu poate fi decât nebun.

— Și-a ascuns-o în frigider în speranța că se va schimba în curcan! Adăugă dansatoarea.

— Privește la chipul cadavrului! Îl invită tânărul pe bărbatul hidos.

— Nu mă interesează să-l cunosc.

— E cadavrul mamei tale!…

Orchestra izbucni în hohote.

E cadavrul lui *umm* Abd Allah! Insistă tânărul.

— Mama a plecat la *mawlid-ul* sfântului… bâigui bărbatul hidos, cu limba împleticită.

Asta nu e mama ta? Insistă tânărul.

A fost mama lui, ucigașulc! Îl corectă dansatoarea.

Mamă-sa a plecat la *mawlid*-ul sfiiți ului, îi explică fluierând.

Pretinde că e nebun, nădăjduind să scape d pedeapsă, adăugă toboșarul.

— Vasăzică, sapi mormintele și scoți morții din ele? Țipă bărbatul hidos.

— N-o să scăpați de judecată! Se încumetă tânărui să-i înfrunte.

— Îți ucizi servitoarea, ticăloșiile? Îl acuză fluierând.

— A omorât-o ca să nu-i mai dea salariul, se amestecă dansatoarea din nou în vorbă.

— Vai de tine, ce-o să pățești, criminalule! Îl amenință bărbatul hidos.

— Asta-i părerea voastră? Întrebă tânărul, provocator. Atunci, chemați poliția!

Izbucniră în hohote, cu gurile până la urechi.

— Noi suntem și poliție și judecători! Îi lămuri bărbatul hidos.

— Să-l aducem în fața tribunalului! Propuse dansatoarea.

— Numai după ce ne terminăm treaba… zise același bărbat.

Se înalță ară strigăte de bucurie și părăsiră salonul urmându-l. Tânărul închise ochii istovit, evitând să privească la mireasa lui, care continua să stea cufundată în fotoliu. Ridică trupul mort și-l întinse pe o canapea, acoperindu-i fața cu un voal pe care i-l desprinse de la gât.

— Tu ce faci? Cum te simți? Se adresă în șoaptă soției.

— Cred că ne vor răpune înainte de a-i păcăli noi.

— E greu de ghicit care-ar putea fi următorul pas, de vreme ce toate acțiunile și vorbele lor sunt lipsite de logică…

— Trebuie să găsim cât mai grabnic o soluție…

— Ne putem aștepta la lucruri care nici nu ne trec prin minte…

— N-o să ne mai lase cu viață…

— Dacă tot trebuie să murim, n-avem de ales! Izbucni tânărul, clocotind de furie.

— Așa-i, dar noi vrem să trăim, șopti ea.

— Nimeni nu vrea să moară. Cred c-ar fi mai nimerit să te odihnești puțin în dormitor…

— Și tu?

— O să mai chibzuiesc! Și-o să repet în gând fără încetare: Dacă tot trebuie să murim, n-avem de-ales!

— Și-o să te judece cu adevărat?

— Șânt în stare de orice.

— E un coșmar insuportabil!

— S-ar putea să mă ucidă și pe mine, așa cum au ucis-o pe biata femeie.

— Crezi că e mama lui, așa cum pretindea?

— N-are importanță, căci asta nu schimbă situația cu nimic.

— Nu trebuie să murim ca niște oi, zise ea apăsat.

— Trebuie să ne apărăm până la moarte și să-i lovim prin surprindere, dacă e cu putință.

— Aș vrea să fac și eu ceva, nu pot să stau doar și să aștept deznodământul luptei.

— Gândește! Chibzuiește singură! Suntem într-o situație în care fiecare dintre noi trebuie să se descurce.

— Îți mărturisesc că sunt pregătită să-mi înfrâng teama cu o forță pe care nici n-o bănuiam până acum.

— Situația este mult prea gravă ca să ne mai fie frică.

— Așa este!

— Dacă ținem cu tot dinadinsul să trăim, nu vom face decât să ne punem și mai tare viața în primejdie.

— E foarte adevărat ce spui.

— Trebuie să avem curajul și tăria să traducem vorbele în fapte!

— Ți-a venit vreo idee nouă?

— Mă gândesc mereu!

— Și eu!

— Să fim hotărâți! Ăsta-i lucrul esențial, atunci când vom găsi o soluție.

— Oricare-ar fi urmările?

— Oricare-ar fi!

— Visam la o lună de miere minunată! Șopti ea după ce oftă adânc.

— Alungă visele care nu fac decât să slăbească dârzenia

și curajul.

— Foarte bine!…

— Odihnește-te puțin irt dormitor…

— Mi-e teamă să nu se întoarcă și să observe că am dispărut.

— Sunt destul de turmentați… Și-apoi or să vrea să scape Sn primul rând de mine.

Se. Ridică, îl sărută și se îndreptă spre dormitor.

Nu trecu mult și bărbatul hidos apăru din nou în salon cu toată banda după el. Ochii le sticleau cu lucirea nebuniei și chipurile lor nu prevesteau nimic bun.

Se opriră în fața tânărului într-un semicerc cu bărbatul hidos în mijloc.

— Cine-a ucis-o pe femeia asta? Întrebă, arătând spre canapea.

— Tu, maestre! Răspunse banda în cor.

Râseră cu toții strașnic.

— Și care-i pedeapsa pe care mi-o dați pentru fapta asta? Întrebă el solemn.

— Să fii sănătos!

Hohotele de râs urmară în vârtejuri ce spintecau pereții.

— Și cine-a pângărit cadavrul?

— Criminalul ăsta! Răspunseră în cor, ca la comandă, arătându-l pe tânăr.

— Și ce pedeapsă-i dați?

— Moartea!

— Ai vreun argument cu care să te aperi? Îl întrebă pe tânăr, privindu-l cu un aer semeț, biruitor.

Nu scoase niciun cuvânt. Își plimbă privirea peste chipurile lor cu repeziciune, gata să sară la atac. Banda era la fel de încordată, pregătită să se repeadă la primul semn.

În clipa aceea izbucni un țipăt groaznic în dormitor. Dansatoarea alergă imediat în odaia vecină și *o* auziră strigând:

— Un bărbat în dulapul de haine!

— Un bărbat! Strigară câteva glasuri nedumerite.

Bărbatul apăru în ușa salonului o matahală cu chip de bronz ce exprima forță, sfidare și dispreț. Se priviră unii pe alții speriați, înverșunați, pregătiți să-l înfrunte. Dar pe chipul noului venit nu se ivi niciun semn de tulburare sau teamă.

— Cine sunteți voi? Întrebă el cu glas hârâit, și ce v-a adus aici?

— Dar tu cine ești? Îl întrebă tânărul. Și ce te-a adus aici?

— Eu sunt în casa mea! Răspunse matahala, fără a sta pe gânduri.

— E nemaipomenit! Asta-i casa mea și am suficiente probe ca să fac dovadă! E casa mea și cu asta basta!

— Pungașul! Izbucni bărbatul hidos cu înverșunare. Ești un borfaș ordinar! Jefuiești casele altora! Stai o clipă să-mi amintesc când te-am văzut prima oară…

— Gura, șarlatanului că-ți fring oasele!

— Cum îți permiți să spui vorbele astea, pungașule?!

— Ești doar un pretins luptător la bileiuri. Adevăratele lupte sunt cu totul altceva. Vă cunosc prea bine și știu ce vă poate pielea, măscăiiciule!

— Asta-i casa mea! Sări tânărul disperat. Tu nu ești decât un hoț ia fel ca toți ceilalți…

— Bați câmpii și începi să mă scoți din sărite!

— Haideți să mergem în fața justiției!

— Te-arunc pe fereastră, dacă nu-ți ții gura! Asta-i singura lege și justiție pe care o cunosc.

— Dacă ești stăpânul casei, așa cum pretinzi, de ce ai stat ascuns în dulap?

— În casa mea sunt liber să fac ce-mi poftește inima. Dorm acolo unde-mi place…

— N-am mai auzit să doarmă cineva în dulapul de haine!

— Âsta-i locul meu preferat când vreau să fiu singur și nu trebuie să dau socoteală nimănui.

— Ești un pungaș! Se amestecă bărbatul hidos. Te

cunosc prea bine… Borfaș ordinar…

— Tacă-ți gura, măscărici de nimic!

— Hai să chemăm poliția și sm lăsăm să hotărască ea, le propuse tânărul, sătul, de ciorovăială.

— Nu-mi place poliția! Răspunse namila răspicat.

— Atunci, ești un pungaș, întocmai cum ți-a spus ucigașul ăsta!

— Ucigașul? Măscăriciul ăsta a omorât pe cineva?

— Privește! Acolo-i cadavrul victimei! ’

— Dar mă minunezi, măscăriciule! Ai realizat progrese, nu glumă! Se minună matahala, luându-l peste picior, după ce căută cu coada ochiului spre trupul neînsuflețit.

— Și unde mai pui că e vorba chiar de mamă-sa!

— Și-a ucis propria mamă? Asta-i o cinste pe care n-o meriți, măscăriciule! Cum de-ai avut parte de cinstea asta?

— Borfașule! Țipă bărbatul hidos exasperat. Mă scoți din sărite și mă tem să nu se producă un cutremur!

— Cutremur, zici? Este chiar leacul ce mi-a fost recomandat.

Între timp, tânăra se strecură încetișor în bucătărie, urmărită de ochii neliniștiți ai soțului. Se strădui sări’ acopere retragerea, adresându-se tuturor:.

— Am avea nevoie de un judecător imparțial. Omul ăsta pretinde a fi judcător și nu este în realitate decât un ucigaș. Celălalt are pretenția de a fi stăpânul casei, în vreme ce voi toți susțineți că nu-i decât un borfaș ordinar. Eu vă spun că apartamentul este al meu, în timp ce ei mă acuză că aș fi ucis-o pe biata femeie. Cum să ieșim din încurcătura asta? Nu văd altă soluție decât să chemăm poliția!

— Ideea ta este cât se poate de proastă. N-ar face decât să ne arunce pe foți în fundul unui puț adânc, răspunse namila fără să-l ia în serios.

— Ba cred că asta ar fi soluția cea mai simplă!… insistă tânărul.

— Odată cu venirea poliției încep fel de fel de

probleme… O să ne facă mai întâi un proces-v. Erbal lung și lat, fără cap și fără coadă. Pe urmă ne dă pe mâna procuraturii și-o să dureze ancheta zile și săptămâni în șir. Cine-i ucigașul?… Cine-i borfașul?… Cine-i păgubașul?… Apoi, ne trimit la tribunal și-o să cheltuim și cu acuzarea și cu apărarea până o să rămânem în sapă de lemn… și-o să ne amâne la nesfârșit… și n-o să au zim pronunțându-se sentința nici după ce-o coborî primul om pe suprafața lunii… Și, în timpul ăsta, apartamentul închis și sigilat va fi pradă gângăniilor și fantomelor… Nu uitați de lanțul ăsta nesfârșit…

— Dar asta ar fi totuși calea cea mai dreaptă!

— Iar eu știu o alta, care este cea mai simplă! Te năpustești asupra adversarului, îi dai un pumn zdravăn la plex și-l obligi să-ți recunoască dreptul. Pe urmă vă ridicați, vă strângeți mâinile și pleacă fiecare la treaba lui…

— Nu înțeleg de ce vă mai bateți capul când lucrurile erau deja rezolvate? Interveni dansatoarea, înaintând un pas.

— Hai s-o ascultăm, s-auzim și propunerea unei dansatoare, hohoti namila, luând-o peste picior.

— În primul rând, cred că nu mai este nevoie de cercetări, de vreme ce ucigașul a fost judecat și condamnat la moarte! Declară dansatoarea țanțoșă, fără să ia în seamă ironia.

— Murind, n-o să mai ridice pretenții asupra apartamen tului, adăugă fluierarul cu entuziasm.

— Și casa va rămâne proprietatea noastră, a tuturor. 1! Vom împărți între noi în mod egal, își continuă dansatoarea socotelile.

Matahala zâmbi pentru prima oară dar se împotrivi hotărât:

— Nu sunt de acord cu egalitatea!

— Iar eu o resping categoric! Grăi bărbatul hidos la fel de arogant.

— Se descurcă fiecare după puteri, hotărî namila.

— Fie!... încuviință și bărbatul hidos.

— Nu vreți să mă ascultați, dar eu vă repet că n-avem ni-i un motiv să ne certăm! Insistă dansatoarea.

Nimeni nu o lua în seamă. Banda se strânse în jurul barbutului hides, străduindu-se să-l. Convingă, în timp ce dansatoarea se retrase deoparte cu namila, Incereând să-l îmblânzească. Tânăra se întoarse pe neobservate lângă soțul ei și se lipi de el, streeurându-i ceva în buzunar. Apoi rămaseră cu ochii ațintiți asupra liotei care plănuia asasinarea lor și jefuirea casei. În câteva clipe, în aer se răspândi o mișcare ciudată. Văzduhul părea că năvălește în casă plin de șoapte și foșnete șuierate. Totul fu învăluit în vălătuci de fum. Un tro/.net turbat țâșni cu iuțeală neașteptată, izbind tâmplele celor din ceata uneltitorilor. Câțiva întoarseră capul neliniștiți spre holul ce ducea spre bucătărie, care dispăruse înecat în norii de fum, străbătuți de jerbe de scântei.

— Foc! Urlară mai multe glasuri îngrozite.

— Un incendiu la bucătărie!

Apartamentul este în primejdie!

Noi suntem în primejdie, în primul rând!

Totul e în primejdie!

Trebuie să-l stingem cu orice preț!

Se stârni o' agitație sălbatică, dar ea nu însemna nimic pe lângă larma din stradă. Se înălțau strigăte de pretutindeni. Soneria de la intrare țhâia încontinuu. Cineva bătea violent în ușă. Unelti lorii aleargara spre antreul din fața bucală; iei, dar namila își aminti brusc de tânăr și se întoarse, nâpustindu-se cu furie asupra lui.

— Oricum n-o să scapi cu viață!...

Tânărul scoase pe neașteptat un cuțit din buzunar și i-l împilată în inimă. Namila se prăbuși fără a avea timp să-și dea seama ce se petrece. Bărbatul hidos surprinse încleștarea și sari asupra tânărului, strigând din răsputeri:

— Trădare! Trădare!

Într-o clipă îl doborî la podea și puse genunchii pe pipetul lui. Cu mișcări iuți, tânăra soție scoase un al doilea cuțit din buzunarul jachetei și-l înfipse cu toată puterea în beregata omului hidos.

Kvenimentele se succedară eu iuțeala fulgerului. Ușa de ia. Intrare fu în cele din urmă forțată și năvăli înăuntru un puhoi de bărbați. Se auzi clopotul pompierilor și sirena salvării. Forțele de rezistență se angajară într-o încleștare cumplită eu forțele perfidiei, printre limbile flăcărilor și jeturile de apă, împrăștiind bucăți disparate de mobilier și fâșii de covoare zdrențuite.

.

Seara își așternu li oiștea și întunericul peste întregul cartier, Musafirii nepoftiți părăsiseră apartamentul cave cum putuse, lăsându-n urmă un amestec haotic de mobile sfărimnte, aparate și geamuri sparte și fâșii de lenjerie. Tinerii soți se așezară pe scheletul unei canapele, sub lustra din salon, din care un singur, bec stingher împrăștia cu zgârcenie o rază palidă de lumină. Nu scăpaseră nici chipurile lor de vânătăi și umflături, iar veșmintele sfâșiate și pline de funingine arătau jalnic. Un vira în jur deznădăjduiți, apoi izbucniră într-un râs nervos din care nu se mai puteau opri; spaima și oboseala acumulate peste zi făcuseră nervii încordați să cedeze. IV lângă deznădejdea din sufletele lor începea să se strecoare un sentiment vag de ușurare.

— Ara pierdut totul, șopti el cu glas istovit…

Am scăpat printr-o minune, murmură ea, bălându I cu duioșie pe umăr.

Î.ntr adevăr, am. Scăoal printr-o minune, bombăni solul.

Imediat însă, fața i se însenină, eliberându-se parcă de orice regret și-i spuse cu o bucurie neașteptată:

— Dar n-am pierdut nimic care să nu poată fi recuperat…

Din vei umili *f. Wna de' mierr,* 1971*)*

1

„Stăpâne El-Akram, suntem la ușa ta!” strigă un glas tărăgănat.

„Allah!… Allah!… Allah!…” repetară adepții în cor.

Privea scena cu ochii măriți prin mica deschizătură din fereastra salonului. Admira fericit cortegiul aderenților frăției pe care o conducea. Declamau și băteau din palme în ritmul fluierului și al tamburinelor, adunați sub câteva steaguri pe care le fluturau în văzduh. Se îngrămădiră în fața mausoleului și în fața casei celei mari până ce umplură ulița. Adierile călduțe, încărcate cu amestecul greu* al aromelor de *fuli*, iasomie, *hirtna* și garoafe, se strecurau din grădina luxuriantă. Purta un costum negru, elegant, iar pe cap un turban înalt. Rămase pironit locului, urmărind scena cu atenție și ascultând cu încordare.

„Stăpâne El-Akram, suntem la ușa ta!”

„Allah!… Allah!… Allah!…”

Brusc, larma fu întreruptă de un glas tunător, care ceru Bă se facă liniște și porni să rostească grav:

. „Bucură-te, popor al Egiptului! Bucură-te, țară a Egiptului! El-Akram te-a ales să fii adăpost și reședință pentru el și pentru urmașii lui. Bucură-te pentru ziua în care s-a îndreptat spre tine, venind dinspre soare-răsare! A venit spre tine, străbătând pustiurile pe jos și împrietenindu-se cu sălbăticiunile, străpungând munții, plutind pe fața apei, făcind să țâșnească izvoare din piatră seacă. Și s-a ivit în preafericitul Cairo-întocmai ca luna plină. A colindat prin ținuturi îndepărtate înainte de a poposi în acest pământ binecuvintat, unde se află moscheea și mausoleul lui. Bucură-te, țară a Egiptului! Bucură-te și tu, uliță a noastră, care porți numele lui El-Akram – preafericită reședință a adepților și urmașilor lui! Au trecut veacuri de când în acest loc a răsărit o lumină ce continuă și azi să atragă fluturii care caută calea cea dreaptă și adevărată, lăsând în urma ei moscheea și casa cea mare. Casa cea mare – centrul spiritului, al luminii și călăuzirii – în jurul căreia se rotesc aștrii frăției

ElAkramiyyadin Siria, Irak, Liban, Palestina, Peninsula Arabă, India, Persia, Tunisia, Algeria, Maroc și Tripolitania. Ție ne închinăm, stăpâne El-Akram, și ție îți aducem slavă și mărire, căci după ce ai colindat toate ținuturile pământuluî, ai ales drept sălaș tocmai această țară, acest oraș,acest cartier, această uliță și această casă! Ție ne închinăm și ție îți aducem slavă și mărire, făcătorule de minuni! Și ție ne închinăm și-ți aducem slavă și mărire, stăpâne Malimud ElAkram, ultimul dintre urmașii lui!”

Din nou răsunară aclamații. Apoi declamatorul îngână cu același glas tărăgănat: „Stăpâne El-Akram, suntem la ușa ta!”, iar adepții răspunseră în cor: „Allah!… Allah!… Allah! …”

Se îndepărtă încet de la fereastră. Avea fața smeadă, prelungă și purta o barbă neagră, tunsă scurt. Se întoase spre un șeih, care părea să aibă în jur de șaizeci de ani, așezat sub candelabrul greu de bronz cu forma unui minaret’ din mijlocul plafonului înalt al salonului. Se uită fix în ochii lui, iar șehiul îi întâmpină privirea cu smerenie, murmurând:

— Ție ne închinăm și ție îți aducem slavă și mărire, stă-. Pâne Mahmud el-Akram!…

— Bună să-ți fie ziua, seih Ammar! Bombăni, zâmbind.

Se îndreptăspre o canapea turcească, acoperită cu un covor de Șiraz, așezată lângă ușa ce dădea în selamlâc. Se așează și-l invită și pe șeih să ia loc. Adierile parfumate ale verii continuau să se reverse în valuri, după ce soarele dispăruse în spatele duzilor, unde-și clădiseră cuiburile nenumărate vrăbii.

— Cine s-ar mai putea îndoi de influența pe care-o avem după ce-a văzut și-a auzit mulțimea adunată în fața casei? Începu discuția șeih Mahmud.

— Lumea e cu noi! Întări șeih Ammar entuziasmat.

— Dar ce s-a întâmplat în cartierul nostru? Întrebă apoi, clătinând din cap puțin mâhnit.

— Fleacuri! Un nor de vară ce se destramă’cit ai clipi!.

Joacă de copii!…

— Nu pari prea convins de ce spui, șeih Am.în.ar… A mai defăimat cineva frăția noastră până acum?

— E o generație nouă și ciudată care se lasă tirită d” caleașca diavolului…

Am auzit că iau în derâdere frăția noastră și pe adepții ei… zise Mahmud el-Akram, încruntându-se. Ba încă far glume chiar și pe socoteala mea prin cafenele, fără pic de rușine…

Boala acestor vremuri! Nu știu ce se petrece cu generația asta!… Nu mai au niciun respect pentru cele sfinte… Dar vă asigur că-i doar o joacă de copii…

Adepții noștri nu i-au auzii?

— Ba da, stăpâne!

— Și ce-au făcut?

L-au sfătuit să se potolească. De câte va ori s-au arătat destul de mânioși, dar n-au uitat nicio clipă că locuitorii cartierului nostru sunt o singură familie…

Dacă n-ar fi fost frăția Fl-Akramiyya, n-ar fi auzit nimeni de cartierul ăsta!… bolborosi Mahmud el-Akram, fier bind furios.

Adevăr grăiești, stupine! Într-o zi am simțit și eu că-mi ies din fire și n-a lipsit mult să…

Adepții frăției noastre nu fac uz de violență, îl întrerupse celălall.

Dar are și răbdarea un sfârșit, stăpâne!

Mă rog lui Allah să ne ajute ca să ne păstrăm cumpătul.

Își ridică ochii spre ceasul cel mare, fixat în mijlocul peretelui și-l întrebă cu voce scăzută:

— Când urmează să vină?

— Trebuie să fie în drum spre noi.

Nu există printre ei vreun lider, un instigator sau ceva de felul ăsta?

— N-au niciun fel de organizație și nicio conducere, dar există un tânăr care-i întrece pe toți cu nerușinarea lui. Se numește Ali Awis.

— Ali Awis? Întrebă șeih Mahmud pe gloduri, iogustându și ochii. Cred că numele mi-e cunoscut. Cel puțin numele de familie…

— E băiatul răposatului Awis, birjarul…

— Fratele învățătoarei? Întrebă surprins, îndreptindu-se brusc de spate.

Da! Fratele învățătoarei Zaynab Awis…

Șeih Mahmud coborî privirile spre pantofii negri, lustruiți, fără să mai scoată o vorbă.

Cred că nu e deloc bine ca porțile școlilor să se deschidă pentru toată gloata… continuă șeih Ammar.

Vasăzică o fratele învățătoarei Zaynab Awis?! Bombăni șeih Mahmud, ca și cum ar fi vorbit singur.

Părăsește în fiecare dimineață casa cea veche, unde era pe vremuri stația de trăsuri, și pornește spre Universitate.

— Se spune că sora lui și-a croit drum cu o voință de fier..

Da, așa e… Dar a rămas fală bătrână. F o biată învățătoare cu un salariu de nimic. În vizuinile astea se adună dușmănia și ura, stăpâne… își amăgesc sufletele negre eu ironii și glume ofensatoare…

Mai bine chemai un alt tânăr…

Dar ăsta are limba cea mai blestemată!

Ciudat, căci tală-său s-a numărat printre adepții lui El-Akram… Și-avea o purtare frumoasă, chiar dacă era umil și sărac.

Le-am cerut să-și aleagă o delegație pentru întâlnirea cu stăpânul nostru și tocmai el s-a arătat a fi cel mai îndrăzneț Unii au refuzat, alții s-au codit… Cred că el o să fie cel mai îndârjit din grupul pe care o să-l primești…

— Avangarda păcătoșilor, vrei să zici…

— Cartierul nostru n-a cunoscut așa ceva până acum, își dădu șeih Ammar cu părerea, după ce oftă adânc

— Ce să-i faci? E vremea răzmeriților și a nerușinării…

— Am impresia că universitățile astea ale noastre sunt niște forturi străine care atițiă și dezbină…

Șeili Mahmud îl fulgeră cu o privire posomorâtă care-l făcu să bată în retragere sfios.

— Cu excepția celor pe care-i călăuzește și-i apără Allah… se grăbi să se corecteze șeih Ammar.

— Allah să fie îndurător cu tata!…

.

— Ți-am adus dascăli aleși, dar tu vrei neapărat să intri în școlile acestei lumi…

— Nu-i nicio nenorocire, tată…

— Toate științele sunt de la Allah…

— Slavă lui!

— Dar învățătura stă în *gihad…* De el depinde soarta ordinului nostru…

— Am înțeles și-ți dau ascultare, tată…

— Așa se și cuvine… Ca să fii un succesor potrivit.

— Așa-i, tată…

— Științele acestei lumi au toate un capăt, pe când *gihad*-ul ordinului este fără sfârșit…

¥

— Allah să fie îndurător cu tatăl tău! Rupse șeih Ammar tăcerea adâncă.

— Să fie îndurător cu noi toți!

Ritualul declamării urmat de refrenul monoton al adepților nu se oprise o clipă, dar glasurile se auzeau acum ceva mai slab, ca și cum ar fi venit de undeva de departe.

— Ce amintiri ciudate! Continuă șeih Mahmud cu tristețe, după ce se reculese. Gândva am auzit de numele atrăgătoare ale lui Arhimede și Newton, am aflat lucruri ciudate despre moleculă și despre mișcare, dar nu-mi puteam închipui atunci că toate astea se vor îndrepta împotriva noastră și ne vor urmări cu violența timpului.

În ușă se ivi un servitor, anunțând sosirea celor așteptați. Șeih Mahmud făcu semn să fie lăsat singur. Înainte de a ieși din salon, șeih Ammar aprinse candelabrul. Imediat intră un grup de tineri – zece la

număr – care nu păreau să fi împlinit nici douăzeci de ani. Erau îmbrăcați în pantaloni și bluze cu mâneci scurte, arătând destul de uzate. Șeihul se ridică pentru a-și întâmpina musafirii care-l salutară într-o manieră destul de modernă; nu agrea și nu era obișnuit cu așa ceva. Le întinse mina, așteptând să-i fie sărutată, dar tinerii nu făcură decât să i-o strângă respectuos. Se prezentară unul după altul. Toți erau studenți la Universitate – îndeosebi la Litere – cu excepția unuia dintre ei, care era la Facultatea de inginerie, și a lui Ali Awis, care era la Facultatea de științe. Îl cercetă cu o privire pătrunzătoare, pe cât îi îngădui prezentarea sumară. Îi atraseră atenția trăsăturile tânărului ce nu-i erau deloc străine-ca o melodie yeche auzită din nou, după ce fusese demult uitată – și niște ochi ce-i răscoliră sufletul cu o forță uluitoare. Își explică sentimentele prin mânia ce-l copleșise și ceru în gând ajutorul lui Allah împotriva satanei. O făcu mai degrabă din pricina tulburării ce pusese stăpânire pe el.

— Bine-ați venit! Rosti, zâmbind în silă.

— Vă mulțumim, Eminență! Răspunseră câteva glasuri.

— Nu vă mirați de invitația mea! Începu, ezitând, petrecându-și privirea peste chipurile palide. Casa asta este deschisă tuturor locuitorilor cartierului nostru. Altfel spus, este casa tuturor.

— E un prilej deosebit și un dar binecuvântat! Îngăimă un glas timid.

Băgă de seamă că ceilalți cercetau cu ochi curioși salonul, în vreme ce glasul timid se încumetase să rostească formula de curtoazie, și sesiză surprins nepotrivirea dintre înfățișarea lor ponosită și splendoarea pereților împodobiți cu covoare scumpe și arabescuri decorative, cu tavanul imaculat și înalt, din mijlocul căruia atârna candelabrul de bronz, și delicatele felinare anadlusiene din colțuri. Păreau niște insecte firave ce se pierdeau în plușul bogat și moale al eovoarelor.

Misiunea noastră pe lumea aceasta este să fim smeriți în

fața lui Allah și să-i iubim pe semenii, noștri! începu șerbul solemn.

E nemaipomenit să auzim niște vorbe ca astea… murmură unul dintre tineri.

Și ducă dialogul între oaneni este ulii în orice împrejurări, pj este cu atât mai necesar atunci când între ei apar motive de neînțelegere.

A probară vorbele lui, pleeindu-și capeteledescoperite.

Mic-mi place să intru direct în subiect, buri prea multă vorbă, continuă el. Și pe urmă să las discuția să meargă de la sine.

Privi la ei cercetător. Aștepta să i se răspundă, dar văzu că nimeni nu se grăbește să spună nimic. Continuă cu o voce puțin iritată.

Mi-a ajuns la urechi, domnilor, că ne-a ți ponegri și ne-a ți lua în râs. Oare așa să fie?!

(. Red că se exagerează… încercă cineva să-i explice.

Adică vreți să tăgăduiți:1

Poale că am glumit mai mult decât s-ar fi cuvenit, răspunse un alt glas.

Dacă una ca asta ne-ar fi venit, din afara cartierului nostru, nu i-aș fi dat nici u atenție. Ba chiar dacă ar fi venit, din cartierul nusiru. Iul n-aș fi luat-o prea mult în seamă sau aș li primit totul cu rabdaro și îngăduință. Numai că unu dintre discipolii noștri s-au gin di t la un moment dat să apere lucrurile sfinte și asta vă mărturisesc sincer m-a îndurerat profund, căci prima noastră îndatorire este să-i iubim pe semeni, nu să-i atacăm, mai ales când e vorba de copiii noștri. Așa incit am decis să vă invit ca să clarificăm toate lucrurile și să cooperăm pentru ca înțelepciunea și rațiunea sa fie arbitru între noi.

O atitudine lăudabilă, demnă de Eminenta Voastră, se grăbi să aprobe un glas.

Își petrecu din nou privirile peste chipurile lor.

— Nu știți ce înseamnă El-Akram și ordinul lui pentru cartierul nostru?

Rămaseră pentru scurtă vreme descumpăniți, dar nimeni nu scoase un cuvânt.

Adevărul este că noi avem numai intenții bune, chiar dacă glumim în gura mare, răspunse vii Awis. Iar dacă vreți să ne cunoașteți așa cum sân tem în realitate, atunci aflați că studiem la Facultatea de științe și că iubim adevărul mai mult deci! Orice altceva pe lumea asta. Nu putem decât. Sg ne exprimăm regretul, dacă v-am deranjat cu ceva.

Ea auzul vocii tânărului Awis, îl cupfrinse din nou tulburarea, reușind cu greu să se stăpânească. Îi răspunse tăios:

Pe noi nu ne poate deranja și nu ne sperie nimic. Nici chiar moartea. Și noi căutăm tot adevărul din totdeauna ș* asta vom la.ce mereu…

Poate că există totuși o deosebire în ce privește pun* tul nostru de vedere, îl întrerupse Ali Awis.

Nu v-a cerul nimeni să intrați în frăția noastră.

Părerile care se bat cap în cap nu pot să conviețuiască în pace, domnule…

— Nu știți că dacă n-ar fi fost El-Akram și ordinul El Akramiyya, nimeni n-ar fi pomenit vreodată de cartierul vostru și locuitorii lui n-ar fi putut nădăjdui la nimic.” întrebă șeihul, aprinzându-se.

I.urnea se schimbă fără încetare, în mod inevitabil, stă pine „răspunse Ali Awis categoric.

Dar adevărurile rămân. Ele slut veșnice.

Schimbarea este singurul lucru veșnic, slapâne!

Schimbarea?

Da, da! Schimbările care se produc în fiecare zi, în fiecare ceas, în fiecare clipă…

Am impresia că. Te lași amăgit de niște aparențe înșelătoare…

— Iertare, domnule, dar aparența înșelătoare nu poate fi decât inerția și stagnarea.

— Nu-i vremea acum să discutăm despre aparență și

despre esență, căci s-ar putea ca discuția să dureze toată viața… i-o reteză șeihul, forțând un zâmbet pentru a-și ascunde enervarea. Un singur lucru este clar: voi nu aveți încredere în ordinul nostru!

Pentru câteva clipe domni o liniște încordată.

— Tăcerea e un răspuns! Urmă șeihul. Credeți într-un alt ordin?

— Noi ne-am ales altă cale în viață, care nu are nimic comun cu ordinele! Răspunse cineva.

— Un asemenea răspuns nu poate decât să mă îndurereze. Și ce-i puteți reproșa, mă rog, ordinului nostru?

— Aveți tăria sufletească să ne ascultați, dacă vom fi sinceri și vă vom spune totul deschis? Îl întrebă Ali Awis.

— Am o tărie sufitească și morală cu mult mai mare decât vă închipuiți.

— Viața în cartierul nostru este o încercare dureroasă… grăi cineva.

— Este un pustiu înspăimântător, înțesat de minciuni… întregi altcineva.

— Adepții dumneavoastră de rând – și ei reprezintă marea majoritate – sunt desculți și umili…

— Ei sunt mulțumiți cu ceea ce au și mulțumirea sufletească nu poate fi înțeleasă de cei ce n-o au, se grăbi șeihul să-l întrerupă.

— În loc de hrană au mulțumire sufletească. Dacă n-ar avea-o nici pe-asta, ar muri de foame. Dar nu încape nicio îndoială că rămân nedumeriți când trec prin fața acestei case somptuoase și pline de belșug…

— Este casa părinților și strămoșilor mei! Izbucni șeihul indignat pentru prima oară. A fost înălțată de primul conducător al Ordinului nostru.

— A fost înălțată cu banii adepților ordinului, ca și celelalte imobile impunătoare din centrul orașului, îl înfruntă tânărul cu o îndrăzneală nebună.

Șeihul se ridică, străduindu-să să-și păstreze calmul.

Inaintă câțiva pași spre ușa ce dădea în grădină, ca și cum ar fi vrut să se răcorească.

— Blestemate să fie ura și pizma!

— Ele sunt combustibilul flăcării din care naște adevărul, atunci când se produce dezechilibrul, murmură tânărul, nesfiindu-se să ironizeze pretențiille șeihului.

— Pentru noi numai iubirea trebuie să fie combsutibil, bolborosi șeihul mustrător.

— Asta, domnule, numai pentru că nu cunoșțeți ce-i foamea, ce-i truda sau spaima da samavolnicie.

— Vasăzică, asta-i problema? Bombăni șeihul, întorcându-se spre ei și sfredelindu-i cu priviri dușmănoase.

— Problema?!

— Aveți nevoie de bani?

— Dsigur! Într-un sens, toți avem! Dar asta nu înseamnă că vom accepta vreodată să fim mituiți…

— Atunci ce vreți? Vorbiți deschis, așa cum ați promis! ’— Nu avem nimic în minte, în afară de plângerile pe care le-ați auzit… răspunse un tânăr.

— Uneori ne place să cerem ceea ce nu există, întregi altul.

— Vorbele voastre mi se par a fi o denaturare a realității. Simt în ele un iz de anarhism… mârâi șeihul înăbușit.

— Numele n-au importanță și nici nu ne sperie, zise Ali Awis liniștit.

— Poate că vă bate gândul să încercați și să ucideți?!

— Să ucidem?!

— Da, da! Ați început cu ironiile și-o să ajungeți în final la asasinat…

— Vă înșelați amarnic! Noi nu ne gândim decât la progres.

— Băiete* să știi că și eu am terminat Universitatea!

— Știm prea bine lucrul ăsta, domnule!

— Atunci, haideți să stăm de vorbă ca niște colegi,

încercă el să-i îmbie, așezându-se din nou.

— Este o mare cinste pentru noi, domnule!

— Sinteii în floarea tinereții, începu șeihul, perind să-și recapete calmul. Veți avea nenumărate posibilități să învățați din viață, din cărți și de la timp. Orice greșeală pe care-o veți întâlni, sa știți că-i reparabilă. De aceea nici nu mă sperie prea tare faptul că nu credeți în nimic…

— Nu credem în nimic?! Dar noi n-am spus asta!

Atunci credeți în ceva?

Cine muncește, trebuie să creadă…

Mulți muncesc ca niște mașini…

Noi muncim cu un entuziasm sincer.

Poate că e vorba de vreo dorință arzătoare?

Na merită știința să credem în ea, stăpâne? Întrebă Ah Avvis, clătinând din cap nemulțumit.

Pa oferă cunoștințe foarte folositoare… Și mie îmi place foarte. Mult să citesc…

«Și ce spuneți despre știință?

Este una din porțile către credință.

Și despre capacitatea ei de a schimba lumea, ce spuneți

Kste și mult bine și mult rău în asta.

Noi credem că este numai bine! Răul provine numai ia niște orânduieli sociale strâmbe.

Și ce-l poate orienta pe om spre bine?

Numai o conștiință înaltă într-o societate dreaptă.

Nu există nicio altă credință adevărată în afară de icdința în Allah și niciun bine adevărat în afara binelui viu și de calea lui. Declară șeihul plin de solemnitate.

Se așternu liniștea și din grădină ajunse până la ei foșnet ul frunzelor, în vreme ce mai de departe răzbatea zvon ie larma și râsete. Șeihul își petrecu în tăcere privirea peste hi puri le lor. Nu-l putu evita nici pe Ali Avvis.

S-ar putea sa credeți în om, reluă șeihul firul discuție, Astăzi se vorbește mult despre asta.’ Dar credința în om nu are nicio valoare fără credința în eroism.

M

— Niciun lucru nu are valoare fără eroisti. Bate ani cineva.

— Ce garanție are eroismul care presupune abnegate și sacrificarea averii fără o credință deplină în Allah?

— Există destui credincioși care nu fac niciun act de eroism după cum și reversul este valabil.

— Și pe ce se întemeiază faptele lor de eroism?

— Pe încrederea în sine și în lumea lor!

— Nu-i de-ajuns doar atât!

— Pe educația rațională!

— Nici asta n-ajunge!

— S-ar putea să recurgem și în cazul ăsta la pilule, așa cum o facem ca să ne apărăm de boli.

— Foarte interesant! Pilule pentru abnegație… pilot pentru curaj… pilule pentru securitate… și tot așa. Bombăni șeihul nemulțumit, râzârid în silă.

Nu ne ironizați, domnule, protestă Ali Avvis jignit. I idee vedem în jurul nostru nu face dec-it să stirnească tristeți și indignare. Ne-am săturat de toate și dorim ca totul sa se schimbe. Am moștenit această lume de la părinți și de la Strămoși care poate că au fost înțelepți cândva, dar ea ni) și mai potrivește cu timpul nostru.

Hui pare rău pentru părinți și strămoși, mormăi șeihul de-a dreptul furios.

Ar fi mai drept să plângeți de mila noastră.

Acum înțeleg de ce vă bateți joc de ordinul nostru v de adepții lui… murmură șeihul dus pe gânduri.

Dumneavoastră, stăpâne, sunteți un om cult. Afirma cu seriozitate unul dintre tineri. Nu întâmplător purtați costum împreună cu turbanul. \ți putea sa aduceți mult bim cartierului nostru.

Și cam ce-aș putea să fac. De pildă?

Sunteți destul de mleligenl cu sa le și ți pe toate.

Dar dă-mi un exemplu, fiule!…

Să sfi. Șiați, de pildă, vălul de minciuni care, plutește peste cartierul nostru, preciza Mi \wis.

— Minciuni?! Ce fel de minciuni?

— Ipocrizia celor care propovăduiesc ascetismul în vreme ce acumulează de zor imobile uriașe…

— Sau încurajarea superstițiilor, adăugă altcineva.

— La ce supestiții vă referiți?

— Iertați-ne că vorbim atât de deschis, interveni din nou Ali Awis, dar am ajuns să urâm de moarte minciuna.

— Dar vă rog să continuați cu aceeași sinceritate!

— De altfel, noi suntem convinși că nimic nu vă este necunoscut…

Urmă o tăcere apăsătoare, care se prelungi stânjenitor. Părea că nimeni n-are curajul s-o rupă. Șeihul făcu eforturi uriașe ca să-și ascundă tulburarea.

— Iată că am făcut, în sfârșit, cunoștință, conchise el după un răstimp, ridicându-se. Și asta numai gratie dialogului, așa cum vă spuneam la început…

— V-am ruga să ne iertați, dacă am îndrăznit să spunem lucrurilor pe nume, se scuză cineva din grup.

— Allah să ne ierte pe toți!… îngăimă șeihul posomorât.

Le întinse mina pe rând și tinerii părăsiră salonul unul după altul. Când rămase singur, se întunecă la chip și porni să se plimbe agitat încoace și încolo. Nici nu băgă de seamă când se ivi șeih Ammar dinaintea lui.

— Așa stau lucrurile! Întocmai cum mi-ai spus! Ba chiar mai rău!

— Nu v-am spus că diavolul a pus stăpânire pe sufletele lor, stăpâne?

— Iar ei vor să pună stăpânire pe averile și buiurile noastre să ne lipsească de orice influență și să ne distrugă valorile…

— Și nenorocirea cea mai mare este că ei se înmulțesc și erezia se întinde, cuprinzând sufletele slabe.

— Iar fiul birjarului este ca o rachetă care spulberă totul în calea ei…

— Nu v-am spus că are limba cea mai otrăvită?

— E mult mai rău decât îți închipui…

Se așeză leneș pe divanul larg, privind spre grădină cu ochii pe jumătate închiși. Își puse turbanul alături, descoperindu-și părul negru și bogat, aranjat cu grijă, fără niciun fir argintiu. Din uliță ajungeau până la el glasurile tărăgănate ale vânzătorilor, care-și lăudau marfa. Frunzele de dud, de *hinna* și de viță străluceau sub potopul de raze blânde. Foșnetul ușor al unor veșminte îl trezi din visare. Se întoarse și privirea îi căzu asupra slujnicei, o negresă aplecată de bătrânețe, care-l căuta insistent cu ochii stinși fără să-l vadă.

— *Umm* Hani!… o strigă el cu blândețe.

— O femeie vrea să vă vadă, stăpâne, șopti ea, îndreptându-și fața scofilcită în direcția de unde venise glasul.

Apăru imediat o femeie între două vârste, cu pielea smeadă și netedă, cu ochi negri, scăpărători, cu o privire severă, în care se citea tristețea. Își puse repede turbanul și sări în picioare ca împins de un resort, stăpânindu-și cu greu tulburarea.

— Zaynab! Exclamă surprins. Bine-ai venit! Poftim!

Îi întinse mâna și i-o prinse după o ușoară șovăire, dar chipul ei nu exprima nimic.

— Ce mai faci? Bine-ai venit! Poftim! Ia loc!

2

— Suntem un neam de oameni care nu au un alt țel în afara iubirii, murmură șeih Mahmud, zâmbind perfid.

— Acum știu ce am de făcut, stăpâne!… îl asigură șeih Ammar, zâmbind și el.

— Allah să te ajute!

— Voi face tot ce-mi impune iubirea… Iubirea pentru tot ce avem sfânt… iubirea pentru aderenții și credincioșii noștri cinstiți și adevărați…

Se priviră îndelung, în tăcere.

— Și ce-avem de făcut, stăpâne?

Se așeză înir-tm fotoliu de lângă divan, în timp ce el rati ase mai departeîn pieiore, privind-o uimit, ca și cum nu

putea să-și creadă ochilor.

Nu te-am văzut do-al Ha vreme! De foarte mută vreme! Dar ți-am urmărit evoluția și te-am admirat…

Adu-mi-l pe fratele meu înapoi! Zise ea eu un glas tăios-, concentrându-se brusc asupra scopului pentru care venise.

— Dar ce-i cu fratele tău? Întrebă el, fixând-o cu ochii măriți. M-am îutâlnit cu el și cu câțiva colegi acum câteva zile chiar aici, în salonul ăsta…

Rămase indiferentă la explicațiile lui, ca și când n-ar fi auzit nimic.

— I-am invitat pe tineri, fiindcă nvi-au ajuns la urechi niște lucruri ciudate despre ei. Fără îndoială că ai auzit și Ui și știi despre ce este vorba. Am discutat îndelung. Am fost destul de îngăduitor și generos. Și n-am pregetat să i povățuiesc și să le explic ce e bine și ce erau.

Adu-mi-l înapoi, te rog! Insistă ea fără sădea nicio d. Enție vorbelor lui.

Nu pricep ce vrei să zici!

Ba pricepi foarte bine ce vreau să zic Crede-mă!…

Astăzi de dimineață au fost arestați toți… se hotărî a în cele din urmă să vorbească.

Acum aflu lucrul ăsta!… Dar eu tot nu pricep ce vrei să zici…

De aceea m-am văzut silită să-ți fac vizita asta, con urmă fără să ia în seamă vorbele lui.

Adevărul este că în clipa în ere te-am văzul am uitat totul.

Păcatele și greșelile noi le împing pe cele vechi în zona uitării…

Ciudat! Protestă el. Separe că ai o părere îngrozitoare despre mine.

I ti tomna i!

Fxagerezi mai mult decât. S ar cuveni am

Adu-mi--I înapoi pe fratele meu ’

Ce acuzație li s-a adus?

Convingerea mea este că slut nevinovații

Dacă este nevinovat, se va întoarce acasă fără să fie nevoie de nicio intervenție…

Nu-ț-i cer să intervii pentru el, ci doar să-fi repari greșeala…

Scoale-ți aceste bănuieli din cap! Instilă el, înerun1 îridu-se.

Nu-i vorba de nicio bănuială! Ksf-e vorba de o convingere!

— Allah să te ierte!

El îi iartă numai pe cei slabi, pe cei umiliți și înșelați, pe cei lipsiți de ajutor, dar nu-i iartă pe cei răi și fățarnice

Crede-mă!…

Nu pot să le cred! Îl întrerupse ea.

Nu sini amestecat în niciun fel în ce i s-a iutâmplat fratelui tău…

— Tu i-ai denunțat, sau unul dintre oamenii tăi, la îndemnul tău.

N-a fost nevoie să-i denunțe nimeni, continuă el să s* dezvinovățească, clătinând din cap cu regret. Clasul și nsciele lor s-au auzii pretutindeni, răspândind idei subversive.

N-au spus și u nu făcut nimic primejdios, ilar lucrurile au luat cu totul altă intosătură după întâlnirea de aici..

— Ce vrei să spui?

Vise tinerești cartnu-i amenință în niciun fel pe cei nevinovați, dar s-a cutremurat pământul când a fost vorba de șeful ordinului…

Nu-i adevărat! Nenorocirea e alfa ei nu cred în Allah și nu cred în nimic…

Dar dumneata crezi în Allah?

Vorbește eu teamă de Allah!

Și oare slid dovezile credinței dumitale?

—” Nu judeca un om pe care nu l-ai mai văzut de atâta amar de vreme!

— Mulți – chiar și dintre adepții ordinului – cunosc adevărul despre dumneata…

— Nu vorbi despre oamenii care-mi sunt credincioși!…

— Toți sunt împinși de nevoi și de interes…

— Să știi că nu pot fi îngăduitor la nesfârșit.

— Nu te-a deranjat erezia, de care-l acuzi, cât referirea la imobileleimpunătoare din centrul orașului…

— Allah să te ierte pentru părerea proastă ce-o ai despre mine!

— Adu-mi-l înapoi pe fatele meu! Începu să-l implore din nou.

— Nu pot să mă amestec în astfel de chestiuni.

— De vreme ce-ai putut să-l trimiți la închisoare, înseamnă că poți să-l și scoți de-acolo.

Șeihul se așează pe divan, zâmbi și începu o predică pe ton mustrător:

— Allah să te ierte! Cred că măsurile luate nu urmăresc decât să-i sperie puțin. Pentru tine am să încerc să fac tot ce pot, dar nu sunt sigur de rezultat. Te rog să nu ai o părere atât de proastă despre mine. Acuzația ta este insuportabilă și nu se potrivește deloc cu poziția mea, nici în frăție, nici în cartier. Să știi că i-am oprit întotdeauna pe adepții ordinului să apere cu adevărat principiile noastre sfinte… Am preferat iubirea și pacea…

— Nu sunt în stare să te cred. Sunt prea multe motivele care mă determină să am o părere atât de urâtă despre dumneata… î ntotdeauna și în veci de veci. Dar nu mi-am închipuit că mă vei urmări cu nenorocirile generație după generație!

— Sunt cu totul nevinovat și mă acuzi pe nedrept!…

— Eu îmi ascult inima. Ea este cea mai bună călăuză.

— Atunci, crgde-mă!

— Nu! Te rog să-mi aduci fratele înapoi!

— Ți-am promis că mă voi strădui.

— Mai devreme sau mai târziu, familiile celor arestați vor afla eine-i vinovat de lucrul ăsta.

— Este o generație de diavoli blestemați! S-au lăsat is-* pitiți de satana și niciun om cu scaun la cap nu va îngădui

ce fac și ce vor ei.

— Sunt mai buni decât îți închipui.

— Asta-i părerea ta?

— Nu fac decât să dorească binele din adâncul sufletelor.

— Fratele tău ți-a vorbit vreodată despre ideile și părerile lor?

— Cunosc foarte bine visurile lor.

— Ce dezamăgire! M-am gândit. Să apelez la tine ca să-l ajuți să se schimbe.

— Să știi că i-am. Făcut o educație bună.

— Atunci cum de nutrește numai ură și pizmă și se agață de lucrurile cele mai neînsemnate din viața asta?!

— Cele mai neînsemnate lucruri, zici?

— Da, mă refer la aparența înșelătoare a banilor și averilor și la poftele care decurg de aici.

— Îndrăzneala și ipocrizia dumitale întrece orice închipuire! Izbucni indignată, oftind cu disperare.

Urmară clipe de tăcere grea. Privirea lui plutea peste grădină. Îl inundă o tulburare neașteptată.

— Ce amintiri ciudate! Se trezi vorbind singur. Simt o adiere parfumată. Parcă s-ar ridica din grădină, purtând cu ea mireasma unui trup ce nu mi-e deloc necunoscută, răvășind imagini ascunse în inima timpului, stârnind o dorință aprinsă, umbrită de nostalgie și mâhnire.

— Nu înțeleg ce vrei să spui…

— Ești la fel de frumoasă cum te-am știut dintotdeauna… murmură el, privind-o insistent.

— Cred că nu ești în toate mințile! Îi răspunse tăios.

— Mai bine te-ai gândi la acel trecut’frumos, decât să trimiți mereu săgeți ucigătoare.

— Ești satana în carne și oase!

— Tu nu ești în stave sa înțelegi durerile și suferințele noastre, ale color din frăție, îngăimă el, neștiind ce să mai Spună.

• — Așa o fi! Dar le cunosc prea bine fățărnicia…

Inima este un izvor din care se revarsă *o* magmă de metale prețioase și otrăvitoare, în care bucuria e frate geamăn cu durerea și tristețea… continuă el să-și depene gândurile, lăsându-se stăpânit de amintiri tulburătoare.

• Ai început să bați câmpii…

Înverșunarea c-u care-i răspunse îl trezi brusc la realitate. Zâmbi trist și umilit.

Sper să reușesc să-i aduc pe toți iiiapoi acasă…

Iar cu sper să nu fiu nevoită să vin a doua oară în casa asta…

Cred că ai putea face și tu ceva ca să ferești cartierul nostru de nenorocirile unui conflict, care jiu e departe de a deveni sângeros…

/ Iar eu cred că mai degrabă dumneata ai putea face lucrul ăsta…

I îi cu tot dinadinsul s-o iei pe urmele lor? O întrebă, încruntându-se. Și tu râvnești la averea mea dobindită pe căi cinstite și la calitatea mea de șef al ordinului, moștenită de la străbunul meu El-Akram, care la rin de I sau a dobindit-o grație măvinimiei și ruimniilor săvârșite?

Cu sunt prea mică pentru ați atrage atenția la lucrurile esențiale, la care trebui să le ghidușii.

Datorită ordinului, chiar și cel mai umil om din cartierul nostru crede că lumea cu ” a început și la el se sfârșește.

Și crezi că asta ne,a ajutai cu cava ca să scăpăm de mizeria în care ne zbatem? Iutrebă ea, ridicmdu-se.

Ai grijă, Zaynab! Ești și tu pe punctul de a rătăci drumul cel drept! O avertiză cu un ton aproape amenințător.

Aștept să te ții de cuvânt…

— Tatăl tău a fost un adept sincer al ordinului nostru.

— AU au să I ierte și pentru asta!..

A murit fericit, așa cum se cuvine unui bun credincios!… Dar a dus o viață amară ca fierea!

Lucrul cel mai important din viață este moarteai

— Aștept să te ții de cuvânt, repetă ca pentru ultima oară». Îndreptându-se spre ușă.

.

— În această casă sfială și chiar în această încăpere binecuvântată… Blestemai să fii de Allah!

¥

Ar fi vrut să mai spună ceva înainte ca ea să dispară dar no mai avu putere. Se duse ta fereastră, dădu perdeaua la o parte și o petrecu îndelung eu privirea, până ce n o mai văzu.

Când intră în salon, îl. Găsi pe șeih A mm ar în aștepta K-, i lui.

Vești bune? Îl întrebă direct, fără să-și ascundă nerăbdarea. Ce te-a adus tocmai acum, aproape de miezul nopții?

Nu-i de mirare că ne întâlnim în casa asta la orice oră din zi sau din noapte, îi răspunse șeih Mahmud, ptecându-și ochii.

Minunat răspuns…

Afară-i o furtună de praf cumplită, se plânse șeih Mahmud, pregătindu-se să ia loc și ștergându-se de zor cu batista. Pe-o vreme ca asta se satură și viața de om și omul de viață. Mi se pare ciudat că, deși suntem făcuți din praf, ne speriem atât de tare la atingerea lui. Sau poate că tocmai din acest motiv… I.a fiecare pas te trezești față în față cu câte unul din tinerii aceia. Le-am făcut bine, dar ei nici vorbă să mulțumească. Ba dimpotrivă, sunt într-atât de ticăloși încât socotesc ajutorul nostru o dovadă de slăbiciune. Tânărul acela imposibil mi-a aruncat astăzi o privire sfidătoare. Vorba ceea – ferește-te de răul celui căruia i-ai făcut bine! Blestematul! Nu mai este cartierul pe care l-am cunoscut când am preluat conducerea ordinului și nici vremea când ne simțeam atât de bine. Mă așteptai, șeih Ammar?

— Da, stăpâne… bâigui celălalt.

— Ce văd, oare? Citesc în ochii tăi că ai noutăți ce nu prevestesc nimic bun…

— Allah să te ferească de toate relele, stăpâne!

— Ce s-a întâmplat? S-a produs o schimbare primejdioasă în sistemul planetar? .

— Toate sunt așa cum trebuie și la locul lor! Lumea merge înainte! N-o poate tulbura joaca diavolilor!

— Ce-mi ascunzi, omule? Insistă șeihul stânjenit.

— Allah ne-a creat pentru a înfrunta nenorocirile cu inimi mai tari decât ele!

— Spune odată ce ai de spus și nu mă mai fierbe! Cu cât nenorocirea este mai mare cu atât trebuie să vorbim mai grabnic despre ea.

— N-ar fi cinstit, dacă ți-am ascunde ce clevetesc gurile rele… se hotărî șeih Ammar să înceapă.

— Bine, dar despre ce-i vorba?

— S-a difuzat o broșură scrisă cu o furie oarbă.

— O broșură?

— Da!

— În care suntem noi ponegriți?

— Nu fac decât să se ponegrească pe ei înșiși!

Scoase din buzunarul ghilbabului o cărțulie fără copertă, înmânându-i-o cu ochii în podea. Șeihul o luă încruntat, se uită la prima pagină, apoi o răsfoi în fugă și se întoarse din nou la prima pagină.

— Ciudat titlu, nu-i așa? „Ce știm despre ordinul El-Akramiyya?” Ca și când ar mai exista cineva care să nu știe totul despre frăția noastră?!…

Îl privi drept în ochi, străduindu-se să pară indiferent.

— Și zici că ai citit-o? Începu să-l descoase nerăbdător.

— Da, stăpâne!

— Insulte, nu-i așa?

— Veninul unui diavol blestemat!…

— Și a fost difuzată pe scară largă?

— În orice caz, a ajuns la toți cei care știu să citească în cartierul nostru.

— Când s-a întâmplat asta?

— N-am aflat decât astăzi de toată tărășenia.

— Diavolii au fost eliberați acum zece zile!

Șeih Ammar plecă privirea și amuți.

— Ne lasă fără zile ce scrie în ea? Întrebă șeih Mahmud cu ironie.

— Nu vorbi așa, stăpâne!

— Noi ne cunoaștem dușmanii la fel de bine cum ne cunoaștem și prietenii.

Porni să citească în gând. Mârâind doar din când în când câte ceva.

— Are și o prefață! Ce zici de-asta? Parcă ar fi o lucrare științifică… Și ce zice în prefața asta? „Adevărul e adevăr. Nu mai are nevoie să fie demonstrat. Trebuie să-l primim fără nicio deformare și cu mult curaj. Noi nu-l facem cunoscut pentru a ofensa pe cineva, ci numai din dorința de a cunoaște realitatea și de a sluji binele” Mașalla! Ce adevăr, jigodiilor? Trei capitole?! Ce capitole, ticăloșilor? Auzi: Capitolul întâi: „Casa cea mare”. Capitolul al doilea: „El-Akram, întemeietorul ordinului”. Capitolul al treilea: „Conduita familiei El-Akram”. Mașalla! Nemaipomenit!

Continuă un timp să citească fără să mai comenteze, iar celălalt îl urmărea cu teamă.

— Blestemații! Izbucni pe neașteptate. Infernul îi așteaptă!…

Reciti rândurile ce-l făcuseră să tresară și urlă fără să-și mai poată stăpâni furia:

— Idioții no știu că răngile ascuțite sunt în stare să strivească tigvele seci?…

Continuă lectura cu chipul întunecat, mișclndu-și buzele neliniștit.

Îl iau pe Allah drept martor că am puterea să i elimin pe lașii ăștia, să-i șterg de pe fața pământului, dacă vreau! Răcni cu toată forța de care era în stare.

Își aplecă ochii asupra broșurii cu o furie devoratoare, răsfoind-o cu mișcări smucite, ce dovedeau că-și pierduse stăpânirea-i (ibișnuită.

Să se oprească păm intui din mișcarea lui sau să se rotească în sens invers! Răcni răgușit.

Aruncă broșura pe podea și sări în picioare. În ciuda agitației, părea istovit, prăbușit. Se trezi alergând spre intrarea în grădină. Izbi eu piciorul în podea, pe urmă se întoarse la locul său. Căută holbat pe sub sprinconele încruntate spre seili Ammar, care se ridicase și el în picioare, din politețe.

— Ce nerușinare! Bolborosi în neștire. Curată nebunie! Auzi, ce blasfemie! Nu mai au pic de decență!

Strânse pumnul și continuă să-și verse furia:

— Delirul a a juns limbă comună… Temperatura naturală este temperatura morții… Istoria este un asasinat… Moscul este o otravă mortală… Locașurile sfinte sunt niște muzee de insecte împăiate… Tu nu mai ești tu și nici eu nu mai sunt eu!… Și să nu te miri dacă dobitoacele astea îndrăznesc să se târască spre noi pentru a ne ataca și a ne da lecții… cum trebuie să ne purtăm în viața asta blestemată!

Sân tem într-o situație grea. Trebuie să dovedim multă înțelepciune, își dădu cu părerea șeih Ammar.

Înțelepciune?! Spune-mi. Atunci pentru ce-a mai fost. Creată nebunia?

— Stăpâne, trebuie să dovedim înțelepciunea cu care propovăduim. Altfel scăpăm friul din mină…

— Ar îmbătrânit rău de tot, șeih Ammar! Piuă mas ier tu mă ațâțai, iar eu te struneam…

— E vorba de o situație nouă, stăpâne, cu care nu ne-ami mai confruntat piuă acum…

— Vai de el și vai de ei! Răcni din nou, făeind semne amenințătoare cu pumnul.

— Noi nu cunoaștem crima. Decât…

Decât?!…

Doar în închipuire…

Nu încerca să te amăgești!

Oamenii noștri stau gata pretutindeni…

Cartea este o dovadă incontestabilă a urii înverșunate din care și-a extras substanța!

Înțelepciune și cumpătare, stăpâne!…

Să-i lăsăm să-și bată joc de noi și să ne hulească?

— Să primim lovitura cu o judecată și să ne facem planurile cu alta…

Dacă minciunile astea se vor răspândi, s-a zis cu noi!

Minciunile nu-l pot la gata pe om. Numai el singur se poale distruge…

Nu pricep ce se întâmplă cu tine. Eu mă lupt cu valurile furioase ca să scap cu viață, iar tu stai pe mal și-mi ții predici despre înțelepciune!

Te implor în numele stăpânului nostru din momim! să nu faci niciun pas pripit… decât după ce vom chibzui bine!

Se pare că lovitura asta te-a întors pe dos!

Vom răspunde cu o lovitură și mai puternică, răspunse șeih Ammar sigur de el, dar mai iutii trebuie să evităm orice suspiciuni.

Și cum am să mai pot merge cu capul sus prin cartier de azi înainte?

— (iei care au încredere în noi sunt de două ori mai nmiți decât necredincioșii.

— Dar necredincioșii sunt mai puternici, când e vorba de calomnie și defăimare.

— N-a sosit încă momentul luptei. Și nici nu trebuie să luăm singuri decizia. Se cuvine ca măi întâi să răspundem la această broșură cu argumente solide, căci încăierarea nu poate risipi întunericul.

— Măsurile astea de prevedere vor dura mai mult decât noaptea mea întunecoasă… murmură șeih Mahmud, oftând pe gânduri.

— Lupta înainte de a dovedi adevărul ar fi socotită agresiune, iar agresiunea s-ar putea să-i ajute să câștige o simpatie nemeritată și să-i încurajeze să răspundă cu aceeași monedă. Și nu sunt chiar atât de puțini la număr încât să-i neglijăm. Nu trebuie să uităm nici faptul că atât oamenii noștri cât și oamenii lor trăiesc în același cartier, căruia i-a fost scris să îndure această grea încercare..

— Când și cum o să începem? Întrebă șeih Mahmud nerebdător.

— Într-un asemenea moment critic trebuie să se afle alături de noi încă un om… răspunse șeih Ammar după ce se codi puțin.

— Șeihul Taghlib es-Sanadiqi, nu-i așa? Bombăni, încruntjndu-se.

— Întocmai, stăpâne!

— Ne-a părăsit de foarte multă vreme și știm cu toții prea bine ce părere are despre noi! Protestă vexat.

— Știu lucrul ăsta, stăpâne, dar el este încă unul din imamii ordinului nostru și nu va ezita nicio clipă să ne vină în ajutor cu erudiția lui.

— Trebuie să-l convingi să vină la mine…

— În zori alerg la el.

— Ba du-te chiar acum!

— Stăpâne, e miezul nopții…

— Te duci lael neîntârziat. Și dacă va avea vreo rezervă, amintește-i de tata, care i-a fost imam și prieten…

Șeih Ammar se înclină și porni fără să mai stea pe gânduri.

— Spune-i că vânturi vrăjmașe, purtând microbi de epidemii primejdioase s-au abătut asupra ordinului nostim și încearcă să-l smulgă din rădăcinile lui sfinte.

4

Se ivi pe neașteptate în ușa salomdui. Înaintă, sprijinindu-se în baston, însoțit de șeih Ammar, care îl lăsă și se retrase. Purta un ghilbab simplu de un alb imaculat. Fața uscățivă, dar luminoasă îi era încercuită de o barbă albă ce se revărsa până la mijlocul pieptului. Cu toate că era destul de bătrân, ochii îi scăpărau vioi, iar vigoarea spirituală împrumuta feței sale o frumusețe aparte. Senectutea îl ajuta să pară întruchiparea purității și evalviei. Șeih Mahmud se grăbi să-i vină în întâmpinare și-i strânse mina cu căldură, mascându-și stânjeneala cu un zâmbet discret. Îl conduse până la divan și se așeză alături

de el.

— Bine-ai venit în casa dumitale, după o absență atât de îndelungată! Îl salută după o ezitare scurtă.

— Ne-a fost sortit să răspundem numai atunci când vom fi chemați, zise șeih Taghlib cu modestie.

— Recunosc că absența dumitale se datorează neglijenței noastre, murmură șeih Mahmud, oarecum nemulțumit de răspunsul bătrânului.

— Din păcate, ăsta-i adevărul! Încuviință șeih Taghlib fără să șovăie.

În ciuda mâhnirii, șeih Mahmud se strădui să-i zimbească.

— Pari mai tânăr decât mine, ești un bărbat fericit… Ești de invidiat!

— Allah să-ți ajute!

— Îngăduie-mi să-ți mulțumesc pentru că ai avut bunătatea să te deranjezi și să vii aici în miez de noapte.

— Așteptam să mă chemi! Mărturisi șeih Taghlib cu aceeași modestie și sinceritate.

Recunoașterea bătrânului avu efectul unui șoc. Asupra lui, dar se stăpâni și se prefăcu surprins:

— Adevărat?!

— Da!

Înseamnă că broșura aceea mârvașă a ajuns și în mii nile dumitale.

— Chiar așa s-a întâmplat!

— Ciudat! Nu văd nicio reacție pe chipul dumitale, remarcă șeih Mahmud cu oarecare nemulțumire în glas.

— Și la ce reacție te-ai fi așteptat?

— ’ Reacția dorită de la un imam al ordinului nostru.

— Ordinul nostru numai este o familie! Răspunse Taghlib es-Sanadiqi eu vocea tunătoare.

— Nu cred că este acum momentul potrivit să răscolim neînțelegerile de demult, bâigui șeih Mahmud cu inima strînsă.

— Din ce-a fost ordinul nostru cândva, n-au mai rămas

decât cântecele, cercurile de *zikr,* jurămintele făcute lui Allah și imobilele! Izbucni bătrânul țâfnos.

— Dar a rămas credința care este în stare să reînno iască viața în orice clipă…

— Conducerea frăției nu se reduce la moștenirea tronului, nici la citirea cărților scrise în timpurile străvechi sau în zilele noastre. Ea este un lucru greu, pe care nu sunt io stareisă-l facă decât cei cu credință adevărată.

.

însoară-te și ia-o pe calea cea bună! Altfel ai pierdut trenul pentru totdeauna…

¥

— Dar n-am renunțat ia credință nicio clipă. Ea ne urmărește ea umbra, numai că ne am trezit în capcanele unor vremuri ciudate.

— Timpurile nu trebuie să-l împiedice pe cel evlavios să aspire spre orizontul veșnic!

— Ar fi bine să uităm de vechile neînțelegeri în noaptea asta elnd ne amenință primejdia, bolborosi șeih Mahmud, oftind.

— I îți că eu nu te-am mai văzut din pragul tinereții tale și că acum ai aproape patruzeci de ani?!

— Ne-ai săpat și ai renunțai la prietenia noastră, șeih Taghlib.

Din pricina chestiunilor juridice și teologice, care mi au răpit tot timpul.

S-ar cuveni să fim mereu uniți. Și să acționăm împreună…

Allah să fie îndurator cu fatal tău! Ce om a fost! Tu. În schimb, nu ți-ai adus aminte de mine decât. Acum când s a stir nu furtuna și-ți amenință gloria!

Ordinul este amenințat, șeih Taghlib, nu gloria mea! Îl corectă șeih Mahmud ofensat.

Ordinul?! De când ești în fruntea lui, s-a destrămat!

Nu vreau să discutăm acum. În contradictoriu. Ceea ce vreau eu să-ți cer acum este să vii" în apărarea ordinului.

(Apoi, apăsind pe cuvinte:) Ieşti scriitor, ai compus versurile pentru El-Akramiyya, ai elaborat filosofia ei, îi cunoşti cel mai bine toate secretele şi eşti cel mai îndreptăţit să-i iei apărarea.

Ai citit broşura aceea?

Am citit printre rânduri veninul strecurat de diavoli în ea!

Şi vrei ca eu să le răspund?

Asta voiam să-ţi cer…

Nu pot să le răspund!…

— Cum? Întrebă şeih Mahmud u durere în glas, lucru ntânduse mânios.

Nu am controargumente cu rare să le răspund, /. Isthăt, rinul calm.

Ce vrei să spui, şeih taghlib?

Exact ce-ai auzit!

— Adică vrei să spui că ce zic ei acolo ar fi adevărul.?!

— Cam aşa ceva, stăpâne!…

— Nu-ţi dai seama ce vorbeşti, strigă holbându-se uluit la bătrân. Apoi rise prosteşe.

— Exact ce-ai auzit! Repetă celălalt.

— Am nevoie de o minte nouă pentru a mă putea apropia de aceste enigme!

— Într-adevăr, ai nevoie de o minte nouă…

— În curând, nebunia o să urce pe tronul raţiunii.

— Dar n-a apărut nimic nou, care să impună aşa ceva…

— Au inventat minciuni ca să ne distrugă.

— N-au inventat minciuni, dar au ajuns la nişte manuscrise aliate la Biblioteca Naţională.

— Falsificate, fără îndoială, de adversarii ordinului ElAkramiyya.

— Nici vorbă! Ele au fost redactate de câţiva dintre cei mai credincioşi şi sinceri adepţi ai ordinului cu mulţi ani în urmă.

— Adepţi credincioşi? Şi tocmai dumneata afirmi lucrul ăsta!

— Da…

— Aveai cunoștință de ele?

— Da! Dar eu le-am ținut sub tăcere, de teamă că s-ar putea să fie greșit înțelese.

— Nu pot să cred că au fost niște adepți sinceri…

— Este vorba de trei autori, continuă bătrânul cu oarecare condescendență. Primul a fost șeih Abu el-Kabir, care s-a aplecat asupra studierii caselor ordinului El-Akramiyya. Al doilea – șeih Ed-Daramlalli – o autoritate competentă pentru cunoașterea celor mai de seamă personalități ale ordinului El-Âkramiyya, iar al treilea – șeih Abu el-Ala— a fost pasionat de istoria înclinațiilor inimilor…

— Toți sunt niște escroci mincinoși! Strigă șeihul Mahmud, luându-i bătrânului vorba din gură.

— Nu trebuie să te înfurii, căci au fost cu adevărat credincioși. Primii doi au fost discipoli ai marelui conducător

Abd Allah el-Akram, iar al treilea a fost discipolul tatălui tău, Allah să-i ierte pe toți!…

— Nu pot să cred că soarele răsare dinspre apus, chiar dacă toți discipolii mi-ar spune lucrul ăsta…

— La șeih Abu el-Kabir au găsit ei tot ce se spune în broșură despre casa cea mare…

— Sunt niște aiureli… Cine poate să creadă că această casă – casa noastră – ar fi doar una din numeroasele case ale ordinului și că nu ar fi matca din care a izvorât lumina?

— N-a avut nicidecum intenția să diminueze însemnătatea casei voastre. Nici vorbă de una ca asta! El a fost interesat de studierea locașurilor ordinului El-Akramiyya și pentru întocmirea tratatului său s-a deplasat în Șam[32], în nordul Africii, în Iran și în India și a ajuns la concluzia, care n-are nimic defăimător, că această casă mare nu este decât un locaș ridicat de El-Akram – una din

32 Numele mai vechi al provinciei arabe şi apoi otomane care includea Siria şi Libanul.

sutele de case aflate în stăpânirea ordinului și ultima casă la care a ajuns lumina și adevărul…

— Ce grozăvie mi-e dat s-aud!

— Ăsta-i adevărul adevărat, să știi!

— Bunicul meu a întemeiat ordinul și easa lui este matca și, locașul central.

— Tu te înfurii din pricina orgoliului, nu din pricina primejdiei care amenință ordinul. Calea lui Allah este deschisă tuturor și cinstea gloriei revine tuturor deopotrivă, indiferent de poziție.

— Aerul dispare și locul lui este luat de mâhnire. De astăzi încolo nu va mai exista niciun motiv ca un om rațional să-și păstreze rațiunea și nici ca un nebun să-și vindece nebunia.

— Gândește-te mai adânc, înainte de a te amărî. Câte case a întâlnit Abu el-Kabir în peregrinările lui și câți dintre stăpânii loc nu și-nu închipuit că acolo so află maico și Io oașul central;’

Kl a țiu ut neapărat ca aci să no confundăm, pier /. În dune jntr-o mulțime nesfârșită.

— Lumina nu so pierde și nu piere niciodată…

— Dumneata mă lipsești de măreție si-inyd’eri tu sehirub niște vorbe frumoaso…

— Suferi acum din pricină că nu li ui călăuzii inima către frăție… Pe tine nu le-a interesai deed gloria; gloria moștenitorului casei celei mari. Pe clod El-Akram s-a mol țumit să aprindă o făclie de la lumină și să o sădească în acest cartier, care numai datorită lui ti ajuns să fie bine cuvântat…

De-acum încolo lumea va avea nevoie de un uut.ro microscop ca să ne mai poală vedea. Îl întrerupse șeih Malt ut ud posomorât.

— Esențialul este ca în final să vadă ceva ce merită să fie văzut…

Șeili Mahmud se ridică și se duse portă la ușa seiamlâeu lui, pe urmă se întoarse suflând greu. Din uliță răzbătu un

glas, caro păreji că cere ajutor:. Stupine El-Akram, sunt la ușa la!" Ștdlin! risc scurt și-și descreți fruntea, dar numai pentru o clipă.

…I.a șeili Ed-Daramlalli au găsit ce au spus despre primul conducător, bunicul tău, imamul Kl Akram, continuă bătrânul netulburat.

— C, n asta au vrut să-l discrediteze pe Iii Akram pufni șeili Mahmud sugrumai de furie.

Nimerii nu va fi în stare să-l discrediteze pe stă pinul nostru El Akram…

Așadar, dumneata crezi în minciunile spuse pe seama lui în broșurăi1 îl întrerupse șeih Mahmud

— Bineînțeles!

Fie monstruozitate, șeih Tughlil»! Se lamenta ea și când ar fi primit o lovitură chiar în inimă Dumneata rut mai crezi că El-Akram a venit în Egipt pentru a fate o mulțime de minuni?

Bătrânul nu se lăsă înduplecat și nu scoase o vorbă.

— Dumneata crezi ce spun ei, că marele conducător s-a refugiat în Egipt după ce-ar fi comis o crimă oribilă?

Bătrânul nu ieși nici acum din tăcerea lui gravă, ucigătoare.

— Și că numele El-Akram, cu care a fost cunoscut aici, nu are nicio legătură cu numele lui adevărat – El-Mudjrim1, cu care fusese cunoscut înainte de a ajunge în Egipt?

Din nou domni aceeași tăcere.

— Și că el ar fi ajuns în cartierul nostru, gol și murdar ca un animal necuvintător? Insistă șeih Mahmud disperat.

Priviră unul la celălalt îndelung.

Poți să crezi lucrurile astea despre stăpânul nostru lei-Akram:’ repetă întrebarea aproape gifâind.

— Cât de minunată este calea cea adevărată după rătăcire! Murmură șeih Taghlib es-Sanadiqi. Cât de minunată este statornicia după rătăcire și alergătură! Cât de minunată este măreția după ce-ai trăit ca un animal

necuvintător! Acesta este stăpânul meu El-Akram, care prin strădania lui a ajuns la țelul dorit și asta-i de-ajuns!

— Minciuni! Urla șeih Mahmud. Născociri! Erezie! Pizmă! Din ăștia trei se trag diavolii care aduc nenorocirea în cartierul nostru.

Ești mult prea arogant! Asta-i adevărata ta tragedii'…

Diavoli! Fii ai satanei!

Nu i-ai tratat așa cum s-ar fi cuvenit să-i trateze un conducător al frăției.

— Smintiți care visează să-i prăpădeascăpe cei cu frica lui Allah…

— Ce-ai făcut pentru ei?

15 – Rs – Suklcariyya, vo). II

1 Sensul comun al euvintului *a/ciam* este.. Cel mai generos, cel mai nobil", iar ouvintu) *mudjrim* îmseamnă „criminal".

— Am Cost blând atunci cinci s-âr fi cuvenit să folosesc bit al

Pe urmă ai uneltit și-an fost denunțați!

— Glasurile lor s-au auzit până la secțiile de poliție. N-a fost nevoie să-i denunțe nimeni!

— Au venit și la mine. Mi-au vorbit despre știința în care cred ei și le-am vorbit, la rândul meu, despre știința în care cred eu. Ne-am respectat unii pe alții. Le-am spus că orice erudit trebuie să fio omul lui Allah și numai dacă ține cu tot dinadinsul devine instrumentul satanei. Au susținut că nu poate face parte din frăție cel care duce o viață de desfrâu și necumpătare, iar eu le-am spus că nu poate fi un savant adevărat cel care-și consacră forțele distrugerii!

Minciuni! Născociri! Ură!… continuă să protesteze șeih Mahmud.

— Eram foarte aproape de a ne înțelege, când a intervenit poliția și ne-a despărțit.

Vai și-amar! Urlă ca turbat. Bezra minciunilor nu va putea fi risipită decât lovind fără cruțare!

— Ideea de încăierare este în totală contradicție cu

ordinul nostru!

— Dacă-i adevărat ce-au spus Abu el-Kabir și Ed-Daramlalli, atunci nu mai există nici frăție, nici ordin…

— Tocmai datorită descoperirilor celor doi a devenit limpede ce i ordinul!

— Eu îmbrac costumul și trebuie să renunț la turban, bombăni șeih Mahmud, râzând ironic.

— Adevărul te pune la grea încercare. Trebuie să alegi atitudinea potrivită!

— Nu mai poate fi vorba de nicio alegere! Drumul nu mai are decât o singură direcție! (Apoi, vorbindu-și sieși:)- Suferințele mă urmăresc ca umbra! Vai mie! Fericiți sini aceia care nu știu ce-i conștiința!…

Se lăsă din nou o tăcere adâncă, despărțindu-i ca un zid.

— Iar la șeih Abu el-Ala', rupse bătrânul tăcerea după un timp, am găsit referirile la purtarea…

— Dezmățatul ăsta! Se repezi șeih Mahmud răgușit.

— A fost servitor în casa cea mare înainte de nașterea ta… lămuri bătrânul și vocea-i tremură pentru prima oară.

— Dezmățat, nerușinat și josnic…

— De fapt el s-a străduit din răsputeri și a devenit un discipol adevărat.

— După felul cum vorbește poți să juri că e un proxenet sau un pederast…

— N-a vrut nimic rău cu asta, crede-mă!

— Mizerabilul! Se amuză, bătându-și joc de reputația și demnitatea altora?

— El credea sincer că frăția este o iubire curată și a urmărit acest sentiment în toate formele lui.»

— Dezmățatul!

— Iubirea a fost preocuparea lui de căpătâi. Era convins că în fiecare inimă se află sămânța iubirii și a dragostei pentru Allah, care ar trebui să fie. Unicul iubit!

— Șeih Taghlib, toate astea sunt minciuni scornite pentru distrugerea familiei noastre glorioase!

— Dacă ți-ai fi dăruit inima frăției, n-ai cunoaște acum

tulburarea și nu ți-ar păsa de gura lumii…

— Crezi că am nevoie acum de povețe, când ard ca în focul gheenei?

— Dacă ar fi trăit în vremea la, ar fi avut material să scrie o carte întreagă numai despre line…

Eu am săvârșit într-adevăr multe păcate, dar aparțin unei familii pure, preacuvioase, pe când amicii ăștia ai dumitale sini niște impostori nelegiuiți.

— Ți-am spus cu toată sinceritatea tot ce am avut de spus. Asta-i adevărul! Și nu cred că acest. Adevăr va diminua cu ceva vreo valoare autentică sau va îndepărta vreun credincios de frăție. Și după cum bine vezi, credinț i mea în fră ție și în întemeietorul ei – Allah să-l aibă în pază! – nu s-a clintit, câtuși de puțin.

— Și totuși am să-ți prezint, dovezi că ei mint.

Apoi porni să strige în gira mare:

— *Umm* Hani!… *Umm* Hani!… Dacă se confirmă că unul din ei a mințit, atunci întregul edificiu se prăbușește din temelii, mai spuse, întorcându-se spre băt în.

— Te las în grija lui Allah! Murmură șeih Taghlib, ridicându-se să plece. N-am nevoie să mi-o aduci pe doica ta ca martoră. Dacă ai ceva nou, cheamă-mă! Și dă-mi voie să-ți repet încă o dată: Meditează înainte de a fi prea târziu și caută caiea cea bună!

Bătrânul spuse ultimele cuvinte, îndreptându-se spre ieșire. Șeih Mahmud continua însă cu disperare să strige prin ușa ce da în interiorul casei:

— *Umm* Hanii… *Umm* Hani!…

5

O așteptă în vestibulul ce dădea în salon. O luă de mină și o conduse până la locul pe care tocmai îl părăsise șeih Taghlib es-Sanadiqi. Pe fața zbârcită și în ochii obosiți se vedeau urmele somnului. Căscă, scoțând un geamăt zgomotos.

— Cât e ceasul? Întrebă ea nedumerită.

— Trebuie să se crape de ziuă…

— Și ce te-a ținut treaz până acum?

— Cred că mi-a fost scris să nu închid ochii noaptea asta..

— De ce? Allah să ne ajute!

Ezită câteva clipe, neștnnd cum sa înceapă. Apoi răspunse mai mult în șoaptă:

— Te-am chemat pentru niște lucruri foarte importante… Ciulește bine urechile și deschide-ți inima fără șovăială…

— Sper că m-ai chemat pentru vești bune…

— În zilele noastre, veștile bune s-au ascuns în burțile reptilelor otrăvitoare…

— Ce se întâmplă cu tine, fiule?

— Ai trăit pe vremea tatălui și a mamei, și a mă tușii mele… Ne-ai crescut și ne-ai fost doică la toți…

— Allah să vă dea viață lungă, vouă celor care trăiți, și să-i ierte pe cei care au trecut în lumea lui!

— Te rog să-fii cu mine mai sinceră decât oricând, chiar dacă ar fi să se cutremure cele șapte ceruri, începu el s-o descoase, așezându-se aproape de ea. O să facem împreună o călătorie lungă în trecut…

— În trecut?!

— Da! Trecutul! Trecutul perfid care se ascunde uneori cu viclenie, ca un fur, zăcând fără să moară, pentru a reînvia atunci când nu-l dorește nimeni…

— Nu pricep despre ce vorbești, fiule…

— Fără îndoială că-ți aduci aminte bine de mătușa mea…

— Bineînțeles! Allah s-o ierte!

— Vorbește-mi despre ea!

— Bine, dar știi totul despre ea – Allah s-o ierte!

— Lasă cele ce știu eu și spune-mi ceea ce n-am putut eu afla…

Pe fața stafidită a bătrânei se putea citi tulburarea, iar buzele începură să-i tremure fără să poată grăi.

— Ea n-a murit așa cum se zice, nu-i așa?

— Allah s-o ierte!

— N-a murit! N-are niciun rost să mai făgăduim. Zeci și zeci de oameni din cartierul nostru știu astăzi adevărul și n-are rost să-l mai ascundem noi…

— Oamenii din cartierul nostru? Repetă femeia nedumerită.

— Întocmai! Citesc aventurile ei cu o pasiune diabolică și fac mare haz…

— Nu mai înțeleg nimic…

— N-ai auzit de șeihul Ahu el-Ala1?

— Allah să fie milostiv cu el!

— Ba să-l sfâșie ghearele diavolilor în iadul cel veșnic!

— Doamne din ceruri!

— Vorbește, *umm* Hani!…

— De ce scormonești toate astea și strici lucrurile bune cu care te-a blagoslovit Allah?

— Te implor pe Allah, pe tatăl meu, pe stăpânul nostru Kl-Akram!…

— De ce vrei să dezgropi trecutul care s-a dus pentru totdeauna?…

Este adevărat că în tinerețe s-a îndrăgostit de un ofițer englez?

— Doamne din ceruri!

— Și că ar fi fugit la el într-o noapte și apoi au plecat împreună în Anglia?

— Cine?… Cum…? Fii îndurător cu mine, fiule!… murmură bătrâna, trăgându-se înapoi înspăimântată.

— A renunțat la credința ei, nepoata preamăritului conducător al ordinului?!

— Doamne, fii îndurător!

— Spune-mi că mint, dacă poți…

Femeia închise ochii tristă și deznădăjduită.

— Este adevărat că pe vremea tatălui meu erau invitați la noi în casă câțiva englezi de vază?

— Avea câțiva prieteni printre ei, dar nu văd niciun păcat în asta…

— Numai că unul din prietenii ăștia onorabili i-a răpit

sora și a zburat cu ea…

— Simt că mi se sfâșie inima, fiule…

— Aș fi vrut să poți să tăgăduiești, dar adevărul este ca moartea, nu poți fugi și nu poți scăpa de el niciodată.

Clătină din cap disperat și continuă:

— Atunci s-a zvonit prin cartier că s-ar fi dus în străinătate pentru tratament. Pe urmă s-a zis că s-ar fi înecat în mare și s-a organizat o ceremonie de înmormântare la care au venit adepții ordinului și alți locuitori din cartierul nostru bun și credul. Orice era cu putință în cartierul nostru… Cartierul nostru în care acum nimic nu mai este cu putință…

Femeia rămase cu ochii în podea, nemișcată, încâl la un moment dat avu impresia că adormise sau… poate murise… Nu mai avea. Puterea să fie îndurător cu ea.

— Iartă-mă că te supăr, *umm* Hani, dar dumneata ești mama familiei noastre și-i cunoști toate tainele. În preajma dumitale s-au întâmplat lucruri înfricoșătoare și este imposibil să nu le fi observat!

Se cufundă în bezna disperării fără să-i pese. Dar n-are de ales! Trebuie să meargă până la capăt.

— Acum spune-mi ce știi despre sora mea Rașida!

Femeia ridică ochii și mai îngrozită.

Nu-ți fie teamă, căci lumea știe totul!

— Să piară diavolii din preajma noastră!

— Nici vorbă! Se năpustesc în jurul nostru din toate crăpăturile pământului.

— Încetează cu chinul ăsta!

— Noaptea asta a fost creată pentru chinuri…

— Nu-mi mai vine să cred că te cunosc, fiul meu…

— Aproape că nici eu nu mă mai recunosc și nu mai recunosc nici ordinul și nici cartierul meu. Dar se spune că eu aș fi un nelegiuit și că aș descinde dintr-un neam, de nelegiuiți.

— Fiul meu!

— Spune-mi și mie ceva despre Rașida. Nu-ți fie teamă!

Ea trăiește acum tocmai la marginea pământului, în sudul țării. Are un bărbat cu stare… Dar locuitorii cartierului nostru au aflat acum și partea ascunsă a vieții ei…

— De ce deschizi cu mâna ta porțile infernului?

— Nu le-am deschis eu! Le-au deschis îngerii care-l conduc pe cel osândit în infern…

Umm Hani porni să plângă cu sughițuri.

— Nu boci! N-are niciun rost! Mai bine vorbește!

„Să mi se taie limba dacă voi spune ceva rău!” șopti femeia numai pentru ea.

— A avut o aventură necuviincioasă cu un servitor, așa-iP Spune-mi că nu-i adevărat, dacă poți!

— Doamne, apără-ne!

— Aventurile astea nu sunt un lucru străin în casa noastră. Am avut și eu destule. Așa ne ia în primire satana – generație după generație… – – Iertare și îndurare, doamne!

Fără îndoială că tata a suferit cumplit din pricina asta. Mai întâi sora, pe urmă fiica, apoi fiul… Probabil că s-a tot întrebat de ce trebuie să sufere atâta. Spune-mi ce zicea când rămânea singur?

— Ceea ce trebuie să spună un credincios adevărat!

Fără îndoială că a trebuit să caute mult și bine până i-a găsit un soț potrivit!

— Îmi scurtezi zilele, fiule… mormăi femeia, oftând.

Amândoi suntem la fel de loviți!

Bătrâna se refugia din nou în tăcere. O conduse înăuntru, așa cum o adusese, încercând s-o mânrgâie:

— Iartă-mă, *umm* Hani! Te-am împovărat cu chinuri insuportabile!

Când reveni în salon, îl găsi pe șeih Ammar în așteptarea lui. Rămaseră în picioare, măsurându-se unul pe altul pe sub s pr i n con ele în cor d at e.

— Cred că ar trebui să te mai și odihnești, stăpâne… spuse șeih Ammar în cele din urmă.

Șeih Mahmud izbucni într-un râs sec, lipsit de orice

urmă de veselie.

— Să ne gândim bine și să trecem la treabă fără pic de șovăire! Propuse șeih Ammar.

Stăpânul țipă furios, făcând un semn amenințător cu mina:

— Șeih Ammar! Nu folosi cu mine limbajul înțelepților, căci nu ești filosof. Eu sunt un criminal. Crima îmi aleargă prin vine de când m-am născut.. Strânge pumnul! Ascute-ți sabia! Lovește fără zăbavă! Începem o luptași pe viață și pe moarte, care cere viclenie, neîndurare și violență! N-avem nevoie de aforisme și de proverbe! Ești un vulpoi bătrân și am nevoie de toată viclenia ta, până la ultima picătură. Nu se cade să mai arăți niciun fel de înțelegere, căci nu se mai simte nici urmă de adieri plăcute în atmosferă. Adună-i pe toți diavolii din casă și vezi pe cine te mai poți bizui și din cartier. Nu e cazul să mai faci uz de virtuțile mincinoase, ci scoate la lumină din mormăitul inimii t ale toate patimile urâte, create pentru luptă și pentru victorie. Și acționează rapid, cu forță și fără milă! Să ne comportăm așa cum se potrivește unor oameni care au reușit să fugă după comiterea unei crime monstruoase, apoi au rătăcit fără țintă asemenea sălbăticiunilor care se sfâșie una pe alta, iar când au putut înălța prin jefuirea celor slabi un palat fastuos, l-au transformat într-n arenă pentru jocurile cele mai josnice și pentru desfrâu. Șeih Ammar, grăbește-te spre arena perfidiei, primei și violenței!…

TJ

— Situația este gravă și amenință să devină și mai gravă! J preveni șeih Ammar, în vreme ce stăteau pe terasă cu fața spre grădină.

— Ce asfințit liniștit! Murmură șeih Mahmud, privind în zare cu ochii rătăciți, fără să dea nicio atenție vorbelor celuilalt. Parc-ar fi o clipă de tăcere între două respirații!

— Cartierul nostru n-o să mai aibă parte de liniște de azi înainte.

— N-am început noi vrajba! Se apără șeih Mahmud îndârjit.

— E-adevărat, dar au fost atacați câțiva. Dintre oamenii noștri cei. Mai buni.

— Este, un rău inevitabil. Dar diavolii sunt foarte derutați…

— Blestemații! Dar acum îl primești, stăpâne? Cred că l-am lăsat destul să aștepte!

— Nu-mi face nicio plăcere să-l Văd, dar invită-l!

Șeih Arnmar părăsi salonul și imediat după aceea intră

Ali Awis. Părea destul de abătut. Șeih Mahmud îl întâmpână cu o privire de gheață. Tânărul salută cuviincios, dar șeihul bombăni ceva neclar fără să-i întindă mina.

— Am venit… începu tânărul, dar se opri descumpănit, copleșit de neliniște. Privirea de gheață a șeihuluirămase ațintită asupra lui cam un minut.

— Ce dorești?

— Știți prea bine de ce am venit!

N-am timp de pierdut, așa că spune cil mai scurt ce vrei?

Oamenii dumneavoastră ne caută râcă pretutindeni.

— Te așteptai la altă urmare?

Ne așteptam să avem o discuție urmată de împăcare și liniște.

— Voi ați adus scindarea și s’chisma în toate casele! Ați aruncat peste tot sămânța discordiei și nenorocirii…

Am vrut doar…

— Am fost îngăduitor și blând cu voi destulă vreme! Îl întrerupse șeihul cu asprime și dispreț în glas. Nu știat. I că s-ar putea să fiu și dur?

.

— Domnule…

— Cel care sfidează lucrurile sfinte, așa cum faci tu, nu se cade să fie laș! Îi luă vorba din gură pentru a doua oară, pe un ton și mai violent.

— Nu sunt un laș și printre noi nu există lași…

— Cel care răspândește printre oameni o cărțulie phnă de născociri și calomnii nu poate să fie decât un laș!

— Printre noi nu există lași, iar dacă oamenii dumneavoastră persistă să caute cu tot dinadinsul râcă, să știți că peste cartierul nostru se va abate un dezastru! Îl înfruntă tânărul.

— Adică mă amenințI? Fă cum ți se năzare și-o să-ți primești răsplata cuvenită.

— Răspândirea adevărului nu este o crimă. Răspândindu-l, n-am. Vrut decât binele!

— Lasă-mă cu minciunile astea infame, ticălos netrebnic ce ești!

— El a fost dezvăluit chiar de corifei ai ordinului dumneavoastră…

— Au fost și ei niște ticăloși ca și voi. Întotdeauna familia noastră a fost pizmuită de inimile înveninate…

— Nu trebuie să priviți la divergențele noastre din acest unghi…

— Vezi-ți lungul nasului și bagă de seamă cu cine stai de vorbă! Îl repezi cu înverșunare și aroganță.

— Mă insultați pentru familia mea, pentru tatăl meu?

— Înțelege ce vrei!

— A fost un om cinstit.

— A fost un om umil, de nimic.

— Dar n-a comis nicio crimă!… protestă tânărul, simțind că nu-și mai poate stăvili niânia.

— A fost și măi umil decât atât.

— Și casa lui n-a fost pângărită…

Șeihul fierbea de turbare și se stăpâni cu greu să nu-l lovească.

— În casa lui demnă de tot disprețul a înflorit crima ereziei.

— Lucruri cărora nu li se spune pe nume.

— Și tot casa lui a cunoscut și pângărirea, dar n-a socotit nimeni că ar fi demn să se vorbească despre ea. Era mult prea umilă…

— Nu ponegriți niște oameni cinstiți și nevinovați! Protestă tânărul.

— Sunteți așa de departe de cinste și nevinovăție! Urlă orbit de furie. Întreab-o pe sora ta cum este cu nevinovăția!

— În orice caz sora mea este mai cinstită și mai curată decât familia dumitale! Sări Ali Avvis.

Dar înainte de a încheia fraza, se trezi cu o lovitură puternică în tâmplă. Prinse mina șeihului și se încleștară într-o încăierare violentă, la care nu se așteptase niciunul din ei.

— Ridici mina asupra mea în propria-mi casă?! Răcni șeihul.

Șeih Ammar se năpusti înăuntru însoțit de câțiva servitori. Se repeziră la tânăr, îl prinseră, îl imobilizară și-l împinseră afară, lovindu-l caro cum nimerea.

Șeihul își îndreptă costumul, înfuriat peste măsură și porni să se miște dinți-un colț în altul al camerei, vorbind de unul singur și blestemând. Când își întoarse întâmplător capul spre intrare, o zări pe Zaynab. În prima clipă, rămase năucit. Îi aruncă o privire vrăjmașă, aprigă. Se apropie încet, temătoare și se opri în mijlocul salonului. Nu-i răspunse la salut și n-e invită să ia loc.

— Iartă-mă! Am dat buzna fără să-ți cer permisiunea…

— Ce dorești? O întrebă pe un ton aspru, fierbând de mânie.

— Am aflat că fratele meu a venit aici și-am sperat să-l mai găsesc…

— N-ai văzut cum l-au scos afară în pumni?

— Nu răspunse ca speriată. Dar ce s-a întâmplăt?

— Te așteptai ca întâlnirea dintre mine și el să se sfârșească altfel?

— Nu! Dar trebuie să-mi spui și mie despre ce este vorba!

— Ce să-ți spun?

— V-ați certat din pricina incidentelor din cartier?

— Din pricina insolenței lor a izbucnit focul schismei în toate casele…

— Tocmai de aceea nu se cuvine să-l trecem sub tăcere…

— Ce vrei?

— Te-aș ruga să dovedești înțelepciune și reținere…

— Așa ceva nu e cu putință! Nu ne-a mai rămas decât să recurgem! A represalii pentru a-i descuraja și a-i potoli.

.

— Asia înseamnă pieirea pentru toți… murmură ea cu teamă.

— Înseamnă doar pieirea criminalilor și-'atât.

— Dar dumneata… începu ea după ce șovăi un timp.

Se opri câteva clipe stânjenită, apoi reluă cu privirea în pământ și glasul scăzut:

— Dumneata ești părintele spiritual al tuturor…

— Minți fără jenă! O întrerupse cu o asprime nemăsurată în priviri. Nu pot decât să te disprețuiesc pentru lașitatea ta. Rămase încremenită sub lovitura umilitoare.

— Așadar, îți recunoști păcatul rușinos! Continuă el ironic.

— Dar poziția dumitale tradițională în cartier este o realitate ce nu poate fi tăgăduită! Zise ea, luându-și inima în dinți.

— Persiști în minciună ca să-ți aperi fratele…

— Cred că e ceva mai mult decât atât…

— Nu te, mai osteni să mă amăgești… Numai el le interesează. Ai văzut broșura aia blestemată în care și-au vărsat toată ura din suflete?

Zaynab nu răspunse, iar șeihul continuă cu înverșunare: – Tu te afli în spatele acestei nenorociri. Ești ca o piază rea care ne urmărește pe toți.

— Poți să crezi ce vrei, dar oamenii din cartier sunt nespus de învrăjbiți și la orizont nif se întrevăd decât nori negri…

— Eu sunt convins că tu te afli în dosul discordiei care a pricinuit acest dezastru…

— Mergi mult prea departe cu închipuirile tale…

— N-am nici cea mai mică îndoială că el a moștenit ura oarbă împotriva mea numai și numai de la tine…

— Allah să te ierte!…

— N-are niciun rost să joci rolul victimei nevinovate. N-ai fost atât de nevinovată pe cât vrei să pari! (îi aruncă o privire sfidătoare și urmă:) Ai făcut tot ce-ai făcut de bunăvoie!

— De ce trebuie să te întorci la un trecut care s-a dus demult? Întrebă înspăimântată.

— Terfeliți cinstea altora, dar uitați de voi. Trebuie să-ți spun că n-ai. Fost victima nimănui, ci te-ai purtat ca o femeie ușuratică!

— Nu mă mai mir de nimic, dacă nu ești în stare să deosebești sentimentele cele mai nobile de cele mai josnice!… murmură Zaynab.

— Ușuratică! Așa cum îți spun! O destrăbălată! Urlă el în neștire.

— Cât de ticălos poți să fii! Strigă ea, ieșindu-și din fire.

— Dă la o parte vălul falsei pudori și arată-ți fața adevărată, arată-ți ura adunată în suflet! Vai de copilele care învață carte cu tine!

— Ai rămas un nelegiuit! Așa cum ai fot întotdeauna!

— Du-te acasă și ascunde-te într-un ungher întunecos, învăluita în ru ine și păcat.

Ț— Cât de josnic poți fii!

— Și povestește-i fratelui tău despre păcatul comis, ca să-i treacă pofta să mai terfelească cinstea și onoarea altora!

— Ți-ai pierdut mințile sau nu mai ai mull! Ăsta-i sfârșitul! Nu mai există întoarcere!

— Te-ai simțit ofensată pentru că am refuzat să mă las păcălit și n-am căzut în cursa căsătoriei pe care mi-ai întins-o. Te-ai simțit jignită, când ți-ai dat seama că ești

condamnată să rămâi fată bătrână din pricina păcatului. Probabil că ți-ai închipuit că o să te răzbuni, răspândind minciuni pe seama oamenilor cinstiți și terfelindu-le onoarea.

— Ce-ar zice discipolii tăi dacă te-ar auzi și te-ar vedea în halul ăsta?!

— Ce-ar zice dacă te-ar vedea pe tine urzind intrigi ca să devii soția succesorului marelui El-Akram?…

— Ce-aș putea să-i răspund unui bărbat care n-a știut niciodată ce-i un sentiment nobil? Ce-aș putea să-i răspund unui bărbat care-și adună cunoștințele despre femei din lumea prostituatelor? Ce-aș putea să-i răspund unui bărbat abject care poartă straie de șef de ordin?!

Ochii lui continuară să arunce săgeți de mânie.

— Piei din fața mea! Bolborosi în cele din urmă, neștiind ce să mai zică, pentru a scăpa de ea. Chiar și fratele tău a fost mai puțin nerușinat decât tine.

Zaynab se cufundă într-o tăcere adâncă, fără să se miște.

— Piei din fața mea! Strigă răgușit.

Ea oftă, stăpânindu-și cu greu sentimentele învolburate.

— Trecutul ne privește doar pe noi doi, pe când pieirea îi amenință pe toți! Încercă ea să-i înduplece intram răstimp.

— Du-te acasă!

— N-am venit cu intenția să mă cert, dar tu m-ai împins la scandal! Insistă ea, străduindu-se să-și păstreze calmul.

— E în orice caz mai bun decât niște vorbe mieroase, cu poleială mincinoasă.

— Ai înțeles greșit intențiile mele…

— Viața mea nu se va irosi în zadar. Nu mi-a aruncat fratele tău în obraz că nu sunt de familie nobilă și nu am niciun fel de demnitate? Ei bine, îl voi trata ca pe un om lipsit de descendență nobilă, așa cum este el, și lipsit de onoare, așa cum este sora lui!

Zaynab lăsă capul în jos copleșită de tristețe. Oboseala o doborî și simți nevoia să se așeze, cu toate că el n-o

invitase să ia loc.

— Stai piuă când îți vii în fire și pe urmă pleacă! Strigă ia ea, dând din umeri nepăsător și vru să iasă din salon.

— Așteaptă!… îl imploră ea, învingându-și cu greu slăbiciunea și ridicându-se în picioare.

— N-am timp de pierdut ca să mă cert cu muierile… Sngăună, mișcându-se nervos.

— Mai devreme sau mai lirziii sunt sigură că ai să poruncești să fie răpus…

— Ți-am spus că nu am timp de pierdut!

— Știu foarte bine că ai posibilitatea să-l suprimi fără s-o faci cu inimile dumitale.

Când înțelese că el vrea cu adevărat să plece din salon, i se așează în drum, urlând disperată:

— Așteaptă!

— Dă-te la o parte din drumul meu!

— Ascultă ce-fi spun!…

— Nu vreau să mai aud niciun fel de pălăvrăgeli!

O împinse în lături și se îndreptă cu pași hotărâți spre ieșire.

— Sa nu cumva să-i faci vreun rău, țipă cu ultimele-i puteri. Mă auzi?

— El este…

Nu-și mai putu stăpâni lacrimile.

— Este fiul tău! Abia putu să murmure cu glasul tremurat, înăbușit. E sânge din sângele tău și carne din carnea la…

Șcih Malnnnd rămase o clipă împietrit. Apoi se întoarse cu mișcări bruște, violente, încercând să-și ascundăspaima. Femeia se trase înapoi spre divan, aruncându-se pe el scuturată de, un val de plâns cu hohote. Șeihul se îndreptă spre ea -u pași mari. Când ajunse în fala ei, se opri, holbându-se de parcă n-o mai cunoștea.

— Ce-ai spus?

Plânsul o împiedică să mai articuleze un cuvânt.

— Ce-ai spus? Răspunde, răspunde odată!

Se sili să-și învingă plânsul, dar nu izbuti.

— Fiul meu? Repetă, pierzându-și răbdarea. Așa ar spus? Încuviință, clătinând din cap, nefiind în stare să vorbească.

— Ce înseamnă asta? Ce fel de glumă-i asta?

(și șterse lacrimile și se îndreptă de spate fără să-și ridice ochii din podea.

— Fiul meu?

— Da! Șopti cu glasul stins.

— Nu se poate!…

.

Eu…

— De ce faci semn spre pini ere? Nu se poate!

— Ba da!

N-ai avut grijă?

— Am avut, dar tot s-a rnlunplat…

— Descurcă-te!… Te pricepi mai bine la lucrurile astea… Mi-e frică, Mahmud…

Descurcă-te! Altfel nu știu care vor ti urmările…

— Nu fi neîndurător cu mine!…

Nu sini neîndui'ălor. Dat trebuie sa le descurc»…

i

.

Asia i adevărul!

Incredibil! Cum. Pot să cred că e fiul tău, dacă e Datele tău:'

De ce spun lucrul ăsta de-abia astăzi… după douăzeci de anii'

17 ~ Es – Sukkariyya, voi. Ir

— Poate îți închipui că… btigui el neîncrezător.

— E fiul tău și-at îl! Îl întrerupse ea. Ăsta-i adevărul și n-are rost să mai discutăm!

— El știe?

— Cum îți închipui una ca asta?

— . Și nimeni altcineva?

— Nimeni! Mi-am dat seama la câteva zile după ce s-a

prăpădit tata. I-am mărturisit mamei că sunt însărcinată. Am pestreeut un timp la bunică-mea în EI-Marg, până ce-am născut. Apoi ne-am întors în cartierul nostru, mama cu copilul în brațe, pretinzând că-i al ei…

— Fiul tău și fini ei! Îngăimă el uimit, răsufând adânc, fără să-și ia ochii de la Zaynab.

— N-am avut de gând să spun nimănui niciodată taina asta. Tu m-ai împins s-o fac.

— Tu ești în toate mințile?

— Tare aș dori ca tu să fii!

— Adică vrei să mă convingi că el e fiul meu și eu sunt tatăl lui?

— Asta-i realitatea și nu mai putem fugi de ea!

— Cât de ciudat e cartierul ăsta! Mormăi el, ridicând capul. Doarme ani în șir ca un mort și deodată izbucnesc în ei toate minunile ca niște vâlvătăi năprasnice într-o singură noapte, fără nicio noimă!

— N-are rost să mai fugim de adevăr… Azi sau mâine tot trebuie să-l aflăm…

— Nimic nu mai e la locul lui. Cerul este și deasupra noastră și sub picioarele noastre în același timp. Ce-ar trebui să facem?

Nu mi-a trecut nicio clipă prin minte că s-ar putea ca într-o zi să se ridice împotriva ta, amenințându-te, sau ca tu să-i răspunzi, amenințându-l cu moartea.

Plumbii trimiși de el m-au atins înainte să aflu de numele lui.

— M-am cutremurat cumplit când am aflat.

— Ochii lui m-au mirat și m-au preocupat tot timpul. De la prima noastră întâlnire, am încercat sentimente foarte ciudate, dar… Doamne! Să nu încerci să mă înșeli, Zaynab!

— Încearcă să scapi de îndoielile absurde!

— Fiul meu! Murmură, clătinând din cap. Iar eu sunt tatăl lui… Trebuie să mă împac cu acest gând, bombăni, oftind din adâncul sufletului. N-am de ales! Trebuie să mă obișnuiesc cu el… (Se întoarse spre Zaynab și o întrebă:)

Și cum s-a născut în sufletul lui aversiunea asta puternică față de mine?

— Nu știu…

— Probabil că n-a primit o educație religioasă cum trebuie…

— Ba da, a crescut cu frica lui Allah, dar…

— Dar ce?

— A trăit în condiții foarte grele și la fel o duce și acum…

— Așa trăiește marea majoritate a locuitorilor cartierului nostru!…

— Da, dar la școală își dă seama de deosebiri… Maivede ici un cuvânt, dincolo altul… Citește cu un interes neobișnuit… întreabă și discută tot timpul… Apoi aruncă priviri înciudate spre casa cea mare și în cele din urmă se cutremură pământul și apare un alt om!…

— Crezi că se va putea stvhimba dacă se va trezi pe neașteptate în casa cea mare? Încearcă s-o descoase după ce stătu un timp pe gânduri.

— Ge-ți trece prin cap? Întrebă ea îi spăimântat ă.

— Am pus așa… o întrebare…

— Ei bine, am observat că se gândei. Te mai mult I i ceilalți decât la el, sau, altfel spus, nu se gin est e la el docil pr în i n ter mediul e elor la îți…

O naivitate’ vremelnică, proprie începutului tinereții, observă cu tristețe în glas.

— Nu cred.

— Doamne! Dar el ia în derâdere toate valorile pe care se înalță edificiul Cartierului noastru.

Nu știu prea multe despre asta!

S-a nimicit singur, fără să-și dea seama…

Li aruncă o privire întunecată și nedumerită.

A depus eforturi uluitoare să dovedească gloatei că bunicul lui a fost un criminal, ea locuința lui nu merită decât dispreț și că neamul lui este un neam de desfrânați…

— E convins ea difuzează niște adevăruri care trebuie

apreciate!…

I u oști naivă sau vicleană’:1 Aici nu încape vorbă despre slujirea adevărului. Consecințele vor fi (lestul de grave. Promisiunile nu mai prezintă nicio garanție după ce-au fost contestate. Și în curând se vor ridica glasuri, cerând să le dăm banii adunați și câștigurile realizate din închirierea imobilelor!

Fără îndoială ea ei sunt animați de intenții bune! Își dădu ea părerea, după ce șovăi o vreme temătoare.

Dimpotrivă! Așa cum mi au vorbit, n-au dovedit deât ură. Invidie și dorința de a ne nimici…

Am venit la tine numai cu ghidul de a te ruga fier binte să dai dovadă de înțelepciune.

— Mă tem că lucrul ăsta nu mar e cu putință.

— Chiar și după această destăinuire!’

I.upla care a izbucnit e mult prea îndirjită, ridicându-se deasupra relațiilor personale…

Porni să se agite încoace și încolo foarte tulburat.

Astăzi lupta este mai puternică decât orice relații personale, repetă, oprindu-se din nou în fața ei. În plus, habar n-are de obârșia lui și va rămâne la fel de înverșunat ca ș. I tovarășii lui. Pe de altă parte, oamenii mei sunt și ei atât de tndârjiți, încât mă îndoiesc că i-aș mai putea potoli.

— Dacă vei fi înțelept, se poate ajunge la o soluție acceptabilă, dacă nu chiar bună…

— Despre ce înțelepciune mai poate fi vorba când cartierul a fost zgâlțiit din temelii?

— Te implor pe Allah să nu deznădăjduiești!…

— Toate și-au pierdut echilibrul, crede-mă! Stelele au ieșit de pe orbitele lor, cuvintele și-au pierdut sensul, iar sub cupolele mormintelor s-au ivit idoli păgâni…

— Să nu mai existe oare cale de salvare?

— Cine știe? A fost închisă de îngerii care-i mină pe păcătoși spre infern…

— Dar tu ești un om cu experiență și cu o influență puternică…

— Aveam un suport iu descendența noastră nobilă, în privilegiul casei și în onoarea familiei. Acum, le-am pierdut pe toate! Îi lămuri el, zâmbind ironic.

— Ai încă destui adepți care au încredere în tine.

— Cu trecerea timpului, lumea o să vadă în mine un bărbat împovărat de păcate, murdar și rătăcit, care și-a ridicat cu banii ei un edificiu impunător.

— Cei mai mulți oameni sunt așa.

— Dar ei nu au pretenția să conducă un ordin și nu cer nimănui supunere…

— Mi-am călcat pe inimă și-am divulgat taina fără niciun folos? Murmură, ridicând spre el ochii umeziți de lacrimi.

— Din păcate, nu va moșteni de la mine decât păcatele și s-ar putea să ne prăpădim amâadoi în luptă! Răspunse cu glasul trist, din care răzbătea o mare dezamăgire.

— Ar fi mult mai bine, dacă ai încerca să te gândești la el eu afecțiune…

— Ție nu ți-a trecut niciodată prin cap să-i dezvălui secretul ăsta?

— Dacă aș fi făcut-o, l-aș fi nimicit cu siguranță…

Porni să se agite din nou prin salon, negăsindu-și locul.

— Doamne, luminează-mi mintea! Risipește ordia beznei!… (Se întoarse la locul lui și mai posomorât și schimbă brusc firul conversației:) Era să uit! Furia m-a împins pe un drum foarte primejdios…

— Știu, a fost atacat de câțiva discipoli…

— Nu despre asta-i vorba, ci despre ceva mult mai dudureros! (Privi la ea foarte stingherit și continuă:) Am spus lucruri jignitoare, referindu-mă la onoarea familiei lui…

— Nu înțeleg!

— M-a adus pur și simplu în pragul nebuniei. M-a sfidat și asta m-a făcut să-i arunc în față grozăvii; i-am spus pur și simplu că nici casa lui nu-i mai demnă sau mai curată decât a mea!

— Mare încurcătură!

— Într-un fel, am făcut aluzie și la tine.

— Nu se poate! Urlă ea îngrozită.

— Și totuși, așa am făcut! Întări el cu glas deznădăjduit.

— Cum ai putut?

— M-a adus în pragul nebuniei! Nu înțelegi?

— Doamne! Sper că n-ai amintit de istoria aceea veche!

— Nu, slavă Domnului, dar a părăsit casa cu mintea răvășită și sunt convins că te caută disperat.

Ce nenorocire! Crede acum că vrei să te răzbuni pe el și-l discreditezi în fata lumii.

a

— Trebuie să susții cu toată puterea că n-au fost decât minciuni cu care am vrut să mă răzbun.

— Oare, mă va crede?!

— Trebuie! În general credem, ceea ce ne place să credem.

— Dar îndoielile nu-i vor da pace!

— Ce pot să spun mai mult? Toate mi se par acum de nerezolvat!

Din nou îi învălui tăcerea. Se priviră. Îndelung. Era palid, cu ochii adânciți în orbite. Pe ea plinsul și mihnirea o îmbătrâniseră.

— Mă întorc acasă fără nicio rază de speranță? Întrebă îngrijorată.

— Nu-ți pot promite nimic, răspunse, oftând. N-am nicio autoritate asupra lui. Am nevoie de câtva timp să chibzuiese…

— Înseamnă că plec cu mina goală?

— Ai dezvăluit și așa prea multe lucruri complicate. Ajunge deocamdată!

— Mi se pare că asta nu schimbă nimic…

— M-au copleșit atâtea lucruri înspăimântătoare… Simt nevoia să rămân singur…

— Îngăduio-mi să-ți reamintesc convingerea mea că dacă ai să dai dovadă de înțelepciune, lucrurile vor merge sprț bine…

— Nu mai sunt în stare să ascult nimic..

— Să plec?

— Mergi cu bine!

Voia să plece, dar se răzgândi pe neașteptate și se opri în prag.

— Mi-ai aruncat atâtea vorbe cumplite… Ți-ai închipuit că toată ostilitatea lumii izvorăște din ura mea veșnică. Tre buie să-ți spun înainte de a pleca… acum… că greșești…

— Ce vrei să zici? Întrebă cu ochii împăienjăniți de ohoseal a.

— Rămas buh! Șopti ea. Înclreptându-se repede spre ieșire

O petrecu din ochi până ce dispăru. Se mai întreba ce-a vrut să zică, dar vârtejul grijilor îl prinse din nou. Se așeză pe divan și închise ochii. Întră un servitor și aprinse candelabrul. I se strânse inima când își dădu seama că trebuie să s facă iarăși noapte. Apoi, îi ajunseră la urechi loviturile înfvin date ale unui baston pe pardoseala încăperii. Deschise ochii se întoarse spre ușă și-l descoperi pe șeih Taghlih as-Sanadiqi.

H

— Bine-ai venit, șeih Taghlib! Îi salută, ridioându-se. Un glas nevăzut m-a chemat la tine, murmură bătrînul, l. Ndreptându-se spre divan.

Bine-ai venit! Îți mulțumesc!

Ce mai faci? Îl întrebă pentru prima oară cu blândețe în glas.

— Focul e mai îndurator decât capul și inima mea…

K mai îndurător chiar și decât urgia care s-a abătui asupra cartierului nostru…

Dificilă situație, șeih l’aghlib!

Ce zic apropiații tăi?

Slut hotărâți să răspundă la provocări prin violență! Nu-r de mirare că sar să-și apere interesele!

Dar pe ceilalți ce-i mină în treaba asta? Scai șeih Mahmud mânios.

\ îrsta lor îi scuză și le justifică lipsa de înțelepciune! Nu mai cslo limp tie sfadă, șeili Taghlib!

Dar există timp pentru acțiune! Ce ți-a cerut tatăl tău înainte de a se săvârși din viață? Începi cu tine însuți și vei vedea că lucrurile se vor îndrepta.

— Îmi crapă capul! Se la mentă șeih Mahmud, oftind adânc.

— Ți-ai pierdui încrederea în Allah?

— Nu! Grede-mă! Dar sunt disperat!

— Nu crezi în obligația de a urma calea cea dreaptă? Dacă se va prăbuși un edificiu măreț, ce rost are să to mai intereseze ce se întâmplă cu una din încăperile lui

— Cu alte cuvinte, vrei să continui a fi șoihul unui ordin fără ca acesta să mai existe?!

— Trebuie să-ți mărturisesc că acest lucru nu mai este acum cu putință…

— Frumoasă mărturisire, dar spune-mi drept, aveai intenția să continui așa la nesfârșit?

— Am aminat mereu începutul. Probabil pentru că mi-a plăcut prea mult viața comodă. Dar trebuie să-ți mărturisesc totodată că m-a urmărit prea mult ghinionul…

— O altă mărturisire fericită!

— Este o crudă ironie să pomenești de fericire în acest infern…

— Mi-am închipuit că urmările comodității se vor răsfrânge numai asupra ta, dar iată că ele se răzbuna pe întregul cartier…

— Și provoacă nenorociri care nici nu ne-au trecut prin gh, d’ – …

— Descopăr un accent nou în vocea ta, murmura șeinul mulțumit. Probabil că el m-a chemat la tine…

Nu le grăbi să fii-optimist înainte de vreme!

— Încrede-te în Allah și hotărăște-te!

— Cum ar mai putea o inimă fr. Lntă să mai ia o hotărâre?

— Deeide-te!

— Am impresia că eu uu-i semăn bunicului meu. Dacă-i adevărat ce se povstește despre felul cum înțelegea el să respecte dogma…

— Dacă-i adevărat?! Așa ai spus?!

— Chiar așa am spus! Ce garanție am că nu i docil o legendă, așa cum au fost și cele despre obiișia. Și despre casa și familia lui?

— Nu trebuie să te îndoiești, i) preveni șeih Taghlib.

— Îndoielile mi s-au cuibărit în inimă, se destăinui el din nou.

— Există o esență adevărată, valoroasă, ce se ascunde mereu sub mormanul de închipuiri lipsite de sens.

Nici chiar dumneata nu mai crezi în minunile pe caf e le-ar fi săvirșit El-Akram.

— Îți repet încă o dată că adevărata minune săvârșită de el este tocmai atingerea țelului urmărit prin străduanie și respectarea dogmei, în ciuda păcatelor comise.

Șeih Mahmud clătină din cap cu amărăciune.

— Nu trebuie decât să te hotărăști! Urmă șeih Taghlib. Acțiunea-ucide îndoiala. Succesul o smulge din rădăcini. Stă în putința oricărui om să fie util semenilor săi. În ciuda slăbiciunii și bătrâneții, am avut forța să-i conving pe mulți oameni cu situație materială bună să-și trimită copiii la școli!

— I-ai îndrumat tocmai pe calea care le-a schimbat temeliile credinței! Șopti șeih Mahmud înfiorat.

— Credința se înnoiește și capătă înțelesuri noi cu trecerea timpului…

— Ce rost are să discutăm când lupta este iminentă? Și nu-i deloc exclus ca tatăl să-și ucidă fiul și fiul să-și ucidă tatăl!

— Nimeni n-ar fi crezut să-ți pricinuiască vreun rău, dacă…

— Dar ei vor să răstoarne, un rege uzurpator care ocupă un tron fals! Îi luă vorba din gură exasperat.

— Iartă-mă, fiule, dar eu nu spun decât adevărul. Ar

trebui să înțelegi că, dacă ai fi dus viața grea și pură trăită de cei din frăție, nu ți-ar fi pricinuit nimeni niciun rău, sau n ai fi fost nevoit să-l iei în seamă.

Se ridică înfrigurat și se îndreptă spre ușa selamlâculuî de unde porni să privească lacom peste grădina ale cărei detalii se topiseră în valurile întunericului, iar pomii păreau coline unduioase, peste care umbrele alunecau ca niște sălbăticiuni furișate.

— Mi se pare că nu mai am loc aici! Se ridică glasul lui din poziția unde rămăsese nemișcat.

— Stăpâne! Strigă bătrânul speriat.

— Poate că numai așa se rezolvă criza asta atât de încurcată…

— Dar nicio criză nu se rezolvă prin fugă…

— Mă bate gândul să las totul baltă și să mă îndrept spre o viață simplă și liniștită! Murmură, întorcându-se și apropiindu-se de locul unde sta bătrânul.

— O viață simplă și liniștită?

— Am destui bani ca să pot trăi așa cum zic!

— Încă o dată îți cer să mă ierți pentru sinceritatea mea, dar să știi că nu ai alți bani în afara celor care îți vin de la adepții frăției!

— În fața legii este aarerea mea!

— Chiar crezi ceea ce spui? Întrebă, privindu-l mirat.

— Pot să duc o viață simplă și fericită, departe de orice complicații și zâzanii, continuă să-și depene gândurile, fără să dea: atenție întrebării bătrânului.

— Și frăția pentru care te-ai născut?

R – Să iubim viața așa cum este ea și cum o iubesc-cei mai mulți oameni… zise evaziv, ocolind iarăși răspunsul.

:!

— Nu-ți dai seama ce spui! Se împotrivi șeih Taghlib, în glasul său amestecându-se speranța și rugămintea. Nu faci decât să rostești cu glas tare niște gânduri care-ți dau târcoale numai când ești singur…

— Dar de ce nu? O să plec într-un loc îndepărtat în

Europa, așa cum a făcut pe vremuri mătușa mea, și-ți las dumitale conducerea ordinului, căci ești cel mai potrivit pentru asta…

— Nu repeta ispitele satanei…

— De ce nu, șeih Taghlib?

— Piuă azi ai dus o viață de desfriu și plăceri, și-ți agă ți speranța de chinul cu care le-ai plătit și care le-a urmărit ca o umbră…

— Numai atunci se va liniști generația diavolilor răzvrătiți!…

— Avem nevoie de ei tot așa cum și ei au nevoie de noi…

— Ei au de partea lor știința și gândurile lor diabolice, iar pe noi ne socotesc niște otrăvuri de care trebuie să scape cât mai repede eu putință pentru apărarea sănătății publice…

— În această lumină trebuie să ne stabilim noul țel!… insistă bătrânul. /

— Asta ar fi misiunea unui mucenic!…

— Iată că începem să ne înțelegem.

— Dar înainte de a-și începe misiunea trebuie să-i convingă pe oameni că este un mucenic, și ăsta-i cel mai greu lucru…

— Nu, nicidecum! În primul rând trebuie să se convingă pe el însuși că trebuie să trăiască asemeni unui mucenic.

— Noi zburăm în înalturi, dar tălpile ne rămân cufundate în noroi…

— Mucenicului nu-i pasă de noroi…

— Cred totuși că e mai bine să duc viața pe care o duc majoritatea oamenilor și nu voi mai avea motive să mă tem de chinurile care m-au împovărat până acum… Și asta mai ales după ce mi s-a dovedit foarte clar că e viața care mi se potrivește cel mai bine, mormăi șeih Mahmud ca pentru sine.

— În viața mea am cunoscut destui oameni vrednici de dispreț și cu toate astea din inimile lor nu s-a șters niciodată aversiunea pentru ceea ce este rău și urât și nici

iubirea pentru adevăr.

Șeih Mahmud înălță capul și porni să vorbească pe nerăsuflate, încercând să-și explice gândurile și sentimentele:

— În capul meu este o învălmășeală cumplită. Evenimentele se succed cu o repeziciune uluitoare și nu-mi dau voie să chibzuiesc. Aud o chemare de jos și o altă chemare de sus și-mi simt inima sfâșiată, de parcă eu aș fi chemat să or-înduiesc lumea și m-aș găsi într-un colț îngust și strâmt amenințat de moarte!

— Este o descriere succintă dar precisă a vieții în general. N-am nicio obiecției 1.1 întrerupse șeih Taghlib, zâmbind.

— Ce simplu ar fi să mă arunc în brațele plăcerii și să mă las purtat de valuri!

— Mai stai de vorbă cu Unei

— De ce nu pot să fiu lipsit de conștiință, ca generația asta care ia totul în derâdere?!

— Cartierul nostru speră, să știi…

Cartierul nostru nu mai crede în nimic…

Pasiunea pentru știință nu este decât o nouă limbă a credinței.

— L-ai cunoscut pe unul din ei care se numește Ali Awisi’ întrebă șeih Mahmud după ce șovăi îndelung.

Da! Răspunse bătrânul, după ce se gândi puțin. Este un tânăr excepțional! L-am spus într-o zi când ani stat, de vorba că dacă ar amesteca și ceva înțelepciune în sliinla lui. Ar fi cel mai nimerit nepot al lui El-Akram!

Nepotul lui El A hram? Tresari șei Ir Maltmud sjierial.

Nu trebuie să te neliniștești, pentru că adevăratul nepot al lui El-Akranr este acela care continuă opera și vicia lui și reflectă esența spiritului său…

Șeih Mahmud râmase în picioare tăcut, iar hâtri nul lăsă capul în jos, dus pe gânduri. Un fluture îmbătat de lumină se opri pe barba neagră și ascuțită a bărbatului, care îl alungă nervos și se trezi cu el eăzându-i la picioare.

Ce-ai face dac-ai fi în locul meu. Șeih l'aghlib? D întrebă brusc, apoi scoase un suspin adânc, pe care-l auzi și bătrânul.

Nu mă întreba! Doar știi prea bine răspunsul meu! Zise bătrânul categorie, ridicându și capul, parcă trezit dintr-o ațipire.

Dar vreau să-l aud. Șeih Taghlib!

— Lumea se învălmășește și se începoșează înaintea ochilor tăi. Temeliile se prăbușesc. Vin și dispar fel de fel de închipuiri. Adevărurile se năpustesc asemeni pietrelor ce cad de pe vârfuri. Elementele se descompun, căutându-și o alcătuire nouă. Glasuri necunoscute sparg zidurile muțeniei și se înalță libere. Oamenii se agită, căutând lumina. Forțe țâșnesc di *i* ascunzișuri și se eliberează… Sufletul îi cere stăpânului său să ia marea hotărâre. Rămâi!… Fugi!… Trezește-te la viață!… Mori!… Adună-te! … Risipește-te!… Reînnoiește-te!… Nu există altă soluție decât să te arunci în valurile întunericului și să-ți cauți singur drumul spre limanul luminii…

Bătrânul se ridică și se sprijini istovit în baston, pregătindu-se de plecare.

— Mai rămâi puțin, șeih Taghlib!

— Eu ți-am spus ce-am avut de spus și-am ascultat tot ce-ai avut de spus.

Își dădură mâna și-l conduse până la ieșire.

— Inima îmi spune că în noaptea asta se vor întâmpla lucruri mari… Mai adăugă bătrânul, vorbind mai mult pentru sine.

În vremea asta, prin ușa selamlâcului se strecură Ali Awis. Aruncă prudent o privire peste încăperea largă, apoi se îndreptă spre divan și se ascunse în spatele lui. Șeih Mahmud se întoarse și se opri în ușa ce da spre grădină pentru a primadierea răcoroasă a nopții. Tânărul se târî până la ușa salonui lui și-o închise fără zgomot. Șeihul simți mișcarea și, întorcându-se, îl zări pe tânărul Ali îridreptându-se spre el. În ochi i se puteau citi clar

gândurile i ele. Pe șeih Mahmud îl cuprinse spaima.

— Pe unde ai venit? Îl întrebă tulburat.

Tânărul înainta spre el fără a scoate o vorbă.

— Ce dorești? Îl întrebă din nou.

— Am-scăpat printr-o minune de unul din oamenii dumi (ale care vroia să mă ucidă, spuse tânărul când fu la doi pași de el.

— Ai grijă să nu faci vreo prostie! Îl avertiză șeihul.

— Vrei să mă pedepsești, defăimându-mă?

— Închipuiri prostești…

Tânărul se repezi să-l lovească, dar bărbatul îi prinse mâna cu putere. Urmă o încleștare violentă.

— Încetează, căci altfel îi chem pe oamenii mei…

— Am să te dobor înainte de a sosi ei…

Îl împinse cu putere și bărbatul se trase înapoi, clătinându-se și sprijinindu-se de perete.

— Încetează înainte de a fi prea târziu!

— Ești un rău care trebuie să dispară!

— Hai să stăm puțin de vorbă!

— N-ar fi decât o nouă capcană!

Se năpusti asupra șeihului cu sălbăticie, cărându-i pumni. Celălalt îl împingea cu putere, primind loviturile. În piept și în umăr.. Simți că-l cuprinde slăbiciunea și se prăbușește.

— Ajunge! Încetează! Strigă șeihul istovit.

Tânărul continua să lovească orbit de furie.

.

— Ajunge! Vrei să mă omori? Strigă din toate puterile.

— În infern cu tine!

• — Vino-ți în fire, vrei să-ți ucizi tatăl? Urlă șeihul îngrozit.

— Încetează cu aiurelile!

• — Îți omori propriul tată! Strigă șeihul cu glasul sugrumat, simțind că-l părăsesc puterile. N-auzi? Îți omori propriul tată… Eu sunt tatăl tău!

Apoi strigă după ajutor, dtndu-și seama că i se apropie

sfârșitul.

Săriți! Șeih Am mar!…

Din selamlâc se iviră câțiva servitori speriați, iar prin ușa opusă apăru șeih Arnmar însoțit de alți bărbați. Se repeziră spre tânăr și-l înșfăcară. Șeihul se îndreptă spre divan, clătinându-se, și se prăbuși, bombănind:

— Imobilizați-:, dar mi-i faceți niciun răul…

Scoase o batistă și se apucă să-și șteargă sângele ce-l podidise, rezemându-și capul de spătar, epuizat.

— Nud faceți niciun rău! Repetă din nou cu glasul trânt, când citi furia oarbă de pe chipurile lor.

— Ce facem cu el, stăpâne? Întrebă șeih Ammar cu glas tremurat.

— Chemăm poliția? Întrebă unul din servitori.

— Nu!

1 reeti un răstimp fără să se audă nimic în afara răsuflărilor precipitate. Cineva intră adneând un vas cu apă de trandafir pentru șeih și-l ajută să-și spele fața.

Lăsați-l acum! Le porunci oamenilor săi, după ce-și îndreptă spatele, gemind.

Luară ipâinile după el descumpăniți.

— Ieșiți! Porunci cu glasul stins.

Nu se mișei» niciunul și el repetă pe un lor» ceva mai sever:

— Plecați acum!

Bărbații părăsiră salonul uluiți. Șeih Ammar șovăi, dar în cele din urmă se luă după ei. Tânărui rămase cu capul plecat, neînțelegând ce se petrece.

— Să ții minte că te-am cruțat și nu ți-am făcut niciun rau! Începu șeihul, vorbind cu greutate.

Se pipăi în câteva locuri unde simțea durere și urmă:

— L o mare rușine să folosești forța pentru a ataca un bărbat de vârsta mea! Trebuie să-ți fie rușine!

— Atunci când pui ta cale ceva, trebuie să treci la acțiune fără întârziere! N-are rost să pierzi vremea!

Dar n-ai auzit ce ți-am spus? Îl întrebă după o scurtă

pauză.

1 înărul nu putea pricepe și nu răspunse în niciun fel.

— Doar ți-am spus că-l ucizi pe propriul tău fată…

’Ridică ochii spre el fu fel de nedumerit.

— Tu n-auzi ce-ți spun? Puțin a lipsit ca să-l răpui pe propriul tău tată. Nn înțelegi ce-ți spun?

Clătină din cap năuc.

— Eu sini tatăl tău și ești băiatul meri, încercă șeihul să-i explice pe un ton ceva mai calm.

Ce vrei să spui? Întrebă ținând, sărind în picioare cu ochii holbați de spaimă.

Vorbele mele n-au decât un singur sens: eu îți sânț tută și tu mi-ești fiu. M-ai acuzat de lucruri groaznice și fapte cumplite, la cave eu îți răspund cu bunăvoință, după cum bine vezi. Dacă am ti fost contemporani cu Alin el-Ala’» ți-ai fi descoperit și numele tău și într-unui din manuscrisele cercetate. Tot nu poți crede? Bine! Atunci vom trimite pe cineva să cheme persoana în stare să te convingă… Apoi trebuie să ne împăcăm cu situația și să ne pregătim pentru a înfrunta realitatea.

a

Șeihul își pansase rănile și se așezase pe divan, în timp ce Zaynab și Ali stăteau pe canapeaua din fața lui. Privirile lor erau împovărate de adevărurile copleșitoare aflate deodată și de urmările ce pluteau înaintea lor neclare.

— Acesta-i adevărul gol-goluț! Începu șeihul.

Își plimbă privirile peste ei și rămase apoi cu ochii fixați asupra tblărului.

— L-am aflat cu toții într-o singură noapte. Trecutul se îmbrățișează cu prezentul și alcătuiesc împreuna uu tot indivizibil, întregi el.

Zâmbi abătut și continuă, adresându-se tiu arului:

— Ai difuzat o broșură care dezvăluie cele mai ciudate lucruri în legătură cu bunicul tău, cu casa cea mare și cu familia lui, dar ți-a scăpat lucrul cel mai senzațional – acest ultim capitol…

— Ultimul capitol! Șopti tânărul, privind răvășit spre Zaynab, care-și ștergea ochii. Ce ciudățenie! Într-adevăr! N-o să mă mai minunez, dacă de astăzi înainte lumea o să vadă cu urechile și-o să audă cu ochii!

— Simt că se învârtește pământul cu mine, murmură șeihul. Nu mai e decât un ceas până se luminează de ziuă și în răstimpul ăsta trebuie să luăm o decizie definitivă…

Cred că e mai nimerit să amânăm luarea deciziei ca să putem chibzui pe îndelete.

— N-avem timp de așteptat! Insistă șeihul. Cartierul amenință să se dezlănțuie dintr-o clipă în alta.

— Ce-i de făcut?

— Avem de ales: fie că fugim cu banii oamenilor, fie că rămânem și înfruntăm realitatea, suporți ud toate consecințele…

— Spune-ne care-i părerea dumitale! Îl în demnă Zaynab rugătoare.

— Vreau să aud mai întâi părerea ta! Zise bărbatul, privind hotărât spre fiul său.

Tânărul tresări, ca și cum s-ar fi trezit din somn în clipa aceea.

— Părerea mea? Îngăimă el. Lasă-mi puțin timp să mă dezmeticesc. – – N-avem vreme! Dar, bai să te ajut eu. Ce-ați vrut voi, tu și colegii tăi?

Am vrut să se cunoască adevărul, să risipim ignoranța și superstițiile, sporind ca în felul acesta banii să fie înapoiați oamenilor, să fie cheltuiți pentru ei și să fie eliberați de sub povara despotismului.

— Ăsta-i un lucru bun, dar nu-i de-ajuns! Adevărul este indivizibil. Dacă socotiți că-i bine ca lumea să-l cunoască pe El-Akram așa cum a fost în realitate, atunci se cuvine să cunoască adevărul și despre noi. Nu putem s-o luăm de la capăt cu minciuna, să ne ascundem păcatele din trecut. Pentru ca judecata să fie întreagă și corectă, pentru ca să putem începe o viață curată cu adevărat, se impune ca și mărturisirea să fie întreagă și corectă…

— Cum? Ce vrei să spui cu asta?! Întrebă Zaynab speriată.

— Eu cred că tot ce spun este foarte clar insistă șeihul.

— Și la ce urmări te aștepți?

— Nu știu nici eu! S-ar putea să ne întoarcem la gloria lui El-Akram, după cum tot așa de bine s-ar putea să ne întoarcem la rătăcirea, lui!

— Vorbește te. Rog mai lămurit!

— Dacă voi fi cinstit până la capăt și voi mărturisi totul, oamenii mei cei mai credincioși – adică cei care profită astăzi de banii ordinului – uu vor ezita să se războiască cu mine! iar adepții frăției vor rămâne foarte descumpăniți, oscilând între vechea credință și noile realități. Nu-i exclus ca unii să mă părăsească definitiv, iar alții să ramină alături de mine piuă la capăt.

— Lucrurile par a fi destul'de încurcate!

— Este greu de prevăzut exact ce se va întâmpla!

— Astea sunt numai presupuneri sau gânduri răzlețe, clar eu vreau să știu ce ascunzi în suflet?

Șeihul nu-i răspunse și se întoarse spre fiul său.

— Acum vreau să știu care-i părerea ta!

Tânărul rămase mai departe pe gânduri, neîndrăznind să vorbească.

— Pari cam livid, fiul meu…

— Asta n-are nicio importanță…

Dar părerea trebuie să ți-o spui!

— În ceea ce mă privește, cred că am spus tot ce aveam de spus…

— Nicidecum! N-ai spus lucrul cel mai important, care te privește pe tine, tare se referă și la onoarea și la reputația ta!

— Am impresia că… îngăimă oi. Lărăgăimid vorba.

Buzele i se sirânseră, refuzând ă mai articuleze alt cuvânt.

— Am impresia că?… repetă șeihul. Încurajându-i.

— Că nu mă voi opri de la nimic! Izbucni linăruJ.

— Pricepi ce înseamnă asta?

— Absolut!

— I o ești curajos și asla-i un lucru buh. Dar nu uita că soarta noastră se va decide în funcție de felul emu ne va judeca lumea.

— N-are de.it sa judece lumea!

— Numele ți-l vor da înapoi, în schimb, averea va reveni adevăraților ei stă pini. Vor veni cu cărțuliile și broșurile tale și nouă n-o să ne vămână dee.îl ele!

Nu-i nicio nenorocire!

— Atunci așa să fio!

Ai să poți l’ace față mulțimii așa? Intebă /ayuah ui uită.

Mâine dimineață îi voi chema la casa cea mare!

Ești sigur că n-ai nevoie de mai mult timp ca să chibzuiești?

— Am chibzuit destul!

Îl privi îndelung, zâmbind.

N-am ineetal na i o clipa sa um gâmb*se și să cbibzuiesc de când m-am trezit cu loviturile iu moalele capului! (Apoi. Suspinind:) lrebuie sa aleg între prostituție și sfințenie. (Zimbi liniștit și continua:) Mi am ales calea mea. Din inimă au izvorât aceste hotărâri surprinzătoare, dar cauțgoriee. Asemeni loviturilor care nu m-au iertat. Bociturile dure au măturat din calea lor toate tentațiile ușurinței și au respins înfringerea, refuzându-mi o fericire ușor’de atins’. Se pare că încrederea în esența faptelor bunicului meu a fost mai puternică decât încrederea în minunile lui. (îi privi atent, pe mul, apoi adăugă:) Să ne bucurăm de ultimele clipe de liniște pe care le mai avem înaintea noastră.

— Ne așteaptă o viață grea, spuse Ali în cele din urmă.

— Dar tu ești dispus s-o înfrunți?!

— Fără șovăială!

— Foarte bine! Am învățat multe lucruri de la tine, dar te rog să ții minte un singur lucru de la mine!

— Dar dezbinarea din cartierul nostru tot nu se va

sfârși!

Se amestecă Zaynab.

— Ba da! O contrazise șeihul. Iar noi ne vom afla în situația cea mai hună. (Rămase un timp pe gânduri, apoi continuă:) Fără îndoială că bunicul a avutde înfruntat aceleași greutăți, când s-a hotărât să treacă de la crimă la întemeierea ordinului. (Se ridică și continuă cu însuflețire:) Ne-a lăsat drept moștenire un exemplu pe care nu trebuie să-l uităm…

Se apropie de ușa ce dădea spre grădina cufundată în liniștea zorilor și urmă:

— Tocmai asta a fost minunea!

(Din culegerea *Poveste fără început și fără sfârșit,* 1971)

MIRELE

Când a ajuns în acel moment al conversației, s-a aplecat spre mine până ce i-am simțit respirația atingându-mi tâmpla și mi-a șoptit la ureche:

— Hotărăște-te și insoară-te odată!

Ara acceptat propunerea lui pentru că, de fapt, era un lucru pe care mi-l doream de mult, căsătoria fiind ultima aventură valoroasă care-mi mai rămăsese în această viață.

— E o idee bună! Am încuviințat eu.

— Atunci ce mai aștepți?

— Aștept o mireasă potrivită.

— Dar ai căutat-o serios piuă acum?

— Ce-i drept, nu prea am avut timp s-o caut.

— Orice problemă își are o soluție, oricât de complicată ar fi, a insistat el și am simțit cum îi crește interesul pentru căsătoria mea. Ce condiții dorești să întrunească?

— Să fie o femeie cumsecade. Asta-i tot ce vreau.

Gospodină sau cu serviciu?

— Gospodina este, foarte bună, dar nici avantajele unei femei cu serviciu, nu sunt de lepădat.

— Firește! O femeie cu serviciu aduce și un venit!

Poate să fie săracă, poate să aibă salariu, mi-e totuna.

— Ai anumite pretenții în ce privește, frumusețea?

— Să fie acceptabila. Ț

— Condițiile laie sini foarte simple. Vrei o femeie cu care să te înțelegi bine.

— 1 ntoemai!

— Îți propun ceva care se potrivește perfect cu cererea ta, mi-a /.is plin de încredere. Cunoști familia Miri? Abid Miri! Pe fata lui ți-o propun de nevastă.

Și într-o zi, ni-a însoțit într-o vizită la familia Abid Miri și m-a prezentat tatălui, mațnei și fetei. Clnd am părăsit casa, eram amorezat, sau ca și amorezat. Fata mi s-a părut a fi lui exemplu de sobrietate și cumpătare, de feminitate și înțelegere. Într-urî cuvânt o femeie care știa să facă onorurile casei. Mi-a plăcut totodată seriozitatea cu care priveau părinții fetei chestiunea căsătoriei. Cu ocazia acelei primie vizite am ajuns și la acordul preliminar, care în terminologia noastră guvernamentală se cheamă propunerea candidaturii pentru acordarea funcției. Rămăsese însă nerezolvat cel mai important lucru: motivația numirii și raportul biroului de securitate. În ceea ce mă privește, am făcut investigațiile de rigoare și am primit – așa cum era de așteptat – rapoarte contradictorii.

— Ai făcut o alegere minunată! Mi-a zis cineva. O femeie cum rar se întâlnește! Ți-ai asigurat liniștea și pacea, și în viață, și după moarto!

— Nu te lăsa înșelat de aparențe! M-a prevenit altcineva. O să te sugrume lanțurile sclaviei!

Am auzit povești despre nebunia unora din familia ei și despre sinuciderea altora, dar nimic din toate astea nu mi-a slăbit hotărârea. Aveam experiența îndelungată a oamenilor și a vieții. M-am lăsat împins de o adevărată beție spre aventură. Mi-am zis că viața însăși seamănă cu o mare aventură: o primim ca pe idealul liniștii, pentru ca să constatăm că e o mare necunoscută plină de surprize și nesiguranță. Și, cu toate astea, o iubim și rămânem agățați de ea până la moarte.

În același timp, mi-am continuat investigațiile, explorând

cutele adânci ale sufletului meu. Simțeam cum mă cuprinde neliniștea și mi-am dorit nespus-să izbândească înțelegerea și îngăduința.

— N-am cunoscut ce probleme ai cu sănătatea decât în zilele astea! M-am pomenit că-mi zice prietenul meu, mijlocitorul.

— Chiar și de sănătate se interesează? Am întrebat eu uluit.

— Firește! Pe cei mai mulți nu-i reocmandă în final decât sănătatea lor zdravănă!

— Slavă lui Allah! Eu stau destul de bine cu sănătatea.

— Da, dar ai mai de demult un glonț înfipt în piept sub claviculă.

— Asta-i o istorie veche, am răspuns eu copleșit de amintiri.

Dar, spune-mi, cum a ajunsglonțul în pieptul tău?

— În timpul unei demonstrații naționale, am răspuns după o ezitare ușoară.

— Ăsta-i argumentul pe care-l aduc toți cei care au fost atinși de vreun glonț cu ani în urmă.

— S-ar putea îndoi cineva de asta?

— Bătrânul a ajuns să aibă îndoieli chiar și în legătură cu revoluția, cu toate că a fost contemporan cu ea. Ba acum pretinde că n-a avut loc nicio revoluție, nu s-a tras niciun glonț și n-a căzut nicio victimă.

— Asta-i curată nebunie!

— Din fericire, Abid Miri a aflat că ai fost rănit într-un local unde se cin ta și se dansa, a adăugat prietenul meu, /. Umbind cu tâlc.

Și chiar crezi că asta-i o situație fericită?

— Oarecum! Joaca și nesocotința tinereții au scuze, pe când amestecul în treburile politice îl expun ț» e om la primejdii necunoscute și iu consecință pune în pericol și familia lui. În orice caz, eu ți-am luat apărarea iu această chestiune.

— Și ce le-ai spus?

Le-am spus că n-ai aderat la niciun partid, că n-ai fost nici cu liberalii, nici cu comuniștii, nici cu Frații și că asta te recomandă neîndoielnic ca un soț cu un viitor garantat!

Dar e carghios și e o nedreptate să se spună că am fost amenințat cu moartea într-un local de dans!

— 'Ce importanță are asta? Spune-mi mai bine ce-i povestea asta cu gândacii? De ce ți-e at îl de frică de ei?

— Până și pe asta o și iu:' m-am mirat, fără să-mi pot stăvili hohotele de râs.

— Se zice că irosești un timp prețios pentru a stropi la bucătărie, la baie și în odăi cu tot felul de otrăvuri și că ivirea unui gândae te îngrozește tntr-atât incit începi să țipi. Chiar și atunci când este vorba de un gândac mic și grațios, cum este cel nemțesc…

Așa îl vezi tu?!

— Chestiunea n-are importanță. Numai că gurile rele au zis că tu îți închipui cum că situația țăi îi ar fi mult mai bună, dacă ar fi stirpiți gândacii…

Îl urmăream, fierbind de furie.

Familia lui Abid Miri se interesează chiar și de prostiile astea? L-am întrebat cu dispreț.

— Dragul meu, trebuie să-i înțelegi. Ei respectă niște amintiri vechi legate de gândaci.

— Nu se poate!

— Asta-i adevărul! Au avut o bunică, mi se pare, care credea că gândacii ar deține unele din tainele lumii.

— Așadar, trebuie să ne străduim să respectăm gândacii de dragul familiei Miri, am zis eu cu ironie.

Când am rămas singur, am început să meditez la complicațiile căsătoriei și la absurditatea oamenilor. I, urnea vrea să aibă garanția deplinei înțelegeri între cei doi soți, înainte de a începe viața conjugală, uitând cu desăvârșire de capacitatea extraordinară a omului de a se adapta la realitate. Omul care a trăit epocile vânatului, păstoritului. Agriculturii, secetei și ghețurilor, care a învins toate încercările și vitregia naturii, supraviețuindu-

le, va fi în stare, fără doar și poate, să se adapteze la conviețuirea în doi, oriei! De mare ar fi nepotrivirea dintre trecutul lui și trecutul miresei sale. Mi-am amintit apoi de toate reproșurile care mi s-au făcut mai de mult pentru că nu aderam la niciun partid, de acuzațiile pentru lipsa mea de educație politică și egoism, și iată cum toate astea s-au preschimbat ca prin farmec într-un merit deosebit, în toiul investigațiilor pentru descoperirea păcatelor mele.

După vreo două săptămâni; m-am trezit iar cu prietenul meu.

— Investigațiile continuă, bineînțeles! Am deschis eu vorba, cercetându-l neliniștit.

— S-a discutat despre comportarea ta personală, a zis el, râzind scurt.

— Bine, dar toate astea aparțin unui mod de viață trecut, pe care m-am hotărât să-l schimb radical.

— Același lucru l-am spus și eu, dar pentru unii oameni trecutul pare a fi singura realitate cu putință.

— Absurdă atitudine, într-adevăr!

— Cineva a zis că ai fi și cartofor, a mai adăugat pe un ton delicat, pentru a atenua efectul vorbelor sale.

— Nu se poate! Am protestat imediat, întrerupându-î. Nu sunt defel un cartofor! Am jucat de câteva ori în viață, așa de curiozitate, apoi m-am lăsat pentru totdeauna.

— Și cu băutura cum stai?

— Ascultă! Crede-mă! Întotdeauna am fost moderat și tot la fel sunt și acum. Nu m-am îmbătat decât o singură dată în viață și atunci pentru că nu știam exact despre ce-i vorba.

— Familia Miri nu se teme atât de băutură cât de urmările ei.

— Dar n-au existat niciun fel de urmări…

— Bea și Abid Miri. Ba chiar cântă, când bea. Dar a aflat că o dată ți-ai pierdut măsura și te-ai apucat să perorezi împotriva despotismului.

— Nu ți-am spus că s-a întâmplat o singură dată?

— Probabil că despre întâmplarea asta este vorba și Abid Miri se teme să nu se repete și după ce devii soț și tată!

— Teama lui n-are niciun temei, crede-mă! I-am răspuns furios. Și apoi, de ce-și amintește numai de această greșeală unică și uită de apărarea îndelungată pe care am luat-o despotismului în deplină cunoștință de cauză?

— Chestiunea este discutabilă. S-o mai amânăm, aș zice. Dar ce-ai de spus despre pasiunea ta pentru femeile din strada Muhammad Ali?

— Trecutul nici unui bărbat nu e lipsit de asemenea fleacuri, i-am răspuns, încrutându-mă jenat de o astfel de discuție.

— Abid Miri admite principiul, dar nu este de acord cil gustul. Dacă are o pasiune deosebită pentru femeile astea decăzute, zice el, cine-mi dă garanția că o să se înțeleagă cu o fată nobilă cum este fiica mea?

— Există într-adevăr vreo deosebire esențială între fiica lui și femeile din strada Muhammad Ali?

— Dacă te-ar auzi spunând vorbele astea, nu știu ce-ar fi în stare să-facă!… s-a lamentat prietenul meu, râzind pe sub mustață.

S-a așternut o tăcere învăluită de amărăciune și mâhnire, așa încât. Pe fața prietenului s-au ivit semne de teamă, dar eu am insistat să continue.

— A aflat de un apartament pe care-l ai tu în oraș…

— Și ce-i cu asta? Intenționez chiar să mă mut în el după ce mă însor.

— Nu-l deranjează apartamentul, ci persoanele cu care te-ai întâlnit în el.

— Ce vor să zică ticăloșii?

— Dacă te înfurii, cred că-i mai nimerit să tac.

— Nu! Te rog să spui tot ce-ai auzit! Iar dacă vrei un răspuns în chestiunea asta, atunci află că n-am primit în el decât câțiva prieteni aleși.

— Anumiți prieteni dintre frații noștri arabi foarte

bogați…

— I-am primit în calitate de prieteni și nu de bogătași.

Mam împrietenit cu ei din vremea când am liajrat în țara lor.

— Eu nu mă îndoiesc, dar tu știi cum interpretează gurile rele aceste legături nevinovate.

— Dragul meu, răbdarea are și ea limite! Am izbucnit eu, fierbând de furie.

— Nu te aprinde! Asta-i un examen prin care trebuie să treacă orice candidat la însurătoare.

M-am mirat – și pe bună dreptate – cât de necruțători pot să fie oamenii, scormonind viața altora. Și m-am. Mirat încă și mai tare, gândindu-mă la exigențele lor și la perioada de descompunere și de corupție în care trăim. De ce sunt oamenii atât de neînduplecați cu investigațiile? Părinții își închipuie că pot să găsească pentru fiicele lor niște soți dintr-o lume necunoscută, situată în afara timpului și a istoriei? Cuibul conjugal a devenit pentru ei mai important decât viața publică și decât funcția?! Au uitat că lumea se plânge zi și noapte de serviciile deficitare și de tot felul de necazuri? Și mai ales de cei ce răspund de toate astea? Cum s-or fi căsătorit acești conducători și cum or fi scăpat de pacostea investigațiilor absurde?! Am simțit cum tot entuziasmul pentru căsătorie începe să se stingă și-am regretat amarnic că m-am expus unor limbi ascuțite care nu cunosc nici îndurarea, nici discreția și nici sfiala.

.

După alte trei săptămâni, prietenul meu m-a vizitat din nou.

— Nu vreau să mai aud nimic, i-am luat-o eu înainte.

— Nu pot decât să-i disprețuiesc pe cei slabi, mi-a răspuns el supărat. Așteaptă până la capăt! Nu trebuie să ți se clintească încrederea în tine pentru niște fleacuri!

— În cele din urmă voi eșua în căsătorie, în schimb mă voi alege cu o faimă proastă!

— Consideră că n-am auzit nimic și ia aminte la ce se

spune despre activitatea ta.

Mi-a stârnit curiozitatea și n-am mai putut să-l ignor.

— Mulți ți-au apreciat dăruirea cu care lucrezi, a început el, ezitând.

N-am comentat, așteptând să continue cu un șir de reproșuri.

— Dar se zice că ai fi ahtiat după putere și că ai concentra toată autoritatea în mâinile tala, ca să te poți plânge de ceilalți salariați și de lipsa lor de colaborare.

— Nu mai vreau să discut! Nu văd nicio legătură între toate astea și aptitudinea mea pentru viața conjugală!

— Orice atitudine, oricât de nesemnificativă ar părea, are importanța ei.

— Continuă, te rog!

— Au mai auzit că ai fost anchetat pentru încercarea de a crea o asociație…

— Și despre rezultatul anchetei nu spui nimic? Ancheta este doar o măsură de rutină și nimic mai mult. Vezi bine că eu îmi continui activitatea, ba după anchetă am mai fost și avansat de două ori. Ce rost are să se agate de-o treabă ca asta?

— Ai perfectă dreptate!

— Atunci să considerăm chestiunea încheiată!

Dar s-a mai spus că tu ai fi vinovat de trădarea altora mai mari decât tine și că în felul acesta ancheta a fost suspendată…

— Blestemați să fie toți eleveiilorii!

— Să fie! Și eu zic la fel, fiindcă o merită din plin!

— Li invit pe cei caro pretind că știu toate astea să) e dovedească cu argumente!

— Blestemați să fie! Dar nu s-au oprit la atât, ci au început să-și pună întrebări: cum de poți duce o viață atât de confortabilă, de unde ai avut bani pentru un apartament mobilat, pentru mașină și câte altele…

— Nu știu ce-am moștenit de la tata? Am urlat eu, strângând pumnul. Habar n-au că manualele mele sunt

utilizate și în alte țări arabe! Roate sursele mele de veni! Sini limpezi și cinstite! Să fie clar pentru toată lumea!

Mă așteptam să vorbească despre cei care mi-au aprobat cărțile și despre legăturile dintre ei și prietenii bogați pe care-i primesc în apartamentul meu și cine mai știe ce treburi îneâleite, dar n-a mai făcut-o, ca și când s-ar fi temut de mutra mea furioasă. După câteva clipe, m-a privit cercetător, sfiindu-se parcă să repete tot ce auzise în ultima vreme. S-a pornii să rida cu hohote.

— Ramolitul de Abi'd Miri înclină să dea crezare la toate minciunile. Ultima oară când ne-am întâlnit, a zis că presimțise cum c-ai fi vinovat și pentru ziua de cinci iunie! 1

— Așadar eu sunt vinovat pentru ce s-a întâmplat la cinci iunie? Am urlat stupefiat.

Am plecat în grabă, fără să văd pe unde calc. Ce știe ramolitul despre cinci iunie?! Acceptând toate păcatele mele și! Aluzie la izbucnirea războiului arabo-israel ian din iunie 1967.

Volumul

('rima, 1973)

altele pe care nu le am și tot ar trebui să fiu socotit printre cei mai cinstiți oameni! N-am greșit decât urmând exemplul celorlalți și în același timp am fost și o victimă! O victimă a șefilor mei care mi-au oferit cel mai urât exemplu! Și iată-mă lipsit de paradisul vieții conjugale, ca și cum aș fi singurul păcătos de pe lume!

Am decis să renunț definitiv la ideea căsătoriei. Mi-am zis în sinea mea că omul n-are neapărat nevoie de nevastă pentru a trăi.

. Am regretat mai ales faptul că m-am lăsat prins în această furtună de intrigi și bârfeli.

★

Stăteam în fotoliul preferat când l-am zărit de departe pe prietenul meu venind spre mine cu o figură aferată și zâmbitoare. Ca să-mi fac curaj, am repetat în gând

cuvintele grosolane și categorice cu care aveam de gând să-l întâmpin. Eram hotărât să-i mărturisesc refuzul meu definitiv și revolta împotriva Căsătoriei în general.

— Abid Miri îți transmite salutări și te roagă să stabilești în cel mai scurt timp cm putință data logodnei! M-a anunțat amicul pe un ton solemn înainte de a mă saluta.

(Din

CUPRINS

KSrsukkart. YYA (continuare) g
NUVELE..
Visul de la miezul nopții j29
Casa rău famată jgg
Pusthl 146
Vinăria „La Motanul Negru”, *k*
Șeherezada
Luna de miere
Poveste fără început și fără sfârșit * 194
261

andalusian Ibn Zaydun (1008–1070), originar din Cordoba, supranumit „poet al iubirii și al frumuseții1 II, unul dintre cei mai de seamă poeți andalusieni (autor de ghazaluri, poeme de circumstanță și epistole).